

KAZINCZY FERENCZ'
M U N K Á J I.

SZÉP LITERATÚRA.

v. A. Schwaner del. et sc.

PESTEN,

TRATTNER JÁNOS TAMASNÁL 1815.

DEBRECENI TUDOMÁNYEGYETEM.
MAGYAR IRODALMI SZEMINÁRIUM

Szám:

4394

1949 L

Szűcs István 1839

KAZINCZY FERENCZ
MUNKÁJI.

MÁSODIK KÖTET.

G E S S N E R S A L A M O N
M U N K Á J I.

Fordította
KAZINCZY FERENCZ

ELSO HÖTET.

ÁBEL' HALÁLA. Öt Énekben.

(SZEMÍRA ÉS SZEMÍN. Töredék.)

DAPHNISZ. Három Könyvben.

ELSŐ HAJÓS. Két Könyvben.

1004
321
735

GESSNER' ÉLETE.

(Források: Salamon Gessner, Von Johann Jakob Hottinger, Zürich, 1796, Gessnernek leghasonlitóbb képével Graf után Lips által. — Berlin. Monathsschrift, XI. Band, IV. Stück, Eggyik füzet előtt Gessnernek crayonban dolgozott profilképe áll. — Lobrede auf Gessner, Zürich, 1790, Bertóla után olaszból. — Briefe von Friedrich Matthisson, Zürich, 1802.)

Gessner Salamon Zürichben 1730. Áprilnek elsőjén született. A' Gessnerék háza Helvetziának nevezetes házai közé számítatik, 's századok oltá ismeretes a' tudós világ előtt. Atyja, névviseelője a' Mithridates *) írójának, honn-

*) Mithridates, De differentiis linguarum etc. Conradi Gessneri Observationes, Anno M. D. LV. Excudebat Froshoverus, — 78 levél (az az 156 lap) tizenkettőd rétbén,

ja' Belső-Tanácsosa volt, és eggyészersmind Könyváros.

A' mi Gessnerünket Íróvá és Művésszé nem a' nevelés hanem a' kedvő természet tette. Alig érte vala el a' felserdülés' évét, 's elmelegülve a' Brocques' verseinek olvasásától, erejét olly szerencsével próbálgatá e' nemben, hogy egyik ekkori dala a' legméltóbb jussal foghata helyt későbbi Költeményei között; 's még nem tudta hogy a' festékeknek len- és nem fa-olajjal kell feleresztetniek, 's már olly szépségű Tájdarabokat talált és dolgozott, hogy azoktól a' legtiszteltebb Mesterek sem tagadhaták-meg álmélkodásokat. Az említett kis ének: Eggy Schweitzi ifju' dala fegyverbe-öltözött Kedveséhez, eggy Zürichi, 1751ben kiadott időszaki munkában jelene-meg minden egyéb munkáji előtt. Ezt 1753 az Éj, 's 1754 Daphnisz, 1756 pedig az Idyllek (itt az I. III. Könyv.) 's valamivel később Ábel követték, 1762. négy Kötetben adta-ki minden Munká-

ít, 's az Első Hajós, Evander és Alcimna, 's Eraszt ekkor jelentem először. Végre 1772. ismét kiada egy kötet Idylleket (magyarban a II. Könyv.) 's ezzel együtt Füsslihez írt Levelét a' Tájfestésről. — Mi az utolsót, valamint Inklét és Yarikót is elhagytuk fordításunkban; az artistai levelet tárgya' idegenségéért, Inklét és Yarikót pedig, mivel a' két Könyv közül mellyből a' kised költemény áll, az egyik, még pedig az első, Bodmeré és nem Gessneré, 's azt az ő munkájának originál Kiadása sem vette-fel.

Érzték a' németek hogy Gessnernek vannak érdemei; de hogy benne nemzetek halhatatlan Költővel dicsekedhetik, az nekik csak épen akkor lön megfogható, mikor az ő fénye Párizsból sugárla-ki, 's az egész mívelt Európával együtt a' Költő' hazáját is eltöltötte. Francziára legelőbb Ábele fordítatott. A' könyv szennyes köntösben jelene-meg, mert a' franczia Nyomtató nem ígért szerencsét egy német-ember!

munkájának, 's el vala lepve hibákkal; és még is olly kedvet találta, hogy tizennégy nap múlva másod izben kelle sajtó alá vétetnie, és minekelőtte az év eltölt, harmadszor. Húber most neki-bátorodott, lefordítani az Idylleket is; 's Párizsnak első rendü Tudósai; kik Gessnert Ábele' megjelenése olta irigy-lették a' németektől, egymással vetél-keve csinosítgattak a' német Húber' franczia stíljén; Vatelet pedig ki Költő is Mivész is vala, vignetteket rajzolt és metszett a' könyvhez. Az a' javalás mel-lyel a' munka fogadtatott, felülmúl min- den képzelést. Húber látni akará melly kedvet fogna az a' nehézkes-ízlésü Rous-seunál találni, 's megküldötte neki egy nyomtatványát, 's íme a' levél mellyet válaszul veve: „Betegen fek-vém, Uram, a' legiszönyűbb fájdalmak között, midőn nekem kedves leveledet meghozák. Ímmel-ámmal nyitottam-meg a' könyvet, 's úgy hittem hogy azt tüstént be fogom tenni, de csak akkor tettem-be mikor végig vala olvasva, 's

közel tettem le ágyam mellett hogy megint elővehessem. Melly való festések! Ez a' te Gessnered, Uram, nekem szívem szerént való ember, 's innen képzelheted mit tartok fordítója felől, a' ki eggyzersmind barátja. Neked különösen azt köszönöm, hogy a' franczia nyelvet meg meréd fosztani azon bohó zsargonjától melly elvesz a' képektől minden valóságot, 's minden éltet az érzéstől. A' kik a' természetet mindég piperezik, mindég czifritják, lélek ésszív nélkül való emberek, 's soha nem érzették szépségét. Hat éve már miolta én ollyforma életet élek e' magányban (ekkor Montmorencyben) mint a' Menalké és Amyntászé, vagy inkább hogy ollyat élni szeretnék ha tudnám hogyan kell azt tennem, 's mondhatom neked, e' hat év alatt többet éltem mint napjaim' egész folytában. Te, Uram, azt cselekvéd hogy alig várom a' tavaszt hogy kimehessek pásztoraid közzé, hogy őket e' csendes hajlék alá vezethessem, 's eggyütt láthassam velek a' mezőt,

melly nem kevésbbé kies mint a' mellyet Gessnér és te olly szépen festétek. Köszöntséd őtet, kérlek igen nagyon, az én nevemben, 's fogadd-el a' legszívesebb köszönetet kedves ajándékoért. " —

Húber most lefordítá Gessnernek egyéb munkájit is, 's a' számtalan és igen pompás kiadások, mellyekben ezek itt megjelentek, éreztethetik, melly kedvességben álla ő a' franczia nemzetnél. Feljebb már említénk a' Lyoni kiadást Vateletnek rezeivel. Negyed rétbén 's három kötetben megjelene egy Barbiernél, réz táblákkal és vignettekkel; megjelene egy második, folióban, Monsiaunak színesen-nyomott rezeivel; tizenkettőd rétbén egy harmadik Renouardnál, 's egy negyedik Crapeletnél tizennyolczad rétbén, igen sok és csinos rezeikkel. Az a' kiadás, melly az Edition de Cazin' sorai közzé tartozik, mind rezei 's szép metszésű betűji 's papirosa által ajánlást érdemel.

Gessner a' mellett hogy poetai munkáit írta, gyakorlotta magát a' Mesterségben is, 's olly szerencsével, hogy sokan a' Mívészt még feljebb becsülték benne mint az Író-t. E' nemben legnevezetesebb munkáji ezek: Tulajdon Munkáji két Kötetben, Zürich, 1777 és 78., négy rétbén, két frontispísszel, húsz rézzel és negyven igen nagyszépségű vignettel, mellyeket Gessner maga rajzolt és metszett; de elgyengült idegei miatt Daphniszt, Ábelt és Erasztot ki nem készíthette így; — továbbá ismét tulajdon Munkáji, teljes számban, két frontispísszel's igen sok vignettekkel minden réz nélkül, Zürich, 1788. két nyolcz-rétű Kötetben; — harminczkét külömbféle tárgyú rezei folio formátban, és — ötvenkét Helvetziai-vidékei nyolczad rétbén. Özvegye, Heidegger Judith Assz., kinek ízlését Gessner mind poetai mind mívészi munkájiban segédjére szokta volt szállítani, férjének halála után ennek minden rezeit két folio Kötetben gyűjtette egyyüvé, olajban dolgozott

tableaujít pedig Kolbe által cahierenként ereszteti-ki.

Honnja a' nagy embert azzal tisztelémeg hogy neki Belső-Tanácsában széklet ada.

Martz. 2dikán 1788. egy gutaütés vete véget életének. Közelíteni látván azt, megcsókolta hitvese' kezét 's elszunyada.

Profilképe, mellynek egy mását, a' negyedretű pompás Kiadással, én a' nagy Özvegy' ajándékából bírom, bronczba öntve a' Zürichi Tanácsházat ékesíti; a' közönséges sétálon pedig márvány emléke áll Ábelének e' soraival: Billig verehrt die Nachwelt des Dichters Aschenkrug von altem Epheu umschlungen, den Musen sich geweiht haben, die Welt Unschuld und Tugend zulehren.

Alig van nemzet, Európának egyik végén kezdvén a' másikig, melly az ártatlanságnak és természetnek ezt a' Poetáját a' maga nyelvére lefordítva nem bírná. Gessner nékem ezek felől 1783. Decemb. 24d. ezt írta: „Sie kennen die

französische Übersetzung aller meiner Schriften von Huber. Noch ist eine französische Übersetzung der Idyllen in Versen heraus; und noch ein Band freyer Übersetzungen der meisten Idyllen und vom Tod Abels in Versen. Zwo verschiedene Übersetzungen vom Tod Abels und von den Idyllen sind im Englischen. Eine Übersetzung in Versen und eine in Prosa des Tod Abels und eine des Daphnis und der Idyllen sind im Holländischen. Verschiedenes ist ins Russische und ins Dänische übersetzt. Ich kenne drey italiänische Übersetzungen des Tod Abels und viere von den Idyllen. Die portugiesische Übersetzung kenne ich nur aus der Allg. Deutsch. Biblioth.— Magyarra Ábelt Kónyi János, Daphniszt és az Első Hajóst Nagy Sámuel Komáromi Orvos fordították. Hogy az Idyllek fordítatnak, azt Gessnernek Gróf Széchényi Ferencz Arany gyapjas Vitéz, Szent-Januári Nagykeresztes's Magy. Orsz. Fő-Palotamester, vitte hírül Párizsi és Londoni útja alatt; va-

GESSNER' ÉLETE.

lamint azon szerencsémét is ennek a' dicső Nagynak kell köszönnöm, hogy, Követje a' Nemzetnek 1791. a' Nápolyi Udvarhoz, Olasz-országba utazván, 's Milanóban Ferdinand Örökös Királyfinkkal, Maria Theresiának fijával, magyar nyelven 's magyar könyvek felől szólván, hogy Gessnernek Idylljei 1788. kijöttek, említette, 's a' Királyfi a' könyv' megküldését kívánta. — Széphalom, Novemb. 4dikén 1814.

HAZINCZY FERENCZ.

ÁBEL' HALÁLA.

ÖT ÉNEKBEN.

Helmecki' ügyelése alatt.

GESSNER I. KÖT.

I

ELSŐ ÉNEK.

Eggy harsány daltóhajtanék énekelni:
eldódi szüléink' dolgait a' gyászos eset
után, és azt a' ki legelébb adá-vissza
porát a' földnek, a' ki testvére' haragja
által dőle-el. Nyúgodj-el te immost,
mezei gyengesíp, mellyen eddig a' föld-
mivelőnek jámbor erkölceit 's egygyü-
gyü boldog életét dallám. Te kelj né-
kem segédemre, isteni bázdúlat! ki a'
Költő' lelkét eltöltöd, ha magányában
álmélkodik; az éj csendes órájiban,
midőn a' hold szelíd fénnel ragyog fe-
lette; vagy a' hűs liget' homályai közt
's az árnylepte kútfő' csevegéseinél. Mi-
kor így megragadja lelkét a' szent ihle-
lés, hevülve reppen-fel képzelete, 's me-
részbbr szárnyallással járja-bé a' látható

's láthatlan természetet, eljut a' Lehető távol tartományaiba , 's hajhazza a' lepő Csudálatost 's a' légtitkosbb Szépet. Dúzs zsákmánnyal tér majdan vissza, 's rakja 's szövö sokféle Egészét; azonban a' munkát-intéző Ész sanyaru szelidséggel vigyáz mindenfelé; emezt megválasztja, amazt megveti, 's öszeveillést keres. Oh, mi gyorsan repülnek-el a' meghevült munkának e' nemésen-töltött arany órák! melly igen érdemes vagy te, szép foglalatosság, a' legjobbaknak becsüléseikre 's fáradozásaikra! Érdemes, valóban érdemes, álmatlan' tölteni az éjeket, a' tücsöknek magányos dala mellett; míg a' reggel' szép csillaga feltűn, hogy megnyerhessük azoknak javallásokat 's szereteteket kiknek tisztúlt ízlések minden szépet biztosan ismer, 's ártatlanságnak gerjedelmeit éleszgetni az érző szívben. Méltán tiszteli a' késő maradék a' Dalköltő' mendenczéjét kit a' Múzák magok szentelének papjokká hogy a' világnak erkölcsöt 's feddtelenséget tanítson. Az ő ne-

ve fogyatlan fényben ragyog, míg az ádáz Vérengező' tropéumi porban sorvadnak, 's a' renyhe Uralkodó' pompás sirboltja széllyelomolva áh a' sivatag pusztá' közepén, elborítva hideg mohhal 's vad tövissel; gyakorlatlan pihenője a' megtévedett útnak. E' tőt meghágni kevésnek engedtetett: de feléje törekedni dicséretes szándék. Magányos sétálásaim 's üres óráimnak mindenike ennek lesz szentelve.

A' csend'órái felhozák a' rózsaszín reggelt, 's harmatot öntének az árnyas földre. A' nap a' hegyek' fekete czédru-sai' megől lőtte fel első súgarait, 's pirosuló arannyal hímelé a' tér egen úszó felhőket. Ekkor Ábel és az ő szerelme-se, Thirza, előjöttek hajlékjokból, 's az édes illatot-lehelő 'rózsák' és jászminok' ernyőjébe léptenek. Hű szeretet 's a' legtisztább erkölcs édes mosolygást öntöttek Thirzának kék nagy szemibe, 's bájoló keccsel lepték el szép arczát; szög haja ifju mellyén 's tündöklő vállain görgött-alá, 's játékos rep-

dezésekben ölelgette vékony növését. Így méne ő Ábelnek jobbjá mellett. Barna üstöke az ifjúnak árnyalló fürtökbe fordult magas homlokán, 's vállain folyt-széllyel. Férjfi komolyság elegyült vidám tekintetei közzé; úgy járdallt sугár szépségében mint az Angyal járdall, midőn, hogy láthatóvá tégye magát a' halandók' szemeinek, sűrű testbe kél, vagy hogy egy jámbornak ki segédért kiáltott vala fel inségében az Úrhoz, az óhajtott izenetet meghozza. Most ugyan emberi alak fogta-körül, de a' mennyei szépségű alakon könnyű kiismerni az Angyalt. Thirza szerelemmel eltölt mosolygással pillanta reá, 's így szóllott: Szerelmesem! most, midőn a' madarak' serge reggeli dalra ébredez, énekeld-el, kérlek, nékem az új éneket mellyet tegnap költöttél a' lege-lőn! Mert mi lehet szebb mint énekenben magasztalni az Urat! Oh, midőn én a' te éneklésedet hallom, szent elragadtatás emelinti szívemet, 's örvendezek 's csudálkozom ha azon érzéseknek adsz

hangzatot mellyeket érzettem ugyan, de kimondani nem tudtam. Ábel megölelte Hegyesét, 's ezt válaszolá: Nem kérhet éntőlem semmit hijába a' te ajakod, te, én Szerelmesem! Mihelytt kívánságot sejdítek szemeidben, azonnal igyekszem azt teljesíteni. Űljünk tehát e' puha mohra, 's eldallom azt neked. 'S leültenek egymás mellé az illátos ernyőben, mellynek most arannyal festette küszöbét a' kelő nap; 's Ábel így énekelt:

Távozzál minden szemről, o álom, távozzatok, játszi képek! Ismét visszatér az ész, 's felvilágítja a' lelket, mint a' reggeli nap a' tájéket. Idvez légy, szép nap, ama' czédrusok megől! Te színt öntesz széllyel, és kellemet, végig a' természetten; 's íme minden szépség újodva mosolyg reánk.

Távozzál minden szemről, o álom, távozzatok, játszi képek, az éj' árnyékaihoz! Hova levének ők, az éj' árnyékai? Az erdők' homályai közzé rejtöztek-el, 's a' sziklák' üregeibe, 's ottan

várnak reánk, a' sűrűn-egymásba-szótt ágaknak hűsében, ha majd feljö a' sűrű dél. Amott, hol korántabb költé-fel a' nap a' saskeselyt, mi gőzölög ott, fel a' szirtetőkrol? mi a' hegyek' fénybe-költ homlokaikrol felfelé, a' reggel' tiszta egébe, mint midőn az áldozat' füste az oltárról emelkedik? A' természet innepli a' reggelt 's háláját nyújtjába az Úrnak. Dicsérje őtet minden állat! őtet, a' ki mindent teremtett és fenn-tart. Nékiek öntik jókori illatjait az ifju virágok, nékiek zeng a' madarak' sokféle serge, fenn a' felhők közt és a' fák' bércein, midőn a' hajnal felhasad; őtet dicsérni mász-elő barlangjából az oroslán, 's végig bögi a' pusztáknak rettentő örvendését. Dicsőítsd én lélkem az Urat, a' Teremtőt és Megtartót! Mindenek-előtt az ember' dicsérete hasson-fel teelődbe; ő magasztaljon midőn még minden más teremtés az éji álmat alsza, midőn még semmi szózat nem zeng alá a' bércekről, nem semmi a' rengő gallyakon. Harsogd vé-

gig magányos dalom a' csendes hajnal-
latot, hogy ébredjen az ő magasztalá-
sára messze tájakig minden állat! szép,
oh valóban szép a' teremtés mellyben
ő minékünk méltatlanoknak felfedi az
ő bölcseségét és jóvoltát! Minden ér-
zékeim örvendést merítenek énnekem
a' szépségnek e' tengeréből, 's eláraszt-
ják vígadó lelkemet. De mint rebegje
lelkem az ő dicséretét! Mi kényszeríte
tégedet, o Mindenható! hanemha vég-
telen jóságod, hogy ama' szent csend-
ből melly örök széked körül nyugvék,
előlépj, 's a' semmiből valóságokat hívj-
ki, 's illy temérdek alkotványt az éjből?
Midőn az ő intésére felkél a' nap 's az
éjet elűzi; 's midőn osztán a' természet
ifjult szépségben ragyog, 's minden el-
szunnyadt teremtmény az ő dicséretére
serken, nem vagy e te, harmatos reg-
gel, nem vagy e te példázó képe a' te-
remtésnek? azon reggelnek példája mi-
dőn az Úr alkotva lebegett az új föld
felett? Kietlen csend uralkodék a' lak-
talan földön, 's megszóllamlott a' te-

remtő szózat. 'S legottan íme előrepül egy temérdek sereg', kimondhatatlanul különböző alakjára 's szépségére, sokszínű szárnyain; magasan felszáll a' levegőken, a' viráglepte mezőn játszodik és a' leveles bokrokon 's a' szellős tetőken. Csattogó énekeik eltölték teremtőjöknek dicséreteivel az álmélkodó erdőt 's a' zúgó egeket. Vagy midőn a' föld felett lebege ismét, 's az állatokat teremté kik a' földön laknak. Még szóll vala, 's íme előfesel a' hant, 's számtalan alakokká szerkezik-össze. A' meglelkesített hant, immost délczeg paripa, végig-szökdöste a' pázsitos tért, 's rázta kevély serényét. Előfeslett az izmos oroszlán, még hant félig de félig már oroszlán, 's sietett elsívni első ordítását. Amottan megrendül egy halom, 's íme járni kezd az elefánt, 's egyetemben hatnak a' hálának megszámlíthatatlan szózatjai fel az Úr' elébe. E' szerént ébreszted-fel te, o nagy Isten, a' te teremtményidet minden reggel a' nem-lételnek képéből, az álomból; fel-

serkennek, látják jóvoltod' gazdagságát,
's számtalan szózatok magasztalnak.
Eggykor, látom a' szentjövendőt! eggy-
kor elborítja az emberi nem az egész
földet. Akkor, oh akkor minden hal-
mon fognak szent oltáraid állani; ak-
kor minden árny közzül, akkor minden
mezőről hála emelkedik és dicséret, on-
nan fogva a' hol a' nap felkél addiglan
a' holott elhanyatlik, fel teelődbe!

Ekképen éneklett Ábel az ő Ked-
vese mellett, ki szent áhítatra ragadva,
figyelni látszott még sokáig azután hogy
Ábel már megszűnt. De most áltnyuj-
ta liliumfejérségü karját Szerelmese'
nyakán, 's így szólla: Oh, te én Ked-
vesem, mint szállott-fel az én lelkem
az Úr felé a' te énekeddel! Igen is, én
Kedvesem! a' te szorgalmaid nem csak
gyengébb testemet védik énnekem: a'
te vezérleted alatt lelkem is boldogabb
tájakra száll. 'S ha mikor ösvényeiben
megtéved, 's nem lát maga körül e-
gyebet homálynál, te felvilágítod az ő
homályait, 's félénk örvendéseit víg si-

koltozásokká változtatod. Ah, hány ízben háláltam én immár, melly gyakran ízben halálom én örömkönyök alatt még mindenkor a' végtelen Jóságnak hogy ő téged nékem, hogy ő engem néked teremte; egyenlőleg alkotva mindenben valamit a' lélek gondolni, a' szív kívánni tud!

Ezt mondá; 's a' legtisztább, legforróbb szerelem kibeszélhetetlen keccsel öntötte-el szavának minden édes zengzeteit, szemének minden édes pillantát. Ábel nem felelt: de elcsorduló könnyűji és az a' hev mellyel őtet szívéhez szorította, többet mondottak mint szók mondhatnak. Ah, illy boldog vala az ember, midőn még megelegülve a' szükségessel, nem kívánt a' földtől egyebet gyümölcsnél a' mit az önnként nyujtott neki, nem egyebet az égtől ártatlanságnál 's egésségnél! Békétlensége még nem szülte azon sokaságát az eltelni nem tudó óhajtásoknak mellyek az ő szerencséjét csillogó nyomorúságok alá temették. Mi kelle akkor egyéb ő-

nekiek hogy a' legédesbb kötelékek által csatlódjanak egymáshoz mint szépség, jámborság és szeretet? holott mostan, melly gyakran látni azt! a' szeretetre legméltóbb bokor, az ég egymásnak teremtette őket, bús sírásra olvadoz, mert napjaikat üldözés és szegénység rettegteti; vagy mivel szüléjüknék megbántott kevélységek 's a' sandalgó nagyra-vágyás engesztelhetetlen áll el-lene boldogságoknák.

Midőn még együtt ülének itten, hozzájuk jöve Ádám és Éva. Ők az ernyő előtt hallgatták Ábelnek éneklését és a' mit neki az' elragadtatott Thirza mondott vala. Megölelték magzatjaikat. Az ő szent szerelmek a' legédesbb örömet terjeszté-el arczatjaikon melly valaha boldog szülék' arczatjokról mosolygott. Méhala, Kainnak hitvese, az ernyő' nyiltáig kísérte volt anyját. Férjének borongós elméje bút vonszott az ő homlokára, 's néma szenvedésnek epedései szóllottak fekete szemeiből 's az elsápadt orczákról mellyeket hosszant-

nyúlóngó setét hajfürtök lebdesgettek körül. Keseregve sírt vala ő az ernyőnél midőn Thirza megölelte vala Ábelt, 's azon örvendett hogy önégie vagyon teremtvé. De most felszárasztotta könnyűit, vidám képpel lépett az ernyőbe, 's nyájasan idvezlé szerencsésbb testvérét és a' bátyját. 'S íme Kain is elballaga az ernyő előtt. Ő is hallotta az Ábel' éneklését, 's látta melly forró ölelések közt ölelte-meg őtet az atyjok. Haragja gyúladott szemekkel pillantott az ernyő felé, 's így szólla: Íme mint meg örvendenek! mint meg ölelgetik hogy éneket mondott! Nagy munka dalt csinálni 's elmondani! Hiszen elnyomná az álom ha nyája mellett henyén ülne az árnyékban. Nékem, kit öszveéget a' nap, sem kedvem nincsen a' sanyaru munka alatt, sem időm énekelni! Mikor végigtűrtem az egész hosszú nap' terheit, fáradt tagjaim nyugvást kívánnak; a' reggel pedig ismét munkára szállít a' mezőben. E' finnyás gyereket, ki oda lenne ha csak

eggy nap' kellene is küszködni az én bajaimmal, örömkönyökben fereszgetik. Útálom ez asszonyi puhaságot; én terhemet férjfisán tűröm, 's panaszokra nem fakadva mívelem késő estig a' hálátalan földet. Mint nem csorganak ezek az öröm' patakjai!

Így méne-el mellettek holdjaira. A' kik az ernyőben ültek, megértették szavait. Méhala még sápadtabban dőlt-el öccsének karjain, 's keservesen sírt. Sírt Éva is, Ádámjára hajolván-által, 's elbúsulva elsőszülöttjének durva elméje felett. De most megszóllala Ábel. O ti kedvesek! ugymonda; elmégyek, ki a' mezőre, a' bátyám után; megölelem őtet, 's elmondom neki mind a' mit a' testvéri szeretet sugall; karjaim közzé szorítom valamíg megesküvend, hogy kiirt minden keserűséget szívéből és hogy ezután szeretni fog. Sok ízben végig-néztem én immár szívemnek legtitkosbb rejtekeit, megkértdtem magamat mi vonhatja-el az ő szeretetét tőlem, 's mi útakon nyerhetném-meg azt. 'S

gyakorta már reá is találtam, 's gerjedésekre hoztam elaludt tűzét; de ah! a' bosszús békétlenség nem sokára ismét visszatért szívébe, 's a' gyúlongó láng elaludt.

A' búsongó atya pedig mostan ezt felelé: Én is kimégyek utáná a' mezőre, szerelmes fiam, 's elébe adom valamit velem az atyai szeretet mondat-hat. Kain, Kain melly emésztő gondokkal töltöd-el te az én szívemet! Illy ir-tóztatós pusztúlást tud e az indulat ten-ni a' bűnös' lelkében? így el tudja e abban oltani a' jóságnak, nyugalomnak minden érzéseit? Én boldogtalan! melly setét gondok rettentik visszánéztemet, ha maradékimat tekintem a' távol jö-vendőben! O bűn! melly gyászos rom-lást szülsz te a' halandók' lelkeikben! Így szóllott Ádám, 's bánatba süllyedt orczával indúla-ki első szülöttje után a' mezőre. Látta Kain hogy Ádám feléje közelit, megszűnt munkájától, 's ezt mondá: Melly bús arcczal jössz te én-hozzám, atya! Te nem e' felleges hom-
lok-

lokka! ölelgetéd azelőbb a' te másodszülöttedet. Már olvasom dorgálásodat szememben.

Olvasod dorgálásimat? kérdé bánatos szeretettel az atya; o tehát érzed, Kain, hogy érdemled azokat! Valóan érdemled őket, fiam Kain! Engembánatom mellyel szívemet magad eránt eltöltéd, ez az epeztő atyai bánat vezet engem ide.

'S nem szeretet? kérdé bosszúshévvél Kain. Azt te a' te Ábelednek tartod?

Szeretet, fiam Kain! felele Ádám; atyai hű szeretet! Az egész ég bizonyágom hogy az vezet hozzád. E' könnyűk, e' szünetlen kesergés, e' gyötrelmes gondok mellyek engem és azt a' ki téged szült emésztenek, mi volna az egyéb mint gondos szeretet? e' bánatban töltött órák, e' síránkozás' éjei! O Kain, Kain, ha te minket szeretnél, az fogna lenni fő gondod hogy e' bút felszárassz orczáinkról, hogy napjainkat e' ködhomályból kivond és felderítsd! Oh, ha még retteged a' Mindenhatót, a' ki lel-

kednek legtitkosbb redőjit is látja, ha még gyermeki szeretetednek ég valamely szikrája lelkedben: oh, úgy e' gyermeki hűségre kényszerítlek, fiam, add-vissza nyugalmunkat! add-vissza a' tőlünk elűzött örömet! Ne tápláld tovább lelkedben e' komorságot ne tovább e' fekete bosszút az ellen kinek egész szerető szíve azt óhajtja hogy e' vad gyomot kitephesse szívedből. Fiam Kain, a' te lelkedben az támasztja e' vészt hogy minket örvendéseknek könyűjire látsz fakadozni ha az ő szeplőtlen lelke, ha az ő mennyei buzgósága meghatnak. A' körülöttünk lebegő Angyalok is örvendő javalással pillantanak minden jó tetre: maga a' Mindenható is kegyelemnek tetszésével mosolyog alá olykor a' maga' fenn-székéről. Meg akarod e, fiam, változtatni a' szépnek és jónak örök törvényeit? Az, o Kain, nem áll nekünk hatalmunkban. 'S melly boldogtalan hatalom volna az, gondold-meg, melly az illy édes öröm' behatásait ellenzené! melly a' legszebb érzé-

seitől fosztaná-mega' lelket! Az égi-tűz rendítő dördületei, az éjféli süvöltő zivatarja nem terjeszt az orcákra víg mosolygást, 's a' hánykódó lélek' zajaiból 's a' le nem csilapított indulatok' dühéből nem fakad soha öröm.

Kain felele: Illy pirotságokkal kell e néked, atya, mindég üldöznöd engemet? Azért hogy az én férjfiúi ajakimon nem ül szünetlenül ez a' tielőttek olly kedves mosolygás, hogy komoly tekintetemet nem mindég áztatják ellágyulások' patakjai, illik e vétkes indulatokat gyanítani nagyobbra-teremtett lelkem' csendében? Érzettem én hogy engemet más céljaira alkotott a' természet, 's osztályrészülválasztám önnként a' merészbbr igyekezeteket 's a' terhesbb munkát; 's én nem parancsolhatok a' nagylélek' bélyegének e' homlokodon, hogy olvadjon lágyszívűség' harmatjává 's amaz édeskés mosolygássá. A' sas nem nyögdel mint a' gyáva galamb.

Erre így felelt most atyai méltóságának érzésében Ádám: Csalatkozol,

Kain; önn magad csalod-meg magadat, ravaszúl rejtegetvén indúlatid' undokságát mellyeknek megfosztásokon kellené igyekezned. Nem férjfiúi csend az, o Kain, a' mi a' te homlokodon lakást veve; a' harag, a' békétlenség szól e' homlokról; ezek árulják-el minden tetteidet; ezek borítottanak-el mindent a' mi körülted vagyon, búnak homályába. 'Mert honnan ered hát e' zúgolódás mellyre munkád alatt fakadozol? honnan e' kedvetlenség mellyel bennünket nézni megszoktál? Mi bajod? szólj, 's mindent megtészünk a' mit tőlünk kívánandász. Ah, ha borongó napjaidat tavaszi vídám reggellé deríthetnénk! úgy teljesedve volna legszívesbb óhajtasunk. De, Kain, mit akar, ez a' te vadonságod? Nincsenek e nyitva előtted a' boldogságnak minden kútfejei? az egész természet nem nyújtja e tenéked is a' maga' szépségének gazdag tárjait? Mind az a' műjő, hasznos, kívánatos, mind az a' mit természet, ész és a' szívnek érzései nekünk örömünkre adnak, nem vár-

nak e téged is hogy élj velek? De te őket használatlan' hagyod, 's vádakra fakadsz. Vagy talán azon nemével nem elégszel-meg a' boldogságnak mellyet a' végtelen kegy a' megesett embernek kiszabott? te talán Angyaloknak sorsára vágysz? Oh fiam, tudd-még, az Angyalok is zúgolódtanak; Istenek óhajtottak lenni, 's lehullottak az egekből. Te mersz e felkelni a' Teremtő' végezesei ellen, ki a' bűnös' boldogságai felől ki nem fogyható malasztal gondoskodik? Kain, Kain! íme míg őtet az ő keze' mivének egész megszáámíthatatlan sereg háladó tisztelettel imádja, egy nyomorult halandó a' sárban, egy semmi féreg, ellene kél 's tiszteletlen vádolja! azt vádolja, kinek pillantásai az egeket intézik, kinek szemei előtt kifedve áll történeteinknek egész szövevényes folyamatja, mind a' mi volt, a' mi van, a' mi leend! azt, a' ki egyedül szemléli mint fakad a' legszebb virágzatokra a' jó mind azon rosszból mellyet elhintve látunk útainkon! Oh de-

ritsd-fel, deritsd-fel, kérlek, én fiam! én elsőszülöttem! felleget elméd' homályait; ne engedd hogy a' komorság elfogja minden kinéztedet, hogy a' boldogságnak minden forrását ködbe rejtse szemed előtt!

„Mit használ nékem ez intés? monda Kain, elfordítván homloka' mély bárázdájit. Rajtam áll e kiesekké tennem napjaimat mint a' tavasz' vig hajnala? Mondhatom e a' fergetegeknek: Szeldülj-meg! 's a' szirtek' patakjának: Csendesedjél-el! Engemet inségre szült anyám, 's az átok' legtelibb poharát az Úr az én születésem' órájára öntötte-ki. E' kútfőji az örömnök és boldogságoknak a' honnan ti merítgettek, nem folynak énnekem.

„De most könyük csordulának az atya' szeméből: Ah való, fiam! igen is való; átok szállott mindenre a' mi aszonytól születik! De több átkot öntött volna e tehát az Úr az elsőszülöttek' órájára mint mireánk öntött midőn ellene vétkeztünk? Azt ugyan az Úr nem tette,

mert az ő kegyei kifogyhatatlanok. Nem, Kain! nem! ne hidd hogy te azért volnaál teremtvé hogy nyomorú napjaidat inségben éld; mert az Úr semmi teremtményt nem vont-elő azért a' semmiből hogy az szenvedjen. Megeshetik ugyan hogy az ember boldogtalan; hogy elmégyen szerencséje mellett, 's boldogtalan leszen. Mikor az ész a' felzendült indúlatok' zajában az undok kívánságok által meggyőzetteti magát, oh akkor, igen is, boldogtalan az ember, akkor méreggé vál neki legottan a' mi-magában jó vala. Te nem mondhat'd a' fergetegeknek hogy szelídüljenek-meg, sem a' harsogó pataknak melly a' szirtekről szakad, hogy folyjon csendesen; de az ész hatalmadban áll előszóllítani hogy lépjen-ki homályából 's derítse-fel lelkedet. Ő parancsolhat a' hánykodó zajnak hogy csillapodjék-el, 's fékez minden vétkes óhajtást, minden zavaros indúlatot. 'S akkor megszégyenülve hallgat-el a' zajgó indúlat, 's a' hiu kívánság úgy enyész-el mint a'

reggeli köd a' nap' fénye előtt. Láttam én, o Káin, láttam én a' te orczáidon is az öröm' könnyűit! Nem említed e miként hullatád őket, az édes öröm' könnyűit, midőn szép tetted az ész' javalltán vigadott? nem valál e akkor boldog, Káin? nem olly vídám fény sugárlott e akkor lelkedben, mint e' kékellő ég melly reánk a' legtisztább fényben nevet? szállítsd-elő, fiam, az Istenségnek e' fényét, a' vizsgáló ész; úgy az ő elválhatatlan kísérője, a' feddtelenség, majd visszahív a' te szívedbe mindenörömet, 's a' boldogságnak minden forrásai feléd veszik folyásokat. Ah, engedj intésimnek, fiam! Most pedig az légyen első dolgod hogy menj, keresd-fel az öcsédet, öleld-meg, 's vess véget haragodnak. Szelíd ártatlan lelke miként fog majd a' legszebb öröm' sírásává olvadozni! melly forróan szorít majd hű mellyére!

Megölelem monda Káin; elmegyek, megölelem őtet, ha majd megtérek a' mezőről; mostan a' munka vár.

De ez asszonyi lágyszivűséget melly e' gyermekeket előttetek olly kedvessé teszi, melly olly sok édes sírást fakaszgat szemeitekből, el kellene fojtanotok, atyám! Avagy nem ez hozza e' átkot mindnyájunkra midőn te, elszédítve eggy két édes könnycsepp által.... De mit kezdek, én boldogtalan! íme majd pironságokra vetemített elkeseredésem! Tisztellek, atyám, 's elhallगतok. Ezt mondotta, 's kiindult mezei munkájához.

De Ádám veszteg marada ottan, 's a' legirtóztatóbb kínok között jajgatva tördelte feje felett kezeit. Kain, Kain! így kiálta sok ízben, 's te engem pironságokkal illetél! Ah, érdemlemazokat! De bennem tisztelned kellene az atyát; néked engem nem illik megtámadnod, nem illik vádakra kelned ellenem, mert azok az én lelkemet marczonglják. O én boldogtalan! Így fognak majd, irtózatoss képzelet, így fognak majd késő maradékaim, ha magokat vétekben fertéztetik-meg, és ha a' vétket nyomban-

követő büntetés őket megragadja, haim veim felett megállani, 's átkozni fogják a' ki reájok bünt hozza. Ezt mondá, 's vissza fordúla a' mezőről, szomorúan, földre-süllyedt arcczal, fel-fel pillantván az ég felé, hangosan jajgatta lelkének gyötrelmeit, 's kezét kínlódva tördelte. Kain visszatekintett, 's meglátta jajgató atyját, 's ezt mondá: Melly kinosan tördeli kezeit! mint jajgat, mint tántorog! Megbántottam őtet, a' kegyes hű atyát! Meddig fog még ragadni szeretlen dühöm? Egész pokol tüzel belrészeimben. Én, én dúlom-fel az ő nyugodalmokat, én öntök nékik mérget minden örömeikbe. Én nyomoru! Nem vagyok méltó hogy emberek között legyen lakásom; a' vadak közt kellene fognom szállást kik kéjekre öntik-ki a' pusztákon egymás ellen vad tüzőket. Már távol van tőlem, és még is hallom jajgatását. Mint tántorog gyötrelmeiben! Ne fussak e utána? ne öleljem e által térdeit? ne könyörögjek e neki hogy vétkemét bocsássa-meg? Ah látom,

magam is látom, nem kívülről ered
veszettségem; tulajdon elvadult mel-
lyemben támadtak e' fellegek' borúlatai,
's elverik magamtól és im ezektől min-
den vígaságainkat. Oh térjetek-elő, te
Ész és te Jóság! gázoljatok-ki ez őrzön-
gés' habzásaiból, 's oltsátok-el a' pok-
lot melly lelkemben lángol! Nézzd, a-
mottan távol, amottan áll szegénya-
tyám, égre-emelt kezekkel, és könyö-
rög. Futok hozzája, 's lábaihoz vetem
magamat. O én nyavalyás!

'S Kain futott az atyja után a' ki-
mostan, elgyengülve keservében; egy
fának törzsökére hajlott, 's sírásaival a'
föld' porát áztatta. Az ő látása megha-
sogató Kainnak lelkét; Kain lebukott
előtte, áltölelte térdeit, 's könyekre-
olvadt szemekkel pillantván-fel reá, ezt
mondotta neki: Oh atyám! kérlek,
bocsássd-meg az én vétkeket! Én té-
ged nagy keserőséggel illettelek. De
lássd, kérlek, oh lássd megbánásom-
nak e' szíves tanújit; lássd őket atyám,
és bocsáss-meg! Én boldogtalan! Si-

ket valék szelíd intéseid eránt. De midőn megfordulál, midőn láttam hogy tőlem sírva térsz-el, 's hogy mint tördeled fejed felett kezeidet, akkor, atyám! lelkem megborzada, 's nem találék nyugtot, valamig magamat lába-idhoz nem vetendem. Bocsáss-meg nekem, kérlek atyai hű szeretetedre! Bocsásson-meg nekem az Úr! és te atyám! te és az öcsém, és valakik ellen vétkezém!

Kelj-fel, Káin! kelj-fel, fiam! kiálta az atya, hogy megöleljélek! 's hévvel szorítá mellyéhez. A' ki az egekben lakozik, gyönyörködve néz alá könny-hullatásidra. Ölelj-meg, ölelj-meg engem, boldog atyádat! Oh, mint változék víg örömmé múladékony bánatom! Áldassék az Úr ki felszárasztotta könnyü-imet! ki azt cselekszi hogy az én kedves fiam, az én elsőszülöttem, a' békét, nyugalmat, az életnek minden örömeit nekünk visszaadja! Ölelj-meg, fiam! oh ölelj-meg! mert elszédít az öröm.

De ne késsünk; jer hogy az öcséd is megölelhessen!

'S immost elindúlának felkeresni az öccsét a' legelőn, mindőn Ábel, anyjának jobbján, Méhalával és Thirzával, előlépe a' bokrok közzül. Ők titkon követék vala eddig Ádámot hogy a' rejtő bokrok megől hallhassák a' mit Kainnal szólland. De mostan nyilt karal sietett Ábel a' bátyja felé, megölelte őtet, 's hév. szívre-szorítások által magyarázta neki örvendezéseit. Kain, Kain! 's te engem szeretni fogsz ezután? csak ezt mondhatta örömében. Oh! hagydzengeni e' kedves szózatot ajakidról; oh mondd, hogy szeretsz!

Szeretlek, öcsém! felele Kain; oh bizony szeretlek! Bizonyságom az ég hogy szeretlek. Ezt mondá az öccsének, 's megölelte. De megtudjátok e nekem bocsátani te öcsém és ti mindnyájan, hogy tőletek olly rég olta kergetem az örömet? hogy napjaitokra bút és kesergő aggodalmat gyűjtök? Lelkem kicsapott, mint a' sebes villám, e' homály-

ból, 's elszéllyesztette a' borúlatot melly napjainkat bússá tette vala. Feledj mindent, öcsém, 's bocsássd-meg bántásaimat! Gyökerestül ki van tépve lelkemből a' pusztító gyom melly eddig minden jót elfojta, 's többé helyt abban nem is talál.

Hirtelen' felele most őneki Ábel: Ah bátyám, ne tekintsünk többé az elmúltakra! sem te ne többé, bátyám, sem én ne! Ki ne feledné örömmel egy rövid reggeli álm' hiu ijedelmeit midőn a' leg-mosolygóbb tavaszi reggelre ébred, 's magát örömnök és vigaságnak árja által szemléli körülvéve! Oh érezd e' szíves ölelésből, érezd forró könyeimből, mint örvendezem viszatérő szeretetednek!

Éva ázott szemekkel nézte a' két testvér' ölekezéseit, 's ekképen szólla: Ah fiaim! szeretett kedves magzatok! nem, azt ugyan a' mit mostan érzek, még soha nem érzettem, miolta az édes anyanevet a' te ajakidról hallottam

először, te én elsőszülöttem. Lenyomasztó setét borúlatok multak-el egyszerre fejem felülről, 's búsan folyó napjaimra öröm és vidámság szállott-vissza. Ezután gyorsan fognak elrepülni e' viszatérő órák, mosolyogva mindenike, 's mindenike örömkoszorúkkal felpártázva. Eggyesség és béke van azok közt kiket szívem alatt hordottam; azok közt, kik emléimen függöttek. Ollyan vagyok mint a' termékeny szőlőtő melly édes gerezdeket terem; a' ki elmégyen mellette, áldja a' tőt melly az édes gerezdeket termé. Öleljétek-meg egymást, fiaim! De mostan jertek, hadd csókoljam-fel orczáitoknak cseppjeit, azon szép cseppeket mellyekkel képeiteket az atyafiúi hűség harmatozta. Ezt mondá, 's örvendezések alatt ölelte-meg magzatjait mellyeket nem mondhat-ki szó. Mostan pedig Méhala és Thirza is megölelték őket, 's a' legédesbb fájdalom' örömkönyűji folytak alá orczájokra. Jer velem, Kedves, monda Kainnak hitvese magánál vég nélkül boldogabb test-

vére'nek; jer velem; légyen e' nap-örömnek napja! Menjünk az ernyőbe, szórjuk-tele a' táblát legszebb virágainkkal, 's a' mit fáink 's bokraink legízletesbet adnak, szedjük-le, 's gyűjtsük-egygyüvé nékiek; légyen e' boldog napunk Édeni nap, 's víg örömek közt muljon-el. 'S elmentek; az öröm szárnyakat fűzött lábaikra; legtermetebb gyümölcsfájikhoz, 's oda, hol a' szőlőinak, elnehezedeve piros fürtjeiktől, buja öleléssel futották-el a' szíl' terepély ágait.

Kain és Ábel, 's Ádám és Éva összeöltött karral mentenek a' halom felé, hol hajlékjaik állottak. Midő'n oda elértek, a' két ifju hölgy már sokféle gyümölccsel rakta vala meg az ernyők' legárnyékosabbikában a' táblát, felékesítve illatozó virágokkal, édes öszveelegyítésül a' színnek, íznek és szaglatnak. Leültének a' víg ebéd mellé; öröm 's vígadás foga helyt közöttök; 's a' mulattató beszédek korán felhozák a' szép estvélyt.

MÁSO-

M Á S O D I K É N E K.

A' mint vígan ülének az ernyőben, így szólla az emberek' atyja: Íme, gyermekeim, most érezzük, melly öröm önti el a' jó tett után a' lelket, és hogy csak akkor vagyunk valóan boldogok mikor szívünk feddtelen. Feddtelenség által emelkedhetünk a' tisztalelkek' boldogságáig; azon boldog állapotig, mellyel egykor' Édenben éltünk volt; holott a' meg nem hódított tisztátalan indulatok lerántanak 's a' tévedések' szövevényeibe vesztenek, hol kín, inség, bánkodás és aggodalmak 'ólálkodnak utánunk. Ah, hittük volna e, o Éva midőn Édent elhagyánk, hogy a' megátkozott földön még ennyi boldogság maradt fenn számunkra? Az elüzetés'

GESSNER I. KÖT.

3

szomor emlékezete még szüntelen' lelkem előtt lebeg.

Elhallgata Ádám, de ötetekképen szállítá-meg Ábel: Atyám! most midőn olly kiesén jó reánk az est, 's te itt kényedre múlatsz az ernyőben, ha talán megihletett lelked, az alkony' szelíd fényében, áhítatos elmélkedésekre nem készül ömledezni: hallgassd-meg egykérésemet, 's beszélld-el még egyszer, mint folytak azolta napjaid a' hogy', elűzve az öröm' lakjából, e' puszta földre költözél, 's egyedül éléd benne Évával az inség' első napjait.

'S a' többiek mindnyájan csendes figyelemmel pillantottak-fel Ádámra, várván, ha kérését fogja e teljesíteni; 's Ádám így felele: Hogyan tagadjak-meg én tetőled, fiam, valamelly, kívánságot ez örömnök napján? Előtökbe festem tehát a' napokat mellyekben a' megesett bűnösnek olly nagy ígéretet tétettének mellyekben ő a' Mindenható' végtelen irgalmának olly nagy jelenségeit vette. Éva, hol kezdjem a' beszél-

lést? Ott e, midőn Édenből öszvefont karral kijövének? De szemeidben, te Kedves, már is könyeket látok reszketni. Kezdd azon, én Szerelmesem, felele néki Éva, midőn utolszor sirtam-vissza a' kert felé, 's karjaid közt elrogytam. De hogy mit érzettem akkor, o Ádám, azt hagyd nékem mondanom; te, hogy engemet kímélj, hijánosan fognád előadni a' történetet.

'S Éva most így kezdé: Már távol lánbola megettünk a' kard az Angyal' kezében, ki bennünket szánakodva vezetett-ki a' kertből, 's vigasztala hogy bízánákl' a' megbántott Istenség' nagy kegyelmeiben 's fogadásában mellyet nekünk tett; már alá érénk a' földre, 's sivatag tájakon mentünk tovább: nem vala itt Éden! nem viráglepte hantokon, nem gyümölcsfák közt méne itt útunk; azok itt csak eggyenként állottak; gyéren elszórva a' sovány mezőken, mint midőn a' szigetek elszórva lebegnek a' tér vizek' színén. Így menénk, 's az egész föld mint eggy vadon pusz-

ta lapult-el előttünk. Öszveredőlt kezekkel mentünk együtt, én sírva tekintettem-vissza, 's nem mertem férjem' szemébe pillantani, ki, elcsábítva általam, szerencsétlenné lett, 's kint és inséget együtt tűrt velem. Lesüllyedt fővel jődögélt ő az én karomon; de most néma fájdalomban tekinteszéllyel a' környéken, majd ismét reám pillantott; látta csorgani könnyüimet, nem szólhata, 's zokogva szorított mellére. 'S immost egygy halom' tetejére 'érénk, honnan a' magas Éden elenyészett szemeink elől; én ott megállottam, 's fuldokló síránkozással sírtam vissza-felé. Ah! mondám, most talán utolszor látlak, kedves helye születéssemnek! hol te, oh szabad e még Kedvesemnek szállítani? hol te nőt kértél az Úrtól, 's veszted tulajdon oldalodból származott. Kinek illatoztok ti mostan ott, örömmek gyermekei, virágok! kiket ápoló kezeim nevelgettek? ki járdall ott mostan a' ti sokszagu homályaitok alatt, árnyékszó erdők? Ti virító

szövevények, 's ti szép ligetek, kinek virítanak most a' ti ízletes terméseitek? Ah, nem foglak én titeket többé meglátni. Énnékem, vétekkal megmocsokoltak, a' ti balzamegetek igen is tiszta, a' ti tájékokok igen is szent. Jaj nekem! mint esett-meg az ember, az Angyalok' barátja! ő, a' ki olly tisztán, olly minden áldással gazdagon megrakva jöve-ki a' Teremtő' kezéből! 'S te is, megestél, én Szerelmesem! 's általam elcsábítva estél-meg! Oh ne gyűlölj érette! oh ne hagyj-el érette! köz nyomorúságunkra kényszerítelek, azon kegyes ígéretekre kényszerítelek mellyeket a' nagy-irgalmu tőn, te én Szerelmesem! ne hagyj-el! Nem érdelek ugyan egyebet haragnál és útálatnál, de engedd hadd kövessem lépéseidet mint alázatos szolgálód; engedd hogy ez inségben gondom lehessen ápolásodra, 's néma pillantásod fogja nekem parancsolni akaratodat. A' hol lakozni fogsz, virágokat fogok neked szedni fekhelyül; táplálásodra a' legízletesbb gyü-

mölcsöket szedem-meg neked, 's boldog leszek, ha csekély gondjaimat egy szánakodó pillantatod fogja jutalmazni. Ezt mondtam, 's öszverogytam karjai között; ő pedig forró ölelésekkel szorított mellyére, könyűjével förösztötte orcáimat, 's így szólla: Szünj-meg panaszkodni, te híven-szeretett! 's inségünket keserű vádjaiddal ne tedd még keserűbbé. Többet érdemlénk mind te, mind én, mint a' hogy' bennünket az Úr büntete. És melly fogadásokat tevénekünk még midőn büntető ítéletét kimondotta is! Azokat ugyan homály fogja-körül, de a' homályból kegyelem sugárol. Oh, mik volnánk mi, ha ő minket a' szerént büntetett volna a' hogy' érdemeljük! Nem, én Szerelmesem! tiszteletlen panasz 's elmérgesült zúgó-lódások ne tégyenek bennünket soha méltatlanokká az ő kegyelmeire, 's ne fertéztessék ajakinkat mellyek szent áhítatosságnak 's imádó hálának lesznek szentelve ezentúl. Ó, kinek szemei előtt a' legsűrűbb homály sem rejt sem-

mit, ő a' legtitkosbb indúlatjait is látja a' bűnösnek, ő kegyelemmel fogja nézni a' mi erőtlen dicséreteinket 'shálánkat, és azt a' gyarló igyekezetet mellyel jóvá akarandjuk tenni a' mit elene vétettünk. Ölelj-meg engem, Éva! Idvez légy nékem a' mi inségünkben! Viszontsegélléseink könnyítgessék nekünk annak terheit; visszonzott erővel fogunk majd, viaskodván a' mi közös ellenségünk, a' bűn ellen, hajdani méltóságunknak visszaszerzésén törekedni. Béke lakozzék, és hű szeretet, örökké közöttünk. Az, ő enyhítéseik alatt könnyebben, vígabban fogjuk elhordani éltünk' terheit, 's bátrabbantekintünk a' halálnak elébe, ki, úgy látszik, késő lépésekkel jövell felénk. De most menjünk innen, le a' völgybe, hol a' szirtüreg előtt sűgár növésben ama' játékos-levelü topolyák állanak. Jó az éj, 's az nekünk kedves szállást fog adhatni. Így szóllottam én, 's te elhallgatál, 's én megölelélek, 's hajam' fűrtjeivel száraztottam-fel szemeimből könnyü-

imet; 's lemenénk a' halomról a' sűgár topolyák alá mellyek a' szirt alatt párosan állának. Éva megszűnt szólni, 's általmosolygott Ádámra: Ádám pedig ekképen folytató a' történetet:

Elértünk a' tópolyákhoz, fiaim, 's egy üreget leltünk árnyaik alatt a' szirtben. Lásd, Éva, mondám én; lásd miként nyujt nekünk könnyebbedést a' gondos természet; lassd e' tisztás üreget itt, 's e' kies forrást melly zuhogva fut-el mellette. Fogjunk itt éjjeli szállást. De nyílását az éji ellenségek ellen bé kell rekesztenem. Mi ellenségek azok? kérdé Éva elijedve. Avagy nem láttad e, felelék én neki hogy az átok minden teremtésre kiterjedett? hogy a' szeretet' kötelékjei minden állatok közt felbomladoztak, 's a' gyengébb zsákmányává leve az erősb orozónak? Amott a' mezőn egy fiatal orozlánt láttam hogy dühös riadással üze egy gyáva özöllöt; láttam az ellenségeskedést a' madarak közt is a' levegőben. Mi többé nem vagyunk parancsoló urai

a' teremtményeknek, azokat kivéven
mellyeknek feljebb haladjuk erejüket. A'
mellyek ezelőtt csapodárkodva játszod-
tak körülttünk, a' foltos tigris 's a' bo-
zontos oroszlán, vérbe-kevert szikrázó
szemekkel, 's ordítva szöktek-el mel-
lettem. A' szelídebbeket ezután nyájas-
sággal kell magunkhoz édesgetnünk;
a' vadabbak ártalma ellen pedig okos-
ságunk fog bátorságba tenni. Hagyjte
most, hadd fonjam-bé hajlékony faá-
gakkal az üreg' ajtaját. Én pedig mé-
gyek, felele Éva, 's fűvet szedek és vi-
rágokat, elhinteni háló-helyünkre, 's
gyümölcsöt tépni a' bokrokon és a' fák'
gallyain. 'S ekkor sövényt fontam az
üreg' nyílása előtt, Éva pedig ment,
félve tekingetvén felém hogy tőlem el
ne tévedjen, 's gyümölcsöket tépe a'
bokrokon és a' fák' gallyain. Most pe-
dig visszajött, 's lerakta azokat magunk
előtt a' tiszta fűre.

Akkor végig-ömlénk a' virágok fe-
lett az üregben, 's szűk vacsoránkat víg
beszélések alatt tartánk. De az alko-

dó egen fekete borúlat kele-fel, 's elfogá a' szálló nap' tüzét. Rettenetesen széledt-el felettünk a' borúlat, 's a' föld felett bús homály nyugodott; a' természet rettegő inneplésben látszott várni a' maga' elenyésztét. 'S íme egy forgó - szél nyargala - elő, végig-üvöltötte a' hegyeket, 's öszvezuzta az erdőt, 's mostan villámok lobogtanak a' fekete felleghen, 's a' mennykövek földrengetve dördültek-meg. Jó, ugymond' Éva, jó a' Rettenetes! Halált hoz reánk és az egész természetre, engedetlenségünk miatt. Oh Ádám! 's e' bús neven elakada. Ekkor mondám én: Szerelmesem! jer, bukjunk térdeinkre az üreg' nyílása előtt, 's imádjuk a' ki e' rettenetes homály felett ül, és a' kinek lábai alatt e' lángok és e' rettentő csatogás nyargallanak. Te, a' ki kibeszéllhetetlen isteni kegyel állál előttem midőn alkotó kezeid közt elkészülve, életre ébredtem, melly rettenetes vagy te midőn úgy jelensz-meg mint bíró! Akkor kimenénk, 's letérdeplénk az ü-

reg előtt, 's elhalaványodott képeinket
elrejténk öszveredőlt reszkető kezeink
közzé, 's imádtuk a' hatalmast, 's azt
vártuk hogy a' bíró megáll felettünk,
's ezt kiáltja-le villámló fellegeiből: Meg
kell halnod! te pedig, föld, enyésszel
haragom miatt! 'S immost vizek sza-
kadtak az égből, 's a' lángok nem lo-
bogtak többé a' felhőken, 's a' menny-
kövek már csak távolról dörögtek. Ak-
kor felemelém fejemet, 's ezt mondám:
Az Úr elméne felettünk, o Éva! nem
fogja elpusztítani a' földet, 's mi ma
meg nem halunk. Mert mi volna úgy
az ő fogadása, ha minket és a' mi mag-
vunkat elrontaná? Az örök bölcseség
meg nem bánhatja a' maga' ígéreteit.
'S mi nem rettegtünk többé, 's a' felhők el-
oszlottanak, 's a' lenyugvó nap számít-
hatatlan ragyogást hintett, mint a' ho-
gyan akkor ragyogott vala az ég midőn
az Angyaloknak örvendő sergeik harma-
tos felhőken szállongtanak Éden felett,
mindenszerte reájok. Illy dicső ragyo-
gás fogta vala el mostan az estveli ég'

szakát; az egész táj olvadt aranynak kohában űlte nagy innepét, minden szín megifjodva ékeskedett; 's mi ottan-
 térdeplénk a' leszálló nap' fényében,
 's szent tisztelettel csudálánk a' mit szemek
 láttanak. Így méne-el fönk felett
 az első fergeteg. Az estvély' ragyogó
 hajnala setét alkonnyá változott, 's a'
 hold szelidebb fényt öntött az elválva-
 úszó felhőkre, 's most érzénk legelőbb
 az éjjeli hideget, mint a' hogy' nappal
 érzénk vala legelőbb a' délnek égető he-
 vét. Öszvehúzánk magunkat azon gyap-
 jas öltözetbe mellyet annak jeléül hogy
 inségünkben meg nem tagadja tőlünk
 isteni segédét, a' Mindenható vetett va-
 la ágyékinkra 's letelepedénk a' puha
 fűven 's virágokon az üregben, 's sze-
 lid ölelések közt vártuk az álmot. E-
 löjőve az, de nem az a' könnyü enyhe
 álmom, melly akkor szállt reánk midőn
 még ártatlanok voltunk; akkor csak mo-
 solygó festések lebegtek körül képzele-
 teinket; most ezek a' festések elváltoz-
 tak, 's a' mosolygó kellemekek' helyébe

az aggodalom, rettegés és marczongló emlékezetek homályos, ijesztő 's csuda képeket állítottanak. Az éj csendes volt, 's szunnyadalmunk kedves és erőt-adó szunnyadalom; de oh melly hasonlatlan azon éjhez midőn én tégedet, én Évám, először vezettelek menyegzői ernyőmbé; azon éjhez midőn a' virágok édesebben illatoztak mint annakelőtte. Nem csattogott még soha olly édesen az éjszakák' kedves dallója; még soha nem öntött olly tiszta, olly szelíd fényt a' szép hold mint midőn az Édeni kert e' menyegzői első éjszakát inneplé. De mit múlatok olly képek körül mellyek az elszenderedett keservet ébresztgetik? A' reggeli nap már itta a' harmatot midőn pilláink megnyiltanak, 's ritka magányos madarak éneklének az ágakon; mert a' földnek még nem voltak egyéb lakosai mint a' mik az átok után a' kertből kijövének. Az Úr' kertjének nem illett a' maga kerítésében látni a' halál' pusztításait. Akkor kimentünk az üreg' nyílása elébe, 's imád-

tuk az Urat, 's én így szóllottam Évához: Menjünk tovább innen, én Szerelmesem! Ha szemeim végig-nézik e' róna tájékat, úgy látom hogy benne sok lakhelyek közt választhatunk melyek im ezt mind szépségben felülhaladják, mind gazdagságban. Látod e, mint csapong játékos futással, végig a' zöldellő völgyen, ama' folyam? 's ott az a' halom rakott gyümölcsöst látszik kövérfüvü hátán tartani. Követlek, valahova néked engem vezérleni tetszik, én Kedvesem, felele Éva, 's kezébe szorítván kezemet, a' halom felé folytatánk útunkat. Akkor Éva egy madarat látam meg kínos sikoltások alatt 's apró kerengésekben repdesni felettünk, 's végre ellankadva 's reszkető szárnyakon szállani egy alant bokorra. Közelébb méne a' madár felé; 's íme a' kesergő előtt élet nélkül feküdt egy más madár a' fűben. Éva sokáig nézte a' madarat, 's végig-hajlott felette; most felvette azt a' fűből, 's fel akarta ébreszteni. Nem ébred-fel soha! ezt sóhajtá,

's reszkető kézzel tette vissza a' fübe. Nem ébred-fel soha! monda ismét, 's síránkozni kezdett. Te, a' ki e' bokron kesergesz őutánna, ugymond; ah, ez neked talán hímed volt! Én hoztam átkot és inséget a' földre 's minden lakosaira, és tereád is, vétlen'-szenvedő! 'S mostan jajgatva sírt, 's hozzám fordult, 's ezt mondá: Mi rettenetes ez! melly szörnyü látvány! Nem látok benne semmi érzést; zsibbadt tagjai nem alkalmasok többé semmi munkájokra. Melly nevet tudok adni ez irtóztató állapotnak? halál e ez? enyészet e? Oh, reszketés fogja-el minden tetemeimet! Ha ez talál lenni a' halál, ha ez az a' reánk mondott halál, oh, melly rettenetes ez úgy! És ha ez engem így fosztana-meg tetőled, o Ádám! ah, oda vagyok! nem bírom többé magamat! tarts! kérlek, tarts! Ekkor fuldogva síránkozott, előre-hajolva a' legszonyúbb gyötrelmek' szaggatásai közt a' földön. Én megöleltem kesergő hitvesemet, 's ezt felelém neki: Ne tetézzd a' kint 's az

aggodalmokat; bízunk abban a' ki bölcseséggel igazgatja minden ő alkotásait, 's midőn homályba rejtőzik 's fel lép magas ítélő-székére, maga mellé szállítja az Irgalmat és Szeretetet. Miért lát ijedt képzeletünk a' jövőben csak inségnek képeit? Nem látunk e egyebet bünt-bosszúló csapásoknál? Ah, ne vakítsuk-meg önn magunkat az ő bölcseségének 's szeretetének ismerése eránt, 's ne süllyesszük lelkeinket emész tő bánatunknak mélységébe. A' mit ő végzett erántunk, az végetlen szeretettel 's bölcseséggel vagyon elvégezve; bízunk jóságához tántoríthatatlan hittel, 's bátran menvén elébb a' merre ő vezet, tiszteljük szent alázatban rendeléseit.

Ekkoron megindulánk a' halom felé, 's már azon gazdag bokrok közzé értünk-el, mellyek annak lábait koszorú gyanánt fogják-körül. Annak homlokán az apróbb gyümölcstermő fának közepette egy szálas czedrus nyúla-fel, 's messzére terjedő hűsséget hinte alá
a' ma-

a' magasból, árnyában pedig egy élő-
viz' ere csorgott a' virágok között, A'
halom alatt téren nyult-el egy végig-
láthatatlan táj, 's ködös párázattá tün-
tel a' gyengélkedő szem előtt. Imhol az
Éden' árnyéka! mondám; gyönyörű-
lak; ennél kiesebbet sehol nem lelünk.
Fogadj lombjaid alá bennünket, sugár
czedrus és ti külömbféle gyümölcsösek!
nem fogom én hálátlan szedni termésé-
iteket; gondos művelésemnek jutalmai
légyenek azok. Mindenható! tekints
keggyel hajlékunkra, 's halld-meg ese-
dező kiáltásunkat! halld-meg a' lángo-
ló hálát, azt a' buzgó könyörgést melly
naponként, óránként, fog ez árnyék-
ból hozzád emelkedni! Mert mi itt a-
karjuk enni orczáink' verejtékében ke-
nyerünket; ez árnyékban fogod te, É-
va, gyermekeidet fájdalmak között meg-
szülni; innen terjednek-el unokáink, 's
a' közelítő halál e' fák alattleljen egy-
koron. Oh, tekints keggyel, Uram,
tekints keggyel alá a' bűnösnek hajlé-
kára! Így szóllék, 's Éva áhítatosan fel-

pillantó nedves szemekkel kísérte könnyörgésemet.

Akkor elkezdtem egy kalibát építeni a' czedrus' árnyéka alatt, 's egy kerület karót ültettem 's földbe, 's az egyiktől a' másikig falat fontam rajtok a' fáknak hajlékony ágaiból. Éva pedig elméne, menedéket csinálni a' forrásnak a' virágok között, 's gyámollal támogatni a' fityegő növéseket, 's karókhöz kötni a' gyengeszárúakat, 's ért gyümölcsöt szedni táplálatunkra. Így evénk első étkünket orczáinknak veréjtékében. 'S a' mint a' folyamhoz mentem, sásat tépni kalibánk' beborítására, öt juhot láték együtt legelni 's egy fiatal kost; fejérek voltak mint az apró déli felhők. Lassan közelítettem feléjük, hogy látnám ha szaladni fognak e' ők is, mint a' tigris és az oroszlán kik még nem régen nyájaskodva játszottanak lábaim körül. De ők nem szaladtak előttem, 's egy kákaszállal hajtottam magam előtt fel a' halomra hol Éva, ki most a' bor'töve' szöve-

vényeiből egy kised ernyőt boltozgatott, a' kis nyáját mind addig nem látta-meg, míg ártatlan bögések figyelemre nem ébresztette. Ekkor felnéze, széllyeltekinte mindenfelé, 's kezei az öröm miatt szállongani hagyák a' vesszőt. Oh, szelídek és nyájasok, ugymond, mint az Úr' kertjében! Idvez légy, kiseded sereg! Lakozzatok itten velünk, nekünk szeretett társaink! Íme itt kövér zanót vagyon: vannak egyéb illatos füvek is, és egy tiszta kútfő. Oh, mi szép lészen az midőn majd körülttünk fogtok szökdelleni, míg mi a' fákat míveljük, 's kertünknek bokrait! Ezt mondotta Éva, 's megsimogatta gyapjas kövér derekaikat.

'S a' kaliba már meg vala építve, 's Éva és én az árnyékban ültünk annak nyílása előtt. Andalogva ültünk itt, 's Éva így szakasztá félbe a' csendet: Gyönyörű a' táj, 's ím e' halom itt soknemű terméseivel kérkedik. De nem menénk e azért öszvegyűjteni a' mit elszórva terem a' környék, 's általültetni

e' halomra? Úgy halmunk azonként hasonlítand Édenhez mint Éden hasonlít, a' szerént a' mit minékünk az Angyalok beszéllének, az ég' környékeihez. Ah, mi szép vala az áldással-tetézett táj! Ott a' természet bőven öntötte-ki legbecsesbb adományait; ott buja tömötséggel 's fenntebb-nemü szépségben nőtt minden; egész sergei a' virágoknak a' legtarkább tolongással; virág és gyümölcs együtt lepték-el a' fáknak görbedett ágait; 's a' külömbféle fák' megszámlíthatatlan nemei a' legkedvesbb egyességben tévesztették-öszve rokon árnyékaik' szövevényét; egyike szebb, ragyogóbb, dúzsabb mint a' másika. Keveset látunk itt azok közzül; talán hogy az átok alá vetett föld őket meg nem teremheti, vagy talán mint fősvénykedő gazda, külömböző éghajlatokra szórta-el. És már láttam, o Ádám, mint uralkodik a' halál és a' romlás minden természetben; mert hogy kétlhetném hogy a' mit láttam, halál légyen! Lehullott, rothadó gyümölcsöket, her-

vadó virágokat láték; láték elhaló csemetéket is, gyászosan megfösztvá leveleiknek 's terméseiknek díszétől. De az elhaló csemeték közt újabbak sarjadnak, 's a' lehullott gyümölcsöket más gyümölcsök váltják-fel, 's az elhullott virágok' magvaikból gyermekeik jönnek-elő. Ah Ádám, így hervadunk-el eggykor mi is felvirító gyermekeink körül!

Elhallgata, 's én néki ezt felelém: Engem egészen más gondok epeztenek, te én Szerelmesem! Melly kész vagyok én lemondani mind azon bővelkedésről mellyel ezelőtt élénk vala! Engemet az keserít, és nékem az a' legfőbb veszteségem hogy azon szent tájról vagyok eltiltva a' holott az Úr láthatólag méltóztatott lebegni, a' hol szelídített fényben járdallt az erdők' árnyai között, midőn jelenlétét szent csend in-neplete. Ah, akkor én gyakorta mérészettem, mélyen megbukya színe előtt, szóllani vele, 's a' Mindenható kegyelemmel hallgatta keze-mivének szent szózatját, 's felelt beszédeimre! De jaj,

jaj nekünk! elesénk ezen elsőségétől a' tiszta lelkeknek. Mert múlathat e a' legtisztább valóság azok között a' kiket megfertéztetett a' bűn? lépjen e ő a' földre melly érdemlette átkát? Ő ugyan irgalommal pillant-le reánk felséges szé-
 kéről, 's kegye felülhaladja legmerészb-
 reményeinket is inségünkben, leküldi hozzánk az ő Angyalait hogy körülttünk a' mit ő hagyta, teljesítsék; de ezek hátra-hagyott fénnel 's láthatlanul tér-
 nek-vissza e' lakjáról a' romlandóság-
 nak; mert mi érdemetlenek lettünk olly lelkekkel társalkodni kik az Úr ellen nem vétkeztenek.

Ígyen szóllánk magunk között 's né-
 ma elmerülés fogott vala el, 's szeme-
 ink búsan sülyedtek a' földre, 's íme az
 ég' boltozatjairól tündöklő felhő szálla
 alá; lába immár a' halmot érte, 's a'
 tűzfelhőről felséges mosolygással 's ra-
 gyogóbb szépségben eggy mennyei alak
 lépett-elő. Hirtelen' felköltünk neki, 's
 mélyen meghajolva közelíténk, 's az
 Angyal ezt mondá: A' ki az egekben

uralkodik, meghallá szavaitokat. Menj, ugymonda nekem, 's monddezt a' bús-lakodóknak: Az egek engemet bé nem fognak, 's jelenlétemmel teremtésem-nek minden szöge teljes. Mert ki teszi tehát hogy a' napok szünet nélkül világítanak! ki azt hogy a' csillagok meg nem állanak futásaikban? Ki teszi hogy gyümölcseit megtermi a' föld, és hogy a' nap és az éj felváltják egymást? Ki tartja-fenn a' valóságokat, hogy élnek és légyenek, 's ki tart téged hogy el nem dőlsz és el nem alélsz? Én véled vagyok, mond az Úr, 's néked legtitkosbb gondolatid is nyitva állanak én-előttem.

Megtelve szent rettegéssel, ott állék az engemet környülőmlő ragyogványban, 's így szóllék: Megfoghatatlan az Úr' irgalma! ő letekint mireánk a' mi inségünkben, 's Angyalokat szállít a' bűnöshöz. Ah, itt állok előtted, elborítva szeméremmel, 's nem merek felpillantani hozzád; de, engedd, hadd terjesszem elődbe a' mi lelkemet homá-

lyos-érzésekkel rettegteti. Látom én hogy az Úr jelenvagyon a' maga terem-
 tései közt; szüntelen' tapasztalom azt,
 és engem bátor óhajításaim nem ragad-
 nak annak kívánására hogy a' legtisz-
 tább valóság a' vétek által megfertézett
 halandóvaltársalkodjék. De elszaporod-
 ván egykor az emberi nem, és ah ta-
 lán még romlottabbá válván, nem lesz
 e még boldogtalanabb? nem fogja e a'
 legtökéletesebb valóságnak képét felet-
 tehijányosan és elvetemítve fenntartani?
 nem fog e még mélyebben esni mint
 én estem? Tudom ugyan hogy mikor
 az ő jóvoltát én nem fogom hirdethetni,
 hirdetni fogja azt minden féreg; de nem
 léssen e nékiek a' természet' szava ért-
 hetetlenül lassú szózat, ha az emberek
 előtt az Úr a' maga arczulatját egészen
 elrejtendi? Ah, ez a' gond kimondha-
 tatlan súllyal fekszik rajtam!

Atyja az emberi nemnek! mondá
 most nyájásan a' mennyei Követ; Ő,
 a' kiben és a' ki által minden él és mo-
 zog, el nem fogja hagyni a' te maradé-

kaidat. Bűneik ugyan gyakorta fel fog-
nak őhöz képest kiáltani bosszúért, hogy e-
lőragadja villámait 's hatalmát irtóztató
ítéleteiben nyilatkoztatja ki, és akko-
ron a' bűnös rettegve buk-meg a' por-
ban, 's így kiált-fel: Ez Isten! De még
gyakrabban fogja magát kinyilatkoztat-
ni kegyelmeiben. Szelíd kegyelvel fogja
ő visszavezérleni a' te maradékodat ha
az ő útjairól eltévedtenek; mert Bölcsé-
ket támasztand az emberek között kik
felvilágosítsák elméjüket, hogy vissza-
forduljanak az esztelenség' és veszély'
szövevényeiből, 's az Úrnak ismét-fellelt
ösvényein járjanak. Néha Profetákat
fog küldeni hozzájuk, kik a' Mindenha-
tó' áldásait vagy veréseit a' jövő' tit-
kaiból elővonják, 's nékiek megjelens-
sék hogy megértse minden hogy az em-
berek' sorsát örök bölcseség intézi. Gya-
korta Angyalok által fog szólni hozzá-
juk, gyakorta csudatétek által, 's lesz-
nek hívei, kikhez uralkodása' székeből
alászáll, míg végre az emberek' váltsá-
gának nagy titka nyilvánárá leendő, 's

az asszonyi-állat' magva megtöri a' kígyó'-fejét.

Az Angyal elhallgatott; de kegyel teljes mosolygása bátorrá teve hogy még egyszer szóljak: Mennyei barátom! ha külömben bűnös embernek szabad téged így szólítani; De hogy' gyűlölnék azt az Angyalok a' kit maga Isten nem gyűöl? Oh, engedd hogy kérddhessek: Megengedettik e tenéked hogy a' titkokat szent homályaikból felfedezzed előttem? Mit tészem a' nagy ígéret hogy az asszonyi-állat' magva meg fogja törni a' kígyónak fejét? 's mit ím ez átok: Halálnak halálával halsz meg? 'S erre most így felelt az Angyal: A' mi nékem megengedettett hogy előtted felfedezhessem felfedezem néked: Tudjad tehát hogy a' midőn vétkezél az Úr ellen, így szólla: Az ember elesett, 's meg fog halni. 'S hirtelen' irtóztató setét fogtakörül az Uralkodónak székét, 's rette-gő csend ülte-el az eget. De a' rette-gő csend nem tartta sokáig, 's a' setét megnyílék az Uralkodónak széke körül;

így még nem nyilatkoztatta ki Isten soha a maga nagyságát, egyedül akkor midőn előlépett 's ezt mondá a kerengő napokhoz és csillagokhoz: Légyetek! 's a teremtő szózat végig-hatott a megmérhetetlen téren. 'S íme mostan hasonló fényben állott-elő az Úr; 's e szókat hallatá-végig az égnek minden hajlékain: Nem fordítom-el az én arcuzatomat a bűnösről; légyen tanúja a föld végetlen kegyelmeknek! Az asszonyi-állat magva még fogja törni a kígyónak fejét; a pokol nem fog örvendeni az ő diadalmán, 's a halál elejti a maga zsákmányát. Innepeljétek e napot, eget! Ezt mondotta az Örökkévaló. Az Archangyal is el fogott volna sülyyedni e vakító csillogásban, hogyha az uralkodó széket szelídebb fény nem fogta volna körül. 'S az eget egész nap' inneplék az Úr végetlen kegyelmének nagy titkát. A nagy titok, hogy az Isten melly csuda által engesztelődik-meg a bűnös eránt, még az Archangyal előtt is homályba borúl; mi

csak azt tudjuk, 's azt tudni néked is engedtetett, hogy a' haláltól el van véve a' hatalom; hogy ő a' lelket feloldja az átok' béklyójából, 's a' testet visszaadja a' pornak, 's a' lélek felszáll, 's boldog lesz végtelenül, mint mi vagyunk. Mostan pedig értsd a' mit tenéked mond az Úr: Én irgalmas lélek teerántad és a' te magvad eránt, 's jelt rendelek melly tanúja légyen e' nagy ígéretnek. Emelj oltárt e' halmon, 's valamikor az év előhossa a' napot mellyen tenéked ez ígéretet tevém, láng fog alászállani az égről 's Jobogni fog oltárodon. Akkor áldozz nékem egy ifju bárányt, hogy azt megeméssze a' láng. 'S íme felfedeztem előtted a' titkot a' mennyire azt halandónak látni engedtetik. Az Örökkévaló azt is megengedte nékem hogy minekelötte innen visszatérek, mutassam-meg tinéktek hogy itt nem laktok magányosan, és hogy a' földet, noha megátkozottat, véletek eggyütt tiszta lelkek lakozzák, 's annak szavára a' ki mindenek felett

uralkodik, néktek védelmetek 's fenn-
tartástok eránt gondoskodnak. Ezt
mondván az Angyal, közelebb lépe fe-
lénk 's megillette szemeinket. Erőtle-
nek a' szók előadni annak szép voltát a'
mit szemeink ekkor láttanak; mennyei
ifjakat látánk megfzámíthatatlan seregek-
ben lebegni felettünk, szebbeket mint
Éva vala midőn a' Teremtő' kezeiből ki-
költ, 's engemet édes szózattal serken-
te-fel álmomból csókjaira. Némellyike
ezeknek a' könnyü ködöt hagyá kikelni
a' földből, 's lebegő szárnyain felvitte
hogy a' földre enyhe harmat csepegjen
és élesztő esők. Amott egyy más sereg
múlatozott a' folyamok körül, arról gon-
doskodva hogy forrásaik ki ne asszanak,
's széleiken ne lankadjanak a' cseme-
ték. Mások ismét a' legelőken lebeg-
tek, 's érlelgették a' gyümölcsöket, 's
a' fakadó yirágoknak a' tűz' és az esti-
hajnal' színét adták; vagy a' mennynek
tisza kékjét, 's reájok lehellék édes le-
helleteiket, hogy balzamillatot öntsenek.
Sokan közzülök egyéb munkának ered-

ve szállongtanak a' ligetek' homályában. Aranyos szárnyaikról lengeszellők eredtek széllyel, a' hűs árnyakkal játszódtak, gyengén suhintottak-el a' virágok felett, 's a' zuhogó csermelyék' 's búborékos tók' habjaiban feredtenek-meg. Némelyike megpihent a' maga munkája után, 's karokra-osztva arany hárfák' zengései közzé elegyedtek az árnyban, 's a' Mindenható' dicséreteit éneklették, érthetetlen dalokat halandó füleknek. Sokan halmaink felett szállongottak, vagy ernyőink' tápláló árnyaikban ültenek-le, mennyei nyájassággal tekingetvén-le reánk. De szemeink ismét meghomályosodtak, 's eltűntek örömünknek álomképei.

Ezek a' földvédelkei, mondá most mennyei látogatónk. A' halandók' érzékei tompábbak mint hogy a' természetnek minden szépségeit 's csudájit érezhetnék. De a' Teremtő úgy akarta hogy az ő alkotásának minden szépsége értelmes valóság által használtassék, 's e' csudák mellyeket ti nem is sejdítetek,

számtalan lelkek' nemeinek vagynak gyönyörködésekre. Ezen felül arra is rendeltettek ők hogy a' természetnek keljenek segédjére, a' külömbféle műveket titkos műhelyében az örök oltá kiszabott törvény szerént előállítani. Osztán védül adattak, 's titkos szemlélők gyanánt, az emberek mellé, hogy a' veszélyt rólok elhárítsák. Ezek kísérik őket az életnek tekervényes útjain; ezek emlékeztetik, hogy a' tetszetős rosszból melly őket éri, jó ered, ha önn magok akarandják; ezek titkos tanúji a' te csendes házi örömeidnek, 's ők neked legrejtettebb tetteidet is javaló mosolygással vagy búsult útalattal szemlélik. Általok áldja az Úr bővséggel a' tartományokat, általok szállítéhséget és minden veszélyt azokra a' kik tőle elpártoltak, hogy az inség' szava által hozzája visszavezettessenek.

Ekképen szólott velünk az Angyal. De most felszállott ragyogó felhőjire; mi pedig térdre hullottunk, 's ki beszéllhetetlen örvendésben síránkozánk

az Úrnak végetlen kegyelmei felett, 's rebegettük néki hálás könyörgésünket.

'S én mingyárt megépíttettem az oltárt a' halom' homlokán, 's Éva azolta minden gondjait arra intézte hogy a' szent hely körül egy új Édent alkot-hasson. A' mi szép virágokat a' halmokon és 'a mezőken talált, mind azt ált-hozá az oltár' kerületébe, 's minden reggel és minden estve tiszta vízzel öntözte-meg a' patakból mellyet ültetésein végig-vezérlett. Védlelkek! ugy mond, kik itten lebegtek, tegyétek sikeressé kezemnek munkáját, mert igyekeztem a' ti segédetek nélkül haszon-talan. Virágoztassátok itt elevenebb ékben őket mint honnjaikban virágoztottanak, mert ez a' hely az Úrnak szent. Én pedig ím e' tág kerületet ültetém melly most titkos szent homályt hint az oltár' felibe.

E' munkák alatt 'múla-el felettünk a' perzselő nyár, 's már a' gyümölcs-pártáju ősz is vége felé közelített; csipős szelek jelentek-meg, 's a' hegyek körül-

körülttünk ködlepelbe öltöztenek. Elidjedve látánk gyászba kelni a' természetet, 's nem tudtuk hogy a' megbetegült föld, kifáradva jótéteiben, a' tél' nyugalmából vészen gyógyúlatot; mert az átok előtt a' virágos tavasz 's a' nyár és az ősz egymásba-öltött karral laktak mindènkori mosolygásban körülttünk. Nőtt a' természet' bánatja, a' virágok elasztanak; a' mezőn 's az oltár körül már csak kevés 's csak eggyenként virított, 's búsan várták enyészteket. 'S imhol előjövénnek a' dühös fergetegek, letépdelték a' fák' halavány leveleit, levertek az ágakról a' termést, 's ömlő záporral érkezte üvöltötték-végig a' haldokló mezőket, 's a' hegyek' szomoruló fejeket hóval hintették-be. Remegve nézénk e' pusztulást, 's úgy véltük hogy az átok most kezdi a' földet megszállani. Tehát minden még megmaradt' ékeit el fogja e veszteni a' természet? A' föld szegény volt ugyan Édenhez képest, azonban még is eléggel bírt, táplálmányt és örömekeket nyujtani nap-

jainknak; de ha az átok így sújtja továbbá is, melly irtóztatók, lesznek így napjaink! Ezt mondánk magunkban. De hirtelen feleszmélénk hogy szívceinkből kiirtunk minden békétlen gondolatot, és hogy bizodalmunkat az Úrba vetjük. 'S elindulánk megszedni a' mi termést a' tél még meghagyott, 's megaszaltuk a' tűzhelyen hogy a' rothadás meg ne fosszon tőle; 's én befedém hajlékunkat hogy benne mentek lehessünk a' szél 's eső ellen. Azonban a' kisdéd nyáj szomorkodva ögyelgett a' halom körül, 's keresgélte a' megszáradt fűszálak között virító zöld növést. Én magam is gyakorta kimentem, eledezt gyűjteni nekik a' halmokon, 's a' nedvesbb völgyek közt. Szomorúan multak-el 's únatkozva esős, szélvész napjaink; de ismét előjöve a' mindentfelélesztő nap, 's elszórta a' bús fellegetet. Enyhébb szellők fuvallák-el a' resten-vonakodó ködöt a' hegyek közzül, a' természet ifju örömben kezdett ismét mosolygani, kies zöld borítá-el

a földet, a' virágok tarka seregben tolongottak-elő a' mezőkön, 's vígan-nevetkezve tekingettek-fel a' napra, fák és bokrok ragyogtak sokszínű ékjeikben, 's öröm fogta-el és víg kedv az egész természetet. Így szállott-vissza a' földre az év' szép reggele, a' virágkoszorús tavasz. De semmi nem virított szebben mint a' fák mellyek közt az oltár állott; 's Éva víg csudálással nézte mint serken életre minden virág mellyet ide ültetett volt. Haszontalan' igyekezném én, tinéktek, fiaim, előadni örömeinket. Eltelve kibeszéllhetetlen vígasággal, megállánk az oltár mellett; a' nap a' maga' legtisztább fényével világította e' szent helyt; úgy látszott hogy minden teremtmény itt akarja az Úr' dicséretét áldozat gyanánt hirdetni; a' virágok a' legédesebb illattal töltötték-el mindenfelé a' levegőt, 's az ingó fák örvendő rengéssel hullatták gallyaiknak díszeket az oltárra. A' fü' apró lakosai vetélkedve csevegték örömeiket, 's a' madarak el-fáradhatatlanul énekeltek a' fáknek ága-

ni. Akkor térdre hullánk az oltármellett, örömkönyük cseppentek szeminkből a' virágok harmatjai mellé, 's buzgó imádságunk felhatott a' természet' urához, ki merő kegyelem, és minden látszatos rosszból jót hoz-elő.

Én pedig elkezdék művelni egy kisded mezőt, 's a' melly magvakat ősszel gyűjtöttem vala, elhintettem a' feltördelt földbe. Némelly termékeny csemetét, ha távol állott hajlékunktól, kiástam 's ált'ültettem halmunkra; 's e munkáim közben a' természet, a' szerencse, 's néha tulajdon elmélkedéseim is, olly fortélyokra vezettének mellyek által sokat könnyítettem munkámon. Ollykor ugyan megcsala az igyekezet, mert a' munka' helyét 's idejét elhibítottam; 's az igyekezet még több ízben maradt volna sikertelenül, 'ha találmányaimban a' védlelkek nem sugallották volna oktató tanácsaikat.

'S midőn egy reggel kinéznék hajlékomból 's szememet az oltár felé intézném, íme az Úr' lángja ragyogva

lobogott a' reggel' szürkültében az oltár felett, 's a' kelő nap arannyal csipkézte-meg a' róla emelkedő füstnek oszlopát. Éva! kiáltám; ma van a' nagy ígélet' innepe; íme az Úr' lángja leszállott oltárunkra. Jer, menjünk-ki hirtelen; ez nap az Úrnak szent; nyugodjunk-meg minden munkától: te menj megszedni a' legszebb virágokat hogy az áldozatra hintsed, én pedig mégyek, 's megmetszem bárányainknak legszebbikét. 'S kimentem, fiaim, 's megmetszém a' legszebbik bárányt. Ez volt a' legelső állat melyet kezeim megöletenek. Irtózatot tekintet nekem! borzadás fogott-el, 's elalélva hulltanak volna le kezeim ha a' szent szándék, ha az Úr' parancsolatja nem élesztette volna bátorságomat; midőn azt hergeni láttam kezeim közt, 's mindig gyengébben viaskodni elenyésző életéért az iszonyu kínok alatt, míg végre szemem előtt élet nélkül rogyott-öszve. Ijesztő előérzések járták-keresztül lelkemet. De most a' bárányt feltettem az oltárra.

's Éva előjött, 's illatos virágokat hinte reá, 's letérdeplénk az oltár előtt szent áhítatosságban, 's hálánk fellángola az Úrhoz a' ki bennünket illy kegyesen emlékeztetett ígéreteire. Szent hallgatás uralkodott körülünk, mint midőn a' föld az Úr megjelenését innepli, 's e' csendben Angyalok' szavait vélénk hallani, kik könyörgésünk közzé elegyítették magasztaló hymnuszaikat. Végre a' láng megemésztette az áldozatot, 's már elalvék az oltáron, 's a' tájéket mennyei illat töltötte-el.

Nem sokára a' nagy engesztelésnek innepe után, fiaim, elmentem a' szálló nap' fényében, megnyúgodni munkám után, fel a' halomra, 's kerestem kedves nőmet; de nem találtam sem a' kalibában sem az ernyő' árnyai alatt. Végre ellankadva láttam-meg a' forrás mellett ülni, 's te én elsőszülöttem, kebelében nyugvál. Ótet a' szülés' fájdalmi a' kert' könnyü munkájában lepték vala meg, 's bőv örömcseppeket sira most reád. Mostan pedig édesded

mosolygással pillanta-fel hozzám, 's ezt mondá: Idvez légy nékem, embereknek atyja! Az Úr nékem segédemre volt az én kínjaimban, 's íme e' csecsemőt szültem. Kainnak neveztem őtet, midőn kitettem e' világra. Oh, én elsőszülöttem! az Úr kegyelemmel pillantott a' te születésed' órájára: légyenek a' te éltednek minden napjai az ő dicséretének szentelve. Mi erőtlen a' mi asszonyi-állattól veszi létét! De nevedjél mint a' virágszál nevededik a' tavasznak napjaiban; életed légyen gyönyörű illat az Úr előtt. 'S akkor, fiam, én is sírtam az örömnök miatta, 's karjaimra vettelek-fel. Idvez légy, anyja az embereknek! mondám Évához; áldott az Úr ki tégedet fájdalmaidban el nem hagyott! Idvez légy, Kain! elsője azoknak a' kiket asszonyi-állatfájdalmak között szült, a' ki világra jövével hogy a' halálnak indulj ellenébe. Oh Isten, tekints alá kegyelemmel a' te egeidből gyámoltalan teremtedre, 's virítani kezdő életére tölts áldást ingyen

jóvoltodból. Melly kedves leend nekem ez ifju lelket a' te kegyelmeidnek csuda-munkáira oktatgatni! Korán reggel és késő estve a' te magasztalásodra szoktatom gyenge ajakit. Így fognak, anyja az emberi Nemnek! így fognak majd egész nemzetségek nevedni tekörültted. Magában áll vala még nem régen amott a' myrtusz, de az anyai tö körül im csemeték sarjadának, valahányszor új díszhinte ágaira a' kikelet, mindannyiszor újabb sarjadásu nemzetség mosolygott-fel távolabblag az idősbb magzatok körül, és nézzd, már egyhosszan elterjedett illatöntő ligetté nevedék! Így fognak majd, én Szerelmesem, a' mi magzataink is elszaporodni halmunkról, 's messzére el fogjuk látni egyenként-álló békés hajlékaikat e' szép lapályban. És ha a' halál hamar nem szakaszt-ki közülök, meglátjuk, miként gyűjtenek, munkás méhek gyanánt, egyesült segéddel, élelmet és könnyebbedést, 's az életnek minden örömeit lakjaik mellé. Gyakor ízben lemegyünk hozzájuk e' tető-

ről, termékeny árnyaikban 's békés lakjaikban meglátogatni unokáinkat, 's elbeszélni előttök az Úrnak csudatetteit; 's hűségre serkengetni és jámborságra, nevelni örömeiket, 's bánatjaikat vigasztalni. Akkor majd ezer házi-oltárokat látunk füstölgeni tetőnkről, 's az áldozatok' füsté felhők gyanánt fogja-környül halmunkat. Áhítatunk éledni fog az övék által, 's buzgóbb könyörgésekkel járulunk az Úr' elébe az emberi nemnek megtartásáért. 'S ha ismét felvirrad az engesztelés' nagy innepnapja 's az égi-tűz az első, legszentebb oltárra leszálland, akkor majd felgyülekeznek e' halmon, 's mi öközöttök előállunk az oltárhoz, 's megrakjuk az áldozatot, ők pedig tág kerületben borulnak körülttünk földre. Ezt mondám én víg örvendéssel 's megcsókoltam a' te orczáidat. 'S ekkor az anyád visszavett erőtlén karjaira; 's én segédjére költem neki hogy felkelhessen a' virágokról, 's az aléltat bevivém a' közel kalibába. Ott tenéked nem sokára erő jött és vídám-

ság kisdéd tetemeidbe, orczáidra pedig és szemeidbe nevetés és öröm. 'S már szökdeltél a' virágokon, gyenge ajakid már kezdék rebegni az új gondolatot, 's akkor Éva Méhalát foganta, a' te nődet. Örülve futkostál te az újonnan-született körül, megcsókoltad azt, 's beszórtad akkor-szedett virágokkal. Annakutána tégedet szült Éva, Ábel, és utoljára téged, Thirza, Ábelnek kedvese. Oh, melly örömek áradtak-el akkor naponként mirajtunk midőn gyermeki játéktokat 's ártatlan örömeiteket láttuk, és azt, hogy gyenge lelkeitek mint mérészgették kifeszlő erejüket, 's mint nőttek lassanként értebb korra! Őrt-állva vigyázott körülttetek a' szemes szorgalom, elrántani hajlandóságaitokat a' hibás növéstől, hogy a' szerént viritanátok mint a' szép kikelet' legékesbb koszorúja, 's öntenétek az erkölcsnek minden édes illatját. Mert már akkor, midőn gyermeki kedvvel játszódtatok ölemben, láttam én hogy a' bűnben-fogant ember a'

szerént szükölködik művelő kéz nélkül mint a' bűn miatt megátkozott föld. 'S végre felnevekedtetek, mint a' hogy' a' csemeték nevednek gyümölcstermő fákká. Áldott az Úr, ki ennyi csudatéteit közlötte végetlen irgalmának mindnyájunkkal! Imádjátok őtet háládatban, jámborságban, vizsontszeretetben: úgy áldása rólatok soha el nem fordul.

'S Ádám elhallgata. Mint midőn egy szeretett ifju kedvesének karjain a' hajnalló reggel' világánál hallgatja a' fülmile' édes enekét; fülel a' táj; a' szerelem' zengzete melly az ő szíveikből látszik felsóhajtani, arczaikra könnyeket gyűjt: de most megszűnt az ének; ők még sokáig figyelmes várakozásban pillantanak a' tető felé hol a' kedves dalló csattogott; haszontalan! nem zeng az immár, 's az egyéb madarak lármásan kezdik a' csevegést. Így hallgattak az Ádám' gyermekei midőn atyjok szólani megszűnt. Lelkeiket meghatotta a' beszéd; majd könnyük és elholt szín,

majd öröm lépett és vígaság arczaikra ;
's most egyetemben hálálták atyjoknak
kéresek' teljesítését. Kain is hálálta azt
a' többivel ; de ő nem sírt és nem mo-
solygott a' többivel.

H A R M A D I K É N E K.

Mostan kiléptek az ernyőből. Ábel megölelte bátyját, 's mindenik bokor elindult kalibája felé. A' hold fényt lövélle ösvényeikre. Ábel átfogta szeretett hölgyét, 's ezt mondá néki: Ah, melly öröm önti el az én szívemet! íme a' bátyám nem haragszik; íme megígérte hogy ezután szeretni fog. Oh! mint gyönyörködtettek engem azok a' szép könnyűk mellyeket ma csorogni láttam orczájin. Nem, nem éleszti úgy a' mezőket a' harmat a' nyárnak égető heve után mint engemet e' szép könnyek. Lelkében megszűnt a' harag' vése, 's nyugalom tért, és vigaság,

vissza közzénk. Te, a' ki végetlen kegyelemmel tekintettel a' mi szüléinkre midőn e' tér földön magányosan lakoztak, ah parancsolj a' zajnak, hogy lelkébe többé vissza ne térjen!

Thirza nyakába ömlött az ő Ábelének, 's édes sírásra olvadva ezt mondá: Ah, az enyhe eső nem éleszti így a' kiaszott mezőt, nem így azokat a' kik magányosan laktanak e' tér földön, az első bús tél után a' visszatért tavasz mint engemet a' bátyánk' könyűji, mint visszatért szeretete! Oh áldott nap! kedv száll ismét és ifjúság szüleinknek homlokokra, 's öröm emelint, és vígadás, minden mellyet. Áldott, áldott nap! szebbnek tetszik nekem a' természet 's vígabbnak a' te világod, éjjeli nyájas bujdosó az egen! Így zengett az öröm Thirzának szép ajakiról.

Kain is hajléka felé tére, Méhalának karjain. Hív hölgye ellágyulva tekintett-fel reá, 's ajakihoz vivén kezét, ezt mondá néki: Kedves férj, melly gondok lepték-el ismét homlokodat? A'

szívedbe visszatért nyugalom tekintetedet nem tudja e vígságra deríteni? nem e elsimítani homlokodnak bús redőjit? Komoly lelked ugyan nem gyúlong az örömnék könnyű lángjaira, 's megelegli hogy veled szíved tel-el: de nem láttad e miként mosolygott minden arczról, mint szóllott minden nedvesült szemből a' vígadás, midőn te, én Kedvesem, hű szeretettel ölelted-meg az öcsédet? Oh, akkor áldást monda reád az Úr a' maga fenn-székéből, 's örvendve néztek a' körülttünk lebegő Angyalok! Engedd, én Szerelmesem, engedd örvendésemnek hogy szívemre szorítsalak. Ezt mondá, 's szívére szorította őtet.

Kain nem állá ellent hitvесе' nyájaskodásainak, de ezt felelte: Ez a' ti szokatlan örömetek engemet bánt; mert nem annyi e ez mintha ezt mondanátok: Kain megjavította magát; eddig rossz volt; útálta, üldözte öccsét. Ah, félre vele, azzal a' bosszantó váddal! Nem gyűlöltem én őtet: én őtet nem utáltam; mert gyűlölség e, hogy én ő-

tet olly csapodáron nem ölelgetem mint ti? hogy én azokat az ő gyengéd orcáját olly édes sírással nem áztatgatom? Énhozzám nem illik ez asszonyos édeskedés. Nem őtet útáltam én, de azt a csapodárságot melly által ő szüléinknek szereteteket tőlem lópdoستا. Osz-tán nem ok nélkül redőli a' komoly gond az én homlokomat. Ítéld-meg-magad ha nem a' legképtelenebb gondolatlanság e az a' mi atyánkban hogy ő maga regéli előttünk vétkes esetének történeteit, hogy ő maga érezteti velünk melly inséget vont reánk hibája. Mi szükség nekünk tudni, mi szükség hallani olly sok ízben, hogy az Éden' boldogságait szüléinknek vétkek miatt vesztettük-el? Könnyebben tűrnénk nyomorúságunkat ha ezt nem tudnánk, 's nem kesergenénk annak elvesztét a' mit nem fognánk ismerni. Méhala a' bánatnak szózatos cseppjét tartóztatta szemeiben, 's hallgatva pillantott-fel hímjére, mintha kérdeni akarná ha szabad e felelnie? 's ekkor esdeklő zeng-zettel

zettel ezt felelé: Ne neheztelj reám, én Szerelmesem! többé nem fojthatom-el könyűimet; ne neheztelj hogy hozzád sóhajtok. Oh, ne hagyj visszatérni fejed' felibe az únalomnak azokat az elvert fellegeit; vidítsd-fel lelkedet, 's ne láss csak inséget és veszélyt a' hol végtelen kegyelmet 's jótétet láthatnál! Ne vádold őket, e' szeretett atyát és anyát, hogy azon csuda-dolgokat beszélnek mellyeket az Úr a' megesett halandóval teve; hogy ez által buzgó hálát 's tántorodhatatlan bizodalmat ültessenek szívünkben. Oh ne vádold őket azért, őket, kiknek minden békételen siránkozás 's inségünknek leglassúbb érzései mellyeket szemünkben olvasnak, kibeszélhetetlen gyötrelmeket szül. Kedves társ, tusakodjál a' visszafutamló bánat ellen hogy szívedhez ne férkezhessék ismét, 's napjainkat bús homályba ne sülyessze. Ezt mondá Méhala, 's edhallgatott, 's szerelemmel 's elnedvesült szemmel nézett férjére. 'S Kainnak komor tekintetét vidám mosolygás derítette-fel. Tu-

sakodni fogok ellene, ugymond, a' visszafutamló bánat ellen. Szoríts szívedre, én Kedvesem! Nem fogja az többé napjainkat homályba sülyeszteni.

Rég olta leste immár Kainnak tetteit Anamelech. Így hívja őtet a' pokol. Ő ugyan a' lelkeknek csak az aljasbb seregéből való: de gonoszságban és dölyfben nem kisebb mint maga Sátán. Gyakorta félre vonta magát gyűlölt társaitól a' pokolban, 's magányi tájakra rejtezett-el, hol kénpatakok csorognak a' kiégett mezőken, vagy a' gőzölgő temérdek szirtek közzé mellyek fekete fejeket vészhozó tunya borulatokba rejtik: Az a' rettenetes visszfény mellyeket a' hegyeken túl fellángoló tűz a' felhőkig lövellett, sárgáló világot önte az ő útjának gyászos homályára. Akkor midőn a' pokol tombolva kiáltott diadalt és magasztalást az ő Királyának, ki most vissza érkezett vala az új teremtésből, 's kérkedve beszélté sűgárló székén mint csalta-meg az embert, 's mint kényszerítette az egek' urát hogy

kezeinek legbecsebb míveire átkot 's halált mondana: akkor forrt vala fel Anamelechnek mellyében az irigység' mérge. Tehát Sátáné légyen e mind a' a' tisztelet, és az azoké kik az ő széke körül ülnek? 's én mindég isméretlen csúszkáljak e a' pokol' legsetétebb szugaiban az aljas csoport között? Nem! Én tetteket fogok lelni mellyeken álmélkodják a' pokol; 's akkor Sátán, mint a' legutolsóbbja a' pokolnak, nevezze tisztelettel nevemet! Ezt mondá, 's pusztítást, inséget 's veszélyt forrala az emberek ellen, rejtekének homálya között. 'S elérte a' min törekedett: maga a' pokol is irtózáttal nevezte nevét. Ő vala, ki a' később időkben ama' vérengező királyt Betlehemnek ártatlan kisdedeit megöldöstetni unszoló, és a' ki osztán fene kaczajjal szemlélté melly ádázsággal onták az emberi Sátánok a' vért, 's a' csecsemőket mint pacskolák a' béfecskendett falakhoz, 's mint döf-dösték-ösze véres szablyáikkal anyájjknak esengő karjaik között. Örvend-

vé lebegett ő akkor a' városnak magas-
 san kinyult fokai felett; a' haló kisdedek'
 kiáltásai, a' zokogó anyák' jaja né-
 ki kedves zengzet volt; ördögi gyönyör-
 ködéssel nezte, mint feküdtek, felap-
 rítva 's nyilt sebekkel, a' kisded holtak,
 's tetemeik miként recsegték a' dühö-
 sen-futkosó vérontóknak ázott sarujik a-
 latt, 's a' szerencsétlen anyák, atyák,
 testvérek és rokonok mint fetrengtek
 vigasztalhatatlan gyötrelmek közt az
 ártatlan vérben.

Felmégyek, ugymond, a' földre,
 's meglátom, mit téssen ez: Meg kell
 halnod! felmégyek, és ölni fogok! 'S
 kiméne a' pokol' kapuján, 's azon útra
 tért mellyet 'Sátán az ó' éj' és az 'Chá-
 osz' réngő' országán! végig kijegyzett.
 Így mégyen felszült vitórlájjal az éjnek
 eltitkoló' védelme alatt a' rakódott hajó
 melly: tólvajokat visz, messzére a' sík
 tengereken! majd a' Heszpériai széle-
 ken fog kikötni; békés lakosait támad-
 ják-meg valamelly falunak, 's elrabol-
 ják serdülő vig ifjúságát. Akkor osztán

jajgatnak a' szülék 's az elmaradt testvérek és a' kétségbe-esett jegyes, 's keserves jajgatások eltölti a' zengő partokat, míglen szemeik a' tőlök örökre távozó kedves zsákmányt hasztalan epedéssel nézellik. Sok ideig repül gyors szállattal a' pokol lakosa az éjnek bús országaiban, míg végre egy virradó gyenge fényt lát-meg a' teremtésnek szélső határai felé. Mint az a' gonosztévő a' ki valamely éjjeli gyilkolást szándékozik elkövetni, setét éjjel mégyen a' királyi-városnak melly a' téren számtalan gyertyák' csillogásában fekszik őelőtte; megdöbbenve áll-meg, ismét mégyen, 's most retteggve csúsz-be kapuján, 's kerül minden világot: illy rettegések alatt csúszott most a' tisztátalan azon szám nélkül való csillagzatok közt mellyek földünk körül kerengenek, a' föld felé. Nem sokáig szállongott a' föld felett hogy az emberek' lakjokra találjon; éles látása hamar reá akadott, 's hirtelen csapott-le azonnal a' magas felhők közzül a' hol repdesett, a' legár-

nyasabb bokrok közzé. 'S ez tehát az a' föld, ugymond, mellyre Teremtője átkot monda? Láttam Édent is mellyet most lángoló karddal őriztet; ékes hely! hásonlít az ég' környékeihez; azt elvesztették: de íme ez itt sem pokol. Talán alacsony hunnyászkodás által engesztelték-meg bírójoknak haragját; talán durvább-alkotásu testeik olly szenvedéseknek vannak kitéve mellyek a' tisztább lelkekre, kiknek alakjaik légi testből vétettek, nem hathatnak; mert én itt boldog lehetnék ha a' pokol mindenüvé nem kísérne. De Angyalokat látok lebegni. Vigyáznom kell, hogy meg ne sejtsenek 's igyekezeteimet meg ne gátolják. Amott látom a' megesteket; kemény munkának eredtek a' halom' oldalán: de ők nem látszanak szerencsétleneknek. Ki tudja, nem halálokkal kezdődnek e csak szenvedéseik? Talán reá vehetem valamelly gonoszságra; mert szívek, ha meg nem csal sejdítem, nyitva áll a' csábításnak. Még tökéletesek voltak, 's Sátán egygy ostoba for-

tély által el tudta szédíteni! mennyivel könnyebb lészen az most midőn többé nem azok; most, midőn átok alatt nyögnek! El, elszédítem; olly tettekre veszem őket hogy iszonyodva futnak-el az Angyalok; 's ő, a' ki teremtetten, szikrázó mennyköveihez kap, 's öszveroncsolja őket, vagy lehányja a' poklok' mélységeibe. Oh! akkoron, akkoron majd a' fekete partokról nézzük-el, nevetve nézzük-el majd, mint hömberegnek a' poklok' tűzhullámai között ezek a' kényeztetett szép lakosai az új teremtésnek. Amottan áll egyike a' mezőn, öszvebarázdált bús homlokkal. Ha lehet biznom e' komor arczulathoz, nagy tetteket fogok tenni általa. Elmégyek, 's kikémlem minden hajlandóságát, ki mindenikét gondolatjainak. Így szóllott, 's ravaszul-vigyázva bujkált az emberek között, csábítást forralván és öldöklést átkozott mellyében.

'S a' kaján ekkor is Kain körül leselkedett vala, és hív nője körül, 's kiballgatta beszédeiket. 'S alig léptek-be

hajlékok' küszöbén, 's megállá, 's a' leggonoszabb gúny' kaczagásával ezt mondá: Oh igen! ne engedd a' haragnak elvert fellegeit ismét öszvegyülni fejed felett; tusakodjál a' visszafutamló bánattal! Nyavalyás tusakodó! Nem fog a' te szívedben gyökeret verni a' jónak semmi magva; én azt mindég elfojtom. 'S azok az elvert fellegei a' haragnak! hah! én őket sűrűbben, feketébben gyűjtöm - öszve fődnek felibe; sűrűen és feketén, mint a' felhők oda alant mellyek örök setétbe keverik a' poklok' hegyeinek bús homlokaikat. Mi volna könnyebb? Avagy őket nem te magad gyűjtöd e eggyüvé? nékem csak segélni kell igyekezeteidet. Fogom, fogom segélni! 'S akkor osztán kín és gyötirelem, új és még ez ideig ismeretlen inség szálljon belőlök az emberekre, 's borítsa-el feketébb homály napjaitokat mint az az éj melly soha nem virradva csügg a' poklok felett!

A' reggelnek élesztő fénye immost ismét visszatért, 's zengéssel és víga-

sággal töltötte-el a' természetet. Kain előszedte szerszámain, 's kiindult a' mezőre. Ábel a' harmatos legelőre vezette-ki juhait, 's nyájasan idvezlette Kaint midőn mellette elméne; Méhala pedig Thirzának karjain ment a' kert felé hol az oltár állott, midőn Éva bánatos képpel jöve-ki feléjük a' kalibából. A' két hölgy, elrémülve szeretett anyoknak bánatján, siető lépésekkel közélte hozzá, 's megfogá a' síránkozó' kezét: Anyánk! mondának; kedves anyánk! 's te sírsz? miért sírsz, kedves anyánk? 'S Éva elázott szemekkel néze reájok, 's ezt válaszolá: Ah leányim! hát nem hallátok e jajgatást a' mi kalibánk felől? Atyátokat az éjjel iszonyú kínok gyötrötték. Ottan fekszik, viaskodik csontokat-hasgató fájdalmaival, 's elfojtja jajgatásait, 's engem igyekszik vigasztalni. O gyermekeim! lelketem homályos de iszonyu aggodalmok környékezik, 's szívem zárva vagyon minden enyhületnek. Atyátok, midőn elcsendesülve látszik is lenni, bús gon-

dokba süllyed, nyugtalanul fetreng fekhelyén, homlokát fagyos veréjték borítja-el, 's szemeiből zápor módra omlik az elfojtott könnyük. Ah remegés! irtóztató remegés! miként függesz te, mint egy rettenetes hegy, fejem felett! Tartsatok engem, gyámoltalant, gyermekeim, 's vezessetek a' kalibába. 'S mostan, Méhalának vállaira támaszkodva, visszaméne a' kalibába, környülfogva esengő gyermekeinek karjaitól.

Mind hárman körülfogák a' betegnek fekhelyét. Ő most csendesebben vala, 's arczatjának minden vonásai mutátták hogy lelke a' legkínzóbb fájdalmak között is győzetlenül maradt. Mostan pedig mosolygó elgyengüléssel pillantott leányaira, 's mondá: Édesem, az Úrnak jobbjá fájdalmakat szólíta az én porom' felibe hogy belrészemet dulják; áldott légyen ő, mert ő mindent bölcsen rendel. Vagy ha parancsola e' fájdalmaknak hogy oldozzák-fel a' köteléket melly lelkemet testhez

béklyóza, hahogy a' pornak porba kell
visszatérnie: oh, úgy imádva várom a'
borzasztó órát, 's áldani fogom azt a'
kinek kezeiben élet és halál vagon,
valamíg a' por széllyelomland, Méltób-
ban fogja őket a' lélek dicsérhetni, ha
majd megszabadítatik a' testtől melly
átok alá van vetve. Úgy vagon, U-
ram! te megengedted a' halandó em-
bernek hogy az ő lelke illy nagy remé-
nyek által élesztessék. Illő hogy én ad-
jam vissza legelőbb a' földnek a' port;
de, o Mindenható, ne hagyj-el enge-
met! Engedd hogy boldog reményeid-
nek mindenike ragyogva lebegjen lel-
kem előtt. Oh ne hagyj-el engem ha
majd a' halál' órája megáll főm felett,
's az utolsó borzadás tetemeimet öszve
rázandja! Oh Éva, és ti szeretett gyer-
mekeim, ne kínozzatok engem ez eny-
hülést nem lelő kesergéssel! Meglehet
hogy e' fájdalmak csak első követjei a'
még távol halálnak; talán az Úr még
most elfordítja rólam e' kínokat. De
készítsétek-el lelkeiteket hogy a' bánat'

sullya alatt le ne roskadjanak, ha úgy tetszend az Úrnak, hogy ez árnyélethez kiszóllítson 's elhívjon közzületek. Ekkor fuldoklása félbeszakasztá szava-it, elhallgata, 's nedves tekintetei sorban nyugodtak mindeniken, de legtovább Éván, kinek látása új tört ütött szívébe, 's most ekképen folytatta szava-it: Ne sírjatok, Kedveseim! a' ki bennünket a' mi inségünkben soha el nem hagyott, sem benneteket nem hágy-el, sem engemet, az eloszlás' rettenetes órájában. Bízunk az ő kimeríthetetlen jóságában. De most menjetek; hagyjatok egyedül; menjetek, hívjátok segédül ötöt, az Irgalmazót. Álomszáll szemeimre: elvesztett erőmet az talán visszahozza.

Az emberek' atyja elhallgatott; könnyükre olvadt gyermekei pedig meghajlottanak hogy kezét megcsókolják. Elmegyünk, atyánk, mondának, elmegyünk, 's imádni fogjuk az Urat, hogy enyhítő nyugalmat küldjön gyengült te-temeidre. 'S oh ha könnyörgésünk meg-

hallgattatik! oh ha még felébredsz, 's az Úr visszaszóllítja tetemeidről a' kínokat!

Titkos sóhajtások alatt mentek ki a' gyermekek az ő ágyától, 's egyedül Éva maradt benn a' kalibában. El akarok szunnyadni, monda Ádám nekie; de elázva látván-meg könnyeitől; 's te sírsz, kedves nőm? ugymond. Oh ne sírj hogy zokogásaid el ne űzzék tőlem a' közelítő szelíd álmat. 'S ezzel azon bőrkbe rejté arczatját mellyeken feküdt, hogy nője előtt eltitkolhassa marczongló gondjait. Itten vagy e, irtóztató óra? így tünődék magában. Oh, te, te vagy az! Melly rettenetesen lebegsz felettem! Isten! ó Isten, ne hágyj el engemet, bűnöst! De bár mi rettenetes vagy, nem volnák te nékem keserű, sőt édes volnál te nékem, ha mindenekért halhatnék-még! ha mindenekért szállhatnék porba! De ők utánam fognak jöni; mindeneket ugyan e' rettegés, ugyan ez irtóztatos homály borít el, valakik asszonyi-állattól származta-

nak; mert mi származhatik egyéb az
 én ágyékomból mint halandó bűnös?
 Én öltem-meg maradékomat. Valakik
 vagyunk, én és maradékaim, azoknak
 fogunk kiragadtatni karjaik közül a'
 kiket leginkább szeretünk, a' kik né-
 künk ezer örömek által tették kedvessé
 az életet. O Éva! o híven-szeretett nőm!
 mint fogod te majd holt testemet kö-
 nyűiddel feresztetni! És, irtóztató kép-
 zelet! mint fog majd sírjában reszketni
 holt tetemem, midőn a' gyengekoru ár-
 vák legvirítóbb napjaikban az ő atyjo-
 kat, midőn a' gyámoltalan vénséget ért
 szülék öregségeknék örömét, az ő elöt-
 tők elaludt eggyetlen gyermeket, a' test-
 vér testvérét, a' jegyes mátkáját, a' hü-
 ifjat fogja kesergeni. Oh, essék-meg ak-
 kor rajtam a' ti szívetek, gyermekeim,
 's ne átkozzátok hamvaimat a' sírban!
 Méltán keserű a' halálnak közelítő órá-
 ja, méltán érezzük vég pillantatink-
 ban az átoknak egész terhét, mért ő fej-
 ti-ki lelkeinket e' sárhajlékból, 's által-
 szállítja a' boldogság' tájékaira, ha a'

vétek' undokságaiból szívesen igyekezett megtisztítani, 's a' bűnnel bajnokképen vitt-meg. Nem, fiaim! az élet nem élet, hanem csak virradta még az igazi jobb életnek. Forduljatok-el rólam, hegyek, kik lelkeimet alá nyomjátok! Ha elszóllít innen az Úr, csak egy új életbe mégyek-által, 's úgy várom az enyéimeket magam után, mint egy hű atya ki egy gyönyörű tavaszi nap' kedves hajnalában legelőbb ébred-fel álmából, 's az aranyfényű napnak későbbi feljöttéig várja, hogy az ő kedvesei is felserkenjenek 's karjai közzé fussanak. Ezeket mondotta Ádám. De most lassu édes álom szálla reá, nyugalommal és enyhülettel.

Éva pedig kezeit tördelve ült férjének oldala mellett, és siránkozott, 's lassu szózáttal, hogy az alvót fel ne költse, ezt mondá: Melly szörnyű gyötrellem szaggatja az én szívemet! Oh átok! következése a' bűnnek! borulj egyedül reám! borulj kettős sullyal reám! Melly kínokat, melly inséget ér-

zettek ti mindnyájan; és ah! mind ezt íme mind miattam szenveditek. Annak emlékezete hogy én valék a' kilegelébb vétkeztem, úgy rongálja, mint egy soha el nem alható féreg, az én lelke-
met. Oh, ha meghalsz, én Kedvesem, ha az én vétkem miatt meghalsz, ha a' halál' vég borzastásai reád szállanak, oh ne pillants veám akkor haraggal és megvetéssel! oh ne átközzatok engem akkor, gyermekeim! Még ugyan egy vád sem szállt-ki ellenem ajakaitokon: de a-
vagy nem vád-e nekem minden nyögés-tek? nem pirontság-e nekem minden köny melly szemeitekből kiesordúl? Mindenható, halld-meg, oh halld-meg az én könyörgésemet, 's e' fájdalmakat róla szállítsd-vissza! Vagy ha ezek e-
lőlfutóji a' halálnak, ha testének földbe kell szállnia, ah, úgy ne szakassz-el tő-
le! engedd, hogy együtt haljak-meg vele! vedd-vissza elébb az én lelkemet, hogy halálát ne lássam, mert én vétkeztem elébb. Éva elhallgatott, 's ví-
gasztal-

gasztalhatatlan' sírt elszunnyadott férje mellett.

Kain kiment vala holdjaira. Arczalatján felszáradtanak a' könnyek, 's ezt mondá midőn kiméne: Sírnom kellett az atyám' ágya körül: szavai és azon gyötrelmes jajgatások meghaták lelke- met. De, úgy hiszem azt, meg nem hal. Oh Isten ne engedd hogy meghal- jon! Úgy mint 'az öcsém, olly asszo- nyisan mint ő, én sírni nem tudok. Ha nem azt mondják e megint hogy érzé- ketlen vagyok, és hogy Ábel inkább szereti mint én atyánkat, minthogy én nem fuldoklottam mint ő? Én nem pa- rancsolhatok szemeim' árjainak hogy csorduljanak-el.

Ábel pedig a' legmélyebb bánatban méne-ki legelőjire. Könnyei még sza- kadtak szemeiből. De most a' földre bo- rúlt, 's ekképen kiálta-fel az Úrhoz: Ál- dassál éntőlem, te, ki a' halandók' tör- téneteit végetlen jóságod és bölcseséged szerént intézed! én tehozzád kiáltok-fel az én inségemből, mert te megenged-

ted a' bűnösnek hogy ő tehozzád felkiálthasson midőn nyomorúság éri. Te ugyan egy nyögő féreg' kedvéért el nem állasz bölcseségednek utjaitól; de oh adj erőt és enyhülést midőn kínjainknak sullya alatt roskadozunk! Oh, ha kívánságunk nem ellenkezik szent tetszéssel, add-vissza a' szeretett férjet szegény anyáknak, ki mostan az ő ágya körül síránkozik? add-vissza őtet minékünk gyermekeinek, 's élte' háttárát nyujtsd-ki távol időkre. Parancsolj, Uram, 's a' tobzódó fájdalmak azonnal megszűnnek, 's öröm száll-fel és vig hála tehozzád a' halandóknak alant hajlékaikból. Hagyd őtet még tovább múlatni közöttünk! hagyd még tovább hirdetni közöttünk kifogyhatatlan kegyelmeidet, hogy fiaink és leányaink az ő szájának oktatásai szerint tanuljanak tégedet magasztalni. Ha pedig azt végezte bölcseséged hogy ő meghaljon, oh bocsáss-meg fájdalmamnak ha elalélt nyelvem elakad 's belrészeim megrendülnek! Ha meg kell hálnia: oh,

úgy ne hagyj-el őtet az eloszlás' rettenetes órájában; bocsáss-meg a' mi ke-sergésünknek és sírásunknak, 's küldj erőt és vigasztalást! Ne hagyj-el fájdalmunkban! te viselj gondot reánk hogy bánatunkban el ne aléljunk, 's cselekedd hogy még inségünknek közepette is bölcseségedet dicsérhessük!

Ekként könyörgött Ábel, mély alázatosságban leborulván a' föld' színéig. 'S íme suhogást hall, a' tájat kívánatos kikeleti illatozás töltötte-el. Fel-emelé fejét a' földről, 's egyyike a' védelkeknek mennyei szépségben álla előtte. Rózsák övedzették ékes homlokát; mosolygása olyan volt mint a' tavasz' hajnallása, 's így szólla édesen-ömlendező szózáttal: A' ki az egekben lakozik, a' te könyörgésedet meghallá, 's meghagyta nékem, vennék sűrűbb [testet magamra, 's néked és a' tieidnek hoznék vigasztalást és segédet inségtekben. Az örök bölcsesség mellynek azon szerént vagyon gondja a' csúszó féregre mint az Angyalra ki ragyogó szárnya-

kon hasítja az 'egeket, meghagyta a' földnek hogy kebelében fogamna gyógyító-erejü szereket mind azoknak szükségekre valakik rajta lakoznak. Fogd e' füvet és virágot; ezeket is a' föld' keble termette, 's főzd-meg a' forrás' tiszta vizében, 's adj gyógyulást ezitalban atyádnak!

'S mostan általadá néki az Angyal a' füvet és virágokat, 's eltünt. Kibeszéllhetetlen öröme ragadva álla itt Ábel. Oh Isten! így kiálta-fel; mi vagyok én, én porban-fetregő bűnös hogy te illy kegyelmesen meghallod az én kiáltásomat? Miképen hálálja-meg a' te irgalmaidata' szegény halandó? mint magasztalhatja ő méltóképen a' te kegyelmedet? Ah, ő elégtelen arra! elégtelen reá maga az Angyal is ki dicséretidet egész karokban zengi! De mostan sietve mégyen kalibája felé, 's elkészíti az italt, a' szerént a' hogy' azt neki a' mennyei Követ parancsolta volt. Mostan pedig atyjának hajlékához méne, hol Éva, körülölelve Méhala és Thirza

által, férjének nyoszolyája mellett síránkoztak. Álmélkodva láták ezek Ábelt belépni, 's ő így szólla hozzájuk: Dicsérjétek az Urat, Szerelmeseim, 's a' bánat' cseppjeit szárasszátok-fel szemektokről; az Úr meghallgatta kiáltásainkat és segédet küldött minékünk. Angyal jelenék-meg nékem a' legelőn, 's e' füveket adta mellyeknek leveket itten hozom. Főzzd-meg őket tiszta vízben, ugymond, 's adj gyógyulást az italban atyádnak. Örvendve érték ezek a' mit nekik Ábel beszélt, 's hála zengett a' jukaikról és magasztalás. Az öreg vevé a' szaglatos' italt, felüle, 's buzgó hálaikat ada az Úrnak a' ki megkönyörüle az ő inségeken. 'S akkor fijának keze után nyult, nyájasan árczához nyomta azt, 's megáztatta sirásaival. Fiam, oh fiam! ugymond'; áldott légy te énnekem, te, a' ki által nékem az Úr segédet küldé, a' kinek szelíd és tiszta erkölcssei öelőtte kellemesek, és a' kinek fohászadásait azoknak miattok kegyelemmel hallgatja. Előjőve Éva is két le-

ányaival, 's egyetemben áldák a' ki által az Úr nékik segélyt és vigasztalást küldé.

Azonban még ők így ölelgették Ábelt, Kain megtére a' mezőről. Irtóztató rettegések közt szorong, ugymonda, az én lelkem; felmegyek az atyám lakjába, 's megtekintem, nincs e segédemre szükségek. Hát ha meghalna, 's én boldogtalan, nem vehetném áldását? 'S most álmétkodva szemléli ezt a' neki megfoghatatlan örvendezést 's szerelmes ölelgetéseiket, 's hallja Ádámnak szavait. De Méhala, mihelytt őtet közelíteni látá, repült elébe, 's hív nyá-jaskodások alatt beszéllé neki hogy az Úrsegédet küldé Ábel által. Akkor Kain Atyjának nyoszolyájához közelíte, megölelte őtet, 's így szólla hozzá: Idvez légy tőlem is, atyám! áldassék az Úr ki tégedet visszaada nekünk, hív gyermekeidnek! De nincs e neked áldásod, atyám, a' mivel engemet is megáldj? Azt a' ki által az Úr néked segédet küldé, már megáldottad; áldj-meg most engem is,

elsőszülötted! Ádám atyai szeretettel függeszté szemeit reá, kezébe szorította kezét, 's így szólla: O Kain! légy áldott énnékem! te, elsőszülöttje az én ágyékornak! Az Úrnak áldása legyen terajta! Béke lakozzék mindenha, 's felháboríthatatlan nyugalom, a' te szívedben! Kain pedig Ábelhez fordúla, 's megölelte őtet. Miként múlászthatá vala el azt, látván mindenike mit csinál? De mostan kilépett a' hajlékból, 's félre-tért egy setétlevelű csalétnak homályába, 's elbúsulva állott-meg, 's ezt mondá: Béke lakozzék mindenha az én szívemben, 's fel nem háborodható nyugalom! Hogyan lakozhatnék az? hogyan lehetnék én csendes? Nékem könnyörgenem kellett hogy megáldjon: Ábelt önnként áldotta-meg! De mi csuda? hiszen én vagyok az elsőszülött, 's engem illet osztályrésül az átok, az inség és a' megvetés. Az Úr Ábelt választotta segédének eszközeül. Minden arra törekedik hogy őtet tégye előttök kedvesebbé. Kedvellhetnek e engemet,

holott sem az Úr nem kedvell, sem az Angyalok? Ők nekem nem jelennek meg mint Ábelnek : ők énmellettem megvetéssel mennek-el! Mikor én tikkadva pihenek a' sanyaru munkától, 's elsült képemről csorog a' veréjték, akkor ők Ábelt keresik, ki kényes kezekkel játszik a' virágok közt, vagy juhái körül állong, 's elragadtatva azon hogy a' merre a' nap hanyatlik, melly szép veresek a' felhők 's a' harmat melly ékesen ragyog a' virágok' szálain, édes könnyeket hullat. Jaj nekem hogy én vagyok az első azok közt kiket asszonyi-állat szült! E' miatt magamat engemet, nyom, vagy bizony engemet leginkább, a' nagy átok' sullya. Ábelnek az egész természet mosolyg: egyedül én eszem kenyeremet arczom' veréjtékében! egyedül én vagyok nyomoru! Illy fekete gondolatok közt tévelygett ő a' sctétlevelü csalét' árnyaiban.

A' nap a' lazúrszín hegyek megett szálla-el, 's a' felhőkre lövellé az esthajnalnak szép pirosát, és a' mosolygó

szép tájra. Akkor monda Ádám: A nap a' hegyek megé ereszkedik: kimégyek a' szőlőlugosba melly hajlékom előtt áll hogy minekelötte a' nap lemégyen, magasztaljam az Urat, hogy rajtam segíte. 'S akkor felkölt fekvőjéről; tetemeibe visszatért az ifju kor' ereje, 's Éva és két leányai kivezették ötet szőlőlugasába melly hajléka előtt állott. 'S ímé a' hanyatló nap egész tündökletében mosolygott alá a' környékre, 's Ádám térdre bocsátkozott. Gyönyörködve nézte-el az enyhébb-fényü szép környezet, 's szent buzgóságra gyúladt szívvel ezt mondotta: Imhol fekszem ismét a' te színed előtt, Mindenható! 's imádom végtelen jóságodat. Hova lettetek, fájdalmak? Feldúltatok minden tagjaimat, belrészeimet öszeégettétek mint a' tűz: de az én lelkem bízott az Úrban, 's ő meghallgatta kérésimet, 's letekintett az ő egeiből, 's a' fájdalmak megszűntek dühösködni, 's tagjaimba vídámság és erő tére-vissza. De te meghagytad a' halálnak hogy még ne szór-

ná-el poromat, hogy még e' halandó testben dicsérhesselek, 's láthassam csuda-dolgaidat mellyeket az emberrel közlesz a' porban. Magasztalni foglak én tégedet, te végetlen kegyelmű! attól fogva mikor a' reggeli harmat csepeng, addiglan míg a' hold felkél, magasztalni foglak én tégedet. Ez agyag sátorban rebegjen tenéked hálát és dicséretet az én lelkem, míg végre összeomlik a' romlandó sátor, 's a' diadalmas lélek az összeomlott sátor felett lebeg 's jobb tájakon szemléli majd dicsőségnek nagy voltát. Ti, ragyogó Angyalok, tekintsetek-alá a' bűnös ember' honnjába hol a' halál uralkodik, 's dicsérjétek méltóbban az ő kimeríthetetlen kegyelmét; mert a' véges ember csak rebegő nyelvvel magyarázhatja álmélkodását. Idvezléggy nékem ismét, gyönyörű nap, még minekelőtte tőlünk elhanyaglasz! Reggeli sугáraid a' czedrusok megől lövellének-elő, 's én kínosan fetrengtem ágyamban. Azután az ég' magas boltjáról pillongál kalibám-

ba, 's én téged jajgatásokkal köszöntöttelek. 'S ime midőn esti fényed a' felhők' szélein ragyog, térdre ömölve adom annak hálámat a' ki, minekelőtte te elhunysz, fájdalmaimat eloszlatá. Idvezlek titeket, magas tetők! és titeket halmok, elszórva e' szép térségen! Úgy akarja az Úr hogybenneteket reggel és estvénded pirosodni lássalak. Idvezlek, csevegő madarak! A' ti éneklétek még gyönyörködtetni fogja füleimet; azok engem még ezután is az Úr' magasztalásaira fognak ébreszgetni. Harsogó szép csermelyék! sok ízben fognak még lankadt tetemeim pihenni virágos széleiteken, 's édes csörgétek élesztő álmod csal szemeimre. 'S ti erdők és ti szent ligetek! ti kies csalétek! ismét fogok járni szent homályaitokban. Oh öntsetek kies hűsítést főmre, ha majd, elmerülve ahítatom' elmélkedéseiben, magányosan tévelygek árnyatok alatt! Idvez légy, egész szép természet! Áldassék az Úr, a' könyörülő, az irgalmas! Ő visszaszóllította fájdalmaimat, 's porom-

ra tette kezét hogy széllyel ne omladozzék.

Ekképen magasztalá az Urat az emberek atyja. Az elcsendesedett természet együtt látszék vele imádni jóltevőjét, 's az állatok örvendeztek az ő megtartásának. Nyájasan lövé még egyszer ragyogó sűgárait a' nap a' lugosba, 's úgy ereszkedék-le a' hegyek megé. A' virágok kívánatos illatot adtak az ifju szellemeknek hogy a felgyógyultat lebegnék körül; 's a' madarak csevegtek mindenfelé, 's végig-szökdellték a' lugos' inait. Ekkor érkezének Kain és Ábel, 's mind ketten örvendtenek atyjoknak jobban-létén. Ez pedig felkölt könyörgéséből, megölelte szerelmes nőjét és gyermekeit; örömcseppek folytak-le orcáján; 's így hajléka felé indult. Akkor monda Ábel Kainnak: Miként adjunk illendő hálát Istennek hogy kéréseinket meghallgatá és hogy ismét visszaadá nekünk e' kegyes atyát? Én kimegyek, most midőn olly tiszta fényel ragyog a' hold felettünk, oltárom-

hoz, 's megáldozom legifjabbik báránymat. Nem mégye kite is, bátyám, a' te oltárodhoz, 's nem áldozol e te is az Úrnak?

Kain pedig vadan ezt felelé: Én is kimégyek oltáromhoz, 's áldozni fogok az Úrnak abból a' mit sovány holdom terem. De Ábel nyájasan ezt válaszóla neki: Nem nézi az Úr a' bárányt melly öelőtte ég, te Kedves! nem holdjaidnak termését a' mit a' tűz emészt, csak tiszta húség lángoljon annak szívében a' ki az áldozatot nyújtja.

'S erre így válaszola Kain: A' te áldozatodra láng fog azonnal alászállani, hogy azt megeméssze, az égből, mert az Úr teáltalad küldé segédet atyánknak; arra ő nem méltóztatott engemet. De azért kimégyek, 's áldást nyújtok be nékie. Színetlen áhítat lángol öeránta az én szívemben, mert nem örvendek én kevésbé náladnál atyánk' gyógyulásának. Cselekedje velem, megvetettel, a' mit elrendele!

Ábel pedig átfogta Kainnak nyakát, 's ezt válaszolá: Ah bátyám! a' te szívedben támadhatna e azért zúgolódó panasz hogy az Úr a' maga segédét én általam küldé? Az Úr mindnyájunkkal közlötte a' maga' jóvoltát. Fojtsd-el e' panaszt, Kedves! a' ki a' veséket vizsgálja, látja békétlenségedet. Szeress úgy engem a' hogy' énszeretlek téged. Menj és áldozz; de ah ne engedd, hogy szent munkádat tisztátalan indulat fertéztesse! Úgy kegyelemmel hallgatja az Úr ajakaidnak dicséreteit, 's áldást mond reád magas székéből.

Kain nem felelt, 's kiméne holdjaira. Búsan tekintett őutána Ábel, 's ő is legelőjére ment, 's mind ketten megtévék áldozatjokat. Ábel kiválasztá a' legszebbik ifju bárányt, feltette az oltárra, behintette szaglatos füvekkel és virágokkal, 's meggyújtotta az áldozatot. Akkor, eltelve szent áhítattal, leborúla az oltár mellé, 's dicséretet mutatába, és szent hálát ártatlan szívvel az Úrnak. Magasan felnyult az áldo-

zat' lángja az éjben. Az Úr meghagyá a' szeleknek hogy nyugtan légyenek, 's a' tájnak hogy légyen csendben; mert az áldozat kedves vala az Úr előtt.

Kain pedig mezejének természetét rakta-fel az oltárra, meggyújtotta áldozatját, 's térdre esett a' setét éjben. 'S íme zajgó szelek jövének-elő az erdőből, üvöltve ment végig a' fergeteg a' fák' ágai közt, 's széllyelszórta az áldozatot, 's az elcsügödtet füstbe 's lángba keverte. Döbögve kele-fel ő az oltár mellől; 's az éjféli borzasztó setétéből rettentő szózat hallatszék. Ezt mondotta a' szózat: Miért rémültél-meg? és miért van ijedelem a' te orczáidon? Ha megjavítod magadat, elengedem neked a' bűnt; de ha magadat meg nem javítod, a' bűn és annak bére hajlékod előtt fognak lakozni. Mit gyűlölöd te a' te öcsédet? miért bántod te az igazat a' ki téged szeret és mint elsőszülöttet tisztel? 'S mostan megnémult a' szózat, 's Kain megborzadva tántorgott-el az oltár mellől, 's az éjszakának rémítő setétében méne

vissza. A' csapkodó szél utána verte az áldozat' pernyefüstét. Szíve dörögve vert, 's hideg veréjték csorgott alá minden tetemén. Akkor oldaltt-tekintett, 's meglátta az Ábel' áldozatjának csillogását, hogy az mint vonakodik hosszú csendes lángokban fel az éjbe, 's elfordította csüggedt tekintetét, 's reszkető ajakai ezt mondták: Amott ő áldoz, a' kedvelt! Hah! nem türhetem látását. Felgyúladna bennem a' pokol ha még egyszer pillantanék oda, 's átkokat mondanék fejére. Halál! és te semmi-vé-létel! hol vagytok? hol lellek-fel benneteket? Jertek, omoljatok reám, temessetek-el, 's vessetek véget szenvedéseimnek! Oh atyám! atyám! miért vétkeztél te! Elődbe menjek e ez elvadult képpel melly egész inségemet festi: mellyből ő maradékainak minden nyomorúságait lássa, érezze? Nem; légy te szerencsétlen, de ne bánts atyádat! Oda lenne, elirtózván vétkének szörnyü következéseitől, 's az ő kínjai, az ő halála nevelni fogná nyomorúságotmat.

mat. Ah, az Úr' haragjának sullya én-
 rajtam fekszik! én vagyok a' legbol-
 dogtalanabb teremés mind azok között
 kik e' földet lakják; a' sivatagság' lako-
 sai 's a' porban-csúszó féreg szerencsés
 énhozzám képest. Oh Isten, ha külöm-
 ben te, igazságos Isten, nékem irgal-
 mas Istenem lehetsz; ne nehezítsd-meg
 rajtam bosszúlo kezeidet; vagy hagyj
 elvesznem! De én boldogtalan! én á-
 talkodott gonosz! avagy nem megmon-
 dotta e hogy bűneimet megbocsátja ha
 magamat megjavítom? Válassz a' bo-
 csánat és a' nyomorúság, az örök, ki-
 mondhatatlan nyomorúság között. Oh
 vétkeztem, vétkeztem! és az én gonoszsá-
 gaim özvecsoportoznak fejem felett 's
 bosszút kívánnak tőled. A' te bosszúd
 igazságos. Minél továbbra tévedtem-el
 a' jótól, annál boldogtalanabb vagyok.
 Innen ered inségem. Megtérék veszély-
 re vezető útamból. Töröld-el színed e-
 lől gonoságaimat mellyek engem elöt-
 ted vádolnak. Könyörülj rajtam, nagy

Isten! könyörülj rajtam! Enyhítsd gyötrelmeimet vagy ölj-meg!

NEG Y E D I K É N E K.

Még csepegett az egek' boltján az éjje-
li harmat, 's az énekes madarak szen-
deregtek; még éjszaka feküdt a' völgye-
ken, 's a' hegyek' legmagasbb tetőji csak
kétes fényben szürkültek: de Kain, fel-
verve öldöklő gondolatjaitól, elhagyta
a' kalibát. Méhala, nem gyanítván hogy
zokogásai értettetnek, sokat síránkozott
férje' komorságán az alvás' óráji alatt,
's tördelt kezekkel könyörge érette. Ka-
in nem tűrhette tovább e' kesergést,
kiméne a' kalibából, 's így dörögött:
Útálatos éj, oh mint multál-el te énne-

kem! Melly irtóztató képek fogtak volt el! Egyik rettenésből a' másikba süllyedtem. 'S ha képzeletem elnyugodott 's kínzó álmaim eloszlottak volna is, ez az ő fuldoklása, ezek az ő örök néma vádjai elverték volna szunnyadalmomat. Melly boldogtalan vagyok én ki még álomban sem lelek nyugtot, és a' kit a' reggel azért ébreszt-fel hogy újabban, elevenebben érezzem nyomorúságomnak nagy voltát! 'S min sírt ő magában? Rajtam síránkozott, engem vádol, felettem kesereg! Hát ha még az áldozatot tudná! Nem türhettem tovább zokogásait; azok bússá tették egész felvirradt napomat. Azt a' kényes gyerkőczét mindenfelé mosolygó örömek 's édes javalások várják; én panaszt 's titkolt kesergéseket hallok mindenfelé. O Méhala, te, a' kit én úgy szeretek mint kedvelt feletem, miért öldösöd az én nyugalmaomat te is, mint ők!

'S mostan egy szirtekről aláfityegő bokor' árnyékába ért. Megállott az

g *

árnyékban, 's ezt sóhajtá: Édes álom, oh ne tagadd meg itt segélyedet tőlem! Szánd-meg a' kit senki nem szán! Alélva kerestelek téged hajlékomban, 's alig terjesztéd-ki felettem setét szárnyaidat, íme a' kesergés' szózatjának meg kelle jajdulnia hogy elverje nyugalmat. Pihenésemet itt semmi nem fogja megháborítani, hanemha a' lelkétlen természet is öszveesküdt volna ellenem, hogy nyugtot ne találjak. Te föld, ki a' rajtad-fekvő átok miatt tőlem olly kemény munkát kívánsz, elégedjél-meg vele hogy veréjtékeim olly sokat áztatnak, 's engedd hogy rajtad valaha enyhülést vehessek! Ezt mondá, 's lefeküdt a' szaglatos fűben, 's az álom legottan * kiterjeszté felette setétes szárnyait.

Nyomban követte őtet Anamelech a' magányos ösvényen, 's megállott mellette. Szemhéjaira mély álom szállott, ugymond; melléje simúlok, 's olly álmokat festek képzeletébe mellyek szándékomat segéllhessék. Fortélyt-

nemző Ész, és te hevült Képzelet, kel-
 jetek segédemre egész erőtokben; keres-
 setek-fel minden rajzolmányt melly az
 ő elméjében az epedő irigykedést, az
 ádáz bosszút és minden gyötrő indulato-
 kat rettenetes vésszé lobbanthatja. Így
 szóllott a' csábító, 's orozva melléje si-
 mult. A' mint melléje ereszkedett, ir-
 tóztató zajgás méne végig a' fák' tetőjin,
 's forgószelek dulták-fel a' bokrokat,
 's Kainnak hajfürtjeit homlokához csap-
 kodták 's égő orczájához. De hijába zúg-
 tak a' tetők, hijába verték homlokát
 hajfürtjei, 's égő orczájit: szemhéjain
 elnehezülve feküdt az álom.

'S a' szendergő most egygy messzé-
 re-terült mezőt láta-meg, elszórva eg-
 egyes viskókkal, hol a' sanyar szűkölkö-
 dés fogott lakást; 's az ő fiai és ezek-
 nek gyermekeik ellepték a' sovány me-
 zőt, 's nem gondolának a' dél' melegé-
 vel melly az ő nyakaikat feketékre éget-
 te. Némellyike tikkasztó munkával szed-
 te-be a' mit nékiek a' föld annyi mun-
 ka után is csak szűken adott; némel-

lyike nagy fáradsággal törte újra a' kemény ugart hogy belé magvat vethessen; mások pedig neki-görbedve 's vérző marokkal tépdelék a' gyom-tövisseit melly terméseiket elborította 's lopdosta a' tápláló nedvet; azalatt míg az ő nőjeik a' viskókban a' tűzhelyhez 's házi szegény dolgaikhoz láttanak. 'S az álmódó mostan Élielt látta-meg, az ő elsőszülöttét, eggy nehéz nyalábbal vánszorogni lakja felé a' mezőről. Tántorogva méne a' szeretett fiu a' nyalábbal, 's öszveroskadván minden ereje a' teheralatt, leejtette azt válláról 's a' nyalábra dőlt. Ah! így kiálta; mennyi insége vagyon az életnek! mennyi fáradsága, mennyi szenvedései! Oh melly súlyosan fekszik mind azokon kik Kaintól származtanak, az átok! De illett e annak a' ki e' földet teremtette, illy egészen elfeledkezni Kainról és az ő maradékairól, ha szintén átokkal illette is? 'S úgy látszik hogy ez az átok egyedül minket ért, az elsőszülött' maradékait. Ama' boldog tájakon hol az Ábel' nem-

zetsége lakozik, ők bennünket meg nem túrtanak, 's e' sivatag helyeken hagytak megtelepednünk. A' természet ott a' hol ők ama' kies árnyakban lakoznak, önnként nyitja-meg nékiek minden szépségeit, minden gazdagságát; mitőlünk a' renyhe néphez méneáltal az életnek minden öröme; mivelünk itt csak a' gond és a' szegénység maradtanak! Ekkor Éliel felvette a' nyalábot, 's kalibája felé indult. 'S az álmodó most kitekint, messze el a' kopár holdak felett, 's egy virággal-elborított mezőséget lát. Itten a' legtisztább csergetegek pajkosan-tekeredő futásban csapongtanak-végig a' boltos bokrok' setét árnyékain, emitt zöld ernyők alatt suhintottanak-el, amott pedig rakott-águ gyümölcsfáknak hosszú soraiban. Sík habjaikban különböző ragyogások közt tükrözte magát mind virág mind a' legízletesebb gyümölcs. Itten az egyik ér egy szép tóvá gyűjtötte vizét, környülömölve hűs árnyu fiatal fákkal, amott az ingó narancsligetben csapodár szel-

lők lengettek; emitt pedig virágok felébe terjesztette-ki széles árnyékait egy fügeliget. Nem vala illy szép a' te Tempéd, elhíresedett Thesszália, sem Gnidusz nem, mellyet Vénusz kedvelt, és a' kinek ez ragyogó-szobru templomával kevélykedik. Itten fejér nyájak ögyelegtek a' szálas fűben, 's illatos csemetéket harapdáltak, míg rózsapártás örje a' félig árnyékban fekvő leánynak szerelmes dalokat zeng. 'S mostan a' halom' tetőjén, ama' magasra-nevelt ernyőben, nagy seregre sokasulva gyűlnek együvé az ifjak és leányok; ezek szépek mint a' Grátziák, azok mint a' Szerelem' kísérőji. A' legízletesbb italok habosan ömlöttek a' koszorús serlegekbe, a' virágokkal-elszórt asztalon aranszin gyümölcsök ragyogtanak, 's édes zengésű lantok és sípok, 's víg ének-lés töltötte-el messzére a' tájt mindenszerte. 'S ime mostan egy ifju kél-fel közöttök. Idv tinétek, társaim! ezen kezdette beszédét. Füleljetek, kérlek, szavaimra. Való ugyan hogy a'

természet mireánk mosolygó szemekkel tekint, és hogy lakjaink körül a' maga szépségeinek mindenikét öszvegyüjtötte; de csakugyan mivelő kezeket kíván és szorgalmat 's terhes munkát tőlünk, kik gondjainkat nemesbb tárgyakra fordítjuk. Nehéz a' kéznek melly a' lantok' szózatos húrjain szokott lebegni, feltörni a' mezők' öszvesült agyagát; nehéz a' főnek mellyet a' zengő bokrok alatt göndör fürtök 's rózsakoszorúk tartanak árnyékban, szenvedni a' nap' égető melegét. Én tehát tinétek, én társaim, egy nagy gondolatot terjeszték elötökbe; azt védlelkeinknek egyike sugallotta nekem: Ha majd az éj homályba borítja a' tájat, menjünk-ki ama' földekre hol a' szántó nép lakik, 's midőn a' mély álom, nappali sanyaru munkájok után, minden tetemeiket elsibbasztja, essünk orozva nékiek, közzük-meg őket, 's hozzuk-által lakjainkba, hogy hímjeik mint munkáratertett szolgák a' földet míveljék helyettünk, nőjeik pedig és leányaik ti-

nektek cselédkedjenek, ékes leányzóink! De ezt orozva kell tennünk, az éjnek mindent-elfedő homályában. Mi ugyan számosabban vagyunk mint ők: de úgy kívánja az okosság hogy magunkat kétes viadalokban ne szerencséltes-sük. Ezt mondá a' Szólló, 's a' sokaság tapsolással hallgatta beszédét. 'S az álmodó már látja az éj' homályát, már hallja a' rémülés' veszély' és diadal' zajzásait egymásba-keverve a' magas lángban lobogó kalibák felől. Messzére égett a' felgyúladott éj, 's távol habok csillámlottak a' pirosra-festett habok körül. E' fényben látta most Kain a' maga kötözött fíjait, hogy őket az Ábel' gyermekei, feleségeikkel 's magzatjaikkal, mint böggő csordát, magok előtt hajtották.

Ezt álmodá Kain, 's megdöbbene álmában; 's Ábel elmenvén az aláfityegő bokor mellett, látta Kaint az árnyékban, 's megállta mellette. Oh ébredj-fel, bátyám, hogy karjaim általfohassanak, hogy elmondhassam neked szerető szí-

vemnek érzéseit! monda édesen-zengő szózattal. De csendesedjél-el bennem, gondolatlan kívánság! Szelek itt e' bokrokban, ne zajogjatok! ne csevegjeteK illy közel, kis madarak, hogy az élesztő nyugalom, ha talán szüksége legyen még enyhítésére, róla el ne repenjen. De melly bús az ő képe! színe melly halavány! homlokát harag lepte-el. Miért tészitek őket bússá, gyöt-rő álmok? oh hagyjatok nyugtot lelkének! Jertek ti elő házi csendes foglalatosságoknak 's atyafi hűségnek kedves képei, és mind azé a' mi szép a' lélek előtt 's mosolygó, a' természetben! lepjétek-el képzeletét vidámsággal és örömmel, hogy elméje légyen mint a' legszebb tavaszi nap, hogy öröm mosolygjon homlokán, 's ha majd felébred, víg dicséreteK zengjenek ajakáról. Ezt mondotta Ábel, 's szerető szemekkel nézett alvó testvérére, várván hogy végre felserken, 's őtet szívére szoríthatja.

Mint a' bozontos oroszán, kiegy szirt alatt árnyékban fekszik; a' megijedt útas messze-kerülve mégyen-el az alvó mellett, mert veszély rettegteti a' homlokot-elborító serényből; mint ez, ha a' szárnyas nyíl' sebét érzi lapoczkájában, rettenetést szökik-fel's dühösen keresi ellenét, 's egy ártatlan kisedet, ki közel hozzája virágokkal játszó a' fűben, széllyeltép: azonképen szökött-fel mostan álmából Kain; homlokán öldöklő düh ült, mint egy fergeteg' borulatja, 's rugta a' földet. Nyilj-meg nékem!, te föld! így kiálta; 's nyelj-el fenekeidnek legmélyebbikébe! Én magam is boldogtalan vagyok, 's íme azok is boldogtalanok lesznek a' kik tőlem fognak származni. De te siket vagy kéréseimre; én téged hijába kérek; rettenetes bosszúlóm nem engedi hogy nékem megnyilj; ő akarja hogy boldogtalan legyek vég nélkül, 's hogy haragjának egész sullyát érezzem, elrántja előlem a' titkot-fedő kárpitot, 's a' jövődörtörténeteibe hágy tekintenem.

Átkozott, oh légyen átkozott az óra midőn az anyám kínok között elsőben szült! átkozott a' hely hol őtet a' szülés' fájdalmai utólérték. Romoljon-meg a' mi reá hág, 's a' ki bévetendi azt, lássa elveszve mind munkáját mind a' belévetett magvat, 's hasogassa-meg minden tetemeit az ijedelem ha ki ottan elmenend!

Igy folyt szidalom néki a' megvésettnek, szájából, midőn Ábel, elrettenve azokon a' miket láta és halla, bátorosan léptekkel 's késve közelített' felé. Kedves! így kezdé szólni. De nem! oh elborzadok! az ő alakjába azon pártosoknak egyike öltözött-fel, kiket az Úr' mennykövei poklokra vertenek, 's az káromol! Ah, hol az én testvérem! Mégyek, bátyám; mégyek hogy feltaláljalak 's megáldjalak. Szólj, hol vagy?

Itten vagyok! ezt dörgé vissza Káin irtózatossal szózat; itt vagyok, álnokul-síránkozó kedveltje a' bosszúnak oda fel, 's itt alant a' természet-

nek! te, kinek kígyófaja egyedül lé-
szen szerencsés. Oh, igen is hogy illő
vala az emberek' anyjának valakit szül-
ni, a' ki szolgáló sokaságot nemzzen az
áldás' gyermekeinek, 's igamarhákat a-
zoknak kik henye életre teremtettek!
Hah! az én keblemben az egész pokol
meggyúladt, irtóztató kínjainak minde-
nikével!

Kedves Kain! mondá erre Ábel;
melly rettenetes álomnak kelle tégedet
elfogni! Itt vagyok, Szerelmesem; a'
reggel' hajnaláltában kereslek hogy szí-
vemre szoríthassalak, hogy megáldja-
lak. De melly irtóztató vész háborítot-
ta-meg a' te lelked' csendét! melly ked-
vetlenséggel fogadod-el hűségem' jelen-
ségeit! Oh, ha virrad-fel egyszer im-
már az a' boldog nap midőn béke fog
közöttünk és nyugalom örökké la-
kozni? mikor fogják a' testvéri hűség
és szeretet virágozni hagyni valaha lel-
keinknek szép nyugalmát 's minden
mosolygó örömeiket? O Kain, hová
levének illy hamar azon örömek mel-

lyek által megszorított atyánk és gondos anyánk élesztettek, midőn te engemet szeretettel szorítál karjaid közé? Ha megbántottalak, édesem, ha-hogy nem tudva megbántottalak, oh kénszerítlek mind arra a' mi szent neked és nekem, bocsáss-meg, és szeress ismét! Így szól vala Ábel, 's most közelébb lépett felé, 's kinyujtotta karjait, hogy őtet megölelhesse; de Kain félre ugrott öccse elől. Hah kígyó! kiálta; 's nyakamra akarsz e tekergőzni? 's irtóztató botja üvöltve húzalkodék-fel Ábelnek feje felett. Az ártatlan lerogyott lábaihoz, széllyelvert ka ponyával 's essengő tekintettel az elsetédtett szemekben 's megholt. Vére üstökének arany szálain csorgott gyilkosának lábaiig.

Kain fagyaló ijedségben állá őtt; képét a' halál' sápadása borította-el, 's hideg veréjték reszkető tetemeit. Látta utolsó rándulásait a' megöltnek, és az ömledező, feléje párázó vért. Térj magadhoz, öcsém! kiálta; öcsém, ébredj-fel! Melly halvány az ő képe! Szemei melly meredtek! mint futotta-el fejét a' vér!

Én istentelen! Oh mit sejdítek e' tettben! Pokloknak rettenetes kínjai! Ezt ordítgatta; messzére lökte a' vérfertéztette botot, 's erős tenyerét homlokához üté. Most pedig a' kimult felétántorgott, hogy felemelje a' földről. Öcsém! testvérem! kedves Ábel! kelj-fel! Hah, a' pokol borúl reám! Mint csügg vért-buzgó feje! Elalélt, megholt! Oh irtózatós gondolat hogy megholt! Szaladok, mégyek. Reszkető térdeim, vigyetek innen! Ezt ordítá, 's szaladt a' szomszéd csalitba.

Diadalán - örvendő álla-meg immost a' meg holt felett a' Csábító, 's magasra nyúla-fel kevélységében; magasra és iszonyatosan! Illy iszonyatosan kél-fel a' magányos kalibában hamvhal-máról a' füst' fekete oszlopa; lakosai gond nélkül dolgoztanak kinn a' mezőn, midőn a' láng rajta kiütött's elborította fedelét,'s benne minden bútort megemésztett, megemésztette benne az egész szűk tárat.Így álla Anamelech, 's ördögi mosolyodással nézé a' szaladót, majd ismét a'
megölt-

megöltre tekintett, 's most így szól :
Melly kedves nékem e' látvány! Idvez-
lek téged, első vére a' bűösnek mel-
lyet a' föld iszik! Nem hallottam én so-
ha illy gyönyörködve a' szent patakokat
hempelygeni, míg még reá juthatott a'
Mennyeket-dörgető hogy bennünket on-
nan lehányjon; nem zengtek nékem so-
ha illy kedves zengéssel az Archangya-
lok' szózatos lantjaik mint e' haldokló
hergés, mint e' vég sóhajtása a' halál-
al-küzdőnek. Kevély lakosa az új te-
remtésnek, az alkotó Isten' kezeinek
dicső remekje, ah, melly szépen fek-
szel most énelőttem! Kelj-fel, gyönyö-
rű ifju! társa az Angyaloknak, kelj-fel!
's ne légy olly lomha az imádság' és
térdeplések' szolgál munkájában! De,
a' mint látszik, nem igen vagon ked-
ve felkelni; tulajdon bátyja terítette illy
barátságosan földre. Mégyek tehát, 's
dicső tettek által kelek-ki a' homályból;
olly tettek által mellyeket tőlem maga
Sátán is irigyleni fog. Elmégyek a' po-
kolnak királyi székeihez. Melly édesen

fog majd zengeni füleimben a' csudálás' hangja, midőn vele egészen eltelennek a' pokolnak tág boltozatjai! Diadalomban mégyek-végig rajta azon nemtelenek' csoportjai közt kiket még meg nem dicsőíte semmi merész tett, semmi nemes törekedés. Még egyszer akart kevélyen tekinteni a' megöltre, de a' kétségbe-esés' irtóztató borzadásai ösvetépdelték orcájin az undok nevetést, és a' dölyföt elkeményedett homlokán. Az Úr parancsola a' pokol' ijedelmeinek rohanjanak reá, 's a' gyötrelmeknek egész tengere reája hullott. Akkor átkozta az órát a' midőn lett, átkozta a' kínokkal-torlott örökkévalóságot, 's osont.

De a' megholtnak vég hörgése 's az ő kínos nyögdelései felhatottak a' Mindenüttvalónak széke elébe, 's bosszút kívántak az örök Igazságtól. Villámok mennydörgöttek a' szentek-szentjéből, 's legottan elhallgattanak az arany hárfák és a' mindenkori halleluja; 's a' mennydörgés' rettenetes szava három-

szor zengett végig az égnek magas bolt-
 jain. Mostan megnéműla a' mennydör-
 gés, 's a' mennyei szózat azon ezüst
 felhőről szállott-alá melly a' királyi-
 széket kövülveszi, 's az Archangyalok
 között előkiálta egyget. Eljőve az, 's
 arczát szárnyainak csillámlásával fedte-
 bé. Ezt mondá az Úr: A' halál elvette
 a' maga első zsákmányát a' halandók
 közt, 's én téged azon szent munkára
 avatlak hogy az Igazaknak lelkeiket ösz-
 vegyűjtsed. Ábelnek lelkéhez énmagam
 szóllottam midőn elalélt: ezután te állj
 a' haldokló Igaz mellé, hogy ha majd
 a' fagyos veréjték ellepi, ha majd gyen-
 gülő szózatja elakad, 's a' halál' ijedel-
 mei reá rohannak, te bátorítsad tusa-
 kodó lelkét 's töltsd-el az örök boldog-
 ság' reményeivel; 's az még egyszer kö-
 rül fog tekinteni 's csendesen elszun-
 nyad. Menj most a' halandók' lakjába,
 's vezessd hozzám annak lelkét kit test-
 vére öle-meg. Te pedig, Mihály, szállj
 te alá vele, 's a' gyilkosra mondj átkot.
 Az Úr már megszűnt vala szóllani, 's

a' mennydörgés három ízben zengett-végig az égnek magas boltozatjain. Ekkor zúgás támadott az Archangyaloknak imádásra-süllyedt sergeikben, 's ők lecsapott szárnyakon szállottanak a' hirtelen' megnyilt égkapukból, megszámlálhatatlan napok és világok mellett el, alá a' földre.

'S a' halál' Angyala mostan előszólítja Ábelnek lelkét az ő véres hajlékából. Mennyei mosolygással jöve-elő a' lélek. Testének legvékonyabb szövésű részei széllyelfoszlottak utána, 's együvé elegyedve a' balzami illatokkal mellyeket tavaszi lágyszellők rabolgattak az Angyal' fényében mindenszerte virító csemetékről, környülfogák a' lelkét 's étheri testté képzették. Ekkor látta-meg ő, olytén boldogságoknak érzésében mellyekről legszebb álmodozásai között sem álmodozott volt, maga előtt az Angyalt.

'S az Angyal mennyei nyájassággal közelítte Ábelnek lelke felé, 's így szólította-meg azt: Örvendj sorsodnak, por-

hajlékodból - kifejtözött lélek, 's ölelj-meg engemet, ki téged jobb tájakra vezérel. Itten csak én idvezlek, de amott ezreknek ezrei várják érkezésedet. Ott háboríthatatlan örömek, végetlen boldogság 's Isten' szemlélése lészen hűségnek jutalma. Oh, ölelj-meg engemet, elsője azoknak kik e' porhajlékból a' boldogság' mezejire bémennek!

Öllemek barátom; öllemek! mondá a' lélek, 's elhallgatott, eltelve boldogságának elnémító érzéseitől. Melly igen boldog vagyok én! monda ismét megszóllamván. Oh akkor, midőn magába-merült lelkem a' hold' szelíd fénye mellett az éjek' magányában közelebb-ről érzé Istennek jelenlétét; akkor midőn tiszteink' szent teljesítése felől elmélkedett 's édes könnyeket hullata boldogságában: az a' boldogság akkor e' mostaninak még csak alkonyodó hajnalta volt. Most tisztábban látom azon szép örömeket, közelébb-ről érzem azt az Isten' jelenléte' kibeszéllhetetlen boldogságát. Melly gondolatok kelnek énben-

nem; kiesek mint a' kikelet; tiszták, ragyogók, mint a' napok. Ölelek, ölelek mennyei társam! Az én osztályrészem véget nem ismerő örökkévalóság, 's az lesz legkedvesebb munkám hogy őtet magasztaljam szüntelenül; őtet, a' ki elő nem beszélhető boldogságok által jutalmazza mind azt a' ki híven szerette a' jót, a' szépet.

Ekképen beszélgetének a' boldogok, 's csaknem széllyelfolytak ölelkezéseikben. 'S az Angyal ezt mondá: Kövessd vezérlő repültemet, barátom, 's a' földet hagyd ide. A' kiket itten jószágok miatt kedvellettél, majd utánad jönnek: csak kevés évek fognak elrepülni az ő fejeik felett, 's oda jönnek ők is a' hol te léssz. Szállj-fel a' boldog lelkek' társaságába! szállj-fel, 's elegyedjél azok közzé kik a' mennyei hymneket dallják.

Követem vezérlő repültedet, halhatatlan barátom, felele néki a' lélek. Oh melly öröm ez, és melly boldogság! Áldás tireátok, én kedveseim, kiket

hátra-hagyok a' porban! Oh ha majd az ő fejeik felett is elrepülendnek élteknek éveik! ha majd az ő haláloknak órája is itt leend, 's te, mennyei társam, elejekbe mégy hogy feloldjad lelkeiket: akkor elő fogok állani, elmégyek a' királyi-szék' elébe, 's könyörgeni fogok, hogy engedtessek-meg nekem követnem repültedet, hogy kibeszélhetetlen örvendések közt láthassam miként mennek-be az ő lelkeik a' boldogság' hajlékaiba. Akkor téged is meglátlak, Thirza, én leginkább-szerettem! minekutána hosszas' síránkozással fogtad áztatni hamvaimat; minekutána még most csak csácsogó gyermekemet anyai gondjaid által olly jóvá fogtad, mint te magad vagy, nevelni! Ah melly öröm, ha majd kikelvén a' zsibbadó testből, szerelemmel repülendesz feléd-nyujtott karjaim közzé!

Így szólla Ábel azonban hogy a' földről felszálltanak. De búcsúzó tekintetei most még egyszer fordultak azon hajlékok felé, a' holott Kedveseit elha-

gyá, hogy őket végső áldásával megáldja; 's meglátta bátyját irtóztató ábrázával mellyen magokat a' kétségbe-esésnek minden csüggedelmei festették. Öszvécsapta feje felett kezét, 's dühödvete kingete-fel a' szerencsétlen. Mélyen-lélegző mellyét sulyos öklével verte, 's irtóztató kínok között fetrengett a' porban. E' látványra a' dicsőülő lélek' szemei szánakozásnak cseppjeit hullatták: de most elfordultak a' rettenetes látványról, 's az őket kísérő Angyalok' sergein nyugodtanak-meg. A' környék' Védangyalai örvendve kísérték az ő repületét túla' páraakerületen. Itt a' legforróbb szeretettel ölelték-meg még egyszer a' mennyei két utazót; azután egy rózsaszín felhőn elmaradtanak, 's hymnek által hangzatták örvendéseiket végig az ether' tartományain. A' sípok' édes zengése 's az ezüst húrjai a' hárfáknak karok szerént egyveledtek víg éneklésekbe. Ekképen éneklének felelgető dalokban a' táj' Védjei:

Amottan lebeg az ég' új lakosa, amottan lebeg ő felfelé! Illyen a' szép kikelet midőn földünkre visszatért, 's az öröm és minden nyájasság körülte repdesnek. Kiáltsatok víg idvezlésekkel reá, véghetetlen számban elhintett csillagok, 's idvezljétek társatokat, a' földet. Mert avagy nem a' szerént ékesítette-e fel magát mint menyaszony? ő, ki átok alatt nyögugyan, de mégis halhatatlanokat nevel porában. Mint ragyog ő alattunk! Ime elevenebb zöld mosolyog mezejeiről, tisztább fényben ragyognak halmai!

Amottan lebeg az ég' új lakosa, amottan lebeg ő felfelé! Éneklő karok állanak az égnek kapujiban, 's őtet várják, ki első szálla-fel a' földről, megölelik, 's felkoszorúzzák örökké-virító rózsákkal. Melly boldog lészen ő, ha az ég' térjein fog járdallani, ha majd az örökké-zöldellő lugasok' alkonyiban annak elegyedik dicséreteire a' zengő karok közt, kinek kifolyta ez a' kibeszélhetetlen boldogság!

Szép nap, téged inneplénk mi, víg dalokkal inneplénk mi tégedet, midőn ez az ifju lélek alá szállott mennyből, hogy földi alakjába költözzék. Látuk mi mint nevededett nemes szívednek minden ösztöne a' legtisztább tökéletekre, mint midőn tavasszal a' liliumok nevedednek. Láthatlan társaságban lebegtünk szünetlenül tekörültted, mi tenéked minden tetteredre, mi tenéked minden indulatodra eszméltünk, szemléltük minden könnyűidet mellyeket hűség és szánakodó részvétel fakaszgattott szemeidben. 'S íme most, oh repüljetelek ölelésére 's koszorúzzátok-meg mennyei rózsákkal! most kiszállott a' porból.

Ahol fekszik sátora! mint egy elfonnyadó virág úgy fekszik az ott! Vedd vissza porát, anyaföld, hogy minden tavasszal édesen-illatozó csemeték keljenek belőle. Szép nap, mi tégedet innepelni fogunk, dicséretekkkel fogunk mi tégedet innepelni, valamikor tégedet visszahoz a' tavasz; tégedet, áldott

nap, mellyen az első igaz a' földet elhagyá!

Ekképen éneklének ők, 's ragyogó felhőn szállottak alá a' földre.

Kain a' szomszéd csalitba tébolygott; a' kétségbe-esés neki nyugtot nem hagyta. Szaladni akart; de hogyan szaladjon kínjai elől? Így futna az Afrikai homokokon a' sziszegő kígyó előtt az elrettent útas; ah, hijába fut, hijába küzd mérget-lehellő gyilkosa ellen! szoros tekercekben fonta magát az ő vékonyára, és nyakára, 's már harapja öszveszorult mellyét, 's szívéig hat a' gyógyíthatatlan mirigy. Mindenütt látom hergő testvéremet! így kiálta Kain; vére mindenütt nyomomban vagyon. Oh mit cselekedtem! még sem születtek gyermekeim, 's már megöltem gyilkosokat. Én boldogtalan! Az az ő vég pillantása! Hát itt mi jajdúl-meg a' bokorban, mint a' haldoklónak jajai? El innen tántorgó lábak! el innen e' vérpatak mellől, el innen e' honnjától a' halálnak! Vonjatok, reszkető térdek, vonjatok engem, atya-

fivérrel-mocskolt gyilkost, el a' poklokba! Ezt mondotta Kain, 's futni akart.

'S egy fekete borúlat rémítve bocsátkozott-le előtte. Kain, hol a' te öcséd? kiálta egy irtóztató szózat a' borulatról. Én nem tudom; felele az szörnyű megháborodásban, 's elhalaványodva döbbene-meg; avagy őrzöm e én az öcsémet? De most új villám lobbant-fel a' borúlatban, 's tűz perzselte-meg a' füvet és a' bokrokat körös-körül, 's az Angyal kikölt a' borúlatból; Istennek ítéletei rettegtek homlokáról, jobbában villám lobogott, balját pedig magasan felemelve tartotta a' megbukott bűnös felett. Szóllott az Angyal, 's az ég dörge: Állj-meg, reszkess, 's értsd ítéletedet; így szól az Úr: Mit cselekedtél? Az öcséd' vére hozzám felkiálta a' földről. Annakokáért légy átkozott nékem a' föld előtt melly megnyitotta száját 's testvérednek vérét a' te kezeidből megitta. Ha mivelened a' földet, légyen az tenéked terméketlen; te pedig légy földön-futó őrajta. Bor-

zadás rohant, 's pokolbeli ijedelmek, a' reszkető bűnösre; földre süllyesztette tekinteteit; úgy álla ott mint az istentagadó áll, midőn az Úr a' maga ítéleteiben megrendíti a' földet, 's a' megfertéztet templomok' boltjai öszve omlanak, 's mélység nyeli-el a' dőzsölők' palotáját; midőn holtaknak kiáltásai zajognak körülötte a' természet' omladékjaiban, 's a' földnek repedéseiközül láng és setét füstfellegek csapkodnak magasan felfelé. Így rettegett, így álla tántorogva a' gyilkos. Végre szállani akart, de rengő ajakai nem szállhattanak; rebegett ugyan, de nem mert feltekinteni. Nagyobb, oh nagyobb az én gonoszságom minthogy az nékem megbocsátathatnék! Te engemet a' föld' színe előtt átkoztál-meg; hova rejtezhetném el tehát a' te színed előtt? Földön-fatóvá kell lennem. Oh bár az a' ki legelébb akad reám, nékem esnék, 's megölné!

Hétszeres bosszu fog szállani reá a' ki tégedet megölné; kiálta a' Menny-

dörgő' szava. A' te képedet örök aggodalmak 's a' legdühösbb kétségbeesés bélyegezzék-meg, hogy valaki melletted elmenend, mondja ezt: Ez Kain, az ő testvérenek gyilkosa! 's borzadva hagyja-el az ösvényt mellyre reszkető lábaid tévedtenek. Így mondotta-ki az Angyal az átkot, 's eltünt. Rendítő mennydörgések mentenek-ki a' széllyelfoszló felhőből, 's a' szomszéd bokrokat fergetek tördelték-meg, 's a' szerént üvöltöttek a' hogy' a' gonosztévő jajgat, midőn irtóztató gyötrelmek közt csüggedve elalél.

Elvadult tekintettel álla most Kain. Meredező üstökét versenyes szelek csapkodták ide 's tova; néma remegésben állott sok ideig. De most mélyen lenyomott szemöldjei alól ijedve pislogott-elő, 's ezt mondotta reszkető ajakokkal: Oh, hogy semmített volna el egészen, hogy ne lenne a' teremtésben nyoma hogy valaha én is voltam; vagy ragadott volna meg eggyike az ő mennyköveinek, 's csapott volna le a' földnek

mélységébe! De ő engem végetlen kínokra tart fenn. Oh már érzem őket, már egészen érzem őket, örökös kísé-
rőjít a' véteknek; titeket pokolnak ag-
godalmai, elcsüggedés, mardosó lelki-
méret! kik engem, Istentől és minden-
től elhagyottat, pokolbeli gyötrelmek-
kel fogtok elkínzani. Légy te örökre-
átkozott, felrántott kar melly botot ra-
gadtál hogy őtet megöljed. Száradj-el raj-
tam, mint a' száraz ág az ép előfán!
Légyen átkozott az óra midőn engem
az a' pokolbeli álom elcsábított! Jajdul-
jon-meg a' föld valamikor az ismét e-
lőfordúl! Természet, miért nem adod
te útálatos jelenségeit hogy engemet te
is gyűlölsz? Átkozott vagy te, valaho-
va lábom hág. Hova levél, te, te a' ki né-
kem e' csábító álmod sugád, hogy té-
gedet megátkozzalak? Poklodba tértél
e már vissza? Oh, szenvedd te végnél-
kül a' mit mostan én szenvedek! ennél
többet nem adhatok neked átkul. Hah,
amott van! amott látom őtet! Nagy
lángokat hány a' pokol. Mint nevetnek

diadali örvendéssel reám! Nevessetek, nevessetek reám, kárhozottak! vagy ha tudtok érzeni szánást, szánjatok engem. A' mit én szenvedek, egy Sátán sem szenvedte soha. Ezt mondván, egy eldőlt törzsökre ült, elaléltan és szótalannul. Elsüllyedve ült ottan, 's egyszerre szökött-fel. Mi zördüle-meg itt megettem? Ez az Ábel' szava volt; ah, hallom hergő jajgatását, hallom vérét csorgani! O öcsém, szánj-meg, szűnj-meg üldözni jajgatásaidal! 'S ismét leült a' dőlt törzsökre, elaléltan és szótalannul.

Azonban az emberek' atyja hitvesével együtt kilépe a' kalibából. Mint lövelli, mindenszerte sугárait a' kelő nap! mondá Éva. Vékony aranyozott-szélű köd lepte-el a' tündöklő messzeséget. Menjünk-ki e' szép tájra, 's járjunk a' harmatos fűben, míg a' munka' órája engemet kalibánkba, tégedet pedig kiszóllítand, a' mezőre. Oh mi szép a' föld, te én Szerelmesem, ám-bár rajta átok fekszik! Ollyan ő Édenhez ké-

hez képest, mellytől ah! vétkem által el-
estünk, mint te valál, Kedves, ártat-
lanságod' napjaiban az Angyalokhoz,
kik látogatásainkra alászállottanak. Oh,
lássd mint örvend minden teremtés,
mint zeng minden bokor, minden tető,
's a' szelíd állatok kunyhónk körül mint
idvezlik víg szózatjaik vagy vig szokde-
léseik által a' reggeli fényt.

'S önéki ezt felelé Ádám: Valóan
szép a' föld, o Éva, ámbár rajta átok
fekszik. Világos jeleit viseli az Isten'
jelenlétének 's azon kifogyaszthatatlan
jóságnak mellyre magunkat engedetlen
voltunk által érdemetlenné tettük. Az
ő irgalma nagyobb mint hogy azt nyel-
vünk kibeszélleni 's lelkünk meggondol-
ni tudnák. Menjünk-ki, ha kedved úgy
tartja, a' virágos mezőre, hol Ábelünk
a' harmatos fűben legelteti nyáját. Ta-
lán reá akadunk az áhítatos gyermeke,
's hallani fogjuk mint hirdeti új dalában
a' Mindenható' jóvoltát.

Hadd valljam-meg neked, szeretett
férj, melly gondolat fogott légyen el

minekelőtte még a' szép nap felkele ,
mondá Éva. Ime e' kosaramba raktam
legszebb aszott szőlőimet 's legkövérebb
figéimet. Kimégyek a' mezőre Kainhoz,
az én elsőszülöttemhez, mondám; 's
elviszem neki e' gyümölcsöket, hogy
midőn izzasztó munkája után az árnyék-
ban megpihenend, enyhítést vehessen
belőlök. Mert áldott légyen nékem min-
den gondolat, minden lépés, melly az
ő elméjéből kiirtani segélli azon fekete
gyanút, hogy általunk nem szerettetik.

Melly igen figyelmes a' te anyai
gondod, szeretett nőm, monda most
Ádám Évának. Menjünk-ki hozzá, hogy
ne mondhassa hogy csak Ábel szerette-
tik. Talán hogy e' szép reggel' vidám-
sága az ő szívet is felnyitja a' hűség' ér-
zéseinek. Így beszéllettek ők, 's öszeö-
lelt karral kimentek a' mezőre. Oh ha
most, midőn a' mosolygó természet ser-
kengetni látszik a' szívnek gyengédebb
érzéseit, nyiltabbnak lelhetnénk az övét-
is. Ezt mondották egymásnak, 's gyors
lépésekkel siettek-ki a' mezőre.

'S most egy bokor mellett mentenek-el, 's Ki ez itt? így kiálta-fel az elrettent Éva. Ki ez itt? kérdé, 's visszadöbbsent. Ádám! oh ki ez itt? Nem a' szerént fekszik ez mint a' ki pihenni fekszik a' földre. Ez arany szín fürtök Ábelnek fürtjei. Ádám, ah! mi lelen gem? miért reszketek? Ábel! fiam Ábel! Ébredj fel, fiam, 's tekintsenek reám gyermeki szeretettel szemeid. Ébredj-fel, oh ébredj-fel e' nehéz alvásból. Ekkor közelebb léptenek feléje. Irtóztató! kiálta Ádám, 's visszadöbbsent. Vércsorog fejéből. O Ábel te kedves! kiáltá Éva, 's felemelte meredt karját, 's halaványan dölt-el Ádamnak dobogó mellyén. Szótalan' feküdtek itt mind ketten irtóztató gyötrelmeik alatt, midőn Kain, ki kétségbe-esve tébolygott a' bokrok között, akaratra nélkül a' megholthoz érkezék, 's meglátván az ijedés miatt elnémult atyját 's a' halavány-képű anyát az atyja' karjai között, így kiálta: Őtet én öltem-meg! reszkessetek e szóra! Én öl-

tem-meg ötet! Átkozott légyen az óra mellyben, te férfi, hitvesedet megöleled hogy engemet nemzz! átkozott az óra mellyben, te asszonyi-állat, engem szültél! Én öltem-meg! Ezt ordítá, 's szaladt.

Így ül két szerelmes, kik egymást feddtelenségek miatt szerették, midőn felettek fekete borúlat fedí-el az eget; szent kezeket redőlnék az ég felé 's megtartásért esedeznek; de íme csattan az ég, 's a' fellobbant sugár fúlasztó gőzzel csap elikbe; ott ülnek egymásra-támaszkodva, de élet nélkül, pedig élni látszanak. Ádám tért elébb magához. Hol vagyok én? ezt rebegé; mint reszket minden tetemem! Isten! ah imhol fekszik a' mi kedves gyermekünk! Melly szerencsétlen atya vagyok én! 'S ötet a' bátyja ölte-meg; úgy kiáltotta önmaga, 's átkozott bennünket, 's szaladt. Miért nem öltök meg engemet is, irtóztató gyötrelmeim! Fiam az a' ki megátkozott: a' ki itt vérében fekszik, az is fiam. Én boldogtalan! mennyi nyo-

moruságot, mennyi gyötrelmet vontam magamra 's maradékaimra! O Ábel! kedves fiam Ábel! 'S te én Szerelme- sem, o Éva, nem fogsz e felébredni hogy inségednek egész sullyát érezzed? megholtál e te is karjaim között? 's én magamban maradék ez inségre? De oh Isten, nem fakad az én szám tisztelet- len panaszokra a' te végezéseidellen. A' halál' hideg borzasztásait érzem; elhat- nak szintén vesémig, elalszik szemem. Idvez légy nékem, halál, minden kín- jaiddal! O Isten! O Ábel! o fiam Á- bel! Így jajgatott, reá borult a' meg- holtra, 's halotti veréjték csorgott kön- nyei közzé. 'S te ismét felébredsz, o Éva, hogy inségednek minden sullyát érezd, 's szemeid újra megnyilnak? monda most. Melly tekintet ez kön- nyeid közzül; kedves társa insége- imnek!

Ádám! felele Éva elható szózatalk; eltávozott e a' gyilkos? Átkozódásai többé nem dörgenek füleimben. Ő ben- nünket megátkozott. Átkozz, ha tet-

szik, kegyetlen! de csak engem átkozz. Én boldogtalan! én vétkeztem elsőben! O Ábel! o szeretett gyermek! Ezt mondván, a' holtra rogyott Ádámjának karjai közül. Fiam, kiálta; édes fiam! 's kínosan fetrengett a' már megmeredt tetemeken. Oh Isten, az ő szemei többé nem néznek reám! Fiam, fiam, serkenj-fel! Ah, hasztalan' kiáltom őtet; nem hallja kiáltásomat; megholt! Ez, ez íme a' halál! Ime ez az a' halál melyet az Úr bűneinknek büntetéséül küldött reánk. 'S én, én vétkeztem elsőben! Oh férj, kínzó vádam nékem mind-egyike a' te könyüidnek. Te általam csábítottál-el. Tőlem kívánd-vissza gyermekednek vérét, sírányozó atya; tőlem kívánjátok az elvesztett kedves testvért, sírányozó gyermekeim; engem, engem átkozz, testvérednek gyilkosa, mert én vétkeztem elsőben. Oh fiam engem vádol a' te véred, boldogtalan anyát! Így sírányozék Éva, 's könyüji végig-csorogtak a' megholtan.

Ribeszéllhetetlen kínnal eltölt szemekkel néze most Ádám az ő hitvesére, ezt mondá neki: Oh mint gyötresz te engem, szeretett társ. Kényszerítlek e' közös fájdalomra, visszonos szeretetünkre kényszerítlek, kedves Éva, szűnj meg magadat vádlani; ne szaggassd e' panaszokkal szívemet. Te is vétkeztél 's én is vétkeztem; mind ketten érezzük bűnünknek büntetését; azonban az a' nagy Isten a' kit megbántottunk, az az igazságos Isten a' ki bennünket ver, kegyelemnek szemeivel pillant-le mireánk bűnösökre onnan felülről. Úgy vagyon, irgalomnak Istene te megengeded hogy a' bűnös az ő inségéből hozzád felkiáltson; te őtet nem semmited-elegészen. Éva, örökké fogunk élni: a' halálnak nincs hatalma a' lelken, ha ezt a' sárhajlékot öszvebonthatja is; 's ha a' lélek megtartja feddtelenségét, ha azt teljesíti mit Isten hagyott, örök boldogság leszen jutalma. Ez édes vigasztalás a' megbukott embernek; édes vigasztalás nekünk most, midőn kedves fiun-

kat siratjuk. De ah! őtet testvére öltet meg! Hol lelhetünk erre vigasztalást!

Megholtál, kedves gyermekünk! kiálta Éva, 's újra fakadtanak könnyüji; néked ez az irtózatoss halál útát nyitott az élet' nyomorúságaiból. Ah, ne óhajtsuk e hogy mi is követhessünk! Te megszabadultál a' kínok közzül, mi pedig közöttök maradánk! Ah, mint omlott-öszve lelkének szép sátorra! A' gyermeki hűség' nyájas mosolygásai ez elsápadt, vérrel-elfutott orczákról elrepentenek; szájából ezután nem ömledeznek angyali beszédek; e' meredt szem többé nem hullatja öröm' könnyüjit, mint akkor hullatta volt midőn anyai szeretetem' jelenségeit, 's az ő szívének nemes voltán támadt örömeimet szemlélheté. Ah, melly mélységbe süllyedénk a' nyomorúságnak! O bűn, melly irtóztató a' te képed! melly rettenetes ábrázatokban jelennek-meg a' te következéseid! Ábel! kedves Ábel! én vagyok a' te anyád, a' te szerencsétlen anyád! És még is gyilkosodnak is

anyja vagyok. Ezt mondotta Éva, 's eldőlt a' meg hidegedett test felett. Sok ideig feküdt a' testen, 's nem adta semmi jelét az életnek, midőn Ádám ekképen szakasztá félbe e' szomorú hallgatást: Én boltogtalan! be bús, be pusztá itt minden körülöttem. Kibeszéllhetetlen inség szállotta-meg mindenfelé a' természetet. Ah, oda van a' ki az én életemet vígasztalásokkal, édes örömeikkel 's boldog reményekkel éleszgette! Eldőlt a' gyámol mellyen reményeim nyugodtanak. Szent Isten a' te egeidben, bocsássd-meg a' nyavalyás bűnösnek ha ő fájdmában kesereg, kínlódik, mint az a' féreg kínlódik a' porban, kit az útas' lábai megtapos-
tanak!

Ezt mondotta Ádám, 's halavány képpel 's némán álla. Így áll a' Kesergés márványszobra a' Megholtnak medenczéje felett a' kupressz' setét árnyában. Feje magától süllyedt a' bús látvány helye felé. Rettenetes csend lepte-meg azt. Ádám a' legmélyebb megindulás-

sal látta nőjének szenvedéseit, 's magához szorítván őtet, így szólla: Éva, kedves nőm, ébredj-fel ez iszonyu kínból! Vessd reám is szemeidet 's ne roskadj-el sullyod alatt. A' fájdalom mind elfojtja e szívednek érzéseit énéántam, férjed eránt? Oh vessd-fel reám is szemeidet, kedves társam! Illő hogy a' halál' iszonyatos ijedelmeit 's hálátalanságunk' szomorú következését érezzük: de vigasztalhatatlanúl elcsüggedni vétek, és annyi, mintha az örök Igazságot azzal vádolnánk hogy bennünket érdemünk felett büntet. Ébredj-fel e' csüggedő gyötrelmeidből, Éva, hogy az Úr tőlünk méltatlanoktól el ne vonja a' vigasztalás' kútfejeit. Így szóllott Ádám; 's Éva az ő arczát a' holtról fel-emelte Ádámra, 's fel Ádámról az égre. Bocsáss-meg, Isten, énnékem bűnösnek! így kiálta most; bocsáss-meg énnékem te is, kedves férj! Kibeszéllhetetlenek az én gyötrelmeim. És te engem még is szeretsz, engem minden inségnek okát! 's okát e' gyilkosságnak,

e' kiöntött ártatlan vérnek is! Ádám, oh hadd sírjam-ki magamat a' te karjaidon! hadd feresszem könnyüimmal e' holt testet, 's hadd sírjak e' vércseppek közzé! Így szólla, 's tenyerébe nyomá elázott orczájit.

Igy sírtak, így keseregtek ők, 's íme előttök egygy ragyogó alak lebegett a' mezőben. A' hova a' ragyogó alak lépett, a' virágok költek-ki a' földből; béke űlt a' tündöklő homlokon, 's enyhítő nyájasság szemeinek fényében 's ajakinak 's orczájainak mennyei szépségén. A' deli termeten egygy fejr lepél lebegett, fejrbb és tisztább mint az ezüst felhők midőn körül fogják a' holdat, 's repdeső hajtékokban folya-széllyel. Így járdallt a' mennyei alak, 's szebb ékbe öltözteté a' táj' kedves zöldjét mindenfelé maga körül. Éva! monda Ádám; emeld-fel könnyező szemeidet, 's fojtsd-el szívednek minden jajait; lássd közelíteni ama' mennyei alakot; lássd őtet vigasztalást-öntő nyájassággal közelíteni felénk. Az én bánatom' mélyébe

már hatnak a' reménynek sűgárjai. Ne sírj, Kedves! kelj-fel, jer, menjünk a' mennyei követ elébe. 'S Éva férjének vállaira hajolva méne elébb, 's az Angyal előttök álla.

Álmélkodással nézett az Angyal egy ideig az első halottra, azután mennyei nyájassággal Ádám felé fordult és az Ádám' karjai közzé dőlt Éva felé, 's ragyogásából szelíd fény folyt-által reájok. 'S mostan a' legkedvesbb zengéssel ezt mondá nekik: Áldás titeátok a' magasságból kik magzatotoknak meghidegült tetemei felett itten síránkoztok. A' Mindenható megengedte hogy hozzátok szállhassak keserűségtekben. A' körültetek lebegő Angyalok közt nem kedvelte úgy egy is e' ti fiatokat mint én, és ha az Úr elválni nem kényszerített volna tőle, véle múlattam volna szüntelen. Én voltam a' ki, midőn az ő szép lelke, felmelegülve a' jónak mélyérzésétől, örömkönnyekre fakadt, vagy midőn hymnekre ömledezett, melyeket az Angyalok' serge együtt éne-

kelt övele, elméjébe angyali gyondolatokat sugallottam, a' mint azok emberi elmébe szállhatnak. Ne sírjatok vígasztalhatatlanul halálán mintha ő egészen megszűnt volna lenni; merthalhatatlan lelkeket nem illet vígasztalhatatlan kesergés. Az ő lelkét a' halál kiszabadította a' test' bilincseiből, 's ő mostan boldog, boldogabb mint a' hogy' azt a' porlakta lélek képzelni tudja, 's az Angyalok közt él, 's közelébb vagyon Istenhez. Sirassátok őtet, szerelmeseim, de ne vígasztalhatatlan kesergéssel. Nem lesztek sokáig különszakasztva egymástól; a' halál titeket utána viszen nekie. Külömböző alakban fog ugyan mindehánitokhoz közelíteni, de ő kegyesnek minden alakban rég olta várt barát. Ádám, add e' rothadandó testet a' földnek, áss gödröt, tedd belé, 's hányj agyagot reá; így akarja azt az Úr. Ezt mondá az Angyal, 's mennyei kellemmel tekinté még egyszer reájok. E' tekintet felemelinté lelkeiket a' bánatból. Így enyhíti a' lankadt utazót a' tisztán-

hömpelygő forrás' vize; rég olta jön immár a' puszták' forró homokjain, immár majd elalélt a' szomjúság miatt: de most meglátja a' forrást melly ezüst habokkal csereg felé, 's megpihen és felvidül, mert csergő futása olly tájékra vezérli tekintetét hol a' természetnek minden szépségei mosolyganak reá. Ott fogja őtet árnyába venni a' nyájas házigazda, 's mindennemű enyhületekkel vendégli-meg.

'S Ádám felháborodott szemekkel pillanta a' széllyjelfoszló ragyogványba, 's ezt mondá: Légy áldott a' mi lelkeinktől, mennyei barátunk! Ó Isten, melly nagy a' te irgalmad! te letekintesz a' mi nyomorúságainkra, 's parancsolsz Angyalaidnak, hogy bennünket keserűségünkben vigasztaljanak. 'S mi fetrengünk e jajgatva a' porban? mi csüggedjünk e el mint megvetettek, holott jelenléted környülölel, 's te kegyel pillantasz reánk, 's a' körülttünk lebdeső Angyalok minden nyögéseinket hallják? A' mi lelkeink fakadozzanak egyá-

va panaszokra hogy tövisek borítják rövid útunkat? holott ők halhatatlanok, 's véget nem ismerő boldogságoknak sietnek e' rövid úton ellenébe. A' megboldogultnak ugyan tartozunk könyűkkel; ő ki vagyon tépve ez életben karjaink közül; de még inkább tartozunk azokkal az ő gyilkosának. Oh Isten, melly nagy volna az én atyai örömem, ha te őtet nem vetnéd-el egészen a' te színed elől, mert ő az első azok közt kik ágyékból származtanak, ő az első a' kit Éva fájdalmak között szült! De kétkedhetünk e, kedves társ, így szólja továbbá Évához fordítván síró szeméit, hogy a' kegyelem' Istene őtet visszafogadja irgalmaiba, ha érette szünet nélkül fogunk esedezni? Nem volnánk méltók kifogyhatatlan jóságára mellyel bennünket hálátlanokat, engedetleneket, magától el nem taszíta, mellyel nekünk megfoghatatlan ígéreteit tevé midőn tőle, a' legirtóztatóbb rettegések közt, kárhoztatást vártunk, nem kegyelmet. Ne késsünk teljesíteni a' mit az Úr ha.

gya, kedves hűm! elviszem e' kedves halottat a' mi hajlékunkhoz, 's porát megadom a' földnek. Te Kedves! felele mély sóhajtással Éva; lelkem a' te bátorításodra kifejti magát az ő fájdalmaiból; oh élessz, élessz engemet, ha a' bánat ismét reám rohan és lever! Gyenge vagyok én magam állani, 's te rajtad kell tartózkodnom, mint a' gyenge repkény tartózkodik a' tölgy' erős törzsökén. Ádám pedig a' testet felvevé vállaira, 's sirt a' szomorú teher alatt. Éva Ádámon tartózkodvs zokogott. Így mentek hajlékok felé.

ÖTÖDIK

Ö T Ö D I K É N E K.

Thirza nyugtalan alvásból serkene-fel. Megrettenve szökött-ki gyapjupárnji közzül: Így szökik-fel a' megrettent vándor, ki fáradtan feküdt-le a' védő kőszál alatt, álomban reá szakad a' magas kőszál; jó Angyala intette volt meg hogy kelne fel; megrendül; szakad a' kőszál; ő mindenfelé keresi vándortársát, 's még nem tudja hogy az halva fekszik a' kőszál alatt. Így rettene-fel Thirza, 's ezt mondá: Melly ijesztő képezetek mentek-él énelöttem álmomban! homályos képezetek; nem értem őket nem tudom őket megnevezni. Idvez légy nékem, szép fénye a' reggelnek! te elkergetéd őket homlokomról. Idvez légy te is legkedvesbb gondom nékem,

te kert, és ti ékes virágok itt körültem!
 a' ti sokszerü reggeli illatokat élessze-fel
 fáradt főmet. 'S ti víg lakosai a' bok-
 roknak! elegyedjék a' ti szózatotok köz-
 zé az én szózatom, 's az én hálám, az
 én magasztalásom egygyütt hasson-fel az
 Úr' elébe a' megújult egész természet'
 áldozatjával. Ekkor a' kalibából kimé-
 ne a' virágok közzé; De még aggodalom
 ül mellyemben; így folytatá szavait.
 Mit jelent ez a' szokatlan aggodalom?
 Nem foghatom-meg. Olyan, mint mi-
 kor a' borúlat, öszvecsoportozott hegyek
 gyanánt, az eget ellepi, 's az örömnök
 minden szózatja elhal, 's. az elijedt
 körny fergeteget vár magára. Hol vagy
 Ábel, hímem, testvérem, fele lelkem-
 nek! Karjaid közzé sietek, üldözve gyil-
 koló gondjaimtól, mint az siet a' ki éj-
 jel magányos setét erdőben tévelyeg,
 ha lábainak szárnyakat ad a' rettegés.

Ezt mondotta ő, 's ment, 's meg-
 látta Méhalát, kijöni hajlékából 's e' ked-
 ves testvérenek feléje sietni. Légy ál-
 dott nekem, szeretett Thirza! így szól-

litotta-meg. Hova visznek téged siető lábaid? hova mégy lebdeső hajjal hogy be-
léjek most virágokat sem fonál?

Hívemnek karjaiba sietek, felele
Thirza. Szörnyü ijedelmek kínozottak ál-
momban. 's azoknak emlékezete a' mi-
ket láttam, még most sem szünt-meg
lelkemet rettegtetni. Ah, annak karjai
közt a' kit lelkem szeret, elenyésznek
e' gondok, bár a' szép tavasz 's a' termé-
szetnek minden mosolygása elégtelen
is elűzésekre.

Kainnak hitvесе erre ezt felelé, 's
mélyen sóhajtozék: Én nem vagyok
olly boldog mint te vagy, én szerelme-
sem; nekem vígasztalást nem férjemnek
ölelései közt, hanem szüleink' szerete-
tében kell keresnem, és a' tiédben, ked-
ves testvér, 's a' te szelíd himedében. Csak
a' ti társaságtokban feledem én a' bána-
tot mellyet halmozva gyűjt főmre Kain.
Ah, a' természet neki csak bánatnak
forrása, 's neki a' gond mellyet tőle
gazdag termésiért kíván mezeje, elvisel-
hetetlen tehernek látszik! 'S oh mint

gyötör engem az ő elcsendesíthetetlen haragja a' jámbor Ábel ellen!

Méhala sírt, lágyszívü testvére pedig reszketve-könnyező szemekkel megölelte őtet, 's ezt mondá: O kedves, tudnád csak, melly sok könnyeket fakaszt e' gond az én szemeimből és az én híveméiből az éjek' álmatlan órájiban! 's olyankor tördeljük kezeinket, 's felsírunk az Irgalmazóhoz, érette és magunkért. Oh, ha az ő végetlen jóságának egy sugára a' Kain' lelkéből elkergetné valaha azon gyomtermesztő árnyékokat mellyek abban minden jobb gondolatot, minden szelíd szép érzést elfojtanak! Úgy hajlékaink körül ismét kies nyugalom fogna virítani, 's jó szüleinknek homlokjaikról elszállana az aggasztó bánat.

Erre most a' siránkozó Méhala ezt felelé: Én is azért könyörgök szüntelen' az Úrhoz, kedves testvér! 'S hány ízben lel engemet elázva titkos könnyüimtől a' felkelő hajnal midőn álmatlan' töltöttem a' hosszú éjeket, 's egész éjszakán-

ként esdeklettem az Úr előtt, hogy szívét lágyítsa-meg. 'S ollykor, mídön kifakadt jajaim álmát elverik, felserken oldalom mellett alvásából, dörgő szózattal fedd hogy a' nyugalom' enyhítését tőle elüzöm mellynél neki, úgy mondja azt egyéb örömet úgy sem hagyja a' bosszúló. Ezért könyörgök én szüntelen' házi-foglalatosságaim közzül fel az ég felé; 's ártatlan gyermekeim együtt sírnak velem, látván hogy én sírok, 's azt kérdik, miért sírok. Ah Thirza fonnyadok keservemben, mint a' virág fonnyad mellytől egygy felébe-borult fekete-lombu ág mind a' harmatot elvonja mind a' nap' sугárát. Még virradta előtt kiméne a' kalibából; és oh melly dult ábrázattal méne! A' harag soha nem ült rettenetesbben homlokán; vad tüzet szikráztak vérbe-kevert szemei az öszvecsikart szemöld alól: szidalmakra fakadva ment-ki a' küszöbön; hallám szidalmait 's dőbögtem belé; átkozta születésének óráját, 's azzal idvezlette a' hajnalt. Néha ugyan felvidámodik lelke, 's tetu-

dod, kedves Thirza, melly szívesen sír
 ollyankor, mint bánja vadonságát, 's
 mint követ hogy elkésérítette napjainkat.
 De ah! ismét visszadől szokott kedvetlen-
 ségébe; mint midőn a' télnek bús nap-
 jaiban a' nap nyájasan alápillan, de is-
 mét tolakodnak a' felhők, 's a' szép fény
 elborúl. Azonban ne csüggedjünk-el;
 higyjük hogy a' kegyelem' Istene meg-
 hallgatja kéréseinket, 's szívének meg-
 adja a' vidámságot. Én ugyan szüntel-
 enül táplálom e' reményt.

Így Méhala. De Thirza felrettenve
 's elholt ábrázzal fülelt a' szomszéd bok-
 rok felé. Mi bús hangzatok jönnek e' fák
 felől? ezt kérdé, 's remegett minden te-
 teme; így még soha nem panaszkodott
 a' fájdalom. Ím ama' fák felől, Méhala,
 ah! közelít e' nyögdelés. Isten! De
 most elalélva roskadt-öszve testvérenek
 karjain.

Ádám elszédülve fájdalmában 's
 tántorgó léptekkel jöve-ki a' fák alól, 's
 vállán hozta bús terhét. Éva elholt né-
 ma bánattal lépdele férje mellett. Ki-

nos rándulatokban vetegette-fel elsápadt arczát, 's a' véres holt-testre tekintte, 's ismét könnyeket-csepegő fürtjei közé rejtette-el azt.

Halálnak színével előntve fekvék Thirza Méhalának karjai között. De Méhala is öszveroskadt terhe alatt; reszketve minden tetemeiben, nem tarthatta meg bágyadó testvérét. Mint midőn három viritó leány a' szép nyári nap' estvéjén öszvefont karral mégyen ki a' sárgafejű kalászosok' mezejére; vígan szaladoznak ők a' sárgafejű kalászosok között, 's nem tartanak veszélytől; de most csattan az ég, 's a' mennykő eleikbe csap; eldőlnek rémülésekben; végre ketteje feleszmél 's maga előtt látja társoknak hamurakását. Így eszméle-fel a' két hölgytestvér irtóztató rémüléséből, 's a' megöltre pillantott, Ádám leterítette őtet a' före, 's karjaiba szorítva tartotta siránkozó hitvesét hogy szertelen fájdalmában el ne aléljon. Hol vagyok? kérdé igen későn Thirza; Isten! hol vagyok? Ábel! ah, miért kelle nékem ismét é-

letre serkennem! Oh én boldogtalan! Méhala, ah imhol fekszik ő! Oh én boldogtalan! miért kelle nékem ismét életre serkennem!

Kedves Thirza, ne engedd magad e' rettenetes gondolat által elnyommasztatni, noha az engem is elnyommaszt! ezt mondá rebegő szózáttal Méhala. De ah! te ismét roskadsz. Ébredj-fel, én Thirzám! menjünk közelébb hozzá; még nem vagyunk bizonyosak ha megholt e. Jer, a' te szavad, a' te csókjaid őtet ismét felserkentik.

Így szólla a' két testvér, 's most, egymásra támaszkodva, reszketve és erő nélkül, a' megholt felé szédelegtek. Oh az atyám! oh az anyám! mint olvadnak könnyekké! reszketek! Ezt mondá Thirza, 's elért a' meghidegült testhez. Ábel! Ábel! kedves! te én boldogságom! te én eletem 's mindenem! kelj-fel! Ah, nem kél! Ábel, halld-még jajgatásaimat, halld-meg, oh halld-meg feledet! Mostan pedig a' hideg testre ömlött; meg akarta azt ölelni, de ha-

nyatt dőlt, és sikoltott, meglátván a' csorgó vért 's az öszvezúzott homlokat. Ott feküdt, meredt szemekkel, némán, 's mintegy élet nélkül. Mellette Méhala síránkozik, kezeit tördelé, ázott szemeket emele az égre, majd megint a' holtan nyúla-el, 's azt föröszte keserves könnyhullatásaival.

Ádám látta az ő gyötrelmeket; sírt, 's vigasztalást akara csepegtetni szíveikbe. Gyermekeim, ugymond; o Méhala és te Thirza! oh ha fájdalmaitokat enyhíthetném! Ne sírjatok vigasztalhatatlan kesergéssel. Midőn úgy én sírtam volt a' test felett Évával, egy Angyal mennyei szépségében felénk jöve, 's enyhítést hozta nekünk az Úrtól. Ne sírjatok, ugymonda, vigasztalhatatlanul, mint ha őtet örökre elvesztettétek volna. Temessd-el az ő porsátorát; lelke megszabadult bilincseiből; ő boldog, boldogabb mint a' hogy' azt a' porlakta lélek megfoghatná. Kevés ideig lesztek-el nélküle, de azután együtt ővéle boldogabbak lesztek, mint a' hogy' azt a'

porlakta lélek megfoghatja. Így szólott hozzánk az Angyal. Engedjete az Úr' szavának , édeseim , 's ne bántsátok - meg ötet' vigasztalhatatlan sírástokkal.

Thirza még elalélva 's szóttalan' üle, de Méhala, kezeit feje felett tördelvén, ezt mondá az atyjának : Hagyj sírni, atyám! oh, hagyj sírni minket! Ki nézhetné e' testet hogy sírásra ne fakadjon! Ábel, Abel te minden mi örömünk, te minden mi gyönyörüségünk, te minket elhagyál, 's ezután legkedvesbb foglalatosságunk az lészen hogy utánad sírunk valamíg a' halál minket is elviszen. Te azon boldogságba költözél-el mellynek bizodalma téged olly gyakor szent könnyekre fakaszgatott, és a' mellyet most nyugttalan' várunk mi is. Sírni fogunk utánad e' halál' árnyékában. Ábel, Ábel, a' halál téged elragada a' mi karjaink közzül! 's ezután az lészen legkedvesbb foglalatosságunk hogy adig sírunk utánad, míg az minket is elragad. Kain hol valál te midőn az öcséd

meghala? Oh, ha még testvéri szeretettel szorítottad volna karjaid közzé, ha még áldását kérted volna elhalásakor, oh, ő tégedet megfogott volna hullongó karjaival ölelni, ő tégedet még áldott volna. Melly vigasztalás, melly enyhülés lett volna az neked jövőendőben! De anyám, mit jelent ez a' tebenned újonnan támadó gyötrellem? atyám, melly irtóztatós kín terjed-el arczodon? Gyászos sejdítés! hol van ő Ádám? Éva, hol Kain, az én férjem?

Éva eldölt fájdalmai miatt, 's ezt felelé a' kérdőnek: Ki tudja meddig űzi a' bosszúállás a' boldogtalant! Ah Isten! ő, a' boldogtalan! ő... rettegek kimondani. Irtóztató gondolat, hogy őtet én szültem! tépd-öszve, irtóztató gondolat, belrészeimet, hogy őtet én szültem, hogy én vagyok az a' szerencsétlen anya! Méhala, elijedve, ezt felelé: Mondd-ki, anyám, a' szót melly engemet öszverontson, mond-ki egészen! Mond-ki te azt, atyám! Ne kí-méljete. Kain! ó Kain! o kibeszéllhe-

tetlen gyötrelmem! Megölte Ábelt, o Méhala! Thirza, Ábelt Kain ölte-meg! mondta Éva, 's a' nagy fájdalom megfosztotta szavától.

Néma irtózásban remegett Kainnak hitvese; a' megmeredt szem nem önte többé könnyeket; hideg veréjték csorgott alá homlokáról; a' halvány ajakok reszkettenek. Megölte testvérét! így kiálta-fel mostan; az én férjem Kain megölte testvérét! Kín, ölj-meg; hadd haljak-meg én is. Hol vagy te, gyilkos? hova üldöz irtóztató teted? Az Úr' vilámja bosszulta e mega' kiöntött rokonvért? Nem vagy e többé, boldogtalan! 's ha vagy, hol vagy most? hova kerget a' kétségbe-esés? Így keserge Méhala, 's tépdelte hajait.

Undok vérontó! Így fakada-ki most Thirzának fájdalma; miként ölhetéd-meg e' jámbort, e' szelid testvéredet, ki szeretettel eltölt szemekkel néze téged még midőn a' gyilkos ütést reája méréd is. Kain légy átkozott te magad! légyen átkozott . . . Ne átkozzd kiáltá

Méhala! ne átkozzd őtet! ő nékem férjem, néked testvéred. Sőt boruljunk a' porba, 's imádjuk az Urat hogy irgalmazzon neki. Dühének szelíd áldozatja a' te szeretetre-méltó Ábeled, eldőlvén sujtó csapásai alatt, bizonyosan szánva nézett őreá, bizonyosan áldotta őtet; mostan pedig az Örökkévaló' széke előtt könyörög hogy vétke engedtesék-el. Ne átkozzd férjemet, én testvérem! sőt könyörgésünk hasson-fel az Úr' elébe, 's egyesüljön ott a' mi kedvesünknek engesztelő áldozatjával!

Hova ragadoz engem szertelen fájdalom! mondá most a' szerencsétlen Thirza. Én nem átkoztam a' boldogtalant; 's leborulván férjének holt testére, csókolta vérrel-ázott orcáját 's az elhidegült ajakokat. Sokáig fetrengett ott néma fájdalmában, 's végre, fuldoklva, ezt mondá: Ah, miért nem engedtetett nékem hidegülő ajakidat csókolnom, te Kedves, midőn lerogytál! miért nem hallhatám ajakidról még egyszer a' kedves biztatást hogy engemet szeretsz! El-

haló szemeid még reám fogtak volna pillantani, 's boldog voltam volna ha együtt halhattam volna veled. Oh, bár most halhatnék-meg, hogy tetemim a' tieid mellett fekhethéneek! Ime én itt iszonyu inségben maradok hátra! A' mi eddig gyönyöködtetett, ezután szomorítani fog. Árnyékos ernyők, tirólatok énreám ennekutána remegés és bánat fog szállani, 's úgy fog tetszeni nekem, mintha kedves alkonyotok tőlem ezt kérdené: Hova lett a' ki téged elragadtatva ölelt a' mi fedelünk alatt? A' csergő patakok ezt kérdik: Árva nő, hol szerelmesed? Ah, én a' ti árnyéktokban, a' ti széleiteken ezután csak keservemet fogom sírni, ezután csak jajgatni fogok! Örökre, ah örökre elhagyott ő engemet! Látni fogom őtet szünetlen' szünetlen' fogom e' meredt, ez elaludt szemeket látni, 's a' halálnak e' sápadt színét, és tégedet homlok' vére 's ezt itt e' halvány orczákon! Oh folyjatok, könnyek! folyjatok szüntelen' ez elhervadt hideg testre! Méltó vala ez egykor a' maga' szépsége miatt hogy illy

szép lélek által lakattassék; ez a' lélek mosolygott a' szelíd szemekből, ez a' szép orczákon és az ő szózatok ajkain. Most elhagyta szép szállását, mert tisztább volt mint hogy halandók közt tovább lakhassék; mint hogy tovább enyém lehessen. Oh folytatok, könnyek! folytatok szünet nélkül az elhervadt hideg testre, míg majdan az én lelkem is elhullatja porát 's az ő pora mellett hagyja-el.

Így kesergett Thirza, 's elborította könnyűivel férjének holt testét. Éva kétszerezve érzé kínjait, látván mit szenvednek leányai. Gyermekeim, mondá; a' ti kínjaitok szaggatják az én szívemet; azok nekem mardosó vádlóim, mert én hoztam a' világra a' bűnt, az átkot, a' halált. Oh szánjatok-meg engemet, kesergő anyát, 's bocsássatok-meg annak a' ki titeket fájdalmak között szült. Midőn ezt mondaná, a' két leány térdeihöz borult, 's ezt kiáltá-fel anyjokhoz: Azon kínokra mellyekkel te minket szültél, kényszerítünk, o Éva, némítsd-

meg e' magad'-terhelő vádakat, 's gyötrelminket ne neveld újabb gyötrelmekkel. Ne nevezzd könnyűinket, jajainkat vádagnak. Oh ha parancsolhatnánk nékik hogy ne folyjanak, mellyünkből egy sóhajtás sem reppenne-ki többé, úgy egy könny sem csordulna-ki többé szemünkből. De miként állhatnánk ellent a' leghűbb szeretet' és a' természet' szavának? E' könnyüket a' kettő kívánja. Ádám pedig, ezt mondá: Ne késsünk tovább teljesíteni a' mit az Úr parancsola: adjuk-vissza az anyaföldnek a' maga' porát. Az idő melly minden sebet meggyógyít, és a' győzedelmeskedő értelem, enyhébbé teendi fájdalmunkat; 'ollyan léssen az mint a' menyaszony' sóhajtása, midőn nyugtalan várja a' napot melly őtet a' szeretett ifjúnak karjai közzé viszi. 'S neki, ezt felelé Thirza, 's felpillantá reá: Add-meg tehát porát az anyaföldnek, atyám. De engedd, hadd sírjak még egyszer felette, 's úgy osztán tedd a' mit az Úr parancsola. Ezt

mond-

mondván, kiterjesztett karral ömlött a' testnek felibe.

Ádám most sírt ásott a' földnek kebelében, 's Éva és Méhala mellette állottanak. Azonban Kainnak ártatlan kisdedei előjövének kalibájokból, 's kézen fogva közelítettek ezekhez. Józiász, monda az aranyüstökü Éliel; mit jelent e' nyögdelet? jer, menjünk oda közelébb. Nézzd, oh nézzd mint fekszik ott Ábel, halaványan és véres fürtökkel, mint az áldozatra megölt bárány. Kedves Éliel, monda az ifjabb Józiász; nézzd Thirzát, mint hajlott felébe, mint síránkozik; de Ábelnek szemei most nem pillantának reá. Jer, távozzunk innen; irtózom ezt nézni; jer, menjünk-el Thirza mellett, a' mi síránkozó kedves anyánkhoz. 'S a' kisdedek elmentek Thirza mellett, 's síránkozó kedves anyjokhoz simultak. Anyánk! így szólították-meg; mit sírtok ti itt mindnyájan? Mit fekszik itt Ábel mint az áldozat' báránya? Méhala pedig megölelte a' kisdedeket, 's lesíra reájok, 's ezt felelte nékiek: Az ő lelkét, fia-

im, a' halál kiszabadította a' porból, 's általvitte az örök boldoglétbe az Angyalok közzé. Tehát ő nem fog ismét felserkenni? kérdé Éliel, 's zokogva sirt; tehát nem fog ismét felserkenni, az a' jó Ábel ki bennünket olly szép dalokra tanítgata, ki bennünket olly igen szeretett? ő, a' ki téged, Józiász, szembe ültetett-fel velem térdeire, 's úgy beszéllé azon csuda-dolgokat a' Teremtőről és az Angyalokról 's a' természetnek titkos míveiről, az többé nem fog e felserkenni? Oh, a' mi szegény atyánk, mint fog ő sírátkozni ha megtér holdjairól, 's halva leli Ábelt! Így szólla a' két kisdéd, 's sírva rejtezett anyja' köntöfének hajtékiba melly czombjain végigömlöve folyt alá.

'S Ádám megásta már a' sírt. Ébredj-fel, Thirza! Kedves, ébredj-fel! ne késsünk megadni a' földnek a' mi övé; így parancsolta azt az Úr; engedjünk hagyásának. Ezt mondotta Ádám, hozzája lépett, 's gyengéden megfogta kezét. Thirza felébrede; némán feküdt

volt a' testen. Eggy szent látványból
 ébrede-fel ő, 's így szólla: Láttam az
 én Ábelemet; mennyei ragyogásbán
 közelített felém. Ne sirj, én Szerelme-
 sem, úgy monda; én boldog vagyok.
 Nem sokára te is általköltözöl a' bol-
 dogság' lakhelyébe, 's 'ott, többé nem
 lesz halál melly bennünket egymástól
 elszakasszon. Ezt mondá nékem, 's
 mennyeisen mosolygott, 's eltűnt, 's
 mennyei világosság ömle-el a' holott áll
 vala. Így beszéllé ezt a' szeretetre-mél-
 tó özvegy, 's szép lelkének nemes ér-
 zései 's víg felbátorodás mosolygottak
 orcájairól. Temessd-el tehát, atyám, a'
 porból-vetttestet, ugymonda Ádámnak,
 's felkölt, 's anyja és nénje mellé állott.
 Az anyja pedig, és a' két bús testvér
 ábrázaikat szállongó hajaikba rejtették-
 el, mert Ádám a' testet bárányoknak
 gyapjaikba tekergeté, 's béeresztette a'
 sírba, 's földet hányt a' test' felébe.
 Könyörögjünk az Úrhoz, édes nőm és
 tiédes gyermekeim, mondá most Ádám,
 's boruljunk-le előtte itt a' sír mellett.

'S leborultanak a' sír mellett Éliel és Józiász, 's az első atya mostan így könyörgött :

A' ki magasan lakozol felettünk az egekben, Isten! Teremtő! örök Igazság és végetlen Kegyelem! íme itt fekszünk előtted annak sírje körül a' ki első sorvad a' föld' kebelében, 's tehozzád kiáltunk-fel. Oh, hagyd felhatni tehozzád a' mi kiáltásunkat! pillants kegyelemmel reánk a' siralom' völgyébe, a' bűnös ember' honnjába! Nagy a' mi gonoszságunk, de a' te végetlen kegyelmed még nagyobb. Mik vagyunk mi, tisztátlanok, teelőtted? és te még semfordítod-el szemeidet mirólunk. Itt nyögünk, Isten, azon nagy inségben melyet magunkra mi, magunk vontunk, 's te szelíd irgalommal nézed inségünket. Megengeded hogy a' bűnös felkiálthasson hozzád, mert te elnem hagytad őtet. Áldassál örökre a' te egeidben, te nagyirgalmu! Tégedet nem csak a' mosolygó tavasz, tégedet nem csak az égnek vidám színe hirdet: hirdet tégedet a'

villámok' ropogása is midőn fekete felhőkön nyargalnak ; a' forgószelek is hirdetnek tégedet , végig-üvöltvén a' föld' színén , 's vést hozván és omló záport a' földnek színére. Téged magasztaljon a' mosolygó öröm ! magasztaljanak a' kesergés' könnyhullatásai ! Láttuk őtet , a' bűnök gyermekét , a' halált ; rettenetes alakban jöve ő kunyhóinkba. Eggy irtózatoss gonosztétel kézen-fogva vezette elő ; a' ki elsőben származott az én ágyékból , az adta halálnak az ő öccsét. Oh , ne fordítsd-el éntőlem arcodat , midőn jóvoltodért könyörgök tehozzád ! Ne vessd-el őtet egészen magadtól , örök kegyelem ! Tekints reá , a' bűnösre , hogy lelke rettenjen-el a' vétektől , hogy előtted a' porban fetrengjen , sírjon , 's szűnet nélkül kérje bocsánatodat. 'S ha majd szűnet nélkül kéri bocsánatodat , ha vétke majd kimondhatatlan gyötrelmekkel kínozandja-el , oh csepegj vigasztalásnak magvait az ő inségébe ! Isten ! irgalomnak nagy Istene ! ne vessd-meg a' nyomorúnak

jajgatását ! Megástam a' földet , 's a' könyhullatásokkal - áztatott földet reá hánytam az első sorvadónak tetemeire ; halld-meg könyörgésünket ! az az első sorvadónak sírja mellől hat-fel tehozzád ! Oh hallgass-meg minket , szent és jó Isten ! hallgass-meg az elsőszülöttért könyörgő sírásainkban , 's ne hagyd ötet elenyészni haragodnak miatta ! Hallgass-meg bennünket midőn az álmatlan éjeken hozzád felkiáltunk ; midőn napnak felköltekor 's napnak lementekor felkiáltunk hozzád ! De áldassál a' mi lelkeinktől örökkön - örökké ! te a' megöltnek lelkét felvetted magadhoz. A' Halál elvette a' maga' zsengejét. Utána mégyünk nekie , egyikünk a' másika után. Oh te , kinek pillantása az egeket teremté 's egy szózatja a' földet , ezek el fognak mulni ; az egek és a' föld elmulnak : te pedig örökké vagy. Mi a' porban élünk , 's a' por el fog enyészni : te pedig változhatatlan vagy , 's bennünket felgyűjtesz magadhoz ; a' bánkodó bűnöst valamint az igazat , ki éjjeli kö-

nyüket sír hogy lelke az emberiség' szennyeitől egészen még nem tiszta. Te őket mindnyájokat felgyüjtöd magadhoz hogy örökké örvendjenek, 's légyenek tiszták mint az Angyalok. Mert te megígérted hogy az asszonyi-állat' magva megtöri a' kígyónak fejét. Ugrándozzál, föld! 's te egész természet, dicséred az Urat! Dicsérni fogunk mi tégedet, bár csoportosan kél fejeinkre kezedből a' csapás. Az ember elesett, elvesztette méltóságát mellyre őtet az Úr teremtette volt; de ő nem vetett-el magától, örökre 's kegyesen tekint reánk, még midőn ítéletet ül is felettünk. Elesett! az esett-el a' kit ő boldognak teremtett vala; 's midőn elesett, reszketve állott a' bűnös, 's megbukva a' föld' porában, kibeszélhetetlen félelmek között, átkot várt magára. Íme az egész természet inepeli a' nagy titkot, hogy a' kígyónak feje megtörtetik. Mély titok vagy te, 's tégedet szent homály fog-el a' teremtettek' látása elől, te, megengeszteltetése a' bűnösnek az Istenséggel, illik e-

tehát minékünk bosszantó kesergéssel
 síránkoznunk itt a' porban, hogy öröm
 és bánat váltja-fel életünknek álmát,
 míg az elközelítő halál a' lelket felszerke-
 nése szóllítja a' megfertéztett testből, 's
 róla az érdemlett átok' lánczait leszedi.
 Akkor előlép ő, nem rab többé, ha
 méltóságát nem feledte 's szerette Iste-
 nét ki őtet végtelen csudáji 's végtelen
 jósága által hűségre gyúlasztgatta. Oh
 látom a' szent jövendőt! látom a' kiket
 a' halál általvezérlend! számtalan soka-
 ság: tiszták mint azon lángok mellye-
 ket az angyali sereg áldozatul gyujt a'
 királyi-szék előtt; ottan állanak ők az
 Angyalok közt, 's örök háladalokat dal-
 lanak annak tiszteletére ki a' széken ül.
 Oh mit érzek! mint emelkedik lelkem!
 Dicséretet rebeg ő tenéked, kifogyha-
 tatlan jóság; őtet szent örömek' elragad-
 tatásai hánytatják; és ha a' szerént ér-
 zene 's gondolna is mint az elsője az
 Angyaloknak, csak rebegni fogná, csak
 némán fogná érzeni azokat.

Ekkoron elhallgata Ádám, 's sokáig állott elcsendesedve; elcsendesedve voltak véle együtt azok is kik a' sír körül térdeltenek. A' természet innepi csendben inneplette a' szent látványt, 's a' derült egen csak egy felhő sem úsza-el fellettek.

Nem sokára eljőve az est, hűs alkonyal 's a' legkiesbb nyugalomban. Kain elmarczonglva a' vádlólelkisméret és homályos rettegés által a' vadon erdők közt tévedezett. Eltikkadva, a' kelő hold felé üle-le mostan, 's így hangzott, végig az éj' csendén, rettenetes ordítása: Amott kél a' fekete hegyek megől fel a' komor égre a' tele hold, 's fényt hint és nyugalmat mindenszer-te. Nyugalmat lélegzik és enyhülést minden a' mi csillagokkal sűrűen elhintett boltozat alatt él: csak nem az ember! az ő lakjából jajok és kesergések kelnek az ég felé. Én istentelen! én vittem jajt és kesergést az ő lakjaikba! engem vádolnak e' jajgatások, engem e' szavai a' gyötremnek. Ma halljátok-meg azt,

csillagok! halld-meg azt, te hold, 's sápadj-el még inkább 's borulj-el! ma, oh légyen ez a' ma átkozott! itta-meg a' te hűgod, a' föld, az első megöltnek vérét! 's én a' ki itt nyavalygok, én adtam azt a' vért, testvéremnek vérét, nekie! Oh, tagadjátok-meg ezután kedvező béhatásaitokat azon ugaroknak melyeket szántok, azon tájéknak mellyen lakozom! Én öltem-meg testvéremet! Fedezz-el engem vastag homály! rejts-el a' természet' szemei elől! Lepledbe borulva futok-el inségemmel oda; hol a' penészlepte fűben nem mégyen semmi ösvény, sivatag sziklák közt lakozni, hol könyűk gyanánt csorog's szirtből a' büszhődött víz; el az útálatos férgek' és csúszók' semlyékes lakjaik közé, hol vadan-öszvebomlott ágak rejtsek-el előlem az ég' láthatását; kietlen szállásaiba az ormadaraknak és baglyoknak; ottan fogok én sírni, jajgatni, a' földön fetrengeni. 'S mikoron az álom fekete szárnyairól ijedelmeket hintend-le reám, előttem fog megállani az ő ké-

pe, öszvetördelt homlokkal 's vért-csepegő üstökével.

Így jajgata Kain az éj' homályában,
's mostan elhallgata. Sokáig hallgatott
így, elmerülve nyomorúságába, 's az
éj' ijedt madara nem hujoga semmi
hangot; csak egy lassu mormogás mé-
ne-végig a' környéken. Mostan ismét
szólla, 's borzadozva tekinte-széllyel;
Szánjatok-meg engemet, 'ti halmok itt
körülöttem! ligetek, keseregjetek! én
boldogtalan vagyok; a' legboldogtala-
nabbika mind azoknak a' kik vagynak
és ezután lesznek. Ah, a' boldogtalan
érdemes arra hogy szánattassék. Szánj-
meg, szép de nekem többé nem szép
természet! ti tanúji a' kegyes Istennek,
de a' ki nekem nem kegyes többé! ő
nekem nem lehet kegyes; ő nekem csak
örök bosszúlóm! Ekkor újra elhallgata,
és ismét megszóllalt: Oh, most már tu-
dok sírni! eddig nem tudtam; most
folynak könnyeim; óhajtott jelei az eny-
hülő inségnek. Bánat, te azelébb két-
ségbe-esés valál: most jajgató könnyük-

ké vagy szelidülve. Oh folyjak kedves könyök! 's te föld, szívd-fel őket, ezeket az én kimagyarázhatatlan inségem' cseppjeit. Melly gondolat támad itt bennem? íme bővebben fakadnak könyüim. Elmégyek az ő lakjaikhoz, 's meglátom még egyyszer a' kesergőket, 's még eggyszer megáldom. Megáldom e? 's én áldom-még? ah, bosszús szelek fogják félre fúni a' kelletlen átkot. Őket, én istentelen, meg nem áldhatom. De elmégyek még is; megáldom őket, sírni fogok előttök, 's úgy osztán eltávozom örökre. Tőled is el fogok távozni, Méhala, kedves nőm, és titóletek, gyermekeim. Tovább nem szállhatott, elnémult, megindula a' kalibák felé, 's könnyeivel áztatta a' magányos ösvényt.

'S mostan egy zöldellő ernyő mellett méne-el; azt a' megölt ültette volt egy magas balom' szelid oldalán. Viríts, ugymond, midőn ültette, viríts enyhítő árnyakban felfelé, hogy a' késő maradék a' te alkonyodban beszéll-

hesse, hogy Éva itt foganá az ő elsőszülöttjét, hogy ötet, egyedül-töltött napjainak vigasztalását, itten idvezlé midőn megleve. Kainnak nevezte azt, 's kibeszéllhetetlen gyönyörűséggel függött rajta, megcsókolá, 's így szólla: Én téged az Úrtól vettelek. A' vérrel-mocskolt elfordított fővel méne-el most az ernyő mellett. Kínveréjték csorgott alá homlokáról; alig bírták tántorgó térdei. Így tántorog-el atyjának sírja mellett, a' ki az éhező aggnak, midőn a' mezőről megtért, mérget teve elébe, ha ötet most azon koszorúk' zörgeése és illatai fogják-körül mellyeket hívebb leánytestvérei hamvmedénczéjére aggattanak. 'S mostan elhaladta az ernyőt, 's közel ére hajlékaikhoz. A' hold halvány fényt szóra, keresztül az azokat körülkerítő fák' ágain, reájok, 's bús csend nyugvék körülöttek. Látta ezt a' boldogtalan, sírt, tördelte kezét, 's sokáig némán állott. Kibeszéllhetetlen gyötrelem dagasztotta mellyét, 's borzongva állott a' puszta csendben.

Melley lassu bánat foga itt szállást? ugymond; vagy talán e' zizegése a' fák' gallyainak, nem sóhajtások e ezek? nem a' kalibák' éjjeli álmatlan gyötrelmeinek hargései e? Itt tébolygok, üldözve a' pokoltól, itt tébolygok hozzátok én boldogtalan, a' kilakjaitoktól elkergettem az örömet, 's gyötrelmeknek 's bánatnak lakjaikká csináltam. És még is azt a' levegőt merem szívni, mellyben a' szomorkodók' sóhajtása nyögde! azon téjékra merek lépni melly a' kegyesek' bánatjoknak, ah az én gonoszságomon támadott bánatjoknak szenteltetett? Fuss innen, boldogtalan! ne fertézd-meg ittléted által e' szent tájat! Ah futok, én boldogtalan! De engedd, hogy csak kevés pillantatig láthassanak elcsüggedt szemeim; hogy még néhány könyűt hullathassak itt, hogy itt még egyszer tördelhessem kezeimet, 's úgy osztán mégyek. Áldás tirajtatok! legyen örök áldás rajtatok! én . . . ah én boldogtalan! majd azon szent nevezeteken szállítalak vala meg benneteket mel-

lyek a' természet' legédesbb lánczolásait festik! Oh hogy az éj' homálya közt minden bánat távoznék töletek 's az enyéimhez csatlódnék, 's nevelné öldöklő gyötrelmeimnek nagy seregét! Bár feledhetnétek engemet! bár örökre feledhetnétek azt kinek emlékezete beneteket minden lépten üldöz! Ah, irtózatós óhajtása a' legmélyebb nyomoruságra süllyedtnek!

Így álla Kain az éj' homályában, 's zokogva sírt, 's tördelte rengő kezeit, 's tántorgó lépésekkel egyszerre halla közelíteni valakit. Hideg borzadság, hasonló a' haláléhoz, ment keresztül lelkén; futni akart, de reszkette nem futott, 's ájultan dőlt-el a' bokor mellett.

Thirza ez éjében a' bánatnak oda hagyá magányos nyoszolyáját, 's általázva könyűjinek özönétől, kijöve férje' sírja mellé, 's leült a' sír mellett a' harmatos pázsiton. Meredten tekintettek szemei a' csillagos égre; elnyult a' síron, jajgatva kiáltozta férjének nevét; úgy kínlódott ottan mint az eltaposott

féreg, 's a' felhányt agyag általázott könnyűjítől. Itt fekszik, ugymond, az én nyugodalmam! Itt fekszik mindenike örömeimnek, itt ezen agyagraadás alatt melly könnyűimet szopja! Ah nincs e nekem enyhülés, nincs e nekem vigasztalás fenntartva a' siralmak' éjeiben? Oh folytatok könnyűim! ti vagytok az eggy enyhület, midőn benneteket egész óránként öntelek az ő halotti dombján, midőn e' halotti csendben egész óránként nyögök! Láttalak ugyan, én kedvesem, mennyei ragyogványodban, 's oh mi szép valál te ez új díszben! de neheztelhetsz e értte hogy utánad kesereggek? ah, érzem én hogy te e' nyomorúság' honnjában örökre el vagy véve tőlem! Elaléltam sírásomban, csábulva döltem-el szerelmünk' drága záloga mellett; annak szemekre enyhe álm szállott; ah, ő mosolyg szendergésében, 's nem ismeri a' halandók' nyomorúságát, nem ismeri veszteségét! Hijába vettem magamat az árván-maradt nyomozolyára, hijába kiáltoztam-elő az álmot;

bús

bús magány és örök gyötrelem fogtának ottan szállást hol a' te karjaid között a' legédesbb nyugalom 's a' házas életnek minden örömei lakoztak. Örökre meg vagyok fosztva tőlök! 'S ki fosztameg tőlök? az ő testvére! Hol ő most? a' boldogtalan! hol mardossa most lelkét felriadt ismerete? De te, kimeríthetetlen jószág! oh, ne fordítsd-el füledet az én könyörgésem előtt, midőn szüntelen' azért esdeklem hogy őtet kegyedbe fogadd! oh ne vessd-meg őtet a' te színed előtt ha hozzád tér, ha előtted megbukik, 's felsír hozzád, 's bocsánatért könyörög! Ezt mondá, 's hangos fuldoklás akaszgatta-el beszédeit. Hányszor valál te, szép hold, ugymond ismét, feltekintvén az égre; hányszor valál te a' mi boldogságunknak tanúja! midőn alkonyodó szent fényedben, öszvefűzött karokkal ballagánk együtt, 's édes ajakai előtttem a' szent feddtelenség' örömeit fejtegették. Sorvadó külsője ím itt fekszik mostan; bús sугáraid sírjára lövellnek, a' kegyes atya' az ő-

tet szerető anyá', az őtet örökké-keser-
 gendő hölgy' gyászalmára. Ekkorhos-
 szas hallgatásba süllyedt, mostan pe-
 dig szomorú tekintete végig repült a' cse-
 nes tájon. Mi világosan fénylik, vilá-
 gosabban mint minden egyéb, amott
 a' lugos! Szent nagy gondolatok kelnek-
 elő inségemből, monda továbbad; mint
 midőn te kelsz-fel, o hold, az éj' homá-
 lyába. Mint fénylik amott a' lugos, a'
 hol, te Ábel, engemet, az esthajnal'
 tündöklésében megöleltél! Mi szép, mi
 édes azt szeretni a' kinek kifolyása mind
 az a' szép a' mit itten látunk! ezt mon-
 dád, 's mellyedre szorítál engemet, 's
 könyűkre fakadtál; mi szép az, midőn
 tetteinknek mindegyike megnyeri az
 azokat szemlélő Angyalok' javalásaikat!
 Lehet-e édesbb mint azt érzeni hogy a'
 Mindenható jelen vagyon az ő kezének
 művei között, 's kegyelmesen pillant-le az
 ő cselekedeteikre, 's gyönyörködik hű-
 ségekben? A' kik e' szerént töltik-el nap-
 jaikat, azoknak a' halál nem lehet ijesz-
 tő, bár melly ijesztő külömben. Mert

tudjuk mi, hogy ő a' lelket feloldja a' test' kötelékeiből, hogy az felemelkedhessék, 's boldog légyen mindenha. Ha én költözöm-el elébb; én Thirzám! így szólál te, Kedves, 's hevesebben szorítál mellyedre; oh ne sírj hosszasan sírom felett! Mik azok a' napok mellyek tenéked itt vannak kiszabva, azokhoz képest mellyeket az örökkévalóságban fogunk együtt tölteni. Édesem! felelék, 's hevesebben szorítalak én is mellyemre; ha viszont engem szöllítand-kí a' halál a' porból elébb, oh úgy tese sírj hosszasan az én porom felett; túl a' sírokon együtt lészünk, 's boldogok lészünk végetlenül! Te pedig, lélek, ne roskadj vissza keserűségedbe! emelkedjél-fel e' vigasztaláson, emlékezzél meghalhatatlan voltodra, nézz-el inséged felett, ellenébe azon boldogságoknak mellyek ezen élet' sérelmeinek érzését egészen eloltják. Ha a' lélek meghalna, 's együtt dölne porba a' testtel, oh, hol vennék én úgy enyhületet? Vigasztalhatatlanul sírnék sírodon, 's azért kö-

nyörgenék hogy a' Mindenható semmit-
 sen-el engemet is. De a' lélek halhatat-
 lan; fel tehát, fel! 's ne hagyja magát
 gyáva síralmokban elaléltni. Angyalok,
 kiknek lassan suhogó lebegések e' kö-
 nyüket száraszgatja, élesszétek lanka-
 dó lelkeket, hogy az érezze hogy hal-
 hatatlan, mint ti vagytok. De még om-
 lanak a' bánat' könnyüji! Folyjatok ké-
 jetekre, könnyük! ti az ő porát tiszteli-
 tek! Sírod felett, te feledhetetlen! egy
 ernyő virítson, 's annak árnyékában fo-
 gom legszebb óráimat tölteni, könnye-
 immel fogom áztatni, 's érzem, még
 sokáig! hamvoidat; 's utánad vágyako-
 dom a' nyugalom' és változhatatlan ö-
 römök' mezejire. 'S mostan felállá,
 hogy szerelme' zálogához térjen; de a'
 fájdalom ismét reá rohant egész dühé-
 vel; elvetette magát a' síron, általölelte
 annak hantját, 's az Ábel' nevét fenn
 szóval jajgatá. Sokára megindult; de,
 térdre esvén, még ezt könyörgötte: Itt,
 itt kiáltok-fel tehozzád, irgalomnak aty-
 ja, nagy Isten! ne fordulj-el a' te ha-

ragodban a' bűnöstől! ne vond-el tőle kegyelmedet! Ezért fogok, oh ezért fogok esedezni előtted valamikor az esthajnal pirosland, ezért valamikor a' bíborszínü reggel az egeken felkelend!

Kain a' bokrok közt remegett, 's ezt mondá, megragadva a' csüggedelmek' gyötrelmei által: Szaladok innen. El e' szent helyről, istentelen! el innen! Én boldogtalan! menni akarnék 's nem mehetek! Ne tolakodjatok előmbe, pokolnak alakjai, éjszülemények! El innen, el! Ne zárjátok-el útam! eresszetek! nem maradhatok; mennem kell. Mennem, mennem kell innen, e' szent helyről, 's nem mehetek. 'S íme ez, íme Thirza még érettem könyörög! kegyelemért könyörög nékem! 'S te engem nem gyűlölsz? te nem lihegsz ellenem bosszút? Kimondhatatlan jószág, oh mit nem érzek én angyali szívednek mennyei ragyogása alatt! Inségem rettenetesbben terjed-el előttem; setét alakban, feketén áll az, mint a' pokol' torkolatjai, előttem, 's

mélyebben érzem lelkemnek marczonglását. Te pedig még könyörgesz érttem, Thirza? Félre! félre onnan, vérontó! Azt Isten meg nem hallgathatja; ő igazságos! De most már mégyen a' megöltnek sírja mellől. Oh! kiálta; szabad lesz e nékem az ő nyomaiban fetrengennem? szabad leszen e ott a' hol ellépett, könnyeket hullatnom 's áztatnom lábainak nyomait? Nem! borzadj-meg; ama' halom a' hold' fényében az ő sírhalma! borzadj-meg, boldogtalan, 's fuss!

Ezt mondá, 's megdöbbene. De most ment, 's ismét megállott, 's tördelte kínjaiban könyűjítől-ázott kezeit. Oh nem mehetek! nem lehet mennem! kiálta. Mint hagyjalak-el téged, Méhala! mint titeket, gyermekeim, hogy még egyszer ne lássalak? hogy elötetek ki ne sírjam inségemet, 's azt a' vigasztalást ne végyem, hogy engem, boldogtalan, szántok, áldatok! De hogyan várjam én, kit az Úr átkoz, hogy engemet te áldj? Gyűlölj, utálj engem!

átkozz engem! érdemes vagyok arra. Úgy osztán mégyek, megterhelve az egész természet' átkával és a' tiéddelel, o Méhala!

Ezt mondván, eltávozik a' sír' tájékáról, 's kalibája felé indult. Ment, haladt, 's most ismét megállott. Végre eljutott a' kaliba' ajtajához. Sokáig késett az ajtónál, halvány, mint a' holtak. De most neki-bátorodtak reszkető lábai, 's belépe a' küszöben.

Méhala a' kalibában ült a' hold' halvány fénye mellett, halvány maga is mint a' hold, midőn fellegek zárják-el. Fuldoklott az árva nyoszolyán, 's kisdedei mellette fetrengettek mély sírásban. Láttá belépni férjét, 's felsikoltva 's ájultan dőle-el a' nyoszolyán: a' síró gyermekek pedig felszöktek, 's nyűzsögve ölelték-által atyjoknak térdeit. Atyánk! kiáltának; oh jer, atyánk! 's vigasztald a' kesergő anyát! oh melly inség szálla ma a' mi kalibánkba! Idvez' légy, atyánk! melly sokáig késtél ma visszajöni közzénk! Ezt rebegék a' gyermekek, atyjokba tapadozván. Őkö-

zöttök hullongott, 's a' gyermekekre csorogtak forró könyűji. Eltelve kibeszéllhetetlen fájdalommal, nem szólhatott, leomlott hölgyének lábaihoz; gyermekei szívrepestő sírással síránkoztanak. Méhala felserkent ajultából, 's lábai előtt látta-meg fetrengeni férjét, hogy azoknak porát könyűjével áztatta. O Kain! ugymond; Kain! 's kifakadva sírt, 's fejének szép fürtjeit tépdelte. Bocsáss-meg nekem, oh bocsáss-meg nékem, monda Kain; hogy, megmocskolva testvérünknek vérével, még egyszer elődbe merek jönni, 's a' porba merem vetni előtted magamat, te szeretett nőm! oh engedd nékem ez utolsó vigasztalást. Ne átkozz engem, Méhala, hogy kínjaimat sírhassam-ki lábaid előtt. Akkor osztán mégyek, ki a' széles világra, megátkozva Isten által, 's kimondhatatlan kínjaimtól elmarczonglva. Oh ne átkozz engem, Méhala, szerencsétlenségekre-született férjedet! Kain, Kain, felele Méhala; egészen elfojtva a' legkeserűbb fájdalomtól; gyilkosa a' szeretetre-leg-

méltóbb testvérnek 's férjem nekem, o Kain, Kain! boldogtalan! mit tevé! Mostan felele Kain, 's pillanta reá; ez a' csüggedt tekintet mind kinyomta szívének gyötrelmeit: Oh! átkozott légyen az óra mellyben engem egy pokolbeli álom megtéveszte. Ah, e' nyüzsögő gyermekeket 's ezeknek maradékait akartam megmenteni a' reájok-váró nyomorúság alól, 's megöltem Ábelt! Oh átkozott légyen az óra mellyben az ártatlant megöltem! A' pokloknak minden kínjaiban fog gyötreni mindég ez irtóztató emlékezet. Feledj engem, Méhala! ne emlékezzél szerencsétlen férjedről, mert én itt hagylak benneteket. A' gyermekek zokogva jajgattak körülötte, 's kis kezeiket göndör üstökök felett kínosan öszvefonogatták, Méhalapedig melléje rogyott a' földre. Fogadd e' könyüket, ugymond; tanújit a' legszívesbb szánásnak! 's elborította őtet sírásaival. Nem, Kain; én téged nem eresztelek; én együtt mégyek veled. Hogyan maradhatnék én e' hajlékban ha

te a' sivatagokon tévelygenél? Nem azt főgná e velem sejdítenni minden panaszos hang melly a' természetben körülöttem nyögdelzene, hogy az a' te szenvedéseidnek hangja, hogy az a' te halál-dokló hörgésed? Nem, Kain, nem eresztelek; együtt hagyom-el veled e' tájakot. Kain immost az őrjöngésig-süllyedt bú' felvidülésával tekinte-fel, 's ezt mondá: Isten! mit hallok? O Méhala, nem elég szerencse e az énnekem hogy azt nem mondod hogy gyűlölsz, hogy engem nem átkozol? Te viseljed e együtt velem a' legirtóztatóbb gonosztét' büntetését, te ártatlan? Oh soha nem! maradj te a' jók' hajlékaikban, hol áldás lakozik; maradj te itt, 's légy boldog. Feledd a' boldogtalant, a' ki megvetve az egész természettől, sehol nem talál nyugodalmat; feledd őtet, 's ne átkozd; ne szidd! Nem Kain! nem! mondá Méhala; én kisdedeinkkel követlek téged a' pusztákba valamerre mégy; együtt viselem veled minden kínjaidnak terhét; talán hogy az által ők meg-

könnyednek. Az én siralmaim'együtt folyjanak a' te bánatod' siralmaival; oldalod mellett keljen Istenhez a' te könyörgéseiddel [az én könyörgésem , 's gyermekeink körülünk bukjanak térdre, 's esedezzenek az Úrnak hogy néked kegyelmezzen-meg. Az Úr nem útálja a' bűnösnek könyörgését, o Kain; 's mi mind addig fogunk előtte könyörögni, míg a' megengesztelt bírótól végre-egygy élesztő sugár száll-le reád, 's lelkedet felvidítja. Én együtt mégyek veled, o Kain!

Oh te, kiálta Kain; minek nevezzelek én tégedet? mert te nekem olyan vagy mint az Angyal a' ki az inségben-jajgatónak vigasztalást hoz az Úrtól. Szavaid eloszlatták lelkemnek homályát. Méhala! én hitvesem! én nőm! ah most ismét által merlek ölelni, ismét szívemre merlek szorítani! Ekkor Méhalának mellyéhez szorította fejét; lelke a' hálát, az örömet mellytől dagadozott, kifejezni nem tudta. Most gyermekeihez fordult, és sorban csókolta-meg homlokaikat. Méhala pedig baljára emelte

legifjabb gyermekét, jobbát férjének nyujtotta; egy másik kisdede atyja' karjain függött; Éliel és Józiász letör-
lék orcájikról a' könnyeket, 's vígan szökdelve mentek-ki szüléjük előtt a' ka-
libából. Méhala még egyszer vitte-kö-
rül ázott tekintetét. Áldás tirajtatok,
kedvesek, kiket itt hagyunk! ugymond;
nem sokára előjövök onnan a' hol sáto-
runkat emelendjük, 's áldást hozok tő-
letek magamnak 's bocsánatért-esdeklő
férjemnek. Mostan megállapodék 's vis-
zasírt a' kalibák felé, de balzami illa-
tok, balzamibbak mint a' tavaszéi, foly-
ták-körül őket. Menj, nemes lelkű nő! ugy
monda a' látatlan édes zengzet; én élesz-
tő álmokban beszéllem-el immajd az
anyádnak, mint bujdosol híven mind ad-
dig busongó férjednek jobbján, míg az ir-
galmas bíró az ő vétkét megbocsátandja.

Így menének a' hold' fényében,
gyakorta visszasíránkozván a' kalibák fe-
lé, olly sivatag zórdon tájakra, hova
még nem hatott emberi nyom.

SZEMÍRA ÉS SZEMÍN.

T Ö R E D É K.

Mélyen a' víz alatt feküdfek immár a' márvány tornyozatok, 's a' hegyek' tető-
ji felett iszonyu hullámok hemberegtek.
Már csak a' legmagasbb hegy' ormója
áll-ki az áradásból. Irtózatos zajgás
hallatszott béfercsegett oldalain; azon
boldogtalanoknak jajogása kik elesüg-
gedve kerestek itt menedéket, 's kiket
a' habokra űlt Halál a' szirtoknak űzött.
Ime itt egy egész domb feslik-el a' hegy-
től, 's a' reája kapaszkodott emberek-
kel a' tajtékzó vízbe szakad; amott egy
záporpatak mossa-el a' fiút ki elhaló aty-
ját magasbbra vonszotta, vagy a' gyer-
mekeit együvé-ölelő hív anyát.

Mostan már a' hegynek csak legfel-
sőbb bérce áll vala ki az özönből. Ide
ragadtá Szemín, egy jámbor ifju imá-
dott Kedvesét. Szemíra csak most es-

küvék neki örök hűséget. Magányosan állottak itt, a' többiekét mind elmosta vala az ár, az üvöltő vészben. A' hánykodó hullámok reájok rohantanak, feleltek a' villám, alattok a' zajgó tenger dördüle-meg. Rettentő homály fogtakörül; egyedül a' fel-fellobbant villám vetett az irtózatos látványra bús sápadt fényt. Veszéllyel ijeszte minden felleget, minden hullám ezer holtat zavaragyüvé, tovább hembergett a' fergetegben 's új zsákmányt keresett.

Szemíra dobogó szívére szorítá Kedvesét. Könnyek folytanak-le az eső vízével együtt elhalaványodott orczáján, 's így szólla esengő hanggal: Továbbá nincs szabadulás, édesem! környül vagyunk véve az ordító Halál által. O Szemín, mindég inkább közelit az! Melyik hab borít-el bennünket? Tarts reszkető karjaid között, édesem! most mingyárt elnyél a' közönséges ítélet. Most, oh Isten! eminnen jó felénk; melly irtóztató! már közelébb látom a' villámok'

mok' fényében. Most oh Isten! Isten! bíránk! Így szólla, 's Szemínre rogyott.

Az Ifjú' dőbögő karja általölelte az elájult leányzót. Rebegő ajaki nem szólottak; nem látta a' veszélyt: egyedül mellyére szorult Kedvesét látta, 's több volt a' mit érzett mint halálnak borzasztásai. Megcsókolta halvány orcáját mellyeket a' hideg eső áztatott, erősebben szorította most mellyére, 's így szólott: Szemíra! kedves Szemíra! ébredj-fel! oh csak egyszer térj-vissza az ítéletnek e' veszélyére, hogy engem még egyszer láthassanak szemeid, hogy elkékült ajakid még egyszer mondhassák hogy szeretsz! egyszer még minekelötte a' hab elragadand.

Ezt mondá az ifju, 's Szemíra feleszmélt; szerelemmel eltölt, csüggedő tekintetet vetett Szemínre, 's környül nézett a' veszélyben. Isten! bíránk! tehát nincs szabadulás, nincs irgalom? ekként kiálta-fel. Oh mint szakadnak a habok! mint reng felettünk a' villám! melly rettegetések jelengetik az engesz-

telhetetlen bosszút! Oh Isten! ártatlanságban multak-el esztendeink! Jaj, jaj, oda minden öröme életemnek; oda vannak a' kik napjaimat kedvesekké tévék! Te, ki engemet szültél, irtóztató látvány! téged oldalom mellől szakasztá-el a' víz. Még egyszer emeléd-felfődet és karodat, meg akarál áldani, 's elnyelettetél. Ah, oda vagynak ők egyetemben! És még is, o Szemín, az eldult világ nekem Paradicsom volna temelleted! Oh Isten, a' mi éveink ártatlanságban multanak-el! Nincs e szabadulás, nincs e irgalom? De mit mond elkeseredésében szívem! oh Isten, bocsássd-meg ajakomnak botlását! Mi az ember' feddtelensége teelőtted!

Gondosan támogatá Szemín tántorgó kedvesét, 's így szólla: Az ár minden élőket elhorda a' földnek színéről; már a' vész' zajából nem hallatszik emberi nyögés. O Szemíra, a' legközelébbi percz nekünk vég perczünk lészen! Elmúlt az életnek minden reménye! mind azon várt boldogságok mellyeket

szerelemünk'édese örömei közt álmodánk, oda vannak! Meg kell halnunk! a' halál közelít felénk; az emelkedő vízzel már csapkodja lábainkat. De jer, Kedves! ne várjuk azt mint a' gonoszok. Meg kell halnunk! Oh mi volna a' mi életünk ha hosszú korra nyúlna is? egy harmatcsepp melly a' szikla' párkányán függ, 's a' napnak még felkölte előtt elcseppen. Emelkedjél-fel, kedves Szemíra! túl ez élten öröm lakozik és boldogság. Ne rettegjünk midőn oda meggyünk által. Ölelj-meg, kedves, 's várd úgy a' kimúlást. Majd, én Szemírám, majd e' pusztulás felett fognak lebegni lelkeink; kibeszélhetetlen boldogságban fognak majd felfelé lebegni. Oh Isten! illy merészen hisz az én lelkem. Emeljük hozzá szemeinket, Szemíra. Kárhoztatja e halandó ember az ő útjait? A' ki belénk fuvallá lélegzetét, az küldi a' halált igazhoz és gonoszhoz. De boldog a' ki ártatlan ösvényt jára. Nem életünknek meghosszításáért esedezünk mi teelötted, Bíró! végy-el a' te ítélete-

idben ha tenéked úgy tetszik; de elevenítsd-meg bennünk azon kibeszéllhetetlen boldogság' reményét mellyet nem rabolhat-el a' halál. Úgy osztán dörögj, mennykő! dulj-öszve mindent, áradás! mossatok-el bennünket, habok! Áldott légyen ő, az Igaz! áldott légyen ő! Ez légyen vég gondolatunk mellyet lelkeink a' haldokló testben gondolnak.

Mostan öröm és vídámság tér-visza Szemírának szebbé-váló arczára. Kinyújtotta karjait a' fergetegben, 's ezt mondá: Érzem, oh érzem azon nagy reményeket. Magasztald az Urat, szám! sírjátok örömcseppeket, szemeim, míg a' közelítő halál benneteket befogand! Boldogságokkal tetézett menyei lak vár bennünket. Ti, én kedveseim, előttünk mentetek oda! Követünk benneteket, 's majd együtt leszünk. Az ő széke előtt állanak ők, az Igazak! Az Úr az ítélet' fergetegéből gyűjtötte őket maga elébe. Dördüljete, mennykövek! üvölts, zivatar! ti hirdetőji vagytok az ő kegyének. Hullámok,

rohanjatok felinkbe. Nézzd, szeretett ifju, nézzd, és ölelj-meg. Imhol jön ő, a' Halál! E' setét habon közelít feiénk. Ölelj-meg, Szemín! ne eressz-el magadtól. Oh, már emel a' tolduló hab!

Öllem, Szemíra! felele az ifju; öllem téged. Idvez légy, Halál! imhol vagyunk! Áldott légyen az Igaz! a' Kegyelmező!

Így szállának, 's a' víz elmosta az öszveöllekezteket.

D A P H N I S Z.

HÁROM KÖNYVBEN.

E L S Ó K Ö N Y V.

A' Neéthusz' vizén, melly a' Clibániai-hegyek közt fakad, 's Crótonnak környékét zöld boltozatok alatt végig-csapongja, és midőn megárad, földet fákat messzére elhord, a' jámbor pásztornép melly e' tájon lakik, egy kised szigetet szentele a' Nympháknak, elborúlva szálás jegenyék' 's apró-fenyők' árnyékába. A' sziget' közepén egy szikla áll egy tágas barlanggal, mellyet a' lakosok Nymphák'barlangjoknak hívnak, minthogy benne képeik, medenczésen és sáskoszorúkkal, nagy gonddal vannak hársfába metszve. Gyakorta látni itt őket, mint sétálnak zöldhajjal a' jegenyék között, vagy mint úsznak kényekre a' part körül; 's akkor osztán a' sziklákön száraztják tetemeiket, 's el-

tikkadva szunnyadoznak. 'S ollyankor tisztelettel 's örvendve múlatnak a' habok a' topolyák' 's szálas fűzek' tajtékzó gyökereikkel, 's zajgások kedves mint az ének.

Valamikor á' fiatal tavasz előjön, előjönnek a' két partról a' pásztorok is leánykáikkal, 's virágzatokat nyújtanak-be a' Nympháknak a' folyam felett összeölelkezett ágakról és azon csemetékről, mellyek annak szélein nevedtének, 's kérik őket, hagynák-meg a' haboknak, hogy partjaikat többé el ne nyeljék, 's fel ne dűlják mezőjüket.

Eggy víg tavaszi nap' eggy egész sereg sajka úsz vala a' két partról a' sziget felé. Minden sajkában eggy illatos virágú ernyő fogta sűrű árnyékába a' pásztorokat és leánykákat, kik vígan közelítének a' szigethez. Virágfonadékok nyúltanak-fel hosszú lánczozatokban az árboczrúdakra szinte addig hol a' levegőben rózsakoszorúk 's pántlikabokrok repdestének. Víg dallás 's sípoknak zengése alatt közelíte a' sereg, 's most

már kiköte a' parton. Ifjaknak és leányoknak csoportjaik szállának-ki a' puha gyépre a' sajkákból; olly ékes leányoknak csoportjai, hogy meglátások méltán irigységre gyúlaszthatá az Istennéket; mert a' halhatatlanok, hogy ezeket szemlélhessék, most felhőkre szállottanak, 's oda hagyák a' fenn Olym. puszt minden szépjeivel. Alakokban gyönyörködteté itt az ék a' szemet: ez termete' sűgár volta által tetszett, amaz homlokának, 's habzó kebelének ragyogó fejrésége által; ennek komoly nézete kívánt hódolást, a' millyen a' szerelmet-gyűlölő Diánáé: amannak bájos nevetése, mint midőn Vénusz-Anadyómene pillant ellentállhatatlan kecszeivel; ennek zsenge fiatalsága, hasonló a' rózsához melly csak most fesel bimbójából; amannak érettebb kora, mint midőn az már kifejtette szép keblét. Páronként közelítének a' leányok a' barlanghoz, 's felczifritott nyíladékján beléptek, 's rakott kosaraikat kiöntötték a' Nymphák' lábaiknak elébe, 's képe-

iket felpártázták koszorújikkal. Phyllisz is bemutatta a' maga' áldozatjait. Öröm és ártatlanság lebegett kís képén 's mindegyikén hódoltató tekinteteinek; fekete szemei félenken repdestek maga körül, de olly győzelmes mosolygással mint a' melly győzhetetlen maga a' szerelem. Így áll a' királynéja a' virágoknak azok között mellyek körülte magasan nyúlnak-fel a' füből: a' méh kétlve kering a' kínálkozó felett, 's nem tudja mellyiknek csókjaira szálljon-le; de haszontalan' kínálkoznak: meglátta a' rózsát, 's többé nem keres.

Daphnisz, a' legszebbike a' megjelent ifjoknak, figyelmetlen szemekkel futkosa végig a' leánysergen. Szemei ezen lepdesésben ezer mosolygó szemekkel találkoztak-öszve; nevetve pillantott reá mindenik leány, 's hirtelen valamit suga barátnéjának fülébe, 's a' szép ifjúra nevetett ismét. De most meglátja Phylliszt, 's mellyéből egy tartózatlan sóhajtás tolaikod-fel, szokatlan pirosságba borúl arcza, 's tekintete fog-

a marad a' szépalakú leánykán. Most viszont Phyllisz látja-meg Daphniszt 's szemei ijedten alásüllyednek, 's szíve ugyanazon elragadtatást látszik érzeni mellyet a' szép ifju érzett. Daphnisz minden teteiben reszketni kezd; szíve dögögött, nem mert többé a' leányra tekinteni, 's szemei még is mindég rajta lebegtek; az a' rettegés fogta-el, hogy a' szép leány a' torlott sokaságban el talál tűnni előle. De a' szép leány el nem tűnt; veszteg marada a' hol őtet Daphnisz megpillantotta volt, 's barátnéjával beszélte; 's megzavart tekintetei, ha véletlenül Daphniszra szállottak, egyszerre kis lábai mellé hullottak-le. Néha Phyllisz' elébe egy szálásbb leány állt, 's ollykor Daphnisz elbúsult; de ha a' szálásbb leány tovább ment, 's ő ismét láthatta Phylliszt, oh akkor szikráztak az örömben szemei! Nem különben mosolyganak a' viduló mezők, ha a' felhők között, mellyek elsetétíték az éjt, kitekint a' nyájas hold.

A' virágok már mind hi valának
 öntve a' Nympháknak lábaikhoz, 's ké-
 peiket a' pásztorok felpártázták 's körül-
 aggatták oltárjaikat a' virágfonadékok-
 kal. 'S most, karokra osztva, az ifjak
 külön, külön a' leányok, megállottak,
 általellenben egymással, 's Daphnisz
 ottan veve helyet a' hol Phyllisz állott,
 's a' leányok' kara mostan így éneklé,
 fel-felváltva egymást a' Nymphák' dicsé-
 retét:

„ Nymphák' kik e' víznek üregében
 laktok, és ti amott, kik a' szirtfalakról
 zuhogva öntitek alá medenczéjiteket, oh
 kedvezetek, kérünk, a' népnek melly
 folyamotoknak sásas szélein lakik!”

„ „ Mi a' tavaszt melly a' parton
 viríta, leszedtük a' fáknak gallyaikról,
 mi virúlmányaiktól megfosztánk a' part-
 oldalokat, 's begyűjténk barlangotokba,
 o Nymphák e' vízben 's a' szirttető-
 kön! ” ”

„ Kedvezetek a' pásztoroknak kik
 e' folyam' sásas szélein lakoznak! hogy
 a' habok'termékeny gyümölcsöseiket el

ne pusztítsák, hogy bé ne iszapolják mezejiket 's rétjeiket. Úgy a' nyáj bátran legelhet a' folyam körül, úgy annak partjain víg árnyékokban járdalhattok, o Nymphák a' vízben 's a' szirttetőkön!"

Igy éneklének, fel-felváltva egymást, a' leánykarok, 's a' pásztorok kedves sípolással kísérték a' kar' énekét. Daphnisz felhallgata, ha a' szép leány' éneklését kiérthetné e, 's felejte sípolni.

'S íme távol dombok megől jövefel a' hold, 's a' leányok és ifjak visszatértenek sajkájikba. Visszatére Phylisz is, 's Daphniszra pillanta, 's sóhajtott; búsan méne a' sajka felé, ismét reá pillanta Daphniszra, 's ismét sóhajtott. Daphnisz nem vonhatta-le szemét a' szép távozóról, 's még tovább maradt volna ott, ha mások nem kiálták vala elő. Mostan tehát ő is belépett a' sajkába, de búsan mindég azokra nézett kik a' túlpartra eveztenek. Mindeket eltölte az öröm; ének és sípok-

nak zengése hallatszék mindenfelé, 's Echó vígan hirdette azt minden halmoknak az elnyúlt folyam körül. A' kikkel Daphnisz eveze, énekeltek, vígadtak, enyelegtek lyánykájikkal; de Daphnisz némán üle közöttök, 's a' túlpárt felé nézett. Egyedül akkor énekle ő midőn azok a' Szerelem' hymnusát énekeltek. Oh, akkor ő is olvadozva énekel.

A' sajka elért a' parthoz, 's ő kikél a' sajkából, 's eltelve bánattal, hajlékának veszi útját, hol éltes atyja nyugtalan' várta megérkezését, 's most nyájasan fogadta őtet, 's ezer kérdéseket teve a' nap' örömei felől. Továbbad elbeszélte neki a' megáradott folyam melly károkat tett légyen az ő ifjúságában a' lakosok' birtokaikban, 's hogy sokakat mint rablott vala vad halálra. Némán hallgatta Daphnisz atyjának feléledt beszédeit, 's midőn ezt az öreg kor szenderedésbe hozta, kiméne kalibájokból, 's megállá a' kaliba előtt a' gyümölcsösben, 's búsan néze a' túl part felé, 's sóhajtozott.

Mi lel engem? ezt kérdé magától. Mit érzek? Mit jelent e' dőbögés? Mit sóhajtozom szünetlenül? Miért nem tudtam levonni róla szemeimet? Miért lettem oda midőn őtet távozni láttam? Miért tart e' búsongás még most is? Miért lebegsz szünet nélkül előttem, gyönyörű leány? Ah, még most is látlak mint állál! barna hajfürtödnek egy része virágpártádba vala akasztva, másik része, kibomolva, fejér szép karodra fonakodott, 's domboru szép mellyedet lepedeste-körül. És azok a' szép nagy fekete szemek! mint lettem oda mikor másra látám mosolygani! De ah, mikor reám mosolygottak, oh melly mélyen, melly igen mélyen hatottak akkor szívembe! Gyönyörű leány, én égek értted. Oh, ha te is szeretnél engem, gyönyörű leány! Szemeink ugyan sok ízben akadtak-össze, és midőn összeakadtak, a' tiéd szint úgy földre süllyedtek mint az enyéme. O szép leány, ha te is, ha te is, szeretnél engem! De hol vagy? Ah talán igen is távol

tőlem! Egyedül képed fog mindenkor körültem lebegni; vélem lesz akár alszom, akár ébren leendek; együtt jó ki vélem a' legelőre, a' patakhoz; elkísér a' ligetbe; de ah, talán annak remélhetése nélkül hogy valaha meglát-hassalak!

Ezt mondván egyik fájának törzsökéhez támaszkodék, 's fel-felpillantott a' csendes-fényü holdra, 's sóhajtott. Olly szép ő, így szólla mostan, olly szép, mint te vagy, kedves fénye az éjnek! olly szép ő a' leányok között, mint te vagy a' csillagok' seregében, mellyek körülted ragyognak. 'S ismét elhallgata, új elmerülésbe süllyedvén, 's sóhajtozék; majd megint beszélt, egyik sóhajtása másikat érvén, míg az álom igen későn a' kalibába szállítá. Álmában meglátta Phylliszt; neki-bátorodva közelít hozzá, megvallja hogy szereti, viszontszeretetéért könyörög, kezéért nyúl, meg akarja ölelni, akkor felébred, látja hogy álom volt boldogsága, 's megcsalódott karjai lehullanak,

's mellyéből egy sóhajtás tör-elő. Egyébkor őtet énekre költötte-fel a' szép hajnal, de most feledte az éneklést; némán lépe-ki kalibájából, 's búsan hajtotta nyáját a' legelőre. Ott együtt llette a' pásztorokat, kik vígan emlegették innepi örömeiket egymás között; ez egy nyert pántlikával dicsekvék, amaz egy koszorút mutatott, mellyet homlokára lyánkája font; egy harmadik egy bokrétát csókola-meg, mellyet ravaszkodva egy szép hajthatatlannak lopott-el mellye mellől, egy másik végre egy új dalt énekle, mellyet egy széptől tanúla-el a' sajkában. Daphnisz csendesen hallgatá dicsekvő örömeiket egy ideig, 's reá jövén a' sor, lángoló képpel beszéllé, hogy ő ez innepen látta a' legszebb leányt mellyet még eddig látott és ezután látni fog; 's a' csintalanok kaczagták elhevülését, 's kötődtek vele hogy szerelmes a' leányba. Daphnisz tagáda azt, 's azok még inkább kaczagták; ő pirúlt, 's a' kaczagás ekkor leve legnagyobb.

Szerelme napról napra nevedék, 's únalmára leve a' pásztorok' vígasága. Magányos tájakra hajtogatá kis nyáját, 's olly patakok mellé, mellyek a' leg-sivatagabb völgyeken csaponganak; majd ismét a' legvadabb erdők közzé, 's onnan ki megint a' folyamhoz. Itten meg-megállá, a' túlpartratekingetett, 's sírt hogy a' folyam elzárja útját a' szép leányhoz. Épen így kesereg, így nyögdel a' him-galamb, 's így repdes úntalan' a' nyárfa körül, mellynek ágairól szeretett nőstényét a' kegyetlen földmíves lesujtotta. A' pásztorok sajnálták hogy Daphnisz kerülte társaságokat, mert őtet mindnyájan igen kedvellették. Hol Daphnisz? ezt kérdé eggyike a' másikatól! miolta ő kerül bennünket, lan-kad vígaságunk. Ezt kérdék a' leányok is; sokan közzülök elszomorodának midőn hallák hogy szerelmes.

Daphnisz búsan üle gyakorta a' patakok mellett, vagy a' leghomályosbb árnyékokban, 's a' szép leány felől álmodozott. Úgy tetszett neki mintha a'

leány öelötte állana, 's mintha ő megvallaná a' leánynak hogy őtet szereti, 's a' leány elpirulna ezen vallástétre. Az áltatás még tovább megyen: megszorítja a' leány' kezét, lábaihoz rogy, ált'öleli térdeit, esdeklik előtte hogy szerelmét fogadja-el, 's az elpirult leány vonakodik, menni akar; de ő megragadja a' leányt, szívére szorítja, elhinti csókjaival; 's a' leány gyengébben ellenkezik, enyhülni kezd, 's most vissza is adja csókjait. E' hiu boldogságokat az az aggodalom követi, hogy a' szép leány távol vagyon és talán soha sem fogja megláthatni. Felriadván e' gondolatra, sűrű könnyeket önt. Végre, magához térvén ismét, mégyen, egy csolnakot keres 's általevez a' túlpartra. Ott megmász mindentetőt, széllyeltekinget a' síkon 's a' folyam' szélein; de haszontalan minden igyekezete. Ah! kiálta most, meddig foglak még haszontalan' keresni, tégedet gyönyörű leány! De keresni foglak minden lege-lőn, minden ligetben, minden kútfők

mellett, míg az Istenek megszánnandják szenvedéseimet, 's hozzám vezérlenek. Oh, mint fogok majd örvendeni ha feltalálalak!

Melly szép fa tart árnyékában, gyönyörű leány? így szólla sok ízben; melly szellő hűsíti szép orczádat, melly szellő játszik lágy fürteiddel? Oh, ha valamelly patak' zuhogása mellett szunnyad, csácsogjatok halkkal szelíd habok, ne verjétek-el álmaid! De harsogjatok morgogással ha talán más felől álmodoznék! Istenek, ha más felől álmodoznék, ha mást szeretne, ha e' fejér gyenge karok mást ölelnének, ha szép ajkait más csókolná, oh mi lenne úgy belőlem! Elmegyek innen, a' legsivatagabb szugolyba rejtem-el magamat; ottan fogom szerencsétlenségemet siratni, 's meghalok.

Igy kínzotta őtet a' szerelem a' virágok' szép kora, oltá szintén a' megérés' idejéig. Már az aratók dallva menének-ki a' holdakra, hova őket a' sár-ga búzafők inték, 's vélek méne Daph-

nisz is mert az aratás alatt a' nyájak csak kevés számu pásztorokra bízattak. Eggyik rész hosszú sorokban nyúla-el a' még álló kalászok után, mellyeket most csillámló sarlókkal metéltének magok e-lől, a' másik rész pedig a' kévéket kötözte. 'S mikor osztán a' dél, vagy alkonykor az est, pihenésre szállítá őket, öszvesereglének a' fák alatt, új erőt gyűjteni az ételben és italban; 's azalatt míg a' tele kanta kézről kézre ment, dalt éneklének a' jóltevő Istenének. Az aratók ált'ellenben ülének a' kévézőkkel, 's így énekle a' két kar:

„Sárga Céresz, te ki földet ért kalásszal ékesítgeted, oh fogadd, kérünk, e' hálát a' megért rozsért!”

A' kévézők pedig így válaszolának: „Munkás vagdallók, fent sarlóitokra ne támaszkodjatok, hogy a' ki kévéket kötöz, ne állongjon henyén!”

És ismét az aratók: „Ti enyhe szellemek, repdessétek körül a' munkást, 's játszodjatok hajfürtjeinkkel e' rekkenő melegben!”

'S ezek után a' kévézők: „Te kis tücsök, kezd rá dalod' körülttünk a' gabonában! 's kantánk, soha ki ne ürülj e' rekkenő melegben!”

Ekkor az aratók: „Így, kedves estve, majd taron találod a' mezőt, 's gyakran kalongya közt megyünk csendes honnunk felé!”

És most együtt mind a' kétrend: „Sárga Céresz, te ki földet ért kalással ékesítgeted, oh fogadd, kérünk, e' hálat a' megért rozsért!”

Ekképen éneklettenek a' kévék' aratóji 's kötőji. Daphnisz! mondának most, te nem dallál velünk; szólj mi bajod? De Daphnisz nem felelt 's sóhajtott.

Tar vala immár a' mező. Azt most eke 's a' munkás vető járta-bé, a' pásztorok visszatértenek elhagyott nyájaikhoz. Daphnisz is a' nyáj mellett ült nem messze a' folyótól. 'S egyszerre egy kettős síp hangját hallá. Még soha nem halla illy édes zengzetet; melye édes gyönyörűségekre dagadozott.

Minél közelébb jöve a' kedves zengzet, annál édesbb volt elragadtatása, 's szívét a' legboldogabb előérzemények öntötték-el. Juhai feledték a' zanótot, 's felfigyelmeztek a' síp' kedves zengésére; elhallgatának a' fák' tetőjin a' madarak is 's felfigyelmezének; az egész környék elragadtatva figyelmeze-fel. 'S Daphnisz egy gyermeket láta maga felé jődögélni; az fúttá a' kettős sípot. Olyan vala a' szép gyermek mint a' rózsák' bimbója; semmi nem fedte-el tündöklő szépségü testét, nem semmi a' gömbölyeg fejér karocskákat. Kis arcza sokat hasonlított a' Grátziákéhoz, 's rózsák övedzék-körül fejének arany fürtjeit.

A' gyermek Daphniszhoz közelíte, kit egy kibeszéllhetetlenül kedves borzadás csiklanda végig. Ifju pásztor, így monda neki; jer, vígy által engem a' folyón. 'S Daphnisz feloldá a' sajkát, 's a' gyermek belé lépe a' sajkába. A' sebes habok, mellyek másszor haraggal csapkodták a' sajka' oldalait, mostan

lassu csókokkal illetgették azokat, 's mintha érzették volna mit visznek, játszodozva subingattak-el alatta.

Általértek a' folyamon, 's a' szép gyermek kilépe a' hantos partra, 's ezt mondá: Ifju pásztor, én a' Cythére' fia vagyok, a' szerelem' Istene. Indúlj itt a' víz' szélén; ama' bokorban melyet ez ketté hasít, vésszed munkád' jutalmát.

Így a' gyermek; 's eltűnt. A' hol eltűnt vala, hirtelen' rózsató terme. Daphnisz alig hitt szemeinek. De feleszmélvén álmélkodásából, elindúl a' merre őtet a' gyermek-Isten menni hagyá. Oh, monda belépvén a' bokorba, ha itt találnám Phylliszt! mert mi jobbal tudna engem Amor jutalmazni? De ismét álmodom. És még is, hát ha azért küldene ide? hát ha itt lelném őtet? Így szólla, útat nyitván maga előtt a' bokrok öszveszövődött ágai közt; 's mostan oda ére-el a' hol a' bokrok közt eggy kisdudvar nyílt, tele a' legszínesbb virágokkal,

mellyek közt játszodva ömlött-végig a' legtisztább patak.

Szemei nem soká tévedeztek a' kised udvaron; hamar meglátta ő Phyliszt. A' bokrok' mélyében, ott a' hol kedves zuhogással omlott lapos kövekről alá a' patak, könyökére bocsátkozva ült a' szép leány, 's búsongani látszott. Ha itt volna! oh ha itten volna, ugymond magában; fejére kötném e' koszorút. Szeretlek szép pásztor! ezt fognám néki mondani. De ah, ki tudja hol van ő? Talán igen is távol tőlem! Minek virít tehát a' koszorú, ha őtet nem ékesíthetem vele? Ekkor eltépé a' koszorút, 's sírva rejtette-el kezei közzé szép képét. De most zördülést hall a' bokorban, feltekint, 's meglátja Daphniszt. Istenek! kiálta, 's felszökik üléséből. Daphnisz, reszketve, mint a' hőség' holnapjában a' nyár' levelei, midőn annak ágain egy játékos Zephyr szökdell, 's kétlve szerencsés-jét, a' szép leány előtt álla-meg, A' leány elfordult 's menni akara; de ez meg-

kapta kezét 's forrón nyomta ajakihoz; szóllani akara, de nem szóllhatott. Phyllisz! o Phyllisz! ezt mondá fuldokva; gyenge vagyok elbirni ennyi boldogságot. Daphnisz! felele a' leány, 's elakada a' szón. Ah Phyllisz, mit nem szenvedtem azolta hogy láttalak! Téged láttalak mindenütt egyedül téged! téged a' mezőn, téged a' ligetben, téged ébren, téged alva; boldog vagyok mint az Istenek, ha szeretsz. Ah szeretlek! felele a' szemérmes leány, mellyére simúlva a' boldog ifjúnak, 's könnyekre olvadva, mellyet Daphnisz felcsókolt. Sok ideig állottak így szóltan', a' leány az Ifjú vállaira hajtván elpirúlt képét, ez pedig reszkető karokkal tartván-fel őtet ölelésében. 'S midőn végre szelidülni kezdett elragadtatások' öröme, egymás mellett leülének a' forrás mellé, 's Daphnisz beszélleni kezdette, melly sokszor jött légyen által a' folyamon, melly sokszor kereste légyen őtet a' forrásnak minden ereinél 's a' legtávolbb halmokon, 's mint tére mindég szomorkodva

vissza. Mostan pedig Phyllisz beszéllé, mint szerette őtet a' Nymphák' innepe olta, 's mint kereste viszont ő is őtet a' folyam' szélein 's a' legtitkosbb berkekben, 's miként kesergett utána. Daphnisz ekkor elmondá, mint hozta-által Ámort a' folyamon, mint termett ottan rózsabokor a' hol a' kis Isten őelőtte eltűnt, 's mint küldetett jutalmúl a' forráshoz.

Így ültek számtalan édes csókok között a' forrás mellett, 's szerelmek felől beszéllvén. De már a' forrás' habjaiban szikráztanak a' hold' tüzei; felkelének tehát, 's azt fogadván, hogy más nap', mihelytt az egen hanyatlani fog a' dél, ismét megjelennek itt, elváltak egymástól. Menj békével! monda Phyllisz, ált'ölelvén puha karjaival a' kedves ifjú' nyakát; menj békével! 's veszteg marada. Menj békével! felele búsan Daphnisz 's megcsókolván a' szép leányt; menj békével! monda még egyszer, 's ő is veszteg marada. Újra búcsút mondának egymásnak 's elindúl-

nak; de mind ketten vissza pillantanak, visszafutnak, 's egymás' nyakán függnek ismét. Menj békével, Daphnisz! Menj békével, Phyllisz! ezt mondá mind a' kettő; 's most már mennek: de ezer csókokat hányván egymásnak, valamíg a' bokrok' el nem zárták végső pillantataikat is. Daphnisz örvendőve ére a' parthoz, csókokkal illette a' rózsátót hol a' kis Isten eltűnt vala előtte, 's belépe a' sajkába, 's ált'evezett a' folyamón, 's vígan énekelt. Szíve még soha nem volt igazbb egygyességben szájának zengéseivel, és még is ez a' dal, melly igen erőtlen vala ez kifejezni az ő egész örömét!

Most megtért egyykori kedve. Ismét eljárt a' pásztorok' társaságaikba, énekelt sípolt velek, 's nevelte vígaságaikat. De mihelytt a' dél est felé hanyatlott, egyy hív társára bízta kised nyáját, 's ment a' magányos forráshoz, fellelni kedves Phylliszét, kit már mindenkor ott találá.

Minél többszer jövének eggyüvé, annál boldogabbaknak érzették magokat. Ezerszer mondá eggyike a' másikának, melly igen szeretik egymást, és még is úgy hitték hogy szerelmeknek e' vallásra van szüksége. Sokszor új énekeket tanúltak-el egymástól. Ha Phyllisz énekelt, Daphnisz az ő térdeihez símúlva hallgatá énekeit, 's úgy tetszett neki hogy azok szebbek mint a' fülmilké; viszont Phyllisz is azt hitte hogy maga Pán sem fújja szebben a' sípot mint az ő Daphnisa. Néha regék által mulatták egymást. Midőn Phyllisz regélt, Daphnisz figyelemmel hallgatá a' történetet; de mellyének pántlikájival játszván ujai, egyszerre eloszla a' figyelem, 's a' szép regélő' száját ezer csókok boríták-el. Ha pedig Daphnisz volt a' beszélő, Phyllisz lopva eggy kecszorút teve-fel fejére, vagy, még pelyhetlen orczájít simongatván, szemeibe olly csintalansággal pillogott, hogy Daphnisz foledte az öszvefüggést és az egész regét.

Sok ízben elmentek a' szent rózsához is. Gondosan védték azt a' hernyók' 's egyéb rongáló állatok' pusztításaiktól, karókra kötözék széllyelfoszló ágait, 's forró ölelések alatt dallák Ámor-nak, a' ki őket boldogította, hálaénekeiket.

Daphnisz egykor egy madarat fogott, 's Phyllisznak kedveskedék vele. Phyllisz örömmel fogadta a' kis ajándékot, 's megcsókolá érte Daphniszt. Megfogta a' madár' lábait, 's az tarka szárnyakkal veregette a' szép kezét 's csipegett, mintha valakit szólítana. Phyllisz elgyengülve nézte a' csipegő madarat. Hogyan, kis fogoly! 's te ismét a' fák' ágaira kívánczol? Ki után csipegsz? kit hívsz? úgy e, társaidat? Azt akarod e hogy keblemben gyűljenek-össze körültted? Mint búsong, a' kis fogoly! Ki miatt búsongasz? úgy e, hímed miatt? Oh, azt kesergi; az miatt kínos neki a' fogság. 'S minden bizonytalán himje is kesereg őmiatta. Daphnisz, eleresszem e? 'S e' szókkal megnyitá

nyitá ujjait, 's a' madár csipegve szállott egyik gallyról a' másik gallyra, 's Phyllisz szomorkodva tekintett utána, mint-ha azt fájlalná, hogy a' madár nem találja hímjét. Daphnisz értette kedvesének szomorkodását, 's elrettenve e' látásra, karjai közzé ragadja. Ah Daphnisz! így kiálta-fel a' leány; mi lenne énbelőlem, ha én is elvesztenélek tégedet! Ah ha elvesztenélek, nem élhetnék tovább! 's Daphnisz most ugyan azon kint érzé, mellytől Phyllisz volt elfoglalva.

Eggykor, midőn ismét együtt ülének, fejeik felett setét borúlatok gyűltek-össze, 's már nagy cseppekben hull az eső. Eggyüvé hajtván tehát Phyllisznek elszéledt nyáját, eggy közel szirtbarlangba siettek, mellynek tágas nyílását lefüggő lombokkal szövtek-be a' repkény' ágai. Daphnisz a' barlang' közepén eggy vén czipruszt láta-meg, mellynek tövei közzül eggy forrás bugyogott, 's csudálván a' mire itt akada, azt hitte, hogy a' hely valamelly Nym-

phának vagy isméretlen Istenségnek szentsége lészen. De mosolyogva tekintének egymásra, midőn egy idegen pásztort vevének észre a' barlangban, hogy a' forrás' sásaiból hétcsőű sípot 's nagyobb furuglyákat vagdalt. Az idegen így szólala-meg: Idvez légy nékem szép leány és szép ifju! Ti talán magányt kerestek itt; oh a' Szerelem e' kiés hűségben már sok játékot játsza! De csókossátok egymást, boldog gyermekek, a' mint kedvetek tartja; én nem tekingetek reátok. Nem, pásztór! monda pirult képpel Phyllisz; minket a' zápor kerget e' szép menedékbe; de mit ártana az, ha engem szeretett pásztorom megcsókolna is? Ekkor Daphnisz közelebb méne az idegenhez. Te sípokat vagdalsz? kérdé. Igen is; felele ez; még pedig a' legjobbkat az egész környéken; senki nem metsz nálamnál jobbakat, 's minden az enyéimre vágy. Tegnap egyikemért két juhot kaptam egy pásztortól. Én rajtok a' madarak' zengését, és még a' fülmiléét is, úgy tu-

dom énekelni, hogy mind mellém se-
reglenek öszve, ha őket szólítom. En-
gedd próbálnom az egyikét, monda
Dapnisz; a' Chloe' történetét játszom-
el rajta; dalld te Phyllisz, az éneket:

„Te barna-fürtű pásztor, így ének-
le mosolygó ajakkal Phyllisz, 's szavá-
nak zengése sokkal szebb vala mint a'
cipé; te barna-fürtű pásztor, ki bárá-
nyaidat a' bikkes alatt legeled; ah mi-
dön melletted elballagok 's el nem ve-
szett juhomat keresem, midőn olyan-
kor virágpártám alól oldaltt pillan-
tok reád, biztató nyájassággal idvezlek,
o pásztor, miért nem értesz-meg te en-
gemet? Ma a' forrás' tükreben vizsgál-
tam-meg magam', 's akként pillanték-
ki virágpártám alól mint midőn tereád
pillantok, 's úgy mosolyogtam magam-
ra mint tereád mosolygok; 's meg kell
vallanom magamnak, hogy szám édes-
kén nevet, 's barna szemem néked so-
kat mondhatna, és még is te, félénk
pásztor, és még is te nem értesz enge-
met! Mondjátok-meg nekem, Nym-

phák, mondd-meg magad, o Szerelem, mint szóljak nyilvánban neki hogy ötet szeretem! „

Hasonlíthatatlanúl dallád! monda Phyllisznak az idegen pásztor; te pedig úgy játszád szép ifju, hogy azt maga Pán sem játszhatná jobban. Fogd e' sípot érte; megér egy hasas kecskét. De tudod e te e' dalt is: Lyánykák, kik vonogatóztok? egy vén dal, 's immár kevés pásztor tudja. Neéthusz' dalának hívják, mert azt adja-elő a' mi e' folyam' Istenén történt; 's im e' barlang a' Neéthusz' barlangja, mert itten történt. Daphnisz kérte az idegent hogy a' dalt előtte sípolná-el; 's az elsípolta azt. Már tudom, monda Daphnisz; most azt én sípolom, te pedig dalld az éneket. Elkezdék azt, 's az idegen pásztor ezt dallá:

„Lyánykák, kik vonogatóztok, ámbár a' szerelem szíveiteket lángra gyújtá, halljátok-meg mint büntetének egy leányt az Istenek; halljátok-meg Neéthnek dalát!

Neéthusz egykor medenczéjére
 dőlve feküdt vala a' vízben, 's habjait
 gyorsabban érze mozgani. Tudni akarta
 mi emeli a' habokat; 's felütvén sás-
 koszorús csorgó fejét, 's kinyomván pil-
 lájiból a' vizet, látja, hogy egy Nym-
 pha lép habjaiba. Mi szép vagy, gyö-
 nyörű Nympha! ugymonda magában;
 mi fejér, mi domboru szép mellyed!
 czombjaid mi síkak, mi teljesek! mint
 emelkednek habjaim gömbelyeg ikráid
 körül, mintha még feljebb kívánkoz-
 nának emelkedni! 'S ezt mondván, a-
 lattomban a' partra szálla-ki, hogy a'
 Nympha észre ne végye közelítését; de
 a' Nympha megsejtette azt, 's szaladt,
 mint a' Zephyr a' rét' virágain. Elfülad-
 va alig tudta már ezt sóhajtani: O Nym-
 pha, miért szaladsz előlem? 'S a' Nym-
 pha a' barlangba szaladt. Miért nem a'
 tér ligetnek!

Lyánkák, kik vonogatóztok, ám-
 bára' szerelem szíveteket lángra gyújtá;
 halljátok-meg mint büntetének egy

lyányt az Istenek! halljátok a' Neéth' dalát!

Már azt hitte Neéth, hogy a' lyány' karcsu derekát magához szoríthatja, Szánjatok-meg engem, szűz leányt, o Istenek, 's változtassatok cziprusszá! Alig mondhatta ezt szája, 's lábai tíz gyökeren nővének a' földbe. Eljédt szíve meghasad, 's azt hirtelen' dűrva kéreg szövi-körül. Ah! így sóhajta, öszvecsapta feje felett gallyasodó karjait; ah Istenek! miért teljesítitek illy hamar e' kérést. O Neéth, Neéth! O szép Nympha! felele az Isten, 's átlölelte kérés vállait. A' Nympha gallyaival akará visszaölelni az Istent, de az sem vala neki megengedve; haldoklóanzördülének-meg harasztjai. Ekkor haraggal rugta-meg a' víz' Istene a' földet, 's egy kutfő buzgotta-fel ottan tiszta vizét, a' hol lába a' földet megilleté.

Lyánykák, kik vonogatóztok, ám-bár a' szerelem szíveteket lángra gyújtá, hallátok miként büntetének-meg

egy lyányt az Istenek: megtérített e a' Neéth dala?"

Ekképen dallá a' dalt az idegen, 's Daphnisz és az ő kedvese gyönyörködve hallák dalát. 'S ím ez e a' barlang? ím ez e a' cziprusz és a' kút fő? kérde Dayhnisz. Ezek, igen is, felele az idegen pásztor. Úgy tetszik, monda Phillisz, hogy a' cziprusz erősbben inogta fejét midőn a' dalt dallád. Azonban leszálla az est, 's a' két szerelmes eltávozék a' barlangból.

Eggykor Daphnisz hasztalanúl várta sok ideig kedvesét, 's hogy únalmat elűzhesse, egy szép bikk' héjára met-szé-fel neveiket. Azután egy dalt dala; 's még sem jelenvén-meg, a' legmagasbb fára mászott-fel, hogy onnan Phylliszét kiláthatná. Igen későre előjött a' leány, de koszorútlan hajakkal, 's elsárgulva arczában. Daphnisz reszketve ment elébe, 's megfogta kezét, melly az övéibe bágyadtan hulla most, 's nem merte tudakozni mi baja történt, 's néma könnyei miért ömölnek.

A' leány látta az ő szenvedését 's szólani akart, de a' szó elakadt ajakiban. Az Istenekre kérlek, monda végre a' legkínosbb gyötrelmek között Daphnisz, szólj! mi lelt? miért folynak e' drága könnyek? Ah Daphnisz! felele az ellakadt leány; azt akarják hogy mást szeressek, ne tégedet. Daphnisz megdöb-bent. Azt akarják, ugymond a' leány, hogy Lámont szeressem, kinek nyájai egész legelőket fednek-el. Elhitette az anyámmal hogy én nem lehetek szerencsésbb mintha elfogadom jobbját, 's az anyám a' legjobb anya, ő nem ismer más ohajtást, mint hogy én légyek szerencsés, 's menjek hozzá úgy kívánja. 'S ekkor a' legkeservesbb zokogás szaggatta félbè szavait. Nem Daphnisz! nem mondá most, kitépvén magát, karjai közzül hogy magának 's a' szeretett ifjúnak könnyeit szárasztthassa; hogyan szerethetnék én kivüled mást! Nékem egyedül te vagy méltó szeretetre. Azzá teheti e gazdagsága Lámont? 's azért hogy te csak kevés juhot legelsz, ő pe-

dig számtalan nyájakat bír, nem egyedül te vagy e a' szeretetre-méltó? Tartsa-meg ő a' maga nyájait, 's tégyen mást velek boldoggá: engemet azzá csak a' te szerelmed tehet. Ezt mondá Phyllisz, 's sírva borúlt barátjának karjaiba, hogy annak néma gyötrelmeit enyhítse. De monda felriadván bánatjából: ellenkezésem meg fogja bántani a' legjobb anyát; 's nem tartozom e én neki vak engedéssel? nem tisztem e öreg korának nyugalmit szerzeni? O Daphnisz, szerencsétlen leszek ha engedek 's ha nem engedek is, szerencsétlen! Daphnisz! ne sírj, kérlek! eldőlök ennyi terh alatt. O Phyllisz, monda Daphnisz gyötrelmeinek egész nagyságában: engedj, engedj anyád' hagyásának; az Istenek megbüntetik a' tiszteletlenkedést 's az engedelmet megjutalmazzák. Én elbújdosom, 's ah nem látlak téged többé, 's szerencsétlen leszek egész halálomig! Így küzdött a' nemesbb érzés 's a' gyermeki hűség a' szerelemmel. Ekkor sokáig hallgattak; a' bánat elfojtot-

ta szavaikat. Végre Phyllisz ezt mondta: Ölelj-meg, kedves Daphnisz; én téged, és egyedül téged foglak szeretni. Leborúlok az anyám' lábaihoz, ha Lámonról fog szólni velem, 's addig fogom ölelni térdeit; addig fogom ölébe könnyeimet hullatni, míg szerelmünkben meg nem egyyezend. Oh tedd azt! kiálta Daphnisz. Meg fog lágyúlni siralmaimtól, 's jóvá hagyja szerelmedet. Így élesztette őket a' remény. Lelkeik felvidúltanak, 's forrón ölelték meg egymást, mint a' szerelmesek szokták hosszas távollétek után; 's azon fogadással váltanak-el midőn az est' szép csillaga elválásra emlékezteté, hogy hűségekben megmaradnak.

Daphnisz remény és csüggedelem között tére hajlékába. A' következő nap alig folyt vala el félig, 's már ment Phylliszt látni. A' lyányka már várta ottan; mosolygó szemei örvendetes hírt jelentettek. Öszveszött karral ültek le a' fűben. O Daphnisz, monda a' leány, boldogok vagyunk! Szorúlj kebe-

lemre, 's idd csókomat. Boldogok vagyunk! De hagyd elbeszélnem a' mit tudnod illik. Haza érvén az estve, szőlőfolyosónkban leltem az anyámat a' pitvarnak ajtajánál, 's felkötözgette a' fityegő ágakat. Hozzája menék 's sidvezlettem őtet a' gyermeki hűség' legszentebb nyájasságaival. Megitattad juhaidat? kérdé; most még kiseded nyájad vagyon, de kevés idő múlva a' tiéd lesz a' legnagyobb az egész vidéken, mert Lámon messze tájon a' legbirtokosabb gazda. Elíjedtem szavaira, 's titkon sírtam. Ő megsejtette sírásomat. Mi okozza e' sírást, lyányom? kérdé a' legkegyesbb anyaisággal; 's akkor én még inkább sírtam, 's újabb kérdéseire megvallám neki hogy azért sírok mert Lámont nem szerethetem. Leborúltam lábaihoz 's ált'öleltem térdeit, 's oh ne neheztelj, mondám néki édes jó anya, hogy Lámont nem szerethetem: én már egy más pásztort szeretek, a' legszebbet, legjobbbat a' túlpartról. Ezt mondván, képemet ölébe rejtettem-el. Az

ő nyája, mondám továbbá, nem nagy: de minden bizonnyal ő a szeretetre legméltóbb, ő a' legjobb ifja az egész környéknek. Ezzel elhallgaték, 's szemérmesen emelém-fel ázott szemeimet, 's láttam hogy az övéiben is könnyek csilámlanak. Kegyesen nyujtotta nekem kezét, 's felhagya kelni. Gyermekem, monda, én nem ellenkezem szívednek érzéseivel; de a' szerelem téged megszedíthete. Én anyád 's barátnéd vagyok; ismérnem kell a' kit szeretsz, 's csak akkor fogom javalhatni szíved' választását mikor látandom hogy érdemli hajlandóságodat, 's tégedet feddhetetlen erkölcssei szerencséssé teendenek. Megígértem neki hogy elvezetlek hozzá; ma estve várni fog. Daphnisz e' szókra felszökött örömében, 's víg sikoltozásokra fakadozott. Magához szorítja Phylliszt és Phyllisz viszont őtet. Így állának sokáig öszvefont kárral, öszveforradott ajakokkal, 's lelkeik csókjaikban látszottak egymásba általömlöni.

Az anyád tehát már tudja hogy szeretjük egymást, 's még ma látni fog, mondd-el nékem, kedves Phyllisz, mit gondolsz, fogok e én néki tetszeni? Ezt kérde a' kedves leánytól az elragadtatott ifjú, 's a' leány néki ezt felelé: Oh fogsz! arról bizonyossá teszek. Hogy én tégedet szeretlek, mondá most Dáphnisz, azt az én atyám még nem tudja. Nem töltenéd e' kedvemet, hogy most mingyárt jöjj-el hozzá. Kevély leszek hallani tőle választásom' javallását. Phyllisz kész vala teljesíteni a' szeretett ifjú' kívánságát, 's kérte, hogy menne tehát, 's kosarát szedné tele virágokkal, hogy fris pártát fűzhessem. 'S Daphnisz elment a' patak' szélein 's a' tömött bokrok közt megszedni a' virágokat. Phyllisz azalatt szép arczát a' patak' tiszta vizében megmosta. 'S most imhol vannak a' virágok; némellyike sokszínű, némellye fejér mint a' hó, másika kék mint az ég' boltozatja, voltak arany-színűek is, mint a' csillagok' tüzei, 's pirosak mint a' szép Phyllisz' orczáji

és szép szája. Daphnisz ezeket kiönté lyánykájának ölébe, 's helyet fogván mellette, megválogatta a' legelevenebbeket, 's kész vala a' koszoru. 'S most felpártázva álla Phyllisz kedvese előtt, kinek úgy tetszett, hogy szebbnek őtet még soha nem látta; 's immár szökdösve mennek a' folyamhoz, belépnek a' sajkába, 's már a' túlparton szállanak-ki.

Elérének a' Daphnisz' atyjának hajlékához. Maradj itt kisség a' küszöb előtt, mondá Phyllisznek az ifjú; én előre megyek atyámat elkészíteni, 's bevezetlek midőn ideje lesz.

'S Daphnisz bemegyén a' hajlékba, 's ottan megáll, elpirúlva 's földre hülött szemekkel. Atyám! monda, 's ez eggy szón már elakadt. Mi kell, fiam? kérdé az öreg: szólj szabadon. Daphnisz közelébb méne az öreghez, 's kezei közé szorítván gyermeki nyájassággal atyjának kezeit, ezt mondá: Atyám én szeretek! 's ismét elnémúlt. Az volna óhajtásom, monda rebegve, hogy ja-

valld választásomat; az a' legjobb gyermeke az egész tájnak. Ha szépsége meg nem csal, úgy szerencsés vagy, fiam; 's ha az Isteneket tiszteli, mert a' jókat atyai szemekkel tekinti Jupiter a' magas Olympuszról. Nem csalt-meg, atyám! monda, ismerd őtet önnmagad! 's kilépett a' kalibából, 's imhol hozza Phylliszét.

A' lyány belépett a' kalibába. Ártatlanság lebegett szép képén; remegve 's elpirúlt orczával mosolygott ottan; feje szép kebelére hajlott-le, 's alig mérészlett egy szökevény pillantást lövelleni pártájának virági alól. Daphnisz majd az atyjára nézett örvendvén hogy az le nem tudta vonni gyönyörködő szemeit a' leány' alakjáról, majd ismét a' piruló leányra, csintalanul örülvén szemérmes megháborodásán. Végre a' leányhoz közelítvén, megfogta kezét 's atyjához vezette. Jer, kedves leány, mondá neki, jer 's csókold velem a' leghűbb atyának jobbját. 'S Phyllisz

szóltan szeméremmel csókolta-meg az öreg' kezeit.

Az öreg le nem tudta vonni ígézett tekintetét a' leány' képéről; valamelly titkos vonzódást érze a' szépalaku gyermekhez. De most felsikolt: Oh melly vonásokra ismer végre szemem a' te arczodban, kedves szép gyermek! Ezek a' vonások a' Palémon' vonásai, ifjú koromnak leghűbb barátjáé. Így mosolygott első ifjúságában az ő képe is. Oh hogy ő meghala! Véle együtt levének oda éltemnek legszebb örömei! Lyányka, szólj: te nem a' Palémon' gyermeke vagy e?

Nyájasan felele mostan a' szép leány: Igen is, én a' Palémon' gyermeke vagyok. De szemeim őtet nem láthatták. Még szíve alatt hordozott az anyám, midőn őtet elvesztettük. Mindennap eljárt a' fogamzó czipruszokhoz, mellyeket a' túlpárt' pásztorai sírja körül ültettenek; ottan sírt mindennap, s ottan szült-meg engemet.

Ekkor

Ekkor felkele az öreg, 's reszketve minden tetemiben, nyakába borúla a' szép leánynak. Gyermekem! kiálta; kedves gyermekem! 's aléltnan dőlt vissza székére. Mostan sóhajtvá tekint fel az ég felé, megfogja a' leány' kezét, 's fuldokló öröme miatt nem szólhat. Daphnisz magán kívül volt örvendezésében; szalad tele szed szőlővel, mandolával, narancssal és almával egy kosarat, 's kedves lórántot nyújt a' nagy megindulás miatt ellankadott öregnek 's szép kedvesének; szökdös, dall, jó 's megy, 's nem tudja mérsékelni örömet. O Daphnisz, mondá magában; van e boldogabb teremtmény mint te vagy? Ezt mondá, 's az asztalra tette kosarát. Phylliszt az öreg maga mellé ültette, de Daphnisz más oldalról fogott mellette helyet, 's tördelé neki a' mandolát. Az almák közzül azt tette elébe, a' melly olyan vala mint az ő orczáji voltak midőn a' kalibába belépett.

Oh melly kedvesen folytak nekem azon éveim, így kezdé beszédét az öreg, mellyeket együtt éltem Palémonnal! Ő nem vala gazdag, és még is soha nem ment-el tőle vígasztalás nélkül a' szegény, 's egy pásztor sem nyújtott több áldozatokat az Istenek' oltárain mint ő. 'S ha mind a' mellett szaporodni láttuk nyáját, az, azon felül hogy az Istenek viszont nem hagyták jutalom nélkül az ő kegyességét, onnan jött, mert ő lévén első sípolónk, mindég győzött játékainkban. Maga az egyenesség volt nyomva homlokára; szemében lehetett olvasni lelkének nyugalma, 's ez a' vidám csend még az inség' órájiban sem távozott-el tőle. Könnyei csak akkor folytak midőn másokat látott szenvedni, 's csak akkor fájlalta hogy nem gazdag midőn jól nem tehetett a' szűkölködővel. Illyen vala az én barátom Palémon, ezek valának tiszteletre méltó szívének erkölcei, 'S ah, ő életének még csak nyarában holt-meg! Az egész környék siratta halálát, mert őbenne

kiki a' maga legbecsesbb barátját veszette-el. Nem látott gyakrabb gyülekezetet soha még e' táj, mint midőn medenczéjét azon halmon állítánk-fel melly hajléka mellett vagyon. Az egész gyülekezet körülfogta a' medenczét, 's mindenikünk egy czipruszágot szúra a' földbe a' medencze körül, 's Pán áldást bocsáta a' leszúrt ágakra, hogy immár egy egész erdőcskévé nevedtek-fel. Még tartom egy csészéjét mellyet énekkel nyere 's nékem ajándékoza; bogácslevelekből szőtt fonadék van metszve oldalára, körültekerve repkényággal, 's mesterséges művésze egy kígyót faraga néki markolatúl, 's az szájával csipi rajta a' fedőt. Drága emléke az az ő barátságának, 's én azt egyedül a' szent innepeken veszem-le fogasomról.

Igy az öreg, 's Daphnisz és az ő Phyllisze megilletve hallgatták felmelegült szavait. De a' szelíd est közelite, 's Phyllisznek távoznia kellett. Könnyekig lágyúlva csókolta-meg az öreg a' szép leány' feje homlokát. Mondjad, szép

gyermek, ezt mondá neki, mondjad az anyádnak hogy Amyntász még életben vagyon; mondjad neki, hogy megifjodik agg kora, ha reá álland hogy a' Palémon' leánya az ő fijának nyújtsa jobbját 's őtet atyjának nevezhesse. Phyllisz ment, az ifjúnak karjára támaszkodván, ki őtet kísérte. Az öreg is elhagyta kalibáját hogy őket még tovább láthassa, 's mind addig követte gyönyörködő tekinteteivel, míg a' távol árnyak szemei elől elrejtették. Ah! kiálta eltelve a' legédesbb érzésekkel; a' jó gyermek' öröme a' legboldogabb gyönyörűsége az atyának, 's annak szerencséje ennek is szerencséje. Melly jutalom ez nekem hogy a' feddhetetlenség' magvait ültetém az ő szívébe! Melly szép aratás ez! melly szép szüret!

Így szólla, 's visszatért a' kalibába. Daphnisz a' szeretett leányt, már beültette a' sajkába, 's nagy vigyázással hajtván, szerencsésen a' parthoz ért. Ott Phylliszt a' partra lépette, a' sajkát pedig megkötötte egy fűz' törökéhez. É-

nekelve mentek egymásnak karjain, 's Echó messzére elzengé a' gyönyörködő környéknek; de az éneket sok ízben el-elakaszgatták gyakor csókjaik. 'S most kiérének a' ligetből, 's Daphnisz elmara- rada, megígérvén hogy más nap' Phyl- liszt anyjának lakjába fogja elkísérni; 's búcsújok alatt a' fülmilének édes zeng- zetei szállalának-meg.

Daphnisz most visszatért kalibájok felé, 's a' mint a' folyóhoz ért 's felaka- rá oldani a' sajkát, egy valaki ezt ki- áltá néki a' ligetből: Daphnisz, jer ide hozzánk, a' füzesbe. 'S Daphnisz elmé- ne hozzájok, a' füzesbe, 's két pásztorl áta ott. Légy bíránk, mondának ezek; versent akarunk dallani. Bírátok leszek, felele Daphnisz, 's leüle közöttök; 's az egyike így kezdé a' dalt:

„Ti Múzák, és te hív őrzője a' nyájaknak, sípos Pán! engedjétek hogy énekem kedvesbb legyen mint a' csalo- gányé, kedvesbb mint a' fülmiléé. Me- nalk kéri segédteket, ki még sohanem vesztette-el a' bért. A' leányok ugyan,

ha énekem zendül-meg a' mezőn, megállanak hallattára 's így szóllanak: Menalk, oh mi kedves a' te éneked! de bár te állanál-meg egyszer, ékes Daphne! bár te szóllanál így: Menalk, oh mi kedves a' te éneked!"

Ötet Alexisz váltotta-fel: „Egy szép leánykát ismerek én, ah! egy gyönyörű szép leánykát. Még csak tizenhatszor látta megifjodni a' tavaszt, 's karcsu 's könnyű szép növése; üstöke göndör és barna, homloka pedig fejeébb a' hónál; szikrázva pillognak gyönyörű setét szemei, 's szája, ah az az édes száj! édest mosolyg, Hol lépdessz te most a' virágokon mint a' könnyű bárány? mint azon őszi estve lépdesél, miolta szívem e' gyötrelmet érzi! ah, szép leány, mondd-el nekem hol lépdessz te most, mint a' kis madár a' fának lombos ágai közt?"

Menalk így felele Alexisznek: „A' hol a' kékszemű Daphne énekel, ottan némuljanak-meg a' madarak a' fának ágain; a' hol kiseded szép lába

lépdes, ottan lágy szellők suhogjanak, ottan zanót nevedjék nyájának kedvéért.”

’S erre Alexis: „Én minden este megförsztem nyájamat a’ folyam-
ban, ’s juhaim olly fejérek mint a’ fo-
lyamnak hattyúji. Én szép vagyok és
fiatal: fiatal és szép vagy te is, csinta-
lan leányka!”

És Menalk viszont: „Kedvesen su-
hognak a’ fűzek’ ágai közt az estveli
szellők, szépen kél a’ hegyek megől a’
csendes hold. Ne másszatok közel a’
partnak széleihez kecskéim és juhaim;
itt is vannak fris nyárnövések, itt is
vannak repkényinak: a’ nyirok lesza-
kadhat.”

Mostan pedig Alexis: „Irigylem
sorsodat, kis bárány! te mindenhol ve-
le mégy ’s lágy kezéből eszed a’ zanó-
tot; irigylem sorsod’, kisdéd veréb! te
ablakvesszejin ugrándozol, láthat’ d reg-
geli szunnyadását, ’s dallasz neki, ’s ő
kedvelli dallásodat. A’ hol őtet feltalá-
lom’, a’ hol először csókoland - meg ,

egy kost áldozok - meg Pánnak ; ezt Pánnak esküszöm !”

Így dallának a' pásztorok , 's Daphnisz most így szólla : Alexisz , te vagy a' nyertes. Énekedet kedvesebb hallani mint a' folyam' víg zuhogását. 'S Alexisz , elvevé a' bérül tettkecskét , 's így szólla : Daphnisz , minden magasztalja a' te énekedet. Íme néked adom a' nyert kecskét ha egy dalt énekelsz. 'S Daphnisz örvendett a' kecskének ; 's így énekle :

„Világítsd , o hold , lyánykámnak útját , midőn hajléka felé ballag ! Ne rettentsen-el téged , ékes lyánka , magányos ösvényeden semmi éji rém. Csend kísérje mindenütt 's a' hold szelíd fénye , lépteidet , hogy semmi meg ne háborítson midőn rólam gondolkozol. Csak a' tücsök' víg sziszergése hason-el hozzád a' távol mezőről , csak a' fülmüle zengje reád minden bokorból a' hol elmégy , olvasztó hangjait. Zengése epedő légyen , mint a' tiéd midőn rólam emlékezel 's a' holdra felte-

kintesz; mert a' hol te vagy; szép leány, ott nékem tavasz virít szünetlenül, ott nékem szünetlenül öröm lebedes a' mezőken, ott nékem illatosbbak a' virágok. De ha mellyedre szorítasz, 's ajakomat csókolod, ah akkor szívem repes; nem látom akkor a' tavaszt, akkor nem kellnek a' virágok; ah akkor csak csókod' érzem! csak édes csókod' érzem!"

Így énekle Daphnisz. Félnyájamat érte adnám, mondá Alexis, ha így tudnék énekelni.

MÁSODIK KÖNYV.

'S Daphnisz fogá a' kecskét, betette azt a' sajkába, 's elhagyta a' partot, mellyen az ő Phyllisze' hajléka áll; de gondolatjai az ő Phylliszét kísérték. Andalgásai közt nem látta hogy a' víz árad, 's dühösen hányja habjait. Már közepén vala a' folyamnak, 's az most olly erővel vágta egy szirthez sajkáját, hogy lapátja ketté törék, 's így őtet a' víz tartóztatlanúl vitte magával. A' kecske úszva szökött-ki a' partra. A' sajka ezer veszélyek közt ment szinte addig, a' hol Daphnisz nem láthata partot. Ollykor valamelly pislogó fényt sejtettek-meg szemei, 's ő segédre kiáltotta azokat a' kik a' fény körül lehettek : de haszontalan! a' felduzzadt

víz sebesen vitte őtet tovább, 's zajgása miatt a' hang nem hathata-el a' látott tűzig. De most valamelly nagyobb csillámlatot lát, 's a' víz egyenesen a' csillámlat felé látszott vinni sajkáját. A' tűz egy sajka' közepében égett. Segédre kiáltotta a' sajkában-ülőket, 's azok elébe jövének neki az ő sajkájokon, 's Daphniszt megszabadították.

Két idegen, kik a' folyamban halásztanak 's tűzőkkel a' halakat vakították 's szédítették, barátságos készséggel fogadta őtet, 's általvevék magokhoz, 's kiszállították kalibájokba, mellynek falain csepegő hálók függtenek. Daphnisz a' kalibában egy tisztos öreget talált, szokatlan öltözetben. Valóban, így mondá a' két halász, ez a' nap minékünk szerencsés napunk; az Istenek két vendégeket küldötte nekünk hozzánk, kétszer engedék nekünk egy nap' azt az örömet hogy jól tehessünk a' szerencsétlenekkel. 'S az egyike kiméne, a' fogott halakból egyet megkészíteni vendégeiknek a' másika pedig kenyeret te-

ve-fel, 's mustot és gyümölcsöt. A nyájas öreg kényszeríté Daphniszt 's a vendéglő halászt, hogy ülnének mellé, 's Daphnisz beszélne-elő, miként rablotta-el a' folyam. 'S Daphnisz előbeszélte a' mi véle történt, és hogy miképen ijedt vala meg midőn lapátja kétté tört, 's mint kiálta mindenfelé segédért, s végre mint örüle midőn tüzet láta a' hajón. Édesen-folyó beszélgetések alatt, mert hogyan folyhatna ott külömben a' beszéd a' hol védelmet találnak a' szerencsétlenek? midőn annál az igaznál jönnek-öszve a' ki még hálálja az Isteneknek hogy a' szerencsétlent öhozzája vezérlették? édesen-folyó beszélgetések alatt ültenek itt, míg a' másik halász egy tál főtt halat hozafel. 'S mostan ez is közzéjek üle, 's mind ketten kérék vendégeiket hogy ennének csekély adományaikból. Atya, így szólla az egyyik halász az idegenhez; a' te öltözeted költséges, 's szőlásod nem hasonló a' mi szőlásunkhoz; szerencsétlenséged tégedet messzűnne

hozhatott közzénk. Az öreg mély sóhajtaást szalasztá-ki mellyéből, 's a' fájdalom sok ideig nem engede néki erőt, hogy a' kérdésre feleljen. Nem, barátom monda végre az idegen; szerencsétlenségem engem nem messzűnven hozott tiközzétek; én Crótoni polgár voltam, 's egyike a' Tanácsnokoknak. De ah! annak fejedelmei, kiknek az Isteneket félni 's a' jót és az igazat tisztelni 's gyakorlani kellene, véteken merültek-el, megvesztegették a' nép' erkölceit, 's az igazságot a' magok' javoknak 's gonosz céljaiknak feláldozák; 's a' megvakított nép nem lát semmit, 's elszédítve általok még imádja nyomorgatójit. Én láttam a' veszetséget, 's kiköltem a' gonoszság ellen, 's védelmeztem a' törvényt és az igazat, 's ők engem mindnyájan gyűlöltenek. Azon vádak mellyek által gyanúba hoztak a' nép előtt; azok a' fortélyos káromlások mellyekkel engem terhelének, bátrakká tévé őket, ártatlanságomat elnyomni; 's íme istentelenségeket an-

nyira vitték hogy végre számkivetének. Igazságos Istenek, ha végeztetek az hogy őket bosszú érje, engedjétek megengeszteltetni haragotokat, 's vonjátok vissza a' csapást melly már falaik felett lebeg!

Így szólla, sóhajtván, az öreg 's bús hallgatásba süllyedt-el. Eltelve szíves szánakodással hallgatá a' két halász az ő szavait, 's csudálkoztak, hogy vagyon hely, hol a' jámborság üldöztetik; mert annak a'ki maga jó, fáj látni hogy a' világ gonosz. A' két halász enyhítette az öreget, 's víg beszélgetések által igyekeztek felderíteni bánatját, míg az álom mindnyájokat lefekvésre szólítja.

Daphnisz kínosan töltötte az éjt. Elképzelte atyjának aggódásait; elképzelte mit mondand Phyllisze ha más nap' elmarad. Mihelytt megvirrad, monda, azonnal útnak indulok.

A' hajnal alig lövellé első fényeit a' halászkaliba' mohos fedelére, 's ők már mind együtt valának. Az öreg e-

lővevé botját 's megölelé a' két halászt. Az Istenek, ugymond, meg fogják jutalmazni jótételeket. Búcsúzóék Daphnisz is, 's együtt indulá az öreggel felfelé a' víznek partján. Késedelmes lépésekkel méne ő az öreg mellett, 's midőn ez megfáradott, kérte őtet, dőlne vállaira. Előjöve a' dél, 's akkor hűs árnyékot kerese az öregnek, leültette őtet a' sűrű égerek alá, 's ment, gyümölcsöt keresni számára. 'S most újra folytaták útjokat, s' midőn az alkony szállani kezde, Daphnisz örvendve mutatatta neki atyjának kalibáját. Abban most marczongló gondok közt ül vala pislogó mécse mellett a' bús Amyntász, 's rettegett, hogy fijas szerencsétlenség érte. De ím zördülést hall, belépni látja a' siratott fiút, 's elragadtatva örömben felkél, nyakába borúl az ifjúnak, 's megcsókolván homlokát: Fiam! monda; oh te vagy, te vagy! Áldott légyen az Istenesség melly téged nékem vissza ad! Oh ha tudnád, melly rettegések közt töltém az éjt és e' napot! Ekkor szíve-

sen igvezlé az idegent is, 's nyájasan szorítá-meg annak jobbját; 's Daphnisz elbeszélé az atyjának mint ragadta légyen el őtet a' víz, 's a' halászok mint fogták-ki, és osztán az öreg' történetét, kinek lankadsága miatt illy későn térhete vissza. Amyntász pedig nedvesülő szemekkel hallgatta gyermekének szavait, örvendvén hogy jóságának illy szép jelenségét láthatá.

Tisztelt idegen! így szólla most vendégéhez; örömmel osztom-fel veled a' mit nekem az Istenek adtak, 's hajlékom légyen néked is hajlékod. E' szókkal egy puha gyapjúval béterített székhez vezette, félre tette vándorbotját, 's kérte, nyugodna-meg, 's melléje ült.

Oh mi édes, így kiálta-fel az öröme-olvadt idegen; igazak között lakozni! Ime közöttetek találom-fel a' hűséget, minekutána azt hazám' pompás kerítésében hijában kerestem! Barátom, így felele neki a' Daphnisz' atyja; ne vedd a' szerencsétlenek' megszázását valami nagynak;

nagynak; fenevad a' ki azt örömmel nem cselekszi! És miért védnék külföldben az én hajlékomat az Istenek? miért adnak illy gazdag termést gyümölcsösömnek? azért e hogy abban magam lakozzam, holott benne sokaknak elfogadásokra vagyon hely? azért e hogy terméseimnek egész gazdagságát magam éljem, holott azok fáimnak ágait szinte a' földig levonják? Így szóllának az öregek, Daphnisz pedig tejjel és kenyérrrel 's gyümölcsökkel rakta meg az asztalt.

Nem sok idő múlva mind hárman az álom' élesztő karjai közzé kívánczotanak. Daphnisz kedvese felől álmodozott szinte addig midőn a' reggeli sípok zendülének-meg, mellyeket a' pásztorok fújtanak, kimenvén a' legelőre. Bús-lakodva hogy még messze van a' dél, alig vette magához sípját, 's nyáját kivezette ugyan a' legelőre, de került a' pásztorok' társaságát, 's elrejtezett a' patlak megett, egy magányos füzernyőben. Itten üle ő elgyötörve a' várás'

nyugtalanságai által, 's vádolta a' napot hogy az késlelteti örömeit.

Arisztusz, ez vala neve a' Crótoni öregnek, kilépe a' kalibából, 's körültekinté á' tájat. Felment eggy közel halomra, 's el nem telhető örömmel látta a' legszebb környéket a' reggeli fényben ragyogni, ellepve bokros dombokkal, távolról-kékellő hegyekkel, termékeny mezőkkel, 's boglyas tölgy-, vagy oszlopegyenességű bikk-és fenyő-erdőkkel. A' folyam messzéről harsogott a' térségen végig 's a' ligetek 's szirtfalak között, 's a' kisebb erek majd halkkal játszottak a' magasbb fű' szálai közt, majd, kösorokra érvén, álomhozó zajgással ugrottak-le a' bokros völgybe. A' madarak' sergei vigan éneklettek a' harmatos ágan vagy magasan a' levegőben, felváltva a' pásztorok' sípolásai 's a' leányok' énekei által, kik a' közel és távol dombokon 's a' sík réteken, csoportokba gyülekezve legeltették nyájukat. Álmélkodva tébolygott 's vesztegletlen tekintettel az öreg majd a' távolabb tájé.

kokon, majd a' kövér füven 's egyéb csemetéken, mellyek illatozva mosolyogtak-fel őhöz lábai mellől, 's örömdagasztgatta mellyét.

Melley boldogság, melley kibeszélhetetlen örömek árasztják-el itt mellyemet? ugymond; ah, alig fogadhatja-el őket elbúsúlt szívem! Természet, mi szép vagy te! mi szép vagy ártatlan szépségedben, míg a' békétlen ember' piperéző kezei el nem dísztelenítene! Boldog a' pásztor, boldog az a' bölcs, ki, távol az elvetemedett nagy seregtől, e' mosolygó környéken él azon édes örömeikkel mellyeket a' kevéssel-elégsző természet kíván és nyújt, a' ki, nem csudálva másoktól, nagyobb tetteket téssen itt mint a' felfuvalkodott fogláló 's a' bálványozott fejedelem. Idvez' légy nékem, csendes völgy! és ti termékeny halmok amott! 's ti csevegő patakok, ti mezők és ligetek, felszentelt templomai a' csendes örömnök 's komoly elmélkedésnek! Melley nyájasan mosolyogtok ti én reám a' reggelnek

szép fényében! Az édes öröm 's ártatlanság nevetnek reám minden halomról, minden völgyről; nyugalom és megelégedés lakja a' csendes kalibákat, múlat a' hímes dombokon 's a' csapongó patakok körül, szunnyad a' termékeny ligetek' enyhe árnyékiban. Melly kevés az, pásztorok, a' mi nélkül ti szütkölködtek! melly közel van tihozzátok a' boldogság! Ti, kik esztelenül elhagyátok a' természet' eggyügyüségét, 's tarka szerencsére vágyátok; ti kábák, kik a' mosolygó ártatlanság' szokásait durvaságnak, 's azon kevés szükségeket mellyeket a' természet gazdag kút-főkből csillapít, alacsony szegénységnek nevezitek, építgessétek bizvást boldogságaitok' szövevényeit, mellyeket minden fuvallát eldőjt! Ti labyrintheken keresztül tolakodtok a' boldogság felé; szüntelenül kifáradva, szüntelenül békétlenkedve bolyongtok, 's azt hiszitek hogy már felléptetek a' boldogságnak legfőbb lépcsőjire, szédelegve tántorogtok az ő csapodár karjai között,

's mély álmod alusztok; de eggyeszerre serkentek-fel veszélyes álmotokból; isteni fénybe vettek a' Harpya' mosolygásai, 's nem látátok denevérszárnyait mellyekkel most csömört lehell és undorodást reátok, nem látátok undok sertés-derekát. Ti, kik országokon uralkodtok, ti kik kevély tekintetekkel futjátok végig palotáitok' tornyairól az előtetek elterült környéket, 's felfúvalkodva így szóllatok: íme ez mind enyém! ez a' sok yeréjtekkel elborított nép, kik előtttem, urok előtt, rettegnek mind érettem van itt! feleljetek: ki kedvéért ered az édes öröm e' gyönyörű tájon, e' gazdag mezőn 's ez egész szép természetből? kinek zuhognak mulattatást a' kútfők? kit enyhít inkább a' fák árnyéka? kit éleszt inkább a' napnak melegítő fénye? tinéktek e, fejedelmek, vagy a' szegény pásztornak itt a' puha füven? Itt fekszik ő, körüllepve nyájával, 's örül; megelégedve sorsával fekszik itt, 's nem érzi hogy szegény; és valóan több örömet nyújtana e neki ez

az egész szép táj, ha az magáé volna is? Az ő tiszta örömeinek kifogyhatatlan forrása a' szép természet; nem teszi őtet semmi nagyra-vágyás, semmi irigység sorsával békétlenné, csendes elméje 's gonoszságtól üres erkölcsei szüntelenül új örömeket terjesztenek őnéki elébe. Oh bocsássátok-meg tévedésemet, nagy Istenek, hogy magamat szerencsétlennek mondtam, midőn elhagyám Crótont, 's atyai kőfalaim felé visszasíránkozám! Ti engemet homályos ingoványon vezetetek egy ismeretlen boldogabb honba. Gyönyörű csermelyék! én a' ti zöldellő széleiteken fogok itt nyugodni; és te kedves díget, fogadjatok hűs árnyatokba, vegyétek fel az idegent, ki agg napjait királyoknál boldogabb lakóitoknak társaságokban óhajtja eltölteni! Ömledeztek gyönyörnek árjai, én tielötökbe nevető szívet 's szeplőtlen elmét viszek; olly tiszta elmét, mint a' tiszta ég midőn azt semmi borúlát el nem fogta, mint a' sík tó melyen semmi szél nem hány redőket, és

a' mellynek vizében az egész szép táj festi magát. Körülttetek óhajtom szép patakok, rajtatok óhajtom szép halmok, éltölteni életemet, szépségeiteken örvendő, 's hálálva az Isteneknek hogy közzétek hoztanak. Gyönyörködve foglak benneteket szüntelenül nézelleni, mert lelkemet nem mardossa gonoszság' emléke. Úgy folyjon-el itten életem mint a' tiszta patak; úgy hervadjon-el lassanként mint a' hervadó rózsza; csüggedt fővel áll ő, 's önti vég lehelleiteit, 's íme egy lágy Zephyr szerelemmel repül-el felette, 's elhullanak a' hervadó levelek, 's a' rózsza nincs többé.

Igy szólla Aristusz, eltelve a' legédesebb öröm' érzéseivel, 's még egyszer végig-tekintette a' szép tájat; mostan pedig lassú lépésekkel indúlt le oda, a' hol az Amyntász' kalibája állott.

Daphnisz és az atyja nyilt karral fogadták őtet a' kalibában. Mértékletes ebédjek már készen volt. A' két öreg kézen fogva üle az asztal mellé; leült Daphnisz is, 's sietett elverni éhségét

hogy Phylliszéhez mehessen, 's hamar felkölt, 's nyájas beszédben hagyá a két öreget. Elért a' forráshoz; de Phyllisz nem vala a' forrásnál; körül tekintett, 's minő rettenés! neveik nem voltak többé a' fa' kérgen hova azokat Daphnisz metszette vala. Istenek! így kiálta; nem valamelly szerencsétlenség' előjele e ez? Csak Phylliszt ne érte legyen! csak néki ne jött legyen baja! De mi okozhatná külömben hogy ő itt nincs. Így szólla, 's reszketett. Azonban valakit hall közelíteni, oda tekint, 's meglátja Lámont. Daphnisz, kérdé Lámon; kit keressz? Nemde Phylliszt? Őtet hijába várod; ő téged nem szeret többé. Ő már mostan engem szeret; végre meglágyult erántam; elfogadta nyájaimat 's a' gazdag legelőt. Szegény Daphnisz, látom, sokat szenvedsz, 's szánom gyötrelmeidet. Sejted e már hogy neved sem áll többé a' bikkén? Ma reggel együtt valánk itt, 's Phyllisz önn maga metszé-le azt. Így tör-löm-ki emlékezetét is szívemből! mon-

dá lemetszvéen nevedet. Daphnisz ezeknek hallására, elhalaványodék, reszkette- nek térdei, 's el fogott volna dőlni ijed- tében, ha őtet Lámon által nem fogta volna. Szerencsétlen ifju! monda Lá- mon; jer e' helyről hol kínjaidat min- den ingerli, 's ülj-fel sajkádba. Ámor néked hübb szerelemmel pótolja-ki e' veszteségedet. Ezt mondotta Lámon, 's visszatére a' forráshoz.

Daphnisz magán kívül vala, mint az érzi magát, a' ki borzasztó álomból riad-fel 's még nem tudja hogy álmo- dott. Szíve félelmesen vert, 's sóhaj- tásai erővel tolakodtanak - fel dőbögő mélyéből. De most végre szakadni kez- dének könnyei, 's elaléltan dőle - el a' földön. Ah, az állhatatlan! kiálta; meg- szegte hitét, 's oda minden boldogsá- gom! Melly vígasztalhatatlan vala még a' minap, midőn karjaim között sirt, hogy az anyja Lámonhoz akará adni! Oh, holtam volna meg midőn először szorítottál volt mellyedre! Szerencsétlen nap mellyen őtet először láttam! még

szerencsétlenebb, melly először vezeté az álnok felé, a' ki a' leghőbb ifjat egy nyájjal tudta felcserélni! De könnyebbedni fog bánatom; mert mit sirassak mindég egy csélcsapot? 's eltépett szerelmeknek helyébe megvetés 's útálat lép nem sokára. Illy reményekkel, illy kifakadásokkal igyekezett megvívni szerelmét de a' szerelem megvívta a' haragot. Melly boldog fogtam volna lenni, te kegyetlen, így búsonga ismét; melly sokkal boldogabb mint mások mindenek, ha erántam hű maradál vala! Most szerencsétlen vagyok, szerencsétlenebb mint mások mindenek! Bánattá fog válni minden körülöttem; a' patakok' csörgése nékem nem lesz többé kedves; a' madarak' víg zengése nevelni fogja keserveimet; a' nap' sütő melege vagy a' hűs árny a' melegben, egy eránt fogom őket nézni; 's pásztor nélkül fognak őgyelegni juhaim, mert az nem fogja kémélni életét. De még egyszer viszatérek a' forráshoz, hol téged, hitetlen, karjaimba szorítottalak volt, hol

téged csókjaimmal hintegettelek vala be, 's a' hol te is csókjaiddal hintegettél-be viszont engemet; oda térek-vissza 's végső könnyeimet azon szerencsétlen helyen sírom-ki.

Így kínlódek Daphnisz, 's visszaté-
re a' forráshoz. Itten, im itten folya-el
öleléseid között annyi boldog óráim! Itt
feküdtél, kegyetlen, e' kútfő mellett,
midőn először felleltelek! 's oh álnok-
ság! épen ott most a' kéreg mellyen ne-
veink állottak! Ezt panaszlotta, 's zo-
kogva sírt. De, hát ha a' mit nekem
Lámon mondott, nem találna való len-
ni? Ah, élesztő remény! ha az való
nem volna! ha megcsalt volna Lámon!
Haszontalan remény! kiálta ismét; nem
voltam érdemes reá. Lámon jóval szebb
nálamnál. Bocsáss-meg, Lámon, hogy
gyanúm megbántott; gyötrelmem csak
e' hízelkedő reményben lelhete enyhü-
lést. Ekkor valami megzördült a' bok-
rokban megette; visszatekint, 's Phyl-
liszt látja jőni. Megdöbbene látására.
Phyllisz elsápada, 's félve pillanta - fel

reá. Daphnisz, mit keressz te itt? kérdé; ha gyaníthattam volna ittlétedet, nem háborítottalak volna meg jelenlétemmel; elejtett pántlikámat másszor is megtalálhatom; 's menni akara. 'S te neheztelsz, kegyetlen, kérdé Daphnisz, hogy kénytelen valál még egyszer látni? 's kezéhez nyúlt. Phyllisz elfordította szép képét, hogy könnyét elrejttesse. 'S te sírsz, hiteszegett! te sírsz? kérdé Daphnisz. A' lyánka, elborítva könnyeitől, reszkető szemmel néze-fel reá, 's látta hogy ő is sír. Hah, hiteszegett, 's te is sírsz? monda. Oh sírj, sírj! azt látván elaléltni karjaid között állhatatlanságod örökre szerencsétlenné teve. Ekkor kisdud kezei közé rejtette-el végig-ázott-arczát, 's bánatja' nagy voltában Daphnisznek karjai közé rohant. Ez reszketve tartotta a' kedvest, 's Phyllisz! hiteszegett kedves Phyllisz, kiálta; te sírsz? Oh, ha megbánásnak könnyeit sírnád! oh ha visszatérnél egykori hűségedre! Hagyj-el, oh hagyj-el! kiálta néki a' leány, a' leg-

mélyebb elkeseredés' hangzatjával; te vádolsz hitetlenséggel a' ki magad vagy az! Én e hitetlen? kérdé Daphnisz megindúlva; én e hitetlen? oh, büntessenek-meg engem a' nagy Istenek ha az vagyok! De ne légy te is az, szép leány! térj-vissza előbbi hűségedre; ne áldozd-fel szerelmemet Lámonnak. Ő csak most méne-el innen; maga beszéllé nekem hogy elfogadtad nyájait, 's ezután őtet fogod szeretni; elbeszéllé mint megszéd-le neveinket a' bikkről.

Phyllisz álmélkodva hallá ezeket, 's általölelvén kedvesét, így szólla felvidúlt képpel: Meg vagyunk csalva, kedves Daphnisz; Lámon mind ketőnket megcsala. A' mint téged tegnap itt nem leltelek, sokáig itt ültem, 's bánatban töltöttem óráimat. 'S mint nem ijedtem-el meghántva látván bikkünket! 'S Lámon kijöve a' bokorból, 's így szólla hozzám: Phyllisz, úgy e te itt Daphniszt keresed, 's elijedsz, hogy neveteket levágva látod a' bükkről? Szegény Phyllisz, szánlak tégedet, mert té-

gedet Daphnisz megcsala. Nem tudnád e még hogy ő már mást szeret? Tegnap ide hozá új kedvesét, 's az előtt vágta-le neveiteket. Feledni foglak téged, Phyllisz, monda; mint ez a' név esik-le e' fa' kérgéről, úgy essék-ki szívemből a' te neved, és valamint ez nem fog soha a' fára többé visszazönni, úgy nem soha szívembe a' te szerelmed. Ezt mondá a' hitetlen, 's karjaiba szorítá új kedvesét. Így beszéllé ezt nekem Lámon, az álnok; 's én öszverogytam hallására. O Daphnisz, sírva töltöttem az egész hosszú éjt, 's a' mint felvirrada, elmégyek mondám, a' forráshoz, hol olly sok ízben ültem karjai között; ottan fogom gyötrelmeimet kisírni. 'S-íme eljövék 's itten lelélek; megijedtem hogy itten leltelek, és még is örültem hogy itten leltelek. Ah, mint szorúla-öszve szívem! Sirtam, 's te is sirtál, kedves Daphnisz; 's oh öröm! feltaláltuk egymást!

Hah, a' csábító! kiálta Daphnisz; mind mese vala tehát a' mit az álnok

néked is 's nekem is beszélt. Kedves Daphnisz! kedves Phyllisz! e' két név repült minden nyomon ajakaikról; nedvesült szemekkel néztek egymásra, 's ajkaik 's mellyeik öszveszorúlának. O Phyllisz, meg fogod e nekem bocsát-hatni hogy hitetlennek vélhettelek? kér-dé Daphnisz. Hát te, Daphnisz, kérde a' leányka, hogy szerelmed felől kétel-kedhetém? 's bőven fakadó könnyekkel 's ezer csókokkal feleltek egymásnak. Daphnisz a' leánykát fejér kisdud hom-lokán, orcáján, ajakán 's síró szemein csókdosta, a' leányka pedig csókjainak egy egész koszorúját nyomta az ifjú' szép képére, körös-körül az arczon.

Phyllisz most okát tudakolta, mi-ért nem jelent vala meg tegnap a' for-rásnál, 's Daphnisz elbeszélé néki, mint ragadta-el a' folyam, 's mint vit-te-le szintén a' halászokig, 's miként hozta-fel az atyjához a' tisztelt idegent. Phyllisz hálát ada az Isteneknek hogy az ő Daphnizát megtartották, 's kérte őket hogy a' jószívű halászokat áldanák-

meg. 'S mostan ismét Phyllisz beszél-
lé hogy ő tudatta az anyjával, hogy
Daphnisznak atyjánál vala, 's hogy mi-
ként sirt az ő anyja, midőn megértet-
te hogy Daphnisz az Amyntász' gyerme-
ke; 's azzal rekeszté-be szavait, hogy ez
meghagyta néki hogy Daphniszt vezet-
né hozzá.

Oh Phyllisz! kiálta az ifju nincs
boldogabb halandó nálamnál! Ah, hogy'
lehető nékem a' te szerelmed felől kétel-
kednem! Nem vagyok méltó hogy en-
gemet szeress, mondá; nem, Phyllisz,
nem érdemlem hogy . . . Hirtelen' csó-
kolá széllyel ajakiról a' szót a' leány,
hogy többet nem mondhatott.

'S mostan elindultanak a' bokrok
között a' Phyllisz' anyja' hajlékához. A-
lig érének-be a' pitvar előtt álló ernyő
alá, 's Phyllisz már kiálta: Anyám,
imhol az én Daphniszom! 's beszökött
a' kalibába, 's Daphnisz utána lépett,
's a' megaggott anyácska örülve jött elé-
be az ifjúnak. Fija a' leghűbb barátinak,
a' legjobb embernek, idvez légy ala-
csony

csöny hájlékunkban! Oh mint örvendek én hogy té felleled az én gyermekemet! az Istenek benneteket egymásnak rendeltének, 's ők áldást bocsátanak reátok. Ekkor maga mellé ültette Daphniszt, Phyllisz pedig ment, figét hozni, 's granátokat, 's egy kosár szőlőt, 's kínálta kedvesét. 'S mostan kikereste a' kosárban a' legszebb gerezdet, leszakasztá a' legnagyobb szemet róla 's szájába tette Daphnisznak; a' másik szemet maga ette-meg, 's így bánt mindenikkel, míg az egész gerezd le volt' tarolva. Mosolyogva nézte a' csinatalankodást a' boldoganya, 's úgy rendelé, hogy őket Hymen, harmad nap múlva örökre öszvekösse míg minekelőtte a' szüret beáll; mert a' szőlő' levelei már fakúlni kezdettenek. Daphnisz ajakihoz szorítá Phylliszt. Melly boldog lészek, ugymond, ha majd a' harmadik nap' hajnalát pirúlni látandom!

Gyermekeim, mondá az anya, öszvefogván az ő kezeiket; ti öröme és gyá-

mola öreg napjaimnak! melly édes lesz nekem azon kevés évekig mellyeket érnem engednek az Istenek, boldogságokat szemlélni! Mert oh mi szép azt látni midőn jók kelnek egygyüvé! Mindennap méltóbbakká válnak egymásnak szeretetekre, 's hajlandóságok soha el nem hal. Én ismerem e' boldogságot, 's egykori örömeim' emléke könnyűket fakaszgat szemeimből. A' szeretetreméltó férj' és feleség' karjaiban a' nyomorúság sem keserű. Úgy van, gyermekeim, benneteket magok az Istenek hoztak egygyüvé; ti jó órában lelétekfel egymást. Külömben te, leányom, gyermeki tiszteletből talán elfogadtad volna Lámonnak jobbját, 's most szerencsétlen lehetnél, bár mezeji a' folyam' nádassától szintén a' kék hegyek' aljáig nyúlnak is, bár juhái és tehenei elborítják is temérdek legelőjöt. 'S e' becses órában, kedves Daphnisz hallj egy történetet mátkádnak atyjáról, 's tanuld tisztelni emlékezetét 's példáját követni: Palémon egy nap a' szomszéd

Timétásznak szőlejét segíté művelni; 's a' mint a' szőlőben egy régi medence körül ásnák a' földet, kincstre akadának. Íme, kiálta Timétász, az Istenek azt érették-el velem a' mit reményleni soha nem mertem: egy temérdek kincs! Palémon, te segédem valál találásában, legyen tiéd fele. Mennyi nyomorúság van rajtunk, szegényeken! A' reggel feltünése olta az estvellő nap' lenyugtáig majd megszakadunk a' munkában; 's mi belőle a' haszon. Kincsedre nékem nincs szükségem, felele Palémon; tartsd magadnak. Áldott nékem a' szegénység, ha annak nevezed e' dolgos éltet melly tetemeimet megerősítette; 's a' nyár melege nékem terhemre nincs. 'S te hát nem örülsz e' lelt kincsnek? kérdé Timétász. Nem én! felele neki Palémon; 's ha magam leltem volna azt, még mélyebbre ástam volna. 'S mit nyertem volna benne? renyhén feküdtem volna e' fűben, míg szomszédom holdjait szántotta 's szőlejét művelte volna? Vagy talán ízletesbb lett volna ételem

és italom? Oh pirulj örömed miatt Timétász, 's fogadd szómat, ássd-el azt! Kevésbe' muld hogy reá nem vészesz! felele néki Timétász. 'S ekkor Palémon elmondá Timetásznak az éneket mellyel ő maga boldogságát festette: Vig vagyok, ugymond, midőn egészséges altomból újult erővel serkenek-fel; fényes sűgárokkal idvezel engem a' hajnal, 's a' madarak dalaikkal múlatnak munkám alatt. Vigan mégyek mezőmre a' napnak dolgaihoz, 's éneklek midőn kis nyájamat legeltetem, vagy kevés földemet dolgozom, 's segíték hív szomszédomnak. Akkor a' munka izletesbbé teszi csekély 's kevés étkezem, 's jó erőben tart-meg. Melly vig vagyok osztán, midőn estve fáradtan térek hajlékomba, hol a' hű feleség nyilt karral fogad, 's szomjammak oltására egy kanta fris vizet merít, 's éhemet kenyérrel, sajttal 's gyümölccsel üzi-el! Melly vig vagyok én illyenkor! Mert ha bár a' Clibániai hegyektől fogva Joniának homokos dombjaiig bírnám a' széles tar-

tományt, sem vígabb nem lehetnék, sem nem boldogabb! Ezt éneklé Palémon, 's Timétász kiáltá: Ássuk-el ezt, nekünk erre nincs szükségünk. 'S elásták a' kincset. Így beszéllé ezt Daphnisznak a' hív anyja, 's tanulságot vete a' beszéd mellé, hogy a' kinek szíve tiszta, az mindenkor gazdag, 's örült velek, míg a' leszálló nap a' zöld folyosón pirosan süte keresztül.

'S Daphnisz mostan indulni akara. Menj, mondá az anyja, menj fiam! 's mondd atyádnak, hogy a' legboldogabb anyja én vagyok általad. 'S Phyllisz őtet elkíséré szinte a' folyam' széléig. Daphnisz, monda itten neki, 's általölelte gyenge karjaival: Kevés napok múlva Hymen bennünket örökre öszveköti: képzelhetni e' boldogságot mint a' miénk! Oh, mi szépen fognak napjaink elfolyni! O Phyllisz, feléle az ifju, forróan szorítván őtet mellyére, a' mi életünk olyan lesz mint egy örök tavasz. Olyan mint im e' csermelye melly itt virágok közt suhan-el, mondá

Phyllisz ; néhol ugyan töviset is látni szélén, 's a' tavasz' napjait borongós idő ködli-be: de ha az maradunk, kedves ifju, a' mi vagyunk, nekem a' te karjaid közt a' tövis is rózsát terem, 's a' ködös időt szereteted nyájas nappallá deríti. Oh boldogok leszünk ! kiáltá Daphnisz, újabban mellyére szorítván a' szép leányt, 's elértek a' folyamhoz. Itt újra megcsókolák egymást, 's Daphnisz belépett a' sajkába, 's Phyllisz rettegve kiáltozá, vigyázna magára, hogy el ne kapja a' folyam. Búsán néztek szemei a' szeretett ifjúra míg a' túlparton kilépett, 's akkor vigan kiáltott még egyszer reá, és Daphnisz is vissza a' lányra.

Daphnisz már elhagyta a' folyamot, 's atyjának hajléka felé közelíte, midőn egy idegent láta-meg egy kaliba előtt, a' ki inségét keservesen panaszlá a' kalibában lakónak. O jámbor, ezek valának a' kesergőnek szavai ; nem volnék én most szerencsétlen, 's nem kesergénék, ha ez a' gyermekem nem volna,

ki mellettem a' fűben játszik. Ama' hegyekben volt lakásom, 's gyümölcsös-em e' tavasszal gazdag virágzatban állottanak, szép reménnyel bíztata kertem 's holdföldjeim: de nekünk jöve egy zápor, 's a' felduzzadt hegypatak elseprette pajtámat és fásomat, 's iszapot és szirtdarabokat hordott oda, a' hol kertemnek gazdagsága állott vala.

Daphnisz sóhajtozva méne-el az idegen mellett, 's Áldott légyen az, ugymond, a' ki a' szerencsétlent megszanja 's vele jóltenni siet; látják az ő tettét az Istenek, 's megjutalmazák azt neki a' maga' idejében. Ah, ha gazdag volnék, melly szívesen segítenék inségén!

Elfogva ezen gondolattól belépett atyjának hajlékába, 's ahig tudá elbeszéli a' két öregnek hogy a' Phyllisz' anyjánál volt, és hogy az a' negyedik napot rendelte öszvekelésekre.

Feljöve ismét a' nap, 's Arisztusz már a' harmatos fűben járdalt a' kaliba előtt. Nem sokára kijövének melléje Daphnisz is és az atyja, 's Arisztusz kér

te őket, mennének-ki véle ama' rét felé. 'S mostan elmenének mind hárman egy közel halomra, honnan az egész szép táj kilátszott, és a' mellyet a' gyümölcsel-gazdag fák körös-körül zöld árnyékba vettenek. Kővér szálas fű árnyallotta-be azon kisdud medreket mellyeken a' köszméte és ribesz között lefolyó patakból a' legtisztább víz keresztül vala vonva a' réteken; 's a' halom' egyik oldaláról messzére nyúlt egy mívelt mező ki a' térségre; a' halom' bérczén pedig egy rendes kolna állott és egy sajtó, 's a' kolna előtt a' zöld hantnak közepette egy szép boroszlánlugos.

'S Aristusz megölelte Amyntászt és Daphniszt. Te barátom, és te kedves fiam! ugymond; ez a' kolna, im itt e' fák, ez a' mező 's ez a' halom, a' tiétek; néktek adom ezt ajándékba; tegnap vettem-meg a' birtokosától, 's én véletek együtt fogok itten lakni. E' kunyhóban, e' fák alatt, e' forrás körül folyjon-el életem. 'S ha meghalok, barátim, ha majd a' te karjaid között fúvom-ki u-

tolsó lélegzetemet, o Amyntász! temesetek ama' két fa' árnyékába hol a' kék kegyeletek virítanak. Az öreg Amyntász sok ideig nem szólhata mély megindulása miatt. O barátom, ugymonda végre, melly vesztegetve bánsz te jótéteddel! Édesen fog aggott éltém elfolyini a' te társaságodban. Daphnisz, ha majd meghalunk, temess bennünket a' kék liliumok alá, 's a' két árnyékos fát mellettek, nevezzed Arisztusznak 's Amyntásznak gyermekid előtt.

Érzékeny némasággal hallá Daphnisz atyjának hagyását, 's mostan bemenének a' halom' bércezen álló lugosba. Daphnisz körültekintett innen, 's kilátá túl a' vizen Phylliszének kunyhóját. Örvendve kiáltotta-elő a' két öreget, 's kimutatta nekik a' kunyhót. Sokáig lesegette ha a' zöld szőlőfolyosó alatt, vagy talán az ablakban, nem láthatná e Phylliszét; de haszontalan vala lesése. 'S ekkor megfűtta sípját, mellynek éles hangjai könnyen ált'hathattanak hozzá. De most bemenének a' tágas kol-

nába, annak felosztását megtekinteni. Falai nem voltak czifrázottak, de a' nap a' görbedt gyümölcságakról 's a' rózsák' sudarjaikról mozgó árnyékokat hintett a' fejer tapaszra. O Arisztusz! kiálta az elragadtatott Daphnisz', hálásan csókolván kezeit, 's elakada a' szón. Mostan pedig a' kunyhó' tájékát járták-meg, 's mindenfelé erdőkké nevelt oltványokat látott; csüggő ágaikat rúdakkal kelle támogatni; 's egyik ágról a' másikkra termékeny szőlőinek valának kifeszítve. Oh Phyllisz, mit fogsz te majd mondani ha e' halomra hozlak-által! Kegyes Arisztusz! 's ismét a' szón akada-el nyelve. Arisztusz látá az Amyntász' és Daphnisz' örömét, 's szíve azon isteni érzéssel tele-el, mellyet csak az érez a' ki mással jóltett. Ah; van e szebb hála mint azoknak láthatni örömeiket, a' kikkel jól tevénk!

Daphnisz mostan örülve ment-le a' halmon hogy kiseded nyáját a' legelőre vezesse, Arisztusz pedig és Amyntász víg beszélgetésben a' halom' bérczén

maradtanak. 'S Daphnisz, nyája után ballagdalván, így szólla: Ime nekünk új lakunk van 's a' régi üresen fog maradni. Istenek, ti meghallgatátok tegnapi kívánságomat, 's már most felségéllhetem a' szerencsétlen idegent; kérni fogom az atyámat hogy régi hajlékunkat adja ennek. Ezt mondá magában, 's eljutván a' legelőre a' többi pásztorokhoz, dicsekedve beszéllé ezek előtt, hogy nekiek Arisztusz megvette a' halmot, és hogy őtet Hymen kevés napok alatt öszve fogja kötni Phylliszszel, 's kérte ezeket, hogy menyegzőjének innepén jelennének - meg nála. Szerencsét hozzá, Daphnisz! ezt kiálták neki mindnyájan; te érdemled őtet! Igen is, megjelenünk innepeden, friskoszorúkkal, szépszavu sípokkal 's gyönyörű leányokkal. 'S ekkor sorban beszéllék mint fognak majdan vígadni, 's próbálgatták a' sípokot, 's kiki leányt választá magának mellyel ott megjelenjen. 'S Daphnisz, mihelytt a' dél előjöve, eltűnt. A' pásztorok még egyszer meg-

ígérék neki hogy már virradtakor halma alatt lesznek.

'S Daphnisz most régi lakjok felé indúlt, de már nem lelte benne Arisztust és az atyját. 'S melly édesdeden rémült-el midőn hozzája az a' szerencsétlen lépe-ki a' pitvarból, kit tegnap ke-sergeni látott. O Daphnisz, Daphnisz! kiálta ez, elborítva ömlő könnyei által; mint háláljam-meg jóvoltotokat! Nem fejezhetik-ki, nem még e' könnyek is, a' mit szívem érez. Boldog az, o nagy Istenek! a' ki által ti jót tesztek. Ime Daphnisz, e' kunyhót nékem a' te atyád adta! Beszélld-el tehát, barátom, hol látott téged az atyám? kérdé Daphnisz. A' fiam ugymond' az idegen, ma reggel almákat szede a' ti halmotokon; 's a' te atyád felvette a' gyermeket, 's tudakozta ki légyen az ő atyja. Philétásznak hívják, felele a' gyermek. Hát lakástok hol vagyon? kérdé ő, 's sírt, 's így felele neki: Nekünk többé lakásunk nincsen, sem kertünk, sem gyümölcsösünk; egygy fergeteg mindent elveve.

Erre atyád meghagyá neki hogy őtet vezetné hozzám; 's a' gyermek leszálla az atyád' öléből, 's hozzám szalada, 's oda vitt a' hol atyád várt. Nékem mind el kelle beszélennem a' mi ért. Philétász, monda ekkor atyád; ama' kaliba a' rét' szélén, 's a' fák mellyeknek árnyokban az áll, a' te kalibád, a' te fáid; én ennekutánna eme másikban fogok lakozni; légy te az én szomszédom. Ah Daphnisz! szavait valamelly Istenség' szavainak véltem; álomnak hittem a' mit hallék, nem tudtam meghálálni jóvöltát, csak sírni tudtam. 'S ekkor elhallgata Philétász, 's az égre emelte-fel néma pillantásait. Azonban míg így szóllanáák, a' gyermek gyenge kezeivel ált'fogta Daphniznak térdeit 's felmosolygott reá mintha ő is köszönni akarná segédét. Élj szerencsésen új lakodban, Philétász! 's áldás légyen gyümölcsöseiden! ezt mondá Daphnisz, 's felemelte a' gyermeket; ez pedig kis ujjaival a' Daphnisz' hajfürtjeiben játszott, 's sima arczát simongatta.

'S Daphnisz atyjának kunyhójába méne, 's elbeszélé a' két öregnek váratlan örömét: de mihelytt az ebéd mellől felkelének, sietett a' forráshoz, hol mindazáltal Phylliszt most nem lelé. Itt egy fűznek árnyékába heveredék, 's a' napnak hősege 's a' zuhogó patak álmod hozának szemeire. De hirtelen' egy rakás virág verte-fel álmából, mellyet valaki szeme közzé lökött. Ijedten nyitá-fel szemeit, 's mosolyogva látta Phylliszt maga előtt; fel akara szökni hozzá de megkötve érzé magát; ekkor széllyel akarta tépni kötelékét, de nem bírta azt, 's Phyllisz olly édesen kaczaga hogy szép kebele mellől kihúllott a' virág. Várj, csintalan! várj! ezért meglakolsz ha felszabadúlok. Ezt mondá nevetve, 's egész erővel ki akara fejtőzni. 'S miként akarod állani bosszúdat? kérdé Phyllisz. Úgy öszvecsókollak hogy képed olyan lesz mint a' rózsa. Nem! addig fel nem oldalak, míg meg nem ígéred hogy egy egész óráig meg nem csókolsz. Hogyan fogadhatnám én azt, Phyllisz?

Úgy hát maradj megkötve, Daphnisz. Daphnisz végre megigérte, 's a' leány, úgy híven hogy fogadását megszegendi, feloldotta. De Daphnisz bosszúra kényszeríté magát 's meg nem csókolta a' leányt. Rá-rá-nevetett a' leány, de a' megbántott ifju nem értette a' nevetést. Daphnisz, úgy tartom, már van egy órája, mondá Phyllisz. Mit gondolsz! felele az ifju; nagyon meg kelle magadat ünöd mellettem; még egy negyede sincs. A' leány megszeppene 's nem mosolygott többé. Már lesz egy órája, mondá továbbad. Még fele sincs, felele az ifju. Daphnisz! monda a' leány; Daphnisz! olly könnyen áll e neked a' bosszú énellemem? 's karjai közzé simúlt, 's ajakira fektette arczát, 's epedő pajkossággal pillantott reá. Daphnisz mosolygott, szívére szorította a' leányt, 's elzáporozta csókjaival képét.

'S Daphnisz most elbeszélé Phyllisznek hogy Arisztusz megvette a' halmot 's az ő atyjának ajándékozá; ez pedig a' szerencsétlen idegennek a' maga'

régi kunyhóját; és hogy már most ők azon a' halmon fognának lakozni. Phyllisz sírásra olvadt, hallván kegyességét az öregnek, kit ő nem sokára atyja gyanánt fog szemlélni, 's az Arisztuzén és Daphniszáén, kit most új okoknál fogva is szeretett. O Daphnisz, monda ő-neki, én teveled szegény sorsban is boldognak tartottam volna magamat, énveled eggy szűk kunyhóban is örömet ellaktam volna: 's íme az Istenek nekem még azt is megadták a' mit nem óhajtottam! De mi volna mind ez, ha nálad nélkül kellene bírnom!

Jer, Phyllisz, monda neki kedvese, csókolva emelvén-fel őtet öléből; menjünk ama' dombra hol dinnyéid állanak; onnan bizonyosan ki fog látszani új lakunk. 'S felmenének a' dinnyés dombra, 's Daphnisz körültekinte 's jer Phyllisz, jer! kiálta; látod amott azt a' halmot? az amott, hová ujam erányoz? Látom! felele a' leány; szép fájival és forrásával! mint fut-el a' szép forrás a' zöld fűben 's a' sűrű csalétek között!

Látom

Látom a' kalibát is, szép az, és tágas! mint öltik-öszve felette ágait a' fák, mint midőn a' lejtésben két kar ötöl-öszve 's a' tánczó leány elbú alatta. A' lugost is látom a' kunyhó előtt; a' szép hosszú lugost. Szép lehet alatta ülni, 's kitekinteni árnyéka alól az egész derült környékre. O Phyllisz, monda az ifju; ölelj-meg engemet! Melly boldogok fogunk lenni! Oh már előre érzem örömeinket; már látom miként fogsz a' mosolygó csecsemővel játszani a' lugosban, míg a' nagyobbak körülöttünk a' fűben virágokat szednek, vagy a' fiatal bárányok közt, náloknál nem nagyobbak, együtt hembergenek. Oh melly igen szép e' remény! Kedves pirosság terüle-el a' leány' képén. De hát az kicsoda amott, a' ki ősz hajjal lépki a' kunyhóból 's az ernyőbe indul? kérdé a' leány. Az Arisztusz, felele Daphnisz. Nem mondá e szívem hogy ő lesz! mondá Phyllisz eltelve örömmel; o Arisztusz! o tisztelt öreg!

Édesem! monda most Daphnisz, leülvén a' fűbe, 's ölébe vévén kedves Phylliszét; örülök az Arisztusz' adományának örülök a' gyönyörű halomnak: de ha még szebb volna is a' mit bírok, mi volna az nékem, ha éltemet a' te szerelmed nem boldogítaná! Kevés órák múlva Ámor előtt fogom néked eskünni hogy szeretlek. Majd egykoron, ha e' még most barna hajak megöszülendnek, ha szívem utolszor fog még dobogni, oh az még akkor is olly tele lézen erántad szerelemmel mint most vagy! O Daphnisz! szeretett Daphnisz! monda neki a' leány; 's sóhajtvá szorította orcáját az ő orcájához.

Sokáig ültenek még itten, forróan csókolván egymást, 's elhallgattanak, 's Daphnisz így kezdé ismét a' beszédet: A' mi oldalunkon, kedves Phyllisz, nincs egy pásztor és nincs egy lyány is, a' ki szerencsémnek ne örvendene, 's ők nekem azt fogadták, hogy meg fognak jelenni menyegzőnknek innepén, 's én a' lugasban készülök őket megvendégelni. Nékem is azt ígérték azok

a kik ezen az oldalon laknak; monda Phyllisz, 's örvendenek szerencsémén. 'S mind ketten kevélykedtek azon, hogy társaik az ő szerencséjeken olly szembe-tűnően vesznek részt.

Azonban feljőve az est. Daphnisz felkele hogy idejében mehessen-által a' vízen. Kézen fogva mentenek le a' halmon. Ah! kiálta Daphnisz, mint fogok majd örvendeni ha megvirrad! mint idvezlem majd a' szép napot! melly örömmel, melly vígadással! Mihelytt megvirrad, kedves Phyllisz, én mingyárt kunyhódnál leszek. Én minekelőtte megvirrad, ablakomról fogom lesni érkezésedet, mondá Phyllisz; 's ha meglátandlak, úgy fogok kiáltani feléd mint a' fecske-fiók visít örömében, anyját látván hogy neki eledelt hoz szájában. Oh igen! kiálta csintalan csókjai közt Daphnisz, mert én is eledelt hozok néked' számban! ezer csókot hozok neked!

Így szóllának a' szerelmesek, 's Daphnisz belépett a' sajkába.

HARMADIK KÖNYV.

Gyönyörködtető álmok között szunnyadák végig mind ketten az éjt. A' fecske alig idvezlé a' szépmosolygásu hajnalt, midőn a' sípok' és dalok' örvendő zengései már elverték a' Daphnisz' reggeli altát; mert a' pásztorok kézen fogva jövének felfelé a' halmon leánykájikkal, 's menyegzői énekeket tartának a' kunyhó előtt a' vőlegénynek. Daphnisz örvendve emelé-fel fejét a' dal' hallására. Idvez légy ugymond, oh, idvez légy, legszebbike napjaimnak! 's körülövedzván barna hajait eggy új szövédéssel 's innepisen felöltözve, kiméne a' pásztorok' és leányok' seregéhez kik őtet barátságos mosolygással fogad-

ták. Arisztusz és Amyntász már kinn valának az idvezlők között, 's örültek látván hogy fajoknak innepére illy számosan jelentek-meg.

'S az ifjak' serege immár lefelé méné a' halmon, 's a' két öreg gyönyörködő tekintetekkel néze a' távozók után. 'S most már vígan sikoltozva szökdös-tek a' zöldernyőjű sajkákba, 's énekelve mentek a' túlszélre, hol hasonló sor sajka állott, felékesítve repkedő csügge- lékekkel 's árnytartó ernyőkkel. Most kiléptek a' sajkákból, megkötötték a' part' czövekjeihez, 's síp- és dal-zen- gés alatt haladtak a' Phyllisz' kalibája felé, melly előtt öszvegyülekezve ta- lálták az innenső part' ifjait és leánya- it. Vígan egyveledett-öszve most a' két sereg. De Daphnisz ott hagyá őket, 's bement a' kalibába, hol ötet Phyllisz ezer csókkal fogadá.

Azonban a' leányok és ifjak dalt in- dítottak a' kaliba előtt. Az innenső part' ifjúságát egygy szép fiatal pásztor vezet- te-fel. Hosszú aranyszín fürtjeivel, 's

hónja alatt elefántcsont lantot hozván, hasonló vala a' juhász Apollhoz; 's sokan úgy is hitték, hogy ő fija ennek az ifjúságos Istennek. Nem volt e' tájon egy pásztor is olly szép, nem volt egy is olly tudós mint ő. Értette a' csillagok' behatását, a' füvek' erejét; 's ámhár még fiatal, ő volt tanácslója az egész környéknek nagy messzeségre; ő költötte a' legszebb dalokat, eggyyszerre eltanúlta azt az egész táj; énekeiben a' jámborságot, nagyszívűséget, feddhetlen erkölcsöt 's a' fiatal örömeiket 's Ámort magasztalta, 's ezeket templomokban éneklé az inneplő gyülekezet. Ha juhái mellett űlt a' legelőn, az ifjak és leányok melléje sereglettenek, 's kérték, éneklene új dalt lantja mellé; 's olyankor úgy ültek körülte mint a' nyáj űl a' vastag tölgy körül a' dél melegében; melly hűs árnyékot hint messzére kinyúlt ágairól alá. Az ő dalai a' húrok' rezgéséhez olly kedvesen hangzottak, hogy valaki hallotta, elragadtatott, 's azt vélte hogy Istenek közt

ül. De a' természet öneki ezen kívül még más ajándékokat is ada; mert ő mesterségesen faragott fából képeket, 's felállította a' templomokban. Ő faragta volt a' Nymphák' képeket is a' barlangban, a' szomszéd ligetben pedig, a' legaggabb tölgy alatt, a' Pánét állította-fel.

Kifaragta volt az Ámorét is. Rá lehetett volna ott ismerni a' kis Istenre ha nyil és tegez nem volt volna is mellé téve; víg nevetése 's állásának e-levensége eléggé mutatták, ki ő. E' képet a' művész ifju tulajdon kertjében állította-fel egy virágos bokor' közepete. Eggykor itt bájoló dalt éneklett az Isten' hatalmáról a' hold' világánál; 's íme valamelly lassú suhogást hall, mint midőn a' bokor' ágai közt a' szerelmes Zephyr suhog, 's egy ismértlen édes illat, édesbb a' rózsákénál, eltöltötte a' bokrot; 's Ámor ezüst felhőn bocsátkozott alá, körülfogva a' vígadva-lebdeső Szerelmek' seregétől; 's ezek a' bokrok' ágain nyugodtanak-meg 's a' fűvek' vi-

rágain, mint a' hogy' a' méh száll-meg az almafán, midőn gallyait a' tavasz vastagon behintette virágaival.

Ifju! monda néki Ámor; én vagyok az, kinek oltárokat emel minden világ; én vagyok kit az Olympusz is tisztel; én vagyok ki a' juhász Apollon' sorsát magokkal a' nagy Istenekkel is megirigyeltettem; én tészem az elmét szikrázóvá, én emberibbé a' halandókat, 's érzékenybbekké a' legjobbakat is közöttök a' való szépnek és jónak érzésében; engem tisztel kevély királyi-székén a' föld' ura 's a' pásztor elterült nyája körül. Én tüzet gerjesztek a' bold' szívében hogy általa megbüntet-tessék, a' bölcs' életét pedig a' legszébb örömeikkel jutalmazom a' miket halandók kóstolhatnak: a' vágyás' lángolásával, a' legédesbb epedéssel, 's a' kénynek minden bájaival. Engem még kevés-halandó tisztele úgy mint te, 's meg foglak jutalmazni. Nem leszen boldo-gabb halandó náladnál. Ezt mondá neki az Isten, 's eltűnt.

'S most érzékenyebb leve az ifju' szíve mint ekkorig is vala. A' leghevesbb vágyás egy szépség után mellyet még csak képzelt, a' legédesbb búslakodásba szenderítette őtet. Midőn a' madarak a' reggelt idvezlették, 's midőn a' hold csendesen fénylett-le az égről, elméne a' szerelem' bokrába. Ha reggel ment oda mindég fris koszorút talált Ámorjának fején. Csudálkozva nézte azt, 's úgy vette mint szerencsés jelenséget. A' szép bokorban üle ő egy estve is, 's a' koszorúkról elmélkedett, hogy azok miképen jöhetnek az Isten' fejére, 's elvégzé hogy az éjt ottan fogja tölteni. Ébren volt ottan sok ideig; 's éjfélkor susogást hall; lassan vonta magát a' kép megé, 's látja hogy a' bokorból egy leány csusz elébb. Remegve lépett a' leány a' kép előtt nyílt udvarba; fejer öltözete repdesvé fedte-be karcú termetét, 's a' fejer öltözeten 's a' lepletlen még fejerbb vállakon setét fürtök folytak-széllyel; olly növésű leány mint Júno de komolysága mosoly-

góbb vala. 'S most epedő szemekkel államag a' kép előtt. Oh Ámor! ezt mondá, 's sóhajtott; meddig kell még érzennem a' te gyötrelmeidet! Ah, szívem eltölt tüzeddal! epedek, sírok, sóhajtozom. O Dámon, látnád csak e' könnyeket, látnád csak e' forró könnyeket mellyek orczáimat szüntelen' ázva tartják miattad, 's te is sírnál, te is szeretnél! Ah, mikor leszek én karjaiba dölve boldog? mikor foglak én téged valaha már örvendezésem' könnyeivel magasztalni?

Így a' leány, 's koszorút font a' kép' fejére. Döbögő szívvel hallotta az ő könnyörgését az örvendező Dámon, 's reszketve előcsúszván, némán rogyott a' lyányka' mellyére, 's érzette hogy ő a' legboldogabb halandó. Ez vala a' szép pásztor ki a' túlpárt' ifjait és leányait a' Phyllisz' lakjához felvezette.

'S mostan előjöve a' nap a' hegyek megől, 's a' harmattal-ázott mezők idvezlék az ő feljöttét. Kijöve Phyllisz is háló-kamarájából, 's a' rég olta váró se-

reg örvendező kiáltással idvezlé az ő kijöttét. Daphnisz hozta-ki karjain, olly szép mint a' bor' Istene, 's olly bájos mosolygású mint a' Szerelem. Előjött Phyllisznek anyja is, vígan 's csaknem megifjodva nevetvén. Ketten kettes lépének most az ifjak és leányok a' csolnakokba mellyek annyira ellepték a' folyamot hogy ez alig látszhaték-ki a'iólok. Úgy beszélnek, a' csolnakokban kis Szerelmek repdestenek az ernyők felett; a' levelek' vig zörgése, a' rózsailat 's a' pajkos játékok a' leányok' szövedékeiken, 's bokretájikon emlőcskéjük előtt, elárúlták őket. Felmenvén a' halomra, Daphnisz és Phyllisz karon fogva mentek-elől, 's vezették a' serget. Amyn-tász a' hajdani barátság' legszentebb örömei közt idvezlé Phyllisznek anyját. Idvezlek, mondá, megszorítván mind két kezeit, idvezlek téged, özvegye a' leghűbb barátinak! Boldog napok jönnek reánk, vigasztalni agg napjainkat! Előjövének Arisztusz és Philétász is, 's megáldották 's megölelték ötet.

'S az ifjak és a' leányok egy kerek sorba állának-meg az Ámornak szentelt oltár körül 's menyegzői dalokat éneklék. Daphnisz és Phyllisz egymás mellett állának az oltár előtt; szebb bokor Ámornak még soha nem áldozta. Fejeiket fejr és piros rózsapárták övedzeték, 's egy hosszú virágláncz folyt-le vállaikról, 's öszveszötte a' két áldozót. Daphnisz egy hím-galambot tartá kezében, Phyllisz egy nöstényt. Ekkor reszkető kezekkel megfojtották a' madarakat, 's letették az áldozat' kövére, befedték szagos levelekkel és csemetékkal, 's olajat töltöttek reájok és mézet; 's minden leány és ifju egy koszorút teve az áldozatra. Így égett az 's édes illatú felhő emelkedett a' menyegzői dallal fel az Olympuszra.

„O Ámor! így éneklének az ifjak és leányok a' sípok' zengése mellett; szerelemnek édes Istene! melly édes szeretni és szerettetni! Szeretnek az Istenek is a' ligetekben, az Istenek is a' folyamokban, 's a' fülmile terólad énekel hosszú

éjeiben. O Ámor! szerelemnek édes Istene!

Nem csiráz e szerelem a' rebegő cse-csemőben már mikor még virágok közt játszik? Oh úgy csiráz az mint a' lilium a' tavasz' első langy reggelén! O Ámor! szerelemnek édes Istene!

Zordon télben él a' ki nem szeret. Ollyan az mint a' peshedő patak melly nem zuhog, mint a' néma madár melly nem énekel, mint a' száraz ág melly soha nem virít. O Ámor! szerelemnek édes Istene!

Tikik szerettek 's szerettettek! nem édesebben illatoz e nektek minden virág? nem zuhog e szebben minden patak? nektek nem minden madár menyegzői dalt énekel e? O Ámor! szerelemnek édes Istene!

Hogy Pán áldja-meg nyájakokat, 's Céresz és Bacchusz mezőit, 's szőlőtöket, 's a' Házi istenek vígadva múlassanak hajléktokban! Te pedig emelj fáklyát felettek, hogy szerelmek soha el ne hűljön,

Hymen! házasságnak édes Istene! o Hymen!”

Azonban Aristusz, 's a' Daphnisz' atyja és Philétász, a' halom' egyik oldalán Pánnak, a' földművesek' és nyájak' védisteneknek, egy fiatal kost áldozának - meg, felkoszorúzva szarvait repkényinnal 's fenyőterméssel; a' Phyllisz' anyja pedig csendes könyörgést tett a' házi-gond' asszonyi-titkok' Istennéjéhez.

'S most összevegyültenek mindnyájan az ernyő alá, hol a' Phyllisz' anyja ízletes étkekkel, gyümölccsel és virágokkal egy hosszú asztalt hinte-be. Körülfogták a' hosszú asztalt; Daphnisz és Phyllisz legfelül ültek, mint a' hogy' a' rendesen-kötött koszorúban a' rózsza és lilium marad közepében a' leány' homlokának; 's a' Philétász' kis fiját Phyllisz mellé ültették. Gyermeki kellem 's vígság lebegett ennek orcáján, 's szüntelen' fel-felmosolygott a' szép hölgyre, 's csókolta kezeit. Őtet az agg kor követte: Aristusz és a' Phyllisz' anyja, 's

Amyntász és Philétász; az öröm és a barátság homlokaikat megifjították. Alább lassú mosolygások, titkos csintalan sugdosások, szelíd kötődés, 's tréfás történetek' beszéllése repdestek a tábla felett: de a nyugtalan ifjúság hamar elhagyá az evést 's vígabb mulatásba fogott. Eggy hosszú sorba állottak-meg a tánczhelyen; Daphnisz első volt a sorban, Phyllisz az utolsó; de most csatlódik a sor, 's Daphnisz és Phyllisz egygyütt vannak, megcsókolják egygy-mást, 's a karika kereken lejt. Majd Daphnisz és Phyllisz közben maradnak, 's a láncz körültek lejt, széllyelfoszol, 's ismét öszveragad. Ollyankor csak egygyenként lejtettek, úgy hogy a legjobb lejtők kiálltak középre, 's úgy járták az aratók', vetők', vinczellérek' 's hajósok' lejtéseiket, 's ezeknek mozdulásait mesterségesen szövtek tánczaikba, 's az alatt a kik nem lejtettek, az aratók', vetők', vinczellérek' és hajósok' dalait dallák a táncz mellé. A legpajzánabbak gyorsan kapták-fel a kaczagva-

sikoltó leánykákat a' tánczközben, hogy könnyű leplek magost reppene-fel utánok. 'S eltikkadva az ernyőbe mentek megpihenni, enyelegni, 's regéket beszéllgettek.

Az én barátom nagyon megjárá egyszer! mondá az egyik leány, pajkosan megleggyentvén mellette ülő kedvesének orcáját. Megígértem neki, hogy dél után jókor a' csalétban leszek; de neki közel estig kelle utánam várakoznia. Végre megjelentem, de elzúzott hajjal, eltépdelt pártával. 'S hogy ne feledd, monda az ifju, belé ugratva lyánykájának szavai-közzé; öszvegyürt mellylepellet! Karjai közzé akarám vetni magamat, így folytatá szavait a' leány; de ő neheztelőleg félre-vonúlt. Myrtil! mondám; megbocsáss! nem jöhettem elébb: a' szép Damétász utánam jöve, kért, várnám-be őtet, 's a' mint bevártam 's utól-ért, megkapa, gazúl viselte magát, virágaimat kikapkodta mellyem melől, pántlikámat öszvetépdelte, 's lerántotta pártámat. Ezt mondám Mys-
tilnek,

tilnek, 's meg akarám ölelni; de ő neheztelt 's ment. Myrtil, ne hagyj itt! mert ha megharagítasz, vissza megyek Damétászhoz, ő nekem friss virágot ad bokrétámért. Ekkor még inkább neheztele. Igen! így szakasztá félbe szavait a' nevetve-piruló ifju; igen! Hah, az állhatatlán! mondám; íme mást szeret! talán rég olta szereti, 's nem is tartá méltónak hogy titkolja tovább. Ezeket 's több efféléket mondtam, 's fel 's alá addig mentem 's jöttem, míg egyszer, mikor nem is álmodám, előtte valék ismét. Reá tekintek, hát látom hogy egy gyermeket fogott ölébe, ki virágaival játszott. Látod e, keményszívű! monda nékem; a' kis Damétász helyre hozza a' mit elrontott; új virágokat rak az eltépettekért mellyem mellé. 'S ez az a' Damétász? kérdém elszégyenülve? ez tépte-el mellyed' pántlikáját? ez vontá-le pártádat? Így beszélé ezt a' leány és a' pásztor egymásnak kapdosván-ki szájokból a' beszédet, 's új csókokkal békélettek.

Oh, és melly igen édes a' béke az efféle vissza'ságok után! mondá Phyllisz, egy forró csókot nyomván kedves Daphnisza' ajakira. Én alig voltam valaha boldogabb, felele néki Daphnisz; mint midőn mind ketten látánk, hogy megcsala bennünket Lámon, 's ismét szerettük egymást!

Egykor engem is reá-szedett volt leánykám! mondá az egyyik pásztor, térdein tartván kaczagni-kezdő kedvesét. A' víz' szélén fekvém, 's az álom meglepett; épen szenderegni kezdék, midőn egyy lassú szózatot hallának - megfüleim: Ifju pásztor, mondá a' kedves félszózat; valahányszor te forrásom mellett jársz, én mindannyszor sóhajtozva nézek lépteid után, 's síránkozom midőn eltávozol. De midőn vizem' szélén szunnyadsz, ki boldogabb akkor nálamnál! Akkor kiszállok a' hímes part-ra, 's csókkal hintem-el szép képedet. Hijába igyekszem azt tovább titkolni; szeretlek tégedet, szép pásztor! egyy szép fiatal Nympa szeret téged; oh sze-

ressd őtet te is, szép pásztor! Én téged nem szerethetlek; felelém a' Nymphának, én már egy szép lyánykát szeretek. De ha meglátnál engem, ifju pásztor, ugymonda a' Nympha; ha látnád zöld hajaimat, hogy fejér vállaimon mint repdesnek és vékony derekam körül; ha virágzó orczáimat látnád's piros ajakimat's ezt a' szép kék szemet, oh bizonyosan engemet fognál szeretni! Én téged nem szerethetlek, szép Nympha! ne vedd nehezen vallásomat; nem szerethetnék ha olly szép volnál is mint maga Vénusz, vagy a' Kegyistennék. Én Chloét szeretem, 's nincs senki, a' ki miatt tőle elálljak. De hogy nyugalmadat visszavehessd, elhagyom, szerencsétlen Nympha, forrásodat, 's ide többé vissza sem térek, míg szerelmed el nem hagyand. Nem használ ellenkezésed, felele panaszosbb hangzattal a' Nympha; utánad mégyek a' szárazra, 's az erdei Istenek elpusztítják nyájadat, 's hozzám hoznak a' vízbe. O Nympha! mondám neki; ha az erdei Iste-

nek éltemet vészik is el, én tégedet nem szerethetlek: én egyedül Chloét szeretethetem. Úgy Chloédát fogják elrablani, így kezdé folytatni fenyegetését a' Nympha; de a' fenyegetés kaczagássá vált, 's Chloe nevető sírással 's kiterjesztett karokkal jött felém. Nem lehetett tovább monda; Nem lehetett tovább, Így beszéllé ezt most maga a' leány; nevetnem kellett eggyűgyűségét; úgy hitte hogy Nymphával szóll, 's már valóan neheztelni kezdett, hogy ez magát olly szemtelenül akarta reá kötni. De melly igen örültem én, így tapasztalván hűségedet! ezt mondá néki a' leány, 's mellyére szórította.

Illyetén örömek közt közelített a' szép estve, 's a' hold teljes fényében keleki a' hegyek megöl; 's Daphnisz és Phyllisz minden leányt és minden ifjat ismét az ernyőbe gyűjtöttek. A' legszebb dinnyék, körülpartázva gerezdekkel, várták a' felosztást; a' piros-arczu almák, az arany körtvélyek, a' gránát zöld koronájával 's hasadt mellyé-

vel, a' leves figék, és mind azon soknemü gyümölcs, a' mit az adakozó ősz érlel, 's a' kemény-toku, és sima vagy gyapjas hüvelyü termések, hosszú sor tálakban 's kosarakban állottak a' táblán, kedves illatu füvekkel 's virágokkal behintve. 'S ezek közt borral és musttal megtölt nagy kanták nyúltak-fel, megkoszorúzva a' szőlők' Istenének szentelt repkénnyel.

'S a' midőn a' tábla mellé leülnének, Dámon, az elefántcsontos ifju, ki az Ámor' képét faragta, Daphniszhoz méne 's így szóllította-meg: Vedd e' szép szilkét, barátom! én ezt a' te számodra véstem. Légyen az barátságunknak záloga, 's megtelve járja-végig mindég az asztalt, 's a' ki belőle ivaud, elébb egygy dalt énekeljen. Örülve fogadta a' szép adományt Daphnisz, 's monda: a' te barátságod igen becses énnekem, 's bámulta rajta a' munkát; mert rajta volt Lyéusz, párduczok által volt szeke-revel. Azt Silén követte rest szamarán 's részegen nevetve; 's a' kaczagó Fau-

nok karon fogva tartották őtet két oldalról hogy le ne fordúljon. Silént a' Nympháknak, Faunoknak 's Szatiroknak egyveleg csoportjai pajkos ugrándozásokkal követték, thyrsusz pálczákkal, dobjaikkal, csengő csészéjikkel; sípjajaikkal 's dagadt tömlőjikkel. Felettek a' szilke' felső szélén, a' párkányozat' koszorúja alatt, Szerelmek repdestek 's virágokat szórtnak. Ámor középben repült, 's nyilakat lövöldözött a' Nymphákra, kik részént készen 's mosolyogva várták a' lövést, részént futni látszottak, de enyelegve visszatekingettek, ha eléggé közel vannak e még, megsejtetni általa.

'S Daphnisz mostan tele tölté tajtékzó borral a' szilkét, 's ezt éneklé:
 „Bor, mi kedves vagy te nékem karja közt szerelmesemnek! 's hogyha téged csókja kísér, oh úgy vígadás borítel! Mert a' kedvelt lyánka' csókja vígadásra nyitja a' szívét. Csendes aljában halmomnak majd egy zöld ernyőt plántálok Ámornak és Brómiusznak. 'S én

azt szőlőből plántálom; 's úgy osztán a' zöld ernyőben, karja közt szerelmemnek, örvendezve meghálálom Ámornak édes szerencsém' 's vígadásom' Brómiusznak."

'S ezt éneklé Daphnisz, 's Phyllisnek nyújtá a' szilkét. Mosolyogva vette-által Phyllisz a' szilkét, 's így éneklett: „Rózsa, a' te illatod szép, hogyha nekem Daphniszom nyújt; és ha forró csókjaink közt tégedet mellyemre ültet, akkor vígadás borít-el; mert a' kedves ifju' csókja víg örömmre nyitja a' szívet. Plántálj ernyőt, kedves pásztor, Ámornak és Brómiusznak! én szerelmem' Istenének szőlődhöz rózsát plántálok; 's úgy osztán hív karjaid közt örvendezve hálálom-meg Ámornak édes szerencsém'."

Így méne körül a' szilke az asztal mellett, 's nevelte a' vígaságot, az enyelgést. Szerelmes vagy csintalankodó dalok énekeltettek. Eggy dévaj ifju ezt éneklé: „Csaknem szerettelek már, te büszke, vad leányka! De légy, vad

és kevély bár, kaczagjad bár szerelmem'; szaladj, szaladj ha tetszik: nem kellesz! a' miolta minap vizet meritél; 's a' vedret hajladozva nagy bajjal húzogattad. Szegény leányka, mellyed' megpillantottam én ott, 's nagyon hiún találám!"

Eggy gyenge leány véknyan énekelt, mint a' pacsirta: ; Szívem szeretni nem fog soha! így szóllok mindég, Ha gerliczéim' nyögösni látom, így szóllok mindég: Szívem szeretni nem fog soha. Hogyha, a' mezőben nyáját Damétász, a' barna pásztor, felém vezérli, így szóllok mindég: Nem barna pásztor, szívem szeretni nem fog soha! Kedves leánykák, kik már szerettek, oh szólljatok ti, nincs e mit félnem, ha mellyem sóhajt, midőn ezt mondom: Szeretni szívem nem fog soha!"

A' szilke Dámonra került, a' ki azt metszette. Dámon, mondának mindnyájan a' leányok és az ifjak; néked lantolnod is kell az ének mellett; hol lantod? Lant nélkül fogok énekelni, monda nékiek Dámon; 's azonban míg

ezt mondaná, egy csintalan leány ölébe tette azt neki. Tapsolni kezdett minden leány és minden ifju, 's ezt kiáltották: Lantolnod is kell! lantolnod is kell! 's ő elővévén a' lantot, 's felkölt. Elfigyelmezett minden; alig susogott egy pántlika a' lyánykák' mellyeiken vagy egy viráglevél a' koszorúban, 's Dámon így kezdette énekét:

„Leányok és ifjak! eresszétek magatokat a' szerelem' és a' bor' örömeire, hogy vígaság lebdessen a' derült homlokokon 's a' veresedő orczákon. Mert, higjjetek nékem, ifjak! én láttam Lyéuszt, az ifjúságos Istent; elnyúlva feküdt ő félig békédve árnyékkal, egy zöld ernyőben, egy tömlőre támaszkodva, körüllebegve szövevényes inakkal. Mosolygva feküdt így, 's Ámor az ő térdén nyugtatta egyik karját, a' másikkal pedig egy szőlőkoszorút font. Botorkázva jártak ernyője körül a' részeg Faunok, 's a' Nymphákkal tánczoltanak, 's le-leguggoltak körülöttek 's néha fel-felkapták, 's dobogó szívek'

tájékain meg-megcsókolták. O Ámor! így kiálta mostan Liéusz; tenélküled még a' bor is ízetlen! oh, ne hagyd soha szerelmetlenül szívemet! Akkor érzem én igazán hogy Lyéusz vagyok; a' bornak 's örömnök Istene. 'S öneki így felele Ámor: Bacchusz, tudom én mit köszönhetek én tenéked; mert te merészséget adsz a' gyávának, az elhaló szerelmet visszavonod életre, 's a' szerelem a' hült-vérü öregre is akképen mosolyg-vissza, ha bort ivott, mint a' lenyugvó nap mosolyg-vissza még egyszor a' piros esti vidékre. Te éleszted az örömet, 's a' csóknak új ízt adsz. Akkor érzem én hogy Ámor vagyok, a' szerelem 's legédesbb örömek' Istene, midőn te ömlesz reám. Így a' két Isten. Leányok és ifjak! eresszétek magatokat a' szerelem' és bor' örömeire, hogy vígaság lebdessen a' derült homlokokon 's a' veresedő orczákon." Ez vala a' Dámon' éneke, 's most szájához vivé a' szilkét, 's kiürítette azt.

A' leányok és ifjak még sokáig némán ültenek mintha figyelmeztek volna. Vigadtak, ittak, énekeltek, enyelegtek, 's csókokat loptak és osztogattak, míg a' hold magasan felkölt az ég' boltján. De most elhagyák az ernyőt, 's Daphniszt és Phylliszt elkísérik a' menyegzői kamarába, dallva és sípolva, 's elébe ugrádozva egymásnak, mint a' Bacchántok szoktanak a' szőlőt-termő halmokon. O Hymen! ezt éneklék szünet nélkül; házasságnak édes Istene, Hymen! Kedves zengzettel elegyíté a' maga szózatjait a' Driász az ő dalaik közé a' zöld lombú fák között, 's a' fülmilék a' közel nyár' gallyain menyegzői dalt csattogtanak.

A Z
E L S Ő H A J Ó S.

KÉT KÖNYVBEN.

E L S Ő K Ö N Y V.

Néhány nyomorúságos év mult vala el immár azon rettenetes éj olta mellyen áradó habok Mílonnak kalibáját 's tengerbe nyúló mezejét a' tartomány' testétől elszakasztották. Azon keskeny völgyet melly a' tartomány és kaliba között ellapulva feküdt, elnyelte vala a' tenger. Eggy magányos szigeten állott mostan a' kaliba, olly távol a' tartomány' szélétől hogy a' nyájak' bőgése a' kék partokról az égnek 's tengernek legtisztább csendében sem hallatszott-által. Elszokva állott az mostan azon szomszédi együttlétektől mellyeket egykor olly gyakran látott. Régen eltemette vala már itt Szemíra férjét, 's bús magány-

ban élt egyetlen leányával. Nem enyhítette az ő bánatos óráját semmi idegen társaság, hanemha az égnek madaraié vagy a' körülte legelő kis nyáj.

Leánya, Melída, fakadó szépségben nevedezett, távol az ifjaknak csudáló szemeiktől. A' játékokban 's örömeinek szentelt innepeken ő volt volna a' legszebbike a' legszebbeknek; szebb sokkal mint a' fiatal baraczk a' kert' fáji között, midőn ágainak pirosodó virágaival először kérkedik.

A' gondos Szemíra, hogy gyermekének magánya epezető bánatokkal ne keserítessék, 's szívében nem teljesedhető örömeik' kívánásai ne támadjanak, eltitkolta előtte azon társasági mulatkozásokat mellyek a' túlparton minden árnyban, minden mezőn öszve szoktak ölelkezni. De naponként elméne Mílonának sírjához, 's könyűivel öntözte annak mohosodó halmát. Ah, oda vagy! ekképen kesergett úntalan' bánatja; oda vagy éltem' öröme 's gyámola inségemnek! Segéd nélkül, mindentől elhagyva, be-

va, bekerítve a' hánykódó tenger által, mit tudok itt remélleni! Nem enyhíti a' mi bánatunkat baráti szánakodás, 's a' szomszédságos segéd meg van tőlünk tagadva. Oh, bár téged is elhalni láthatnálak, Melída, kedves gyermekem! ah, olly nagy az inség melly alatt nyögök, hogy ezt óhajtom leginkább; bár téged is halni láthatnálak! Mert ha én halok-el elébb, úgy te virágzó korodban magad maradsz, körülvéve a' zajgó tengertől! 's rettentő képzelet, minden társaságod az elhagyott inség' aggodalma leszen. Akkor soha nem jutand füleidbe emberi szózat; úgy nem fogod hallani a' szerető férj' szavát, kit szépséged 's szívednek jósága boldogítana; sem csácsogni kezdő kisdedeidnek szájkából az anyai nevezet, sem az öröm' víg sikoltásait. Egyedül saját gyötrelmeid panaszai hatnak vissza a' bús árnyékokból hozzád gyenge ifjúságodat lassu epedések fogják megemészteni; vigasztalás nélkül halsz-el; haldoklásod alatt nem fognak csőrogni ágyad körül

a' szeretetnek cseppjei, 's temetetlen tetemeid az égető naptól omlanak-össze, vagy étkévé lesznek az ég' madarainak. Oh, rejtsetek-el előle aggodalmaimat, te szirtos körny, árnyak! rejtsetek-el panasziomat őelőtte, a' Ki, ártatlanságában nem ismeri inségének szörnyü voltát! Így kesergett Szemíra, 's titgolgatta gyermeke előtt a' kínokat mellyek hervadó életét szünetlen' emésztették.

Azalatt Melída gyönyörködő ártatlanságban játszodozék apró bárányaival. Nem kelle azoknak pásztor, mert leelőzőket körülölelve tartotta a' tenger. Vagy illatos virágokat boltozgatott múlatozó ernyökké. Ő segíte egészséges nevedésre minden virágszálat, 's egy kis forrást vona közzéjek, 's apró kövecseken hagyta lefolyni, vagy néha kisdéd tavakká gyüjtötte vizét. A' sziget' szélein két sorban gyümölcstermő fákat ültetett, 's olly szépségben járdallt fiatal árnyaik alatt mint maga Vénusz járdall Páphusznak berkeiben. Egy

szirtüreg' felékesítését is munkába vevé a' tenger' szélén, mert a' magány leleményes. A' melly csigákat a' habok kihánytak a' partra, azokat terméseknek 's színeknek külömbsegeik szerént a' falra tapasztá. A' legnagyobbika kedves-zuhogásra fogadta-el a' nagy cseppekben hullongó vizet az üreg' boltozatjáról; nyílása előtt pedig virító jászminágak repdestenek.

Illy ártatlan munkásság alatt folydogáltak az ő óráji 's még nem érzette hogy egyedül van. Tizenhat ifju évek repültenek-el feje felett, 's immár érzenni kezdette hogy egyedül van. Álmélkodva járt vagy űlt gyakorta az árnyak között, 's így beszélt búsan magával: De miért tettek minket magányba az Istenek? Boldogtalanabbak minden más teremtményeiknél, miért vagyunk 's miért voltunk itt eddig? Érzem, mert honnan eredhetne külömben e' békétlenség? érzem, valaminek híjával vagyok; eggy valaminek a' mi lényemhez tartozik, de nem tudom megnevezni;

érzem, nem vagyok én e' magányra teremtve. Valaminek kellett velünk történni, de az anyám titkolja. Elrejtett bút sejtek lebegni az ő homlokán, 's midőn bánatja'okát tudakolom, könnyük gyülnek-meg szemeiben mellyeket minden erejével is alig tud tartóztatni. Bízom magamat az intéző Istenek' bölcsességére; ezt feleli; 's sorsom' javulását várjam az ő kezeikből. Nem aggódom tehát többé, 's imádó bizakodással várom azt tőlök, bár melly homályos legyen előttem a' jövőendő.

Néha elmerülve nézett túl a' széles tengeren. Végig-láthatatlan sík! így szólta ilyenkor; felelj nekem, maga van e e' göröngy föld, maga e e' kis sziget? mert oh vajmi kicsinyded ez a' te tágaságodhoz képest! Maga van e ez a' kis szakasz föld? Nincsenek e ott valahol a' hova szemem el nem láthat, partok mellyeket te moszsz? Ah, az anyám tagadja, ugyan de bús hallgatása bennem gyanút támaszt. Bizony a' te temérdek öblödben még más szigetnek, még sok

más szigeteknek kell lenni! Külömben mi az amott, a' mi, mint valamelly alant felleg, mozdúlatlan' fekszik, hosszú kék csíkban, vég határodon? A' heves képzelet talán csal; de sok ízben, midőn a' szelek csendes nyugtot engedtek a' tengernek, úgy tetszett hogy távol bögést hallottak füleim. Mi volna az külömben, bár kicsinynek látszik? azt a' távolság fogja okozni; mer tudom én, tudom én mint látszanak kicsinyeknek, ha messze vannak, a' legnagyobb hullámok is; mint látszik kicsinynek, mint csak egy kised pontnak, kalibánk, midőn reá a' szigetnek legmesszebb széléről nézek. Ha pedig föld az, ha olyan föld mint az a' miénk, ha rajta szint úgy vannak gyümölcsfák és mezők mint a' miénken: oh úgy emberek is vannak rajta kik azokkal éljenek! De, ki tudja? hát ha azok nem olly teremtmények mint itt e' szigeten? hát ha nem olyanok mint én? hát há nekem csak úgy tudnának lenni múltaságomra mint juhaim? De viszont hát

ha olyak mint én vagyok? Ah! ez a gondolat elszomorít. Ha az talán olyan föld mint ez a miénk, ha azon olyan teremtmények lakoznak mint mi itten; ha ők ott sokan vannak, mint itt van sok juh és sok madár; 's olly szeretet, egygyesség és barátkozás van közöttök, mint ezek között itten: oh, úgy boldog, boldog teremtmények! De hagyj-el, hagyj-el, szép gondolat! hiu képzelmény! hova ragadsz-el, engem boldogtalanná tenni! O habok, ha majd ama' szélekhez hembelygetek, oh ha majd elérték oda, mondjátok-meglakosaiknak, hogy e' sziget' árnyaiban egy szerencsétlen leányzó sír. Hagyjatok-el, hiu képzelmények; ti még nevelitek aggodalmaimat.

Gyakran kérdé az anyjától: Mondd okát, anyám, miért maradunk mi mindig csak ketten, holott más állatok szaporodnak? Nézzd e' csemetéket; új csemeték szaporodnak körülöttök; nézzd nyájunkat; az ő számok minden tavasszal szaporodik, 's a' kis bárányok, oh

melly vígan szökdellenek ők a' legelőn 's mint örvendenek léteknék! Ah, láttam, őket, láttam, és sírtam! Eggykor a' legrejtettebb árnyban ültem volt, 's elnéztem mit mivelnek. Két madár eggy fészket rakott, 's kedves nyájaszkodások közt kergette egymást a' szomszéd ágakon. Oh, mint nem enyelegtek ők! Kevéssel azután kis tojásokat láttam a' fészekben; az eggyik madár gondos szárnyakkal fedte-be a' másik pedig víg csevegéssel múlatta az ülőt a' szomszéd ágakon. Mindennap elmentem megtekinteni mit mivelnek, 's nem sokára tollatlan madarkákat láttam ott a' hől azelőtt kevéssel még tojások voltak; új örömmel zsizsegtek körülöttök az öregek, kis orraikban hordották kicsinyeiknek az étket mellyet ezek víganfityogva fogadtak-el. Idővel betollasodtak, emelgették erőtlen szárnyaikat; végre fel is reppenek 's a' közel gallyakra szálltak. Az öregek előre repültek, mintha félénk kisdedjeiknek példát akartak volna adni. Oh be szép vala

őket nézni, anyám! Néha kiterjesztették szárnyaikat, mintha repülni mertek volna, pedig nem mertek. Végre a' legbátrabbika kirepült, 's vígan csipegett örömében hogy kirepült, 's bátorította félénkebb társait. Sokára mertek azok is, 's ide 's amoda repdestek, 's vígan cseveglettek együtt. Oh mi csudálatos gondolatok támadának akkor bennem! Ah miért tagadták-meg egyedül mitőlünk a' szaporodás' örömeit az Istenek!

Szemíra rettegett felelni leánya' kérdéseire mellyek az ő titkainak olly könnyen veszedelmesek lehetének. Én azt szint olly kevéssé értem mint te, monda neki a' hív anya. De miért támasztasz te haszontalan tépelődéseid által üres képzelményeket, bé nem teljesedhető kívánságokat? mellyek csak álmok ugyan de ártatlanságod' csendét még is megháborítják; miért bántod-meg panaszos gondolataid által a' jóltevő Isteneket? kik egyedül tudják, mit és miért végeztek felőlünk, és a' kik mindenkor bölcs tetszéseiket elébb vagy u-

több bizonyosan teljesezésre is fogják hajtani.

Az Istenek megbocsátják, felele Melída, hogy únalmas magányomban e' tévedésekre jutottam. De azon kívánságot hogy bár a' szerént szaporodhatnék a' mi nemünk is mint a' juhoké és madaraké, még sem főtjhatom-el szívemben. Miként lehessen az, azt én nem tudom 's az Istenekre bízom. A' vete-mények magból csiráznak, némelly állatok tojásból, egyik egy-, másik más-képen. Tapasztalásból tudom ezt. Oh anyám! ha valamely fészekben, vagy valahol egyébütt, kis emberkékre akad-nék! mint fognám őket ápolni? mint nevelném őket! De megnyugtatom gondjaimat, 's kívánságaimat a' nagy Istenek ajánlom; ők hatalmasak 's ke-gyesek; teljesíteni fogják a' mit óhajtok. És még egy kérdést, anyám! még ez egyet; 's osztán elhallgatok. Emléke-zem hogy én nem valék mindenkor il-lyen; hogy néhány télnek 's nyárnak kellett elmulnia, míg ilyenre nőjje;

úgy nőttem én is, mint a' fák vagy juhok nőnek ; egykor nem valék nagyobb a' lilomnál. Annakelőtte tehát még kisebbnek kellett lennem; egykor tehát kezdődnöm kellett , mint a' hogy' a' virágszálak , a' madarak , a' juhok kezdődnek. Ne titkold előttem, anyám ! te azt tudhatod, mert már akkor nagy valál ; ne titkold , hol és miként lelél engem ! 'S mit csináltam én mikor te engem fellelél. Ha te nekem azt elbeszélled, könnyebben akadok kis emberkékre. 'S ki tudja? Oh , én magam sem tudom neked mondani mit beszélj-el, kérlek, minden ! Így gyötrötte ártatlan kérdéseivel anyját.

Éretlen kérdéseid még neheztelésre hozhatnak ellened, mondá néki mélyen elszomorodva az anyja. Mint lettél te, azt én neked megmondani nem tudom. Egykor magamban valék , egyedül ültem , megszállott az imádkozás , 's kértem az Isteneket, küldjenek valakit mulattásomra. 'S a' mint egy szép reggel kiléptem pajtámból , tégedet egy ró-

zsatő alatt találtak. Te akkor igen kicsiny valál. De hagyd-el, mondom, haszontalan tépelődéseidet. Kötözgessd inkább szegfőidet karójikhoz, játszáj bárányaiddal, 's sorsodat bízd az Istenekre. Miolta tépelődéseidbe merültél, óráid nem folynak olly könnyen mint azelőtt; kerted azolta műveletlen, 's szirtüreged kezeidtől nem kap új dísz.

Így élte gyötrelmes gondok között napjait a' hü Szemira. De az Istenek megértették az ő fohászkozásait, 's elvégezték hogy tartos bánatját véletlen öröm váltsa-fel. A' végezés' teljesítését Ámor vállalá magára az Istenek' gyűlekezetében. Ki is tehetne leányt önánál könnyebben szerencsésé?

Általellenben a' szigettel egy deli ifju lakozott a' tartomány' szélén. Istennek lehetett volna nézni midőn a' hímes réteken, vagy a' liget' árnyékaí között járdalt, olly szép vala. Sokszor beszélté neki atyja, melly nagy rémülésben volt légyen egykor, immár sok évek előtt, a' tartomány. Látod ama'

kék foltot a' tengerben, fiam? ugy-
mond, a' sziget felé mutatván ujával.
Könnyen ki lehetett látni kalibájából
a' szigetet, mert a' kaliba fen állott, kö-
zel a' tenger' magas partjához. Mint
a' kinyujtott kar, akképen nyult vala,
mélyen be a' tengerbe, egykoron egy
csúcs a' mi földünktől. Annak túlszé-
lén egy jámbor pár élt, Mílon és Sze-
míra. Gazdag hold mezők vonakodta-
nak vala e' dombtól az ő hajlékokig, 's
a' messzére elterült legelő' két szélein
számtalan nyájak őgyelegtek. De leg-
drágább kincsek nem a' gazdag mező,
nem a' számos nyáj, hanem egy még
akkor csecsemő gyermek vala, rakva
minden ékkel. Messzéről jövének a' tar-
tomány' hölgyei Szemirához, gyerme-
ke' szépségét csudálni, 's ajándékokat
hoztak néki, 's áldották a' boldog anyát:
de rettegek, fiam, még most is, mi-
dön a' szertelen történetre emlékezem.
Egy éjszélben rettentő roppanás verte-
fel altából a' tartományt, mintha az ég
ezer mennykövektől csattant volna meg,

Felriadt az egész tartomány; a' megzúdult tenger iszonyatos fercsegéssel csapott-ki partjain, 's a' közönséges veszély' és ijedség' szava messzére sikoltozék mindenszerte az éj' setétében. Az éj' borítékja miatt senki nem értette honnan ered az inség. Rémülve 's borzadva a' veszély előtt, találkozánk együvé a' mezőn: de végre feljöve a' szürkület, 's meglátánk az ijesztő romlást. A' völgy a' mi földünk és a' Mílon' birtoka közt, elsüllyede. Elsüllyedtnek véltük az ő lakását is, de végre előkele a' nap, 's meglátánk ama' szigetet. Eggyike szomszédimnak, kit az Istenek élesbb látással áldottanak-meg, úgymondotta hogy a' tiszta nyári napokon kiláthatá a' Mílon' kunyhóját és a' fákat is sziklája körül. Talán még él kegyesével; 's talán a' szép Melida szebben virágzik ott szomorú magányában mint mind azok a' kiket emberi szemek csudálnak!

E' szók mélyen behatottak az ifju' szívébe. Mostan olta sokat andalgott

a' tenger' szélein, 's elképzelte melly gyötrő magányban élhetnk a' szigetnek lakosai. Eggy délest', a' habok' szenderítő zajgása mellett, puha álom szállotta vala meg. Amor melléje repült, 's égő arczát gyengéden hűsítgette szárnyaival, hogy szunnyadalma a' hőség által el ne üzettség, 's álmodat küldelje reá, mintha a' sziget' széleit szemlélne. Búsan lebdestenek ott a' kis Szerelmek szent árnyékok alatt, vagy a' bokroknak ingó ágaikon, 's a' virágokon síránkoztanak. De most messzűnven jöve eggy leány a' setéte alól, lassú lebdesséssel, sóhajtozva, 's felékesülve minden dísszel. Hajlangó sűgárságban lépegetett a' leány, 's nem ismerete tulajdon becsét, szög hajfürtjei részént szép vállain ömlöttek-el, mint a' tej a' fejer sík márványon, részént pedig myrtuszág tartotta csomóban. Orczáját kellemes sápadtság lepte-el, mint a' szép emlők közt hanyatlani kezdő rózsa, 's szeméiben tüzes kívánság epegett. Így méne ő, 's nem gondolt a'

lenge fuvatagokkal kik öltözetével játszódoztanak, sem a' magokat - kínálkozó virágokkal kik illatozva simultak lábai alá, sem a' sokszínű ragyogásban mind két oldalról gazdagon függő ízletes gyümölcsökkel. Így lépett ő az árnyak közzül a' tenger' fövenyére, 's szomorúan nézett-végig a' kékellő nagy hézagon a' más part felé; felnyujtotta feje karjait 's segélyért kiáltozék. Az álmodó ifjúnak úgy tetszett mintha ált'repülne a' tengert 's vinné a' kért segélyt. Amor maga fogadta-el őtet az árnyékos parton, 's reszkető karjai közzé vezette a' kedves leánykát. Örvendve lebeszelenek körülttök a' víg játéknak eredett Szerelmek, eggyüvé szövtek virágfona-dékokkal, 's legédesbb illatokat terjesztették-el szárnyaikkal a' szép pár körül. Az alvónak erősebben dobogott szíve, orczájí égtenek, 's karjai a' széllyel-foszló léget általölelték. Ekkor felébredett. Még sok ideig feküdt boldog csábulásában. Istenek! így kiálta rebe-gő ajakokkal; hol vagyok? hogyan, 's

ő elrepült? eltűnt karjaim közül? Ah boldogtalan! Itt fekszem a' honni szélen 's a' sziget amott van. Eggy álom csala-meg! eggy álom teve örökre szerencsétlenné!

Ezután gyakrabban méne-ki a' part-ra. Búsan, sóhajtásokra fakadozva ült a' tenger' fövenyén, 's kinézett a' játszó habok felett a' szigetre. Leginkább éjenként, a' hold' szelíd fényében, midőn mély csend lepte-el az egész tájat 's a' tenger csak zúgott, felmászott a' szélső kövekre, 's felfigyelmezett, ha nem hallhatna e valamelly hangot a' sziget felől. Néha úgy tetszett neki hogy panaszokat hall 's eggy igen kedves szózat' zengzetét; mert hányszor nem csalja-meg a' hevült képzelés azoknak óhajtásaikat a' kik szeretnek! Néha kiáltozott, 's azt hitte hogy feleletet hall reá; vagy hogy eggy világ' csillámlatát látja, midőn a' sziget' erányában az ég' alján eggy csillag költ-elő. Talán magányosan ül tűzének lassu lobo-gása mellett, így szólla illyenkor, 's
elhagyott

elhagyott sorsán aggódik, 's éjféli sírásal hervasztja fiatal napjait. O szelek , volna csak enyém a' ti szárnyatok! Oh, siessetek hozzá, 's mondjátok-meg neki hogy én boldogtalan itt epedek érette!

De mi leve belőlem? mondá ismét. Megőrültem e? Mi az a' mit szeretek? álmot! üres álmot! Elszunnyadtam itt, 's képzeletem eggy alakot teremte magának; szebbet ugyan, mint mind az a' mit valaha láték, de csakugyan álomalakot. Felébredtem, és, Istenek! nem tűnt-el a' szerént mint az álmok; eltörölhetetlen' tapadt lelkembe, 's minden erőmen ő uralkodik. Ezt szeretem, ez von-el munkám' üzésétől; a' hova megyek, velem jő; szüntelen' gerjeszti égő tüzemet 's tündér kínjaimat, 's e' part felé ragadoz. Térj magadba, boldogtalan! szégyeld kábaságodat 's légy ismét a' mi valál: sorsoddal megelégedett, vidám, munkás, leleményes. Menj, kaczagd meggyőzött ellenségedet; hagyd ide a' partot; 's adj hálát

GESSNER I. RÖT. 23

az Isteneknek hogy még az egész táj regéjévé nem levél.

De hijába igyekezett az ifju csuda szerelmét elverni; haszontalan volt feltevéte hogy e' parthoz többé vissza nem tér. Előtte lebegett neki a' szép alak legkedveltebb munkáji közben is, 's úgy tetszett mintha valamelly látatlan Istenség visszavonszaná a' parthoz. Istenek! így kiálta-fel ekkor, örökké fog e engem e' boldogtalan szerelem kínzani? egy árny fogja e örök gyötrések közt forgatni napjaimat? De ez nem egyike azon álmoknak mellyeket a' tévelygő káprázolat szülni szokott. Képzéldésem még soha nem emelkedett a' szépségnek e' magasságára; ez mind felülmulja a' mellyeket szemeim valaha látanak. 'S ennyit nem is tehet csak álmom; valamelly Istennek kellett azt bocsátani reám. De miért bocsátotta volna reám? mit akarhatott volna ezzel? azt fel nem érhetem. Ha a' szigeten él az a' szép alak, miért hagyta-ötet az Isten álmomban látnom? miért akarja

hogy értte epedjek? miért hagy segéd és remény nélkül? miért nem mutat szert eljuthatni hozzá? Távolabb lévén mint hogy oda elúszhassak, mihez kell nyulnom? Az Istenek ugyan merész gondolatot 's leleményes elmét adtak az embereknek, 's magoknak eresztik hogy nemesbb tehetségeiket fordítsák céljaikra; de melly emberi elmesség tanít-meg engem habokon járni, vagy úgy úszni a' vizeken mint a' tengeri ruczák?

Elsüllyedve űlt gyakorta a' tenger' szélein; 's dolgozó elmével törekedett valamelly lelemény' kinyomozásában; mert még ekkor nem hasgatták keresztül hajók a' vizeket. Minek is kell vala tengeren túl fekvő környékekre költözni, holott, az akkoriak minden helytt valahol a' barmoknak fü, az embereknek ízletes gyümölcs termett, 's a' mezőt tiszta forrás' vize futotta-keresztül, gazdagságot 's boldog megelegetést találtak minden szükségükre? Sok ideig tépelődött itt találmányán, 's el-elhány-

ta a' mit talált. Eggykor szomorúan néze-ki a' tengerre, 's valamit láta közeliíteni a' part felé; úgy tetszett, mint-ha azt a' habok tolták volna. Öröm és remény szökött az ifjúnak vizsgán figyelmező szemeibe. Eggy odvas agg tölgy úszott a' part felé, 's a' tölgy' üregében eggy evet ült kit a' túlparton nyilván valamely vérengező ellensége kényszerített itt keresni menedéket. Biztosan ült az evet a' redves cdúban; eggy leveles sűgár ág előre hajlott felette, 's a' szelid szelek annál fogva toták a' fát a' part felé. Az ifju reményt merít, 's felszökik örömében. De most megint azon homályos képet fejtegeti melly, mint valamely éji árny, képzelete előtt majd megjelent, majd meg' eltűnt. Mostan pedig kivoná a' törzsököt a' tenger' fővenyére, hogy virradtakor megtehesse próbáját melly még meg nem érve 's homályosan ült elméjében. Remény, kétség 's álmatlanság tvoltanak virrasztóji. De mostan felkél, előszedi életlen szerszámait; mert a' boldog eg-

gyügyüségnek nem vala sokra szükség-
ge; 's a' part felé siet. Avagy nem lát-
tam e sok ízben, ugymond, hogy a'
tölgyek' öszvefodorlott levelei le nem
ülnek a' habokon, 's biztosan érnek
parthoz? Nem régiben is elnéztem a'
tóban mint úsztak; 's a' tó felett játszó
lepék leszállottak reájok, 's sem a' levél
el nem merült, sem a' lepék meg nem
áztak. Példát veszek rólok; a' természet
itten már megtette munkámnak felét:
eggyik fele reves, 's a' másikat úgy fo-
gom kivésni hogy benne elférhessek.
Így szólla, 's biztosan hozzá fogott
munkájához. Te pedig, akárki vagy,
jóltevő Istenség, a' ki feledhetetlen ál-
momat homlokom' elébe hozád! ekként
kiálta-fel; halld - meg - könnyörgésemet!
bocsáss áldást igyekezetemre!

Gyakran midőn megpihene munká-
ja' közben, a' sziget felé nézett, 's így
szólla: Legszebbike a' halandóknak! mi
lehet olly nehéz hogy könnyűvé ne tud-
ja tenni a' szerelem? melly veszély le-
het olly nagy hogy a' szerelem meg ne

győzze? Melly gyönyörű remények csillognak előttem! Megtagadhatod e, majd ha partodon kiszállok, szerelmedet, kinek lángjai teéretted kaczagják a' tenger' rettentéseit? Merészlett e szerelem vakmerőbbet valaha?

Néha viszont csüggedve szakasztá félbe munkáját. Én balgatag! így kiálta-fel; nem a' legneveletségesbb igyekezet e ez az enyém? Ha valaki megszóllítana: Jámbor, mit mivelsz? mit mondana e' feleletre: Kivájom e' fát, hogy belé üljek 's keresztülússzam a' tengert; vallyon nem ezt e: Ki az a' szerencsétlen, a' ki kába gyermekét magára ereszti? Így szólla ő, 's elkedvetlenedve tekinté munkáját. De most ismét ezt mondá: Ha nem léssen is sikere, mit vesztek egyebet mint néhány üres órát? 's szégyeljem e hogy őket szerelmemnek áldozám? Oh, ama' szigeten bizonyosan élnek emberek; a' mit atyámtól értettem, hihetővé teszi azt, álmom pedig, mellyet valamelly Isten ereszte reám, bizonyosnak tartatja.

'S ha ott emberek élnek, melly inségben, melly siralmas magányban kell élniek! 'S a' szép leány, ha már megholtanak szüléji, vagy ha ezután meghalnak 's ő egyedül marad a' szigeten, mint hervad-el fiatal szépsége vígasztalhatatlan keseryben! Istenek! nem egyedül a' szerelem, hanem a' szerelemmel együtt a' szánakozás is reá indíthat, hogy mindent merjek érette. Így vesztette-el, 's így élesztette viszont, állhatatlan bátorságát.

Kevés napok alatt ki vala vájva a' törzsök, 's egy el nem készült ladikhoz hasonlita. 'S ekkor nagy munkával oda hembergette hol a' víz tágas öblöt mosott volt a' partban, 's próbáját ez által mentté tette a' tenger' dühétől. Itten a' csolnakot bétaszítá a' habokba, 's bele ült, 's kerengetni hagyá magát, azon elmélkedvén hogy találmánya' hijányain mint kellessen javításokat tenni. A' habok a' csolnakot végre kiverték. Az ifju kiszökött a' csolnakból, elkezdte az igazításokat, 's ismét visszata-

szítá a' vízbe. Fele immár kész, ugymond; de hogy csináljam, hogy oda vigyen a' hová akarom? mert így csak oda megyek a' hova a' szél és habok hajtandanak; így esztelenség volna reá bíznom magamat. Száz meg' száz gondolat toltá elébe magát, de megvetette mindenikét. Egyszer, hosszas hallgatásából felébredvén, így szólla: Nem kiterpesztett 's visszatoló lábakkal intézi e menését a' hattyu? ha evet tanít-meg hogy törzsökre szálljak, most talán hattyu tanít-meg mint kelljen intéznem menésemet. Hát ha fa lábakat csinállok ladikomnak? alól szélesen mint a' hattyu' lábai ott a' hol velek a' vizet hátra-tolja; 's egyikét ladikomnak egyik, másikat a' másik oldalához köt-ném, hogy, belé ülven, a' szerént mozgathassam mint a' hattyu a' magáéit. Megörülvén szerencsés találmányának, siet evezőket hasítani, 's visszamegyen hajójához. Igyekezete sok ideig sikertelen volt, de untalan' figyelmeztet az úszó madarak' mozgásokra, 's minden-

nap új fortélyt tanúla tőlök. Nehány napokig csak a' kis öbölben gyakorlotta magát, de nemes bízakodással mostan a' tág tengerre ereszkedett, 's szerencsésen ismét visszatért, 's örvendő sikoltással szökött-ki a' partra. Oh öröm! így kiálta-fel; meg van a' mit óhajtottam! Holnap bátran eredek, mihelyt a' hajnal pirosra festendi a' habokat, tengerre; ha külömben ellenemre nem támadnak a' szelek. Szándékom ugyan merész, de szerelmem nem enged nyugtot, 's gyáva alacsonyság lakik annak szívében ki a' ifyomorúságban sínlőknek, ha veszélyek rettegtetik is segélyekre nem kél. Most megkötötte csolnakját a' kis öbölben, 's visszatért, mert már leszállott vala a' nap, nyugalmas hajléka alá.

MÁSODIK ÉNEK.

Látatlan' gerjesztgeté Ámor a' munka alatt az ifju' merészségét. De most, a' holdnak kedvészó fényében, azon szigetre repült, hol Éol lakozik, a' szeleknek Istene. Távolra meghallatszék azon szirt felől melly a' szeleket tömlöczözi, a' sikefítő zaj, mint midőn a' hánykodó Oceán a' virrongó vészek' egész seregével csatáz. Ide szálla-le mostan Ámor. Magasra nyúl-fel a' szirt a' sík habok közül, 's nyugvó helyt ad gyakorta Istenének. Itt üle mostan is, egy mohos repedésen, a' barlang' torkánál. Üvöltve repdestenek ki és be a' szelek, mint a' munkás méhek a' köpük' szája körül. Ennek parancsaitól függvén, e-

lőmászna'k 's kirepülnek, vészt támasztani a' tenger' síkján, vagy betölteni rikoltással a' hegyeket, 's a' vétkesek' felébe fergeteges zivatart gyűjteni. A' lágyabb szellőknek meghagyja, lengjenek a' földműves' pajtáji 's legelőji körül, szárazgassák veréjtékjeit, vagy müllassanak a' bokrok' 's víg ligetek' árnyékaiban. De mostan feledi a' szeleket; nem gondol háborgásaikkal; csüggedve ül harmatcseppes repedésén, 's térdére támasztván karját, homlokát fürtjeivel körülrepedesett kezében nyugtatá. Búslakodva űlt itten, 's lenézett a' hold' csillogásában játszó habokra. Egy tengeri Nymphának szerelme győtrötte szívét. Ámor, elrepülvén itt egykor, 's henyén látván őtet a' barlang előtt űlni, egy éles nyíllal sebzette vala meg. Messzére elhallatszottak zokogásai mellyekkel szerencsétlen szerelmét a' haboknak panaszolta, 's Ámor egy közel partra szálla-le, megérteni jajogásait. Te, a' ki szebb vagy Thétisnek minden kísérrőjinél, ugymond; szebb mint minde-

nike azoknak kik a' tengert ússzák, nem fogja e már valaha szánakozás és viszontszeretet jutalmazni gyötrő kínjaimat? Ah, régolta émészt immár a' szerelem! Hasztalan' hordják a' szolga szelek panaszimat füleidhez; nem gondolsz te azal hogy én szirtomon fetrengék 's tégedet meredt szemekkel csudállak, midőn a' sík vizen közelébbre úszkálsz felém, 's téjfejérségü mellyed magát a' habokban tükrözi. Midőn te néha kiemelkedel a' habok közzül, 's szépségednek teljét kiláthatom, oh melly kibeszéllhetetlen édes gyönyörűség szikráz akkor végig minden tetemimen! De midőn viszont egyszerre lecsapsz az örvényző habok közzé, 's gyönyörködő szemeim előtt hirtelen' eltűnsz, ah olyankor bú jegleli szívemet! vagy mikoron a' csillámló víz felett a' több Nymphákkal játékosan elszaladsz, hogy czombjaitok körül tajtékokra fercsedez a' tenger, 's virágos hínárkoszorúdból víz csorog alá. Akkor pedig dühös féltés szaggatja mellyemet, midőn csinta-

lan viadaltokban a' sáskoszorús Istene-
ket kákavesszőkkel üzitek, 's a' megsza-
ladt hirtelen' vissza fordul, 's inas kar-
jával ölbe kap. Karjai közzül vizes la-
poczkáid könnyen kisikamlanak ugyan,
's bebukván a' víz alá, ingerlő kaczajjal
ütöd-ki ismét távolag tőle magadat. De
midőn utánad ő is a' víz alá bukkan,
mikor szemem már egyiteket sem lát-
hatja, vagy mikor melletted valamellyi-
ke hirtelen' felszökik, 's csepegő válla-
in tégedet elijedtet vig hahotával felkap:
akkor bosszúságomban széllyelrugdo-
som a' szirteket, mert te kaczagsz, 's
nem neheztelsz vakmerő szilajsága mi-
att: 's nem gondolsz vele hogy enge-
met a' legkegyetlenbb epedés itten mar-
czong. Izmos karom. ollykor előkap
egy nagy szirtdarabot hogy őtet öszve-
tiporjam, 's előkiáltom legdühösebb szol-
gáimat, hogy az engem bosszantó játékot
kergessék-el: de tartván hogy megbánta-
lak, kezem elejti a' szirtdarabot, a' zavar-
nak indúlt szeleket visszaszóllítom, 's ájult
örjöngésben dőlök-el itt. Epedő tekin-

teteim szüntelen' keresnek tégedet; 's midőn éjjeli altomból a' habok' fercse- gései felvernek, partom körül vélek úszni, 's neveden kiáltalak, 's szidom a' homályt melly elrejt szemeim elől. O szép Nympha, miért nem vagy te eg- gyike a' föld' lakójinak! Az írigy habok nem engedik hogy kövessék, hogy pa- naszim mindenhova elkísérhessenek. Jer, oh jer az én szirtomra! Ékes üregek ál- lanak itten; lágy szelletek fognak len- geni körülted, 's a' világ' legtávolbb szakaiból öszvegyűjtik majd neked a' legkedvesbb illatokat, 's partjaimon a' legkiesebb árnyékok fognak számodra virítani. Jer, légy nekiek királynéjok! Jöjj azon alakkal mellyben először lát- talak, midőn a' virágos pázsiton elnyul- tál volt; midőn liliomfejérségű lapocz- káid a' napfényben ragyogtak, 's szép tetemeidről úgy hullottanak a' cseppek mint a' reggel' szép harmatja a' kikelet' rózsájról. Jer, 's maradj öleléseim közt, 's ne térj-vissza a' habokba, mint akkor midőn hozzád már közel valék 's te hir-

telen' beléjek szökél, 's engemet a' szerelem' legkínosbb gyötrelmei között hagyál-el.

Ekként kesergett a' szelek' királya, midőn Ámor hozzaja bocsátkozék. Szeleknek hatalmas ura, ugymonda neki; megértettem panaszidat. Én a' bájöves Cyprisz' gyermeke vagyok; hatalmas, véget vetni gyötrelmeidnek. Esküszöm a' magas Olympra, hogy ha egy kérésemet teljesítended, a' legélesbb nyilammal sujtom-meg a' Néreusz' leányát, hogy kedvesen-pirúló szeméremmellépkí partodra, 's kínjaidnak mindenikét égő szerelemmel jutalmazza-meg. Vigrezzenéssel felele őnéki Éol: Fija a' hatalmas Aphroditének! kívánságaidnak mellyike parancsol teljesítést? Én teneked csekély szolgálatokkal fizethetem a' mit te itt nagy fogadásokkal ígérsz. Értsed tehát kérésemet, monda Ámor. Zárd-el szeleidet mostan olta akkoráig, míglen a' nap ismét tengerbe száll, 's adj ezért Zephyrt mellém, hogy hagyásaimat fogadják. Hirtelen' kiáltá-vissza

Éol a' zeherje szeleket. Üvöltve repülnek mindenfelől uroknak elébe, 's intéseinek engedvén, tömlöczeikbe tola-kodtanak. Oda zárta-el őket Istenek; Ámor körül pedig ezerenként szállongának a' Zephyrek.

Nem sokára megjutalmazva látod készségedet, 's kívánságaidat teljesedve, monda neki Ámor. Én mostan munkámhoz repülök. Ekkor repül Zephyrsergével a' part felé, hol a' merész ifjat ki víg előérzések között áll vala a' pirosítani kezdő hajnal' nézésében, már készülni látá útjához. Lassú rezgéssel reszketett a' tenger a' kelő nap' arany sűgáraiban, 's a' sziget most tisztábban tetsze-ki mint minden máskor. Vígcsevegés zendüle-meg a' parton, 's az örvendő ifju felett két galamb repüle-el a' sziget felé. Csak lágy szellők lengettenek az árnyékkal gazdag part körül, 's a' víz' színén 's az álmélkodó tengerszéleken olly vidám csend üle, mint midőn Vénusz szemfényfogó szépségben lépett-elő tajtékaiból. Inneplői örvendéssel

déssel nézett a' tiszta ég meg' a' zöld tenger és a' virágos part a' leendő csudára; a' szelek elrémülve, öszvevonult szárnyakkal buktanak-meg; csak a' langy Zephyrek' és Etéziák csókolták a' szép Istennét 's a' születő Kellemeket. Amor most újabb gerjedést ada az ifju' szerelmének 's bátorodásának, 's az ifju belépett a' csolnakba. Királya a' tengereknek, nagy Poseidon! ugymond; 's ti Istenek és Istennék kik a' vizekben lakoztok! oh kedvezetek feltétemnek! Nem vétkes büszkeség, nem nagyra-vágyás, nem telhetetlenkedés, nem a' ti bosszantásotok, hanem az a' szerelem mellyet Isten gyúlaszta szívemben, 's az a' kegyes kívánság hogy az elhagyatknak nyújthassak segédet, bátoríta engem e' merész tetre. Engedjétek szerencsésen érnem-el ama' partot! Te pedig a' ki e' szerelmet lobbantád mellyembè, oh, ne hagyj el most! te nyomád elmémbe e' merész gondolatot,

Azonban míg az ifju ezt mondá,
Amor hirtelen' eggy rúdat hagyja maga-

san felnőni a' sajka' közepéből, 's a' rúd' hegyéről íme virágfonadékok repdesnek a' levegőben, messze ki a' sziget felé. Mert Ámor meghagyta a' Zephyreknek hogy lehellnének a' virágfonadékokra, 's a' habokat a' part felől tolják, a' csolnak' hátuljának. Más szellőkkel két részre szaggattatta a' vizeket a' csolnak előtt, 's ennek kisimította velek egyenetlen útját; ismét másokra azt bízta hogy az ifju' arcját a' munka alatt hűsítsék. Szent álmélkodással látta most az ifju hogy az ő segédjére Isten költ, 's néki-bátorodván, eloldá a' hajót 's eltolta a' partról. Ámor látatlan repült a' csolnak előtt. A' mélységből és a' távol partokról előgyülekeztenek a' Trítónok, Neptúnnak gyermekei, Néreusz-nak sáskoszorús leányaival, 's loccsanós játékaik alatt 's örvendő bámulással széles karimákban fogák-körül azt a' merész halandót ki magát első merte egy keskeny hajóban a' végig nem látható tengerre bocsátani. Idvez légy, bajnok! ifju! így éneklének körülötte; útd

né ismerjen semmi veszélyt, semmi gát-
 lást. A' Szerelem fog majd megjutal-
 mazni, ő, a' kiteged illy leleményessé,
 illy merésszé teve hogy eggy redves tör-
 zsökben a' tengernek agyarkodó habjai-
 ra kelj. Melly szépen haladsz te a' rep-
 deső koszorúk alatt csillámló habokon!
 mint midőn a' hajlékony-nyaku kevély
 hattyu úsz mesterségesen evező lábaival.
 Előtted Amor lebeg. Boldog, a' kit ő
 vesz védelme alá! Fogadjátok-el őtet,
 szigetnek árnyékai! alattatok végye ő
 merész találmányának legédesbb jutal-
 mát! Látjuk, oh látjuk az idők' folytá-
 ban tökéletesbb leleményedet. Nem-
 zetek fogják hajózatjaikkal elfedni az O-
 ceánt, 's idegen nemzetekhez hatnak-el
 rajtok. Nyelv és rendtartás által hason-
 lott, egymástól széles tengerek által
 elválasztott népek jönnek-eggyüvé, 's i-
 degen kincseket, bővelkődést, 's új ta-
 lálmányokat és tudományt adnak 's vesz-
 nek. Vendégletlen tengereken leli-fel
 immajd a' hajós a' még ismeretlen útat,
 's idomtalan téren úsz tovább. Nem ret-

ten-meg az agyarkodó véstől, ha elle-
ne ég és tenger kél is fel, ha hajózat-
ját irtózatos hullámok verdesik is. Illy
merész, illy találmányos a' Prométheu-
szi nemzet. Istenek' tüze lobog mellye-
ikben, 's a' rettentő veszély még inger-
li csüggedni-tudatlan merészsegeket!

Ekként éneklettenek a' Nymphák
és a' tengeri-Istenek loccsanós tánczaik
alatt a' sajka körül. Némellyike csiga-
kürtjébe fútt az ének' hajlásai alatt. Így
evezett az ifju, 's szerencsésen elért a'
partra, 's hálát ada az Isteneknek hogy
példátlan feltétét boldogították. Eltel-
ve víg reménnyel, elindult a' sziget' ár-
nyai között, 's minden lépten örvend-
ve látá a' munkáló kezek' jelenségeit,
a' sorban ültetett fige-, körtvély- és al-
mafákat. Gerezdekkel rakott szőlőinak
feszültenek-ki egygy fáról más fáig, 's itt
is amott is jaszmin- és myrtusz-bokro-
kat látott ernyőkre boltozva. Csapong-
va font fedeles árnyékban emitt egy
tisza patak, 's hantos szélein ragyogó
színü virágok ingadoztanak. Így bo-

Iyongott álmélkodva az ifju. Azalatt Melída a' pajtában ült anyja mellett, 's bús feje némán függött alá mellyére. Sok ideig üle így, 's anyja nyájasan szállítá-meg: Te, leányom, megint búnak eresztetted magadat; szólj, min epedsz?

'S őneki ezt felelé Melída, 's könnyük gyültek-meg szemeiben. Búsúlok; de nem tudom megmondani, miért; meg nem tudom mondani mi az a' miért szívem dobog, mi az a' mi olly mélyen 's olly nehéz teréhvél fekszik mellyemben; mi az a' mi engem minden állatoknál szerencsétlenebbé téssen.

Hogyan, leányom, hogyan szerencsétlenebbé? kérdé a' hű anyja. Oh, ha szerencsétlen vagy, hidd-el, egyedül csudálatos képzelményeid tesznek azzá. Mi bajod? nem kedvedre nőnek e veteményeid? Áldás van mindenben a' mihez nyúlsz; ernyőid a' legkedvesbb árnyékokra borulnak 's mind megfogamzottak oltványaid, kezeidnek idei munkáji. Ezelőtt a' legelés vala legkedvesbb

dolgod; leld kedvedet most is benne. Nem igyekszik e most, szint úgy mint mindég ezelőtt, szigetünknek minden állatja, múlattatásodon?

Oh igen! felele Melída, 's sírt. Ezelőtt minden állat örültkörülöttem: de most minden el van változva; most bánatomat neveli minden árny; virága-im mellyek ezelőtt vígságot illatoztak, elvesztették kellemeiket az egész szigeten; juhaim pedig, oh, ők boldogabbak nálamnál! Ha elnézem a' fák' tetőjén a' madarakat, mint gyűlnek egygyűvé, mint vígadnak, mint csevegnek; ha juhaimat nézem-el, mint fekszenek társaságosan az agg tölgyek alatt, 's mint jelentik víg szökdösésekkel, mint örvendenek hogy együtt vannak; ha ezt elnézem, hijába igyekszem elfojtani azt a' kívánságot hogy bár mi is....

Szemíra félbe szakasztá beszédét. Ezek ismét a' te régi panaszaid, békétlen gyermek. Melly hasztalan töprönködések ezek? illik e olly dolgok után óhajtozni mellyeket nevezni sem tudsz,

mellyek nincsenek a' természetben. Hát ha én is panaszokra fakadnék hogy ez a' tenger nem mező, vagy hogy nem repülhetek mint a' madarak, 's hogy a' fák velem nem beszélhetnek? Pedig mind ez nem volna olly nevetséges.

Melída mondá: Kívánságaim nékem nem tetszenek olly nevetségeseknek. Mert miért kell nekünk magunknak az nélkül lennünk, a' mi je minden állatnak vagyon, holott mi olly felette sokakban hasonlítunk őhozzájok? Ők esznek, isznak, alszanak, szaglanak, hallanak, úgy mint mi. örülnek, szomorkodnak, mint mi; kivált mikor elvonattatnak párjaiktól. Miért nem hasonlítunk tehát hozzájuk az egyben is?

Miért nem ez egyben? Csudálatos gyermek! felele nehezteléssel az anyja. Tudakozd az Isteneket, miért nem adtak neked más társaságot szelíd bárányidon 's a' csevegő madarakon kívül. Ha így tetszett az Isteneknek, mit békétlenkedel?

Félénkebben így felele Melída: De a' juh nem örül az őzek' társaságának, sem a' galamb nem a' ruczáénak. Minden állat azzal óhajt együtt lenni, a' mi egyy alaku 's természetü vele. Mi ezektől egészen különbözünk. Nem inkább örüle legnyájásbb juhom is a' más juh' társaságának mint az enyémmnek?

De, mondá Szemíra, nem vagyok e én eggyenemü veled? 's nem inkább szeretlek e mint a' juh a' juhót, a' madár a' madarat?

Oh inkább! felele az ellágyult Melída. De, anyám, nem búsongasz e te is? Talán ritkábban búsonganál ha többen volnánk. Úgy mindenikünk különös gonddal fogna igyekezni felderítéseden. Ha többen volnánk, ha csak egyy volna még, ha csak egyy a' kivel minden örömeimet feloszthatnám, a' ki soha el nem maradna oldalom mellől; csak egyy, a' ki, ah anyám! te tudod hogy én tégedet mindenek felett szeretlek; de úgy tetszik, mintha őeránta,

azon egy eránt a' kit nem lelek, nem ismerek, még több szeretetem lehetne.

Szemira monda: Mint nem rémít-el boldogtalan békétlenséged! Az Istenek bizonyosan azért tagadják-meg azt kívánságaidtól, mert nyugtalanabbul óhajtod mint illik; hiszen ők minden kőből, minden tüskéből teremthetnének olly nemü állatot mint te vagy, de....

Hirtelen szakasztotta félbe anyjának szavait Melída: Minden kőből, tüskéből teremthetnek? Oh Istenek, úgy minden fa, minden kő mellett áldozatokat nyújtok nektek; a' legszebbjét, legjobbját annak a' mit az évszak teremend; fáradhatatlan esdekléssel fogom azt nektek bémutatni, szigetünknek minden részein.... Most egyszerre akada-el szép ajakán a' szó. Istenek! monda; mit látok; 's úgy álla mint egy szobor. Az ifju nem kisebb rezzé néssel álla-meg a' kaliba' küszöbénél. Istenek! ő az a' kit álmaid láttak! ő az ő! Ezt kiáltá.

Szemíra elrettenve tekintte hátra. Felháborodva költ-fel ülőjéről, 's így szólott: Ha egyike vagy az Olympusban-lakozóknak 's alacsony lakunkba méltóztatol lépni, mennyei ifju! tekints kegyesen reánk! De hogyan? te szint úgy megháborodva mint mi, küszöbünkön állapodol-meg! Akárki légy tehát, szeretetre-méltó halandó, idvez légy nekünk e' szegény lakásban! De az ifju beljebb lépett a' küszöben 's ezt mondá: Oh fogadjatok kegyesen hajléktokba! Nem vagyok én egyike az Olympusban-lakóknak; csudálatosan jövök hozzátok, 's kegyetekért esedezem.

Melída azalatt míg ezek szólottának, mozdulatlan állott, 's szemei végig-szaladozták az ifju' deli növést. Ekkor mondá: Oh, az Istenek meghallgatták könyörgéseimet, 's e' szép alaku teremtések az én múlattatásomra küldik. Jer közelébb hozzám, szép alak, hogy kezedet illethessem, 's szépszínü orczádat! De, beszélld-el, miként teremtettek tégedet az Istenek? Oh, mi-

ként háláljam - meg nekik e' kegyeket! Beszéld-el, mi valál ezelőtt, kő e, tüske e? Ezt kérde a' szép leány, 's mellyéhez nyomta az ifju' reszkető kezét. Ekkor sóhajtott az ifju. Édesem, monda; ka megengeded hogy így szólítsalak. Engem e? kérde Melída. Oh, szólíts így mindég; örülve hallok azt tőled. Érzem hogy boldog vagyok, hogy be vannak immár teljesítve minden kívánságaim! Oh, érezd te is, mint döbög szívem, 's kezem mint reszket kezed között. Így még nem örültem soha! ezt még soha nem érzettem!

Istenek! kiálta az ifju; melly boldog vagyok! Én téged rég olta szeretlek már, gyönyörű leány, 's mindenek felett téged szeretlek. Melly gazdagon van megfizetve útam' fáradsága! melly bőv bért adának nékem az Istenek munkámért! Így szólott, 's ajakihoz nyomta a' leány' kezeit.

Mit csinálsz? kérde Melída; ah, mit érzek! meghalok a' gyönyör miatt! Új, eddig soha nem érzett gyönyört

tölt minden a' mit mondasz, minden a' mit cselekszel, szívembe. De, úgy e, itt maradsz? úgy e soha nem hagysz-e? Úgy e, velem maradsz minden munkám mellett? részt vészesz minden örömeimben?

Hogyan hagynálak-el én téged? felele az ifju; holott te vagy minden boldogságom.

Oh melly kegyesek az Istenek, anyám, hogy csudálatos óhajtásaimat beteljesítették, 's társaságúl hozzánk küldék e' kedves alaku teremtest! mondá Melída. Nézzd ő olyan nagy mint én vagyok; nem olyan mint akkor voltam még, mikor engem a' rózsabokor alatt leltél.

Szemira mondá: Térjünk magunkhoz rémülésünkből: jertek, üljetek mellém. Te pedig légy idvezlett nálunk, szép ifju, mert te kegyes szándékkal jösz hozzánk! szólj, honnan érkezel? Valamelly szerencsétlenségnek kelle tégedet e' bús hajlékhoz vezérleni.

Melída és az ifju leültenek Szemíra mellé, 's öszvefonták kezeiket 's az ifju beszélteni kezdé mint mutatta-meg neki álmában egy Isten Melidának képét, 's hogy ő azolta mint szerette Melidát, 's hogy szüntelen' gyötrődött hogy szeretett tárgyától elszakasztva tartotta a' tenger; és hogy miképen vájtaki csolnakját egy redves törzsökből, 's két fa-lábbal mint indúla-el a' tengeren, 's az Istenek' védje alatt mint ére-el a' szigetbe.

Álmétkodva hallá Szemíra és Melída a' mit az ifju beszélt, 's Szemíra így szólla: E' merész feltételt tenéked Istenek sugallák. Oh, légy örökké áldva teljesítéséért! Én pedig hálaáldozatot nyujtok az Isteneknek hogy tégedet hozzánk hoztanak, 's elhárították melyemről az öldöklő aggást.

'S a' tengeren túl, más part is vagon, 's ott emberek is lakoznak? kérdé Melída. Mindég gyanítottam azt! De az anyám titkolta; ezt vetette mellé. De te, kedves ismeretlen, redves

törzsöködön tőlünk, ugye, nem méggy vissza? Ah, maradj itt, maradj velem, 's légy enyém! egyedül enyém! Érzem hogy el nem fognám viselni ha kivülttem valakit mást is szeretnél. De mondd el csak, hogy van az hogy te olyan vagy mint én, és még is sokakban nem olyan vagy? Ajakid körül puha pelyhezet nő. Az onnan van, felele neki az ifju, mert én férjfi vagyok, te pedig leány vagy. Férjfi? kérdé Melída; nem értem azt; és még is érzem hogy ha mindenben hasonló volnál is hozzám, inkább, mint most, nem szerethetnék. Vajmi sokat titkola-el előttem az anyám!

Szemíra mosolygott, 's meghagyta Melídának, hogy szebb gyümölcseiből készítené lórántot. Ment a' leány de az ifjat el nem hagyta magától; együtt szedték a' legízletesbb gyümölcsöket. Eltévedve gyakor ölelgetéseik alatt, oda érének hol a' kikötött sajka áll vala a' parton. Lásd, lásd, kedvesem! mondá az ifju; imhol a' törzsök melly en-

engemet, keresztül a' tenger' habjain,
karjaid közzé hozott. A' leány sokáig
hallgatva nézé a' sajkát. Csudalelemény!
kiálta; oh nagy merészség, tengernek
éredni illy gyenge edényen melly a' ha-
ragos haboknak nem több mint a' játé-
kos szelek' fuvallatának az almafák' hul-
ló virága! 'S e' merészséget tebeléd a'
hozzám-vágyás önté? O kedves ifju, o
édes gyönyörűségem, miként jutalmaz-
hatom-meg azt tenéked? De hát ím e'
két fa a' törzsök' két oldalán, mi ez?
Ez, úgy e, a' két láb mellyel a' hattyu'
példája szerént, menésedet intézéd? Oh
légy áldott tőlem, kedves tőke! távol
erdők' magzatja? nékem minden lomb
nélkül is szebb és kedvesebb mint min-
den egyéb fáka' tavasznak legszebb dísz-
iben! Áldott légyen a' hely hova árnyé-
kodat hintetted! áldottak annak hamvai
a' ki téged ültete! De te, kedves ifju,
így szólla most, 's az ellágyulásnak
legszebb könyűje csordúla-ki szeméből;
oh itt ne hagyj engem! Belé ne lépj ez
ödús fába megint hogy tőlünk eltávoz-

zál! Ha pedig eltávozol, bánatos vád-
jaimnak hallásától lágyuljanak - meg a'
haragos habok, 's tégedet üzzenek-vis-
sza öleléseim közzé! 'S az ifju így felelt
neki: Melly szükségtelen tartalékok e-
zek, gyönyörű leány! Nyeljen-el en-
gem a' mélység' örvényeibe az első hab,
hogyha én e' szándékkal sajkámba lé-
pendek ismét; mert hogy élhetnék én
nélküled, holott te vagy éltemnek min-
den öröme! Két oltárt emelek e' par-
ton: a' szép Vénusznak az egyikét 's
az ő kegyes fijának; mert mellyembe
ő nyomta volt elolthatatlan szerelme-
met 's e' merész szándékot; a' másikat
a' tenger' Istenének, ki engem, a' ha-
bok' hátán ülven, szent védje alatt
tartott.

'S mostan visszatértenek a' pajtába,
's csinos kosarakba rakták a' szedett
gyümölcsöt. Vig beszélletek alatt lep-
te-még őket az éj, 's Ámor, győzedel-
mén örvendve, önn-maga vezérlé őket
egy illatos jaszmin-és rózsaszernyőbe,
egy kedvesen zuhogó patak mellé.

Nyugta-

Nyugtalanul lebdésének az ernyő' szövényei között a' kis Szerelmek, 's a' legpuhább szellők illatos szárnyaikkal hűsítették a' boldogítottakat.

Maradékaik sokat igazítottak leleménye' hiányain, 's a' sziget' partján egy népes várost építettek, 's Cytherének nevezték. Magas tornyok 's paloták lövellék ragyogó tetőjiket a' Lakóniai tengerre. A' legszebbike a' Szerelemnek vala szentelve, környülfutva kettős-soru magas oszlopszattal. Boldogság lakozott és bővség annak kerítésében, 's az Oceánnak gazdagon rakodott hajóji bátor-ságos réveiben gyűltenek-eggyüvé.

DEBRECENI EGYETEMI KÖNYVTÁR

Lelt.

11714 / 1954